

Jeffrey Eugenides

Marele Experiment

BIBLIOTECA POLIROM

Table of Contents

Văicărețele
Par avion
Aura
Muzică timpurie
Multiproprietate
Găsește vinovatul
Vulva oraculară
Grădini capricioase
Marele Experiment
Prima sesizare
Mulțumiri

Jeffrey Eugenides

Marele Experiment

Traducere din limba engleză şi note
de Alexandra Coliban

POLIROM
2018

Jeffrey Eugenides, *Fresh Complaint*

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53
ISBN ePub: 978-973-46-7400-8
ISBN PDF: 978-973-46-7401-5
ISBN print: 978-973-46-7425-1
Coperta: Carmen Parii
Pe copertă: Eric Ravilious (1903-1942), *Pensiunea*, 1930

JEFFREY EUGENIDES s-a născut la Detroit, în 1960, într-o familie de origine grecească. A absolvit magna cum laude Brown University şi, în 1986, a obţinut un masterat la Stanford University. A publicat povestiri în cele mai prestigioase reviste literare americane: *The New Yorker*, *The Paris Review*, *The Yale Review*, *Granta*. Primul său roman, *Sinuciderea fecioarelor* (1993; Polirom, 2005, 2014), s-a bucurat de un succes răsunător, fiind ecranizat de Sofia Coppola, într-o producţie cu James Woods, Kathleen Turner şi Kirsten Dunst în rolurile principale. Romanul *Middlesex* (2002; Polirom, 2005, 2014) i-a adus elogiile criticii, care l-a comparat cu monştrii sacri ai literaturii americane, Saul Bellow şi Philip Roth, şi a fost distins, în anul 2003, cu Premiul Pulitzer. Un alt celebru roman al său, *Intriga matrimonială* (2011; Polirom, 2011), s-a aflat pe lista celor mai bune 100 de cărţi a publicaţiei *The New York Times Magazine*. Eugenides este profesor de scriere creativă la Lewis Center for the Arts din Princeton.

În memoria mamei mele, Wanda Eugenides (1926-2017),
și a nepotului meu, Brenner Eugenides (1985-2012)

Văicărețele

Intrînd pe alee la volanul mașinii închiriate, Cathy vede panoul și o pufnește rîsul. „Wyndham Falls. Pensia trăită cu eleganţă."

Della nu-i zugrăvise lucrurile chiar așa.

Apoi zărește clădirea. Intrarea principală arată rezonabil. E largă și plină de geamuri, cu bănci albe afară și cu un aer de orînduială medicală. Dar apartamentele din corpul mai retras sînt mici și prăpădite. Cu balcoane înguste ca niște țarcuri pentru animale. Privind ferestrele cu perdele trase și ușile bătute de vreme, ghicești viețile singuratice dinăuntru.

Cînd iese din mașină, aerul pare cu zece grade mai cald decît fusese de dimineață, la aeroportul din Detroit. Cerul de ianuarie e de un albastru aproape perfect. Nici urmă de viscolul despre care o avertizase Clark, încercînd s-o convingă să rămînă acasă și să se ocupe de el.

— De ce nu te duci săptămîna viitoare? Nu pățește ea nimic pînă atunci.

Cînd deja străbătuse jumătate din distanța pînă la intrarea principală, Cathy își aduce aminte de cadoul pentru Della și se întoarce la mașină să-l ia. Scoțîndu-l din geamantan, se arată din nou mulțumită de treaba făcută cu împachetatul. Hîrtia e groasă și moale, neînălbită, imitînd scoarța de mesteacăn. (A trebuit să intre în trei papetării pînă să găsească una care să-i placă.) În loc să lipească deasupra o fundă ordinară, Cathy a tăiat niște rămurele din pomul de Crăciun – pe care se pregăteau să-l scoată în stradă – și a făcut o ghirlandă. Acum cadoul are un aspect artizanal și organic, ca o ofrandă dintr-o ceremonie amerindiană: ceva dăruit nu unui om, ci pămîntului.

Înăuntru e un lucru complet lipsit de originalitate. E ceea ce Cathy îi dăruiește întotdeauna Dellei: o carte.

Dar de data asta e mai mult decît atît. E un fel de medicament.

De cînd s-a mutat în Connecticut, Della a început să se plîngă că nu mai poate citi.

— Parcă pur şi simplu nu mai sînt în stare să mă țin de-o carte, îi mărturiseşte ea la telefon.

Nu spune de ce. Dar știu amîndouă.

Cu un an în urmă, într-o după-amiază de august, cu ocazia vizitei anuale a lui Cathy la Contoocook, unde încă locuia pe atunci, Della i-a spus că doctorul o trimisese să-și facă niște investigații. Era puțin după ora cinci, soarele tocmai coborîse după pini. Ca să nu stea în mirosul de vopsea, își beau paharele cu Margarita pe veranda vitrată.

— Ce fel de investigații?

— Tot felul de teste idioate, a spus Della, strîmbîndu-se. De exemplu, terapeuta asta la care mă tot trimite – *zice* că e terapeută, dar nu pare să aibă mai mult de douăzeci și cinci de ani – mă pune să desenez ace pe cadrane de ceas. Parcă aș fi la grădiniță. Sau îmi arată niște imagini și mă pune să le rețin. Dar apoi, ce să vezi, începe să vorbească despre alte chestii. Încearcă să-mi distragă atenția. Iar după aceea mă întreabă ce era în imagini.

Cathy a privit chipul Dellei în lumina stinsă. La optzeci și opt de ani, e o femeie încă vioaie, drăguță, cu părul alb aranjat într-o tunsoare simplă care-i amintește lui Cathy de o perucă pudrată. Vorbește singură uneori, sau rămîne cu privirea aţintită în gol, dar nu mai mult ca alții care petrec singuri atîta timp.

— Și? Cum te-ai descurcat?

— Nu prea grozav.

Ziua trecută, cînd se întorceau cu mașina de la magazinul de bricolaj din Concord, aflat în apropiere, Della se frămîntase cu privire la culoarea de vopsea aleasă. Oare era suficient de luminoasă? Poate ar fi trebuit s-o ducă înapoi. Nu arăta la fel de vesel ca pe mostra din magazin. Of, ce risipă de bani! În cele din urmă, Cathy spusese:

— Della, iar te apucă neliniștea.

Nu fusese nevoie de mai mult. Faţa i se destinsese ca prin minune.

— Știu că mă apucă, răspunsese. Foarte bine că-mi atragi atenția.

Pe verandă, Cathy a sorbit o gură de Margarita din pahar și a zis:

— Eu nu m-aş îngrijora, Della. Oricine s-ar speria dacă ar face teste de genul ăsta.

Cîteva zile mai tîrziu, Cathy s-a întors în Detroit. N-a mai aflat nimic despre investigații. Apoi, în septembrie, Della a sunat-o ca să-i spună că doctorița Sutton programase o vizită la domiciliu și îl rugase pe Bennett, fiul ei cel mare, să fie de față.

— Dacă îl pune pe Bennett să vină pînă aici, a zis Della, probabil veștile sînt proaste.

În ziua vizitei – era într-o luni – Cathy a tot așteptat telefonul ei. Cînd a sunat în sfîrșit, părea emoționată, aproape în extaz. Cathy a presupus că doctorița o anunţase că e sănătoasă. Dar Della n-a pomenit de rezultatul investigațiilor. În schimb, într-o stare de fericire vecină cu delirul, i-a spus:

— Doctorița Sutton nu mai înceta să se minuneze ce frumos am aranjat casa! I-am povestit în ce hal era cînd m-am mutat, și cum avem noi două cîte-un proiect de fiecare dată cînd vii în vizită, și nu i-a venit să creadă. I s-a părut absolut adorabil!

Poate că Della nu reuşea să digere veștile, sau poate că uitase deja. În orice caz, Cathy își făcea griji pentru ea.

Bennett a fost cel care i-a dat, pînă la urmă, detaliile medicale. I le-a relatat pe un ton sec, practic. Bennett lucrează la o firmă de asigurări din Hartford, calculează în fiecare zi probabilitatea de boală și de moarte, deci poate că ăsta era motivul.

— Doctorița spune că mama nu mai are voie să conducă. Și nici să folosească aragazul. O să-i dea niște medicamente care ar trebui s-o stabilizeze. Pentru un timp. Dar, pe scurt, concluzia e că nu mai poate locui singură.

— Dar am fost la ea luna trecută, și mama ta părea foarte bine, a zis Cathy. Atîta doar că o mai apucă anxietatea.

Bennett a tăcut o clipă, apoi a adăugat:

— Mda, păi, anxietatea e unul dintre aspecte.

Ce putea face Cathy? Nu numai că stătea în Vestul Mijlociu, dar era oricum un fel de ciudățenie, de intrusă în viața Dellei. Ea și Della se știau de patruzeci de ani. Se cunoscuseră cînd lucrau amîndouă la Școala de Asistente. Cathy avea treizeci de ani pe-atunci, era divorțată de curînd. Se mutase înapoi la părinți, pentru ca mama ei să aibă grijă de Mike și de John cînd ea era la serviciu. Della avea cincizeci și ceva de ani, era o mamă din suburbie care trăia într-o casă elegantă de pe malul lacului. Se întorsese la muncă nu pentru că ar fi avut nevoie disperată de bani – cum era cazul lui Cathy –, ci pentru că n-avea nimic de făcut. Băiatul ei cel mare plecase deja de-acasă. Cel mic, Robbie, era la liceu.

În mod normal, nu s-ar fi împrietenit la școală. Cathy lucra la parter, la casierie, în timp ce Della era secretara-șefă a decanului. Dar într-una din zile, la cantină, Cathy a auzit-o pe Della vorbind în extaz despre Weight

Watchers[1], despre cît de ușor e să te ții de program și despre cum nu trebuie să te înfometezi.

Cathy tocmai începuse să iasă cu alți bărbați. Adică se cam culca cu cine apuca. După divorț o cuprinsese disperarea de-a recupera timpul pierdut. Cu o nesăbuință adolescentină, o făcea cu bărbați pe care aproape că nu-i cunoștea, pe banchetele din spate ale mașinilor, sau pe podeaua mochetată a furgonetelor parcate pe străzile orașului, în fața unor case unde creștini respectabili dormeau în pace. Pe lîngă plăcerile izolate pe care i le dăruiau acești bărbați, Cathy căuta un soi de autocorecție, de parcă împinsăturile și pipăielile bărbaților ar fi putut să-i bage mințile în cap, suficient cît s-o împiedice să se mai mărite vreodată cu cineva ca fostul ei soț.

Venind acasă după miezul nopții de la o astfel de întîlnire, Cathy a făcut duş. Pe urmă s-a așezat în fața oglinzii de la baie, evaluîndu-se cu privirea aceea obiectivă pe care avea s-o aibă mai tîrziu, ocupîndu-se de renovarea de locuințe. Ce putea fi îndreptat? Ce trebuia camuflat? Ce trebuia să accepți și să ignori?

A început să meargă la Weight Watchers. Della o ducea cu mașina la întîlniri. Micuță și nostimă, cu șuvițe blonde în păr, cu ochelari mari cu rame translucide rozalii și o bluză lucioasă de viscoză, Della stătea pe o pernă ca să vadă peste volanul Cadillacului. Purta broșe banale în formă de bondar sau baset și se dădea cu parfum din greu. Era un parfum ieftin, floral și dulceag, făcut să ascundă mirosul natural al unei femei în loc să-l accentueze, cum făceau uleiurile de corp cu care se dădea Cathy în punctele de presiune. Și-o imagina pe Della pulverizînd parfum dintr-un atomizor și apoi dansînd prin ceaţa fină.

După ce amîndouă au dat jos cîteva kilograme, se răsfățau, o dată pe săptămînă, ieşind la cină și la un pahar. Della își aducea în poșetă calculatorul de calorii ca să fie sigură că nu se dezlănțuie prea tare. Așa au descoperit Margarita.

— Auzi, știi ce are calorii puține? a întrebat Della. Tequila. Numai trei sute la suta de grame.

Încercau să nu se gîndească la zahărul din compoziție.

Della era cu numai cinci ani mai tînără decît mama lui Cathy. Schimbau multe păreri despre sex și căsătorie, dar e mai ușor să asculți postulatele astea de modă veche din gura cuiva care nu-și arogă dreptul de proprietate asupra corpului tău. În același timp, din deosebirile dintre Della şi mama lui

Cathy rezulta clar că mama ei nu era arbitrul moral la care se raportase ea întotdeauna, ci o femeie oarecare.

Della și Cathy au descoperit că au o mulțime de lucruri în comun. Amîndurora le plăceau artele manuale: decupajul, împletitul de coșuri din răchită, antichizarea, orice. Și adorau să citească. Împrumutau cărți de la bibliotecă, iar după o vreme luau amîndouă aceeași carte ca s-o citească în paralel și s-o discute. Nu se considerau intelectuale, dar știau să deosebească o carte bună de una proastă. Cel mai mult apreciau o poveste bună. Își aminteau mai degrabă intriga cărților decît titlul sau autorul.

Cathy evita să meargă acasă la Della, în Grosse Pointe. Nu voia să aibă de-a face cu mocheta mițoasă și draperiile pastelate, ori să dea ochii cu soțul republican al Dellei. Și nici ea n-o invita pe Della în casa părinților ei. Era mai bine dacă se întîlneau pe teren neutru, unde nu le amintea nimeni de nepotrivirea lor.

Într-o seară, la doi ani după ce se cunoscuseră, Cathy a luat-o pe Della la petrecerea unor prietene. Una dintre ele asistase la o conferință a lui Krishnamurti, și toate stăteau pe jos, așezate pe perne, ascultînd-o cum povestea. Apoi au început să-și paseze un joint.

Ho-pa, și-a spus Cathy cînd acesta a ajuns la Della. Dar, spre surpriza ei, ea a tras un fum și l-a dat mai departe.

— Ei, asta chiar că le întrece pe toate, i-a spus Della mai tîrziu. Acum m-ai făcut să fumez și iarbă.

— Îmi pare rău, a zis Cathy rîzînd. Cum a fost – te-ai amețit?

— Nu, nu m-am amețit. Și mă bucur. Dacă Dick ar ști că am fumat marijuana, ar turba.

Zîmbea, totuși. Se bucura că are un secret.

Mai aveau și altele. La cîțiva ani după ce se măritase cu Clark, Cathy se săturase și își luase catrafusele. Se mutase într-un motel, pe șoseaua Eight Mile.

— Dacă sună Clark, să nu-i spui unde sînt, i-a zis Dellei.

Iar ea nu i-a spus. Timp de o săptămînă i-a adus lui Cathy de mîncare în fiecare seară și i-a ascultat văicărelile pînă cînd aceasta s-a calmat. Suficient, măcar, cît să se împace.

— Un cadou? Pentru mine?

Della, încă plină de entuziasm copilăresc, se uită cu ochii mari la pachetul pe care i-l întinde Cathy. Stă într-un fotoliu albastru așezat lîngă fereastră, singurul scaun, de altfel, din micuța garsonieră dezordonată.

Cathy e cocoțată, incomod, pe patul de alături. În cameră e semiîntuneric, pentru că jaluzelele sînt trase.

— E o surpriză, spune Cathy, străduindu-se să zîmbească.

Din discuţia cu Bennett rămăsese cu impresia că Wyndham Falls e un sanatoriu. Pe pagina de internet se pomenea despre „servicii medicale de urgență“ și „vizite îngerești“[2]. Dar din pliantul cules din holul de la intrare, Cathy își dă seama că Wyndham se prezintă drept un „cămin de pensionari peste 55 de ani“. Pe lîngă numeroșii locatari în vîrstă, pe care îi vede înaintînd cu greu pe culoare cu ajutorul cadrelor de aluminiu, mai sînt și veterani de război mai tineri, cu bărbi, veste și șepci, care trec în grabă în cărucioare electrice. Nu există personal medical. E mai ieftin decît un sanatoriu, iar serviciile sînt minime: mîncare gătită servită în sala de mese, așternuturi schimbate o dată pe săptămînă. Atîta tot.

Cît despre Della, pare neschimbată de ultima oară cînd a văzut-o, în august. În așteptarea vizitei, și-a pus un sarafan de blugi curat și o bluză galbenă și s-a dat cu ruj și fard de ochi exact unde și cît trebuia. Singura diferență e că și Della umblă acum cu un cadru. La o săptămînă după ce s-a mutat la cămin, a alunecat și s-a lovit cu capul de asfaltul din fața intrării. A rămas lată. Cînd și-a venit în simțiri, a văzut un medic de la urgență înalt și chipeș care o privea de deasupra. Della s-a uitat la el și a întrebat:

— Am murit cumva și-am ajuns în rai?

La spital i-au făcut un RMN ca să vadă dacă are vreo hemoragie intracraniană. Apoi a venit un medic tînăr care a verificat dacă nu mai sînt și alte leziuni.

— Ei, și iată-mă, i-a spus Della lui Cathy la telefon. La optzeci și opt de ani, mă pipăie medicul ăsta tînăr, centimetru cu centimetru. Chiar așa, centimetru cu centimetru. I-am zis: „Nu știu cu cît te plătesc, dar nu e destul“.

Aceste mostre de umor îi confirmau lui Cathy ceea ce simțise mereu: că o mare parte din confuzia mentală a Dellei avea un fond emoțional. Doctorilor le place să pună diagnostice și să prescrie medicamente fără să fie atenți la omul din fața lor.

Cît despre Della, niciodată nu a menţionat exact diagnosticul ei. Spune în schimb „boala mea“ sau „chestia asta de care sufăr“. O dată a zis:

— Nu-mi amintesc deloc cum se cheamă chestia asta de care sufăr. E chestia aia pe care o ai cînd îmbătrînești. Chestia aia pe care îți dorești cel mai tare să n-o ai. De asta sufăr.

Altă dată a spus:

— Nu e Alzheimer, e cealaltă, mai urîtă.

Pe Cathy n-o miră că Della reprimă terminologia. *Demență* nu e un cuvînt plăcut. Sună violent, invaziv, ca și cum ai avea un demon care-ți excavează bucăți din creier, deși, de fapt, chiar asta e.

Acum se uită la cadrul Dellei aşezat într-un colţ, o chestie purpurie cu un scăunel negru din imitație de piele. De sub pat ies niște cutii. În chiuveta micuței chicinete e o stivă de vase murdare. Nimic nemaipomenit. Dar Della a fost întotdeauna foarte ordonată, aşa că harababura e ușor îngrijorătoare.

Cathy se bucură că i-a adus cadoul.

— Nu-l desfaci? întreabă ea.

Della coboară privirea la cadou de parcă acesta tocmai i s-ar fi materializat în mîini.

— A, da.

Întoarce pachetul și îi cercetează partea de dedesubt. Schiţează un zîmbet ezitant. De parcă ar ști că, în asemenea împrejurări, s-ar cuveni să zîmbească, dar nu știe exact de ce.

— Vai, ce ambalaj frumos! spune în cele din urmă. O minunăție! O să încerc să-l desfac cu grijă, să nu se rupă. Poate îl refolosesc.

— Poți să-l rupi liniștită. Nu mă deranjează.

— Nu, nu, insistă Della. Vreau să păstrez hîrtia asta frumoasă.

Mîinile ei bătrîne și pătate se căznesc cu hîrtia de împachetat pînă cînd aceasta se desface. Cartea îi cade în poală.

Pare să nu-i spună nimic.

Dar asta nu înseamnă neapărat ceva. Editura a scos o ediție nouă. Coperta originală, ilustrația cu cele două femei stînd cu picioarele încrucișate într-un wigwam, a fost înlocuită de o fotografie color cu niște munți cu creste înzăpezite, iar scrisul e ceva mai țipător.

O secundă mai tîrziu, Della exclamă:

— Eii! Preferata noastră!

— Nu numai asta, spune Cathy arătîndu-i coperta. Uită-te: „Ediție aniversară, la douăzeci de ani! Două milioane de exemplare vîndute!“. Îți vine să crezi?

— Ei, noi ne-am dat seama de la început că e o carte bună.

— Să știi. Oamenii ar trebui să ne ceară părerea. Pe un ton șovăitor, Cathy spune: M-am gîndit că poate te-ajută să te apuci din nou de citit, Della. Că tot o știi atît de bine.

— Da, chiar. Să-mi reintru în formă. Mai știi ultima carte pe care mi-ai trimis-o? *Camera*? Citesc la ea vreo două luni, dar n-am înaintat mai mult de douăzeci de pagini.

— E o carte destul de intensă.

— Totul e despre cineva închis într-o cameră! Îmi sună destul de cunoscut.

Cathy rîde. Însă pentru Della nu e tocmai o glumă, iar Cathy profită de ocazie. Se ridică de pe pat şi arată spre pereți, oftînd:

— Un loc mai de doamne-ajută n-au reușit Bennett și Robbie să găsească?

— Probabil că da, vine răspunsul Dellei. Dar ei *spun* că n-au reușit. Robbie are de plătit pensie alimentară și pensie de întreținere. Cît despre Bennett, probabil că lui Joanne nu-i convine ca el să-și cheltuiască banii pe mine. Nu m-a plăcut niciodată.

Cathy bagă capul pe uşa băii. Nu arată așa de rău cum se așteptase, nu e nimic murdar sau rușinos. Dar perdeaua de duș din plastic îi dă un aer de azil. E ceva pe care îl pot îndrepta imediat.

— Am o idee, spune Cathy întorcîndu-se spre Della. Ai adus cu tine fotografiile de familie?

— Sigur. I-am spus lui Bennett că nu plec nicăieri fără albumele mele foto. Și așa m-a pus să-mi las toată mobila bună, ca să se vîndă casa mai ușor. Dar știi ceva? Pînă acum nimeni nu s-a arătat nici măcar vag interesat.

Cathy probabil o ascultă, deși nu lasă să se vadă. Se duce la fereastră și trage jaluzelele cu un gest hotărît.

— Pentru început, hai să înviorăm un pic atmosfera. Să punem niște fotografii pe pereți. Să facem locul ăsta să arate a casă.

— Ar fi bine. Dacă n-ar arăta atît de jalnic, cred că m-aș împăca mai ușor cu ideea că stau aici. Așa, mă simt aproape… ca într-o celulă.

Della scutură din cap.

— Mai e și faptul că unii de pe-aici sînt cu nervii întinși la maximum.

— Sînt iritați, așa-i?

— Iritați *la maximum*, spune Della rîzînd. Trebuie să ai grijă lîngă cine te așezi la masă.

După plecarea lui Cathy, Della stă pe fotoliu și privește spre parcare. În depărtare se adună nori. Cathy îi zisese că furtuna o să ajungă acolo de-abia luni, cînd ea o să fie în drum spre casă, dar Della, cuprinsă de neliniște, întinde mîna după telecomandă.

O îndreaptă spre televizor și apasă pe buton. Nu se întîmplă nimic.

— Televizorul ăsta nou pe care mi l-a luat Bennett nu e bun de nimic, spune ea, ca și cum Cathy, sau altcineva, ar mai fi fost acolo s-o audă. Trebuie să pornești televizorul și apoi cutia asta de sub el. Dar nici cînd reușesc să pornesc rahatul ăsta de televizor, nu pot să dau în ruptul capului de emisiunile mele preferate.

Lasă telecomanda din mînă chiar cînd Cathy iese din clădire, îndreptîndu-se spre mașină. Della o urmărește cu o fascinație nedumerită. Unul dintre motivele pentru care o descurajase pe Cathy să vină acum nu are legătură cu vremea. Pur şi simplu, Della nu e sigură că poate face faţă vizitei. De cînd cu căzătura și spitalizarea nu s-a simțit prea bine. A fost cam slăbită. Se teme că ar fi prea mult pentru ea să se plimbe de colo-colo cu Cathy, să se lase prinsă într-un vîrtej de activități.

Pe de altă parte, ar fi frumos să mai înviorеze garsoniera. Uitîndu-se la pereții mohorîți, Della încearcă să și-i imagineze înțesați cu chipuri iubite, familiare.

Și apoi urmează o perioadă în care pare să nu se întîmple nimic, nimic în prezent, în orice caz. Della se prăbușește din ce în ce mai des în aceste interludii în ultima vreme. Cînd îşi caută agenda sau cînd îşi face cafeaua, se trezește brusc smucită înapoi în prezența unor oameni și a unor obiecte la care nu s-a mai gîndit de ani de zile. Amintirile acestea o neliniștesc nu pentru că scot la iveală lucruri neplăcute (deși se întîmplă adesea), ci pentru că intensitatea lor o întrece într-atît pe cea a vieţii ei de zi cu zi, încît o face să pară decolorată ca un tricou vechi spălat de prea multe ori. Una dintre amintirile ce revin obsedant în ultimul timp este cea cu buncărul pentru cărbuni în care trebuia să doarmă cînd era copil. Asta după ce se mutaseră în Detroit din Paducah, și după ce tatăl ei își luase tălpășița. Della, fratele ei și mama lor trăiau într-o pensiune. Mama și fratele ei aveau camere obișnuite, la etaj, dar ea trebuia să doarmă la subsol. Nici măcar nu puteai ajunge în camera ei dinăutrul clădirii. Trebuia să ocoleşti prin curtea din spate și să ridici niște trape care duceau în beci. Proprietăreasa văruise camera și pusese în ea un pat și niște perne făcute din saci de făină. Dar cu atîta lucru n-o păcălea pe Della. Ușa era din metal, și nu exista nici o fereastră. Era întuneric beznă acolo jos. Ah, cît uram să cobor în buncărul ăla în fiecare noapte! Parcă aș fi intrat într-o criptă!

Dar nu m-am plîns niciodată. Am făcut ce mi se spunea să fac.

Căsuța Dellei din Contoocook era singurul loc care fusese vreodată doar al ei. Sigur, la vîrsta aia, începea să fie o bătaie de cap. Să urce dealul iarna, sau să găsească pe cineva care să-i dea zăpada de pe acoperiș ca să nu cadă

peste ea și s-o îngroape de vie. Poate că doctorița Sutton, Bennett și Robbie au dreptate. Poate că aici e mai bine pentru ea.

Cînd se uită din nou pe geam, mașina lui Cathy nu se mai vede. Așa că Della ia cartea pe care i-a adus-o prietena ei. Munții albăstrui de pe copertă încă o derutează. Dar titlul e același: *Două bătrîne: o legendă despre trădare, curaj și supraviețuire în Alaska*[3]. Deschide cartea și o frunzărește, oprindu-se din cînd în cînd ca să admire vreun desen.

Apoi se întoarce la prima pagină. Își concentrează privirea asupra cuvintelor și le urmărește de-a latul paginii. O propoziție. Două. Apoi un paragraf întreg. De ultima oară, a uitat destul din carte pentru ca povestea să i se pară nouă, și totuși familiară. Primitoare. Dar actul lecturii îi aduce, de fapt, cea mai mare ușurare: uitarea de sine, plonjarea și cufundarea în viețile altora.

Ca multe dintre cărțile pe care le-a citit Della de-a lungul anilor, *Două bătrîne* i-a fost recomandată de Cathy. După ce a terminat Școala de Asistente, aceasta s-a angajat într-o librărie. Se recăsătorise deja pe atunci și se mutase cu Clark într-o fermă veche pe care a tot renovat-o în următorii zece ani.

Della știa pe dinafară programul lui Cathy și se oprea pe acolo în turele ei, în special joi după-amiaza, cînd erau puțini clienți și prietena ei avea timp să stea la taclale.

De aceea şi alesese o zi de joi pentru a-i da veștile lui Cathy.

— Spune, te ascult, a zis aceasta.

Împingea un coș cu cărți prin librărie, reaprovizionînd rafturile, iar Della stătea într-un fotoliu, în secțiunea de poezie. Cathy se oferise să facă niște ceai, dar ea îi spusese:

— Mai degrabă aş bea o bere.

Cathy găsise una în frigiderul din birou, rămasă de la o sesiune de autografe. Era trecut de șapte, într-o seară de aprilie, și librăria era goală.

Della a început să-i povestească lui Cathy cît de ciudat se poartă soțul ei. I-a zis că nu știe ce l-a apucat.

— De exemplu, acum cîteva săptămîni, Dick se dă jos din pat în toiul nopții. Pînă să mă dezmeticesc, îl aud cum iese cu mașina din parcare. Îmi spun: „Ei, poate că asta a fost. Poate că i-a ajuns și n-o să-l mai văd niciodată“.

— Dar s-a întors, a zis Cathy punînd o carte pe raft.

— Da. După vreo oră. Am coborît la parter și l-am găsit acolo. Stătea în genunchi pe covor și se uita la o mulțime de hărți rutiere despăturite.

Cînd l-a întrebat pe soțul ei ce naiba face, Dick i-a răspuns că cercetează niște oportunități de investiții în Florida. Terenuri aflate pe malul mării, în zone subapreciate în care se poate ajunge cu zboruri directe din orașele cele mai importante.

— I-am spus: „Avem deja destui bani. Chiar dacă ieși la pensie, o să ne fie foarte bine. De ce să te apuci acum de nişte lucruri așa de riscante?“. Și știi ce mi-a răspuns? Mi-a răspuns: „Cuvîntul *pensie* nu există în vocabularul meu“.

Cathy a dispărut în raionul de cărți motivaționale. Della era prea absorbită de relatarea poveștii ca să se ridice și s-o urmeze. Stătea cu capul plecat, cuprinsă de mîhnire, și se uita în podea. Din tonul ei răzbăteau uimirea și indignarea faţă de ideile de care se agățau bărbații, mai ales după ce treceau de o anumită vîrstă. Erau ca niște crize de nebunie, doar că bărbații priveau aceste dereglări ca pe niște sclipiri de intuiție. „Mi-a venit o idee!“, zicea Dick întotdeauna. Putea să se întîmple oricînd, la masă ori la film – îl lovea inspirația și încremenea, anunțînd: „Hei, uite la ce m-am gîndit“. Apoi rămînea pe loc, scărpinîndu-se în barbă și calculînd, făcîndu-și planuri.

Ultima idee era legată de o pensiune de lîngă Parcul Everglades4. În poza polaroid pe care i-a arătat-o Dellei, pensiunea consta într-o cabană de vînătoare fermecătoare, dar dărăpănată, înconjurată de stejari. Diferența, de data asta, era că Dick deja îşi pusese în practică ideea. Fără să-i spună, făcuse un credit ipotecar ca să cumpere proprietatea, folosind ca avans o bună parte din economiile de pensie.

— Gata, sîntem mîndrii proprietari ai unei pensiuni în Parcul Everglades din Florida! a anunțat-o el.

Deși pe Della o durea să-i povestească aceste lucruri lui Cathy, îi făcea și plăcere. Ținea sticla de bere cu amîndouă mîinile. În librărie era liniște, afară se întunecase, magazinele din jur erau toate închise pe timpul nopții. Parcă locul ar fi fost numai al lor.

— Așa că acum ne-am pricopsit cu vechitura asta de pensiune, fir-ar să fie, a spus Della. Dick vrea să construiască niște căsuțe. Dar pentru asta trebuie să se mute în Florida. Ca de obicei, vrea să mă tîrască și pe mine cu el.

Cathy a apărut din nou, trăgînd căruciorul după ea. Della se aștepta să vadă pe chipul ei o urmă de compătimire, dar ea o privea cu buzele strînse.

— Deci te muți? a întrebat-o cu răceală.

— N-am încotro. Mă obligă.

— Nu te obligă nimeni.

Replica fusese rostită pe tonul recent dobîndit de știe-tot al lui Cathy. De parcă ar fi citit deja tot raionul de cărți motivaționale și acum putea împărți observații psihologice și sfaturi maritale.

— Cum adică nu mă obligă nimeni? Mă obligă Dick.

— Și cu slujba ta cum rămîne?

— Va trebui să-mi dau demisia. Nu vreau, îmi place să lucrez, dar…

— Dar o să cedezi, ca de obicei.

Remarca asta i s-a părut nu doar răutăcioasă, ci și nedreaptă. Ce se aștepta Cathy să facă? Să divorțeze după patruzeci de ani de căsnicie? Să se mute singură și să înceapă să iasă cu bărbați ciudați, cum făcea ea cînd se cunoscuseră?

— Dacă tu vrei să-ți dai demisia și să te muţi în Florida, n-ai decît, a spus Cathy. Dar eu, una, *am* o slujbă. Și, nu te supăra, mai am niște lucruri de făcut pînă la ora închiderii.

Nu se mai certaseră pînă atunci. În săptămînile următoare, de cîte ori îi trecea prin cap s-o sune pe Cathy, Della își dădea seama că e prea supărată. Cine era Cathy ca să-i spună ei ce să facă în căsnicie? Ea și Clark se certau întruna.

După o lună, în timp ce Della împacheta ultimele cutii pentru mutare, Cathy a venit la ea acasă.

— Ești supărată pe mine? a întrebat cînd Della a deschis ușa.

— Păi, ce să zic, uneori *chiar* ți se pare că le știi pe toate.

Poate că a fost o răutate, căci Cathy a izbucnit în plîns. A plecat capul și s-a tînguit cu un fir de glas:

— O să-mi fie dor de tine, Della!

Lacrimile îi curgeau șiroaie pe obraji. A desfăcut brațele, ca pentru o îmbrățișare. Della nu era de acord nici cu prima ei reacție, iar acum ezita în legătură cu cea de-a doua.

— Hai, termină, i-a spus ea. Altfel mă faci și pe mine să plîng.

Dar smiorcăiala lui Cathy s-a intețit. Îngrijorată, Della a liniştit-o:

— Ne putem auzi la telefon, Cathy. Și o să ne scriem, o să ne vizităm. Poți veni să stai la „pensiunea“ noastră. Probabil că e plină de șerpi și aligatori, dar ești bine-venită.

Cathy n-a rîs. Printre lacrimi, a zis:

— Lui Dick n-o să-i pice bine să vin în vizită la voi. Mă urăște.

— Nici vorbă.

— Ei bine, îl urăsc eu pe el! Se poartă cu tine în ultimul hal, Della. Îmi pare rău s-o spun, dar ăsta e adevărul. Iar acum te obligă să-ți lași serviciul și să te muți tocmai în Florida? Ce să faci acolo?

— Hai, termină. Destul, i-a tăiat-o Della.

— Bine. Bine! Doar că sînt atît de *amărîtă*!

Totuşi, Cathy începuse să se liniștească. După cîteva clipe, a spus:

— Ți-am adus ceva.

Și-a deschis poșeta.

— Uite, a sosit la librărie zilele trecute. De la o mică editură din Alaska. N-am comandat-o, dar eu m-am apucat s-o citesc și n-am putut s-o las din mînă. Nu vreau să-ți stric surpriza și să-ți spun despre ce e, dar, o să vezi – pare atît de potrivită!

O privea drept în ochi.

— Cîteodată cărțile apar în viața ta cu un scop anume. E tare straniu.

Della nu știa niciodată cum să se poarte cînd pe Cathy o apucau misticismele. Uneori susținea că luna îi influențează starea de spirit și dădea o însemnătate aparte coincidențelor. În ziua aceea, Della i-a mulțumit lui Cathy pentru carte și a reușit să nu plîngă cînd și-au luat rămas-bun în cele din urmă.

Cartea avea o ilustrație pe copertă. Două indience stînd într-un *wigwam*. Pe Cathy o pasionau în ultima vreme temele astea, povești despre amerindieni sau despre răscoalele sclavilor din Haiti, povestiri despre fantome sau fenomene fantastice. Dellei îi plăceau unele, altele nu prea.

A pus cartea într-o cutie cu tot felul de mărunțișuri pe care nu o închisese încă.

Și apoi ce s-a întîmplat cu ea? A trimis cutia în Florida împreună cu toate celelalte. Şi-au dat seama că nu au loc pentru toate lucrurile în cele două camere ale cabanei de vînătoare, așa că le-au depozitat undeva. Pensiunea a dat faliment un an mai tîrziu. Curînd după aceea, Dick a pus-o pe Della să se mute în Miami, apoi în Daytona, iar în cele din urmă în Hilton Head, căutînd succesul cu alte afaceri. Abia după moartea lui, cînd trecea prin procedura de faliment, Della a fost nevoită să deschidă spațiul de depozitare și să vîndă mobilierul de-acolo. Cercetînd lucrurile din cutiile pe care le trimisese în Florida cu aproape un deceniu în urmă, a deschis și cutia cu mărunțișuri, unde a dat peste *Două bătrîne*.

Cartea repovestește o veche legendă athabascană pe care autoarea, Velma Wallis, o auzise în copilărie. O legendă transmisă „de la mame la

fiice“, spunînd povestea a două femei, pe nume Ch’idzigyaak și Sa’, pe care tribul lor le părăsește într-o perioadă de foamete.

Le lasă pradă morții, cu alte cuvinte. Cum era obiceiul.

Însă cele două bătrîne nu mor. În inima pădurii, se pun pe vorbit. Păi, nu se pricepeau ele, cîndva, să vîneze, să pescuiască și să umble după hrană? Nu puteau face asta din nou? Și chiar o fac: învață din nou tot ce știau cînd erau tinere, vînează și pescuiesc la copcă, iar la un moment dat se ascund de niște canibali care trec pe-acolo. Tot soiul de lucruri.

O ilustrație din carte le înfățișează pe cele două femei străbătînd tundra din Alaska. În haine de blană cu glugă, cu cizme din piele de focă în picioare, trag săniile după ele, bătrîna din față ceva mai puțin cocîrjată decît cealaltă. Dedesubt scrie: *Tribul nostru a plecat să caute hrană în locurile despre care ne-au povestit bunicii, hăt departe, peste munți. Dar a socotit că noi nu sîntem în stare să îl urmăm, fiindcă ne ajutăm de beţe la mers și ne mișcăm prea încet.*

Unele pasaje ieşeau în evidență, de exemplu cel în care vorbește Ch’idzigyaak:

— *Știu că tu ești sigură c-o să scăpăm cu viaţă. Ești mai tînără.*

La vorbele ei, nu și-a putut înăbuşi un zîmbet amar, căci nu mai departe de ieri fuseseră amîndouă socotite prea bătrîne să mai trăiască alături de tineri.

— Sînt exact ca noi două, a spus Della cînd a citit cartea, într-un tîrziu, și a sunat-o pe Cathy. Una e mai tînără decît cealaltă, dar sînt în același impas.

A început ca o glumă. Era amuzant să compare situațiile lor, din suburbiile Detroitului și zonele rurale din New Hampshire, cu lupta pentru supravieţuire a celor două bătrîne inuite. Dar și asemănările păreau reale. Della se mutase în Contoocook să fie mai aproape de Robbie, însă doi ani mai tîrziu el se mutase în New York, lăsînd-o izolată în pădure. Librăria la care lucra Cathy se închisese şi ea îşi înjghebase o mică afacere, vînzînd plăcinte făcute în casă. Clark ieșise la pensie și își petrecea toată ziua în fața televizorului, fascinat de femeile frumoase care prezentau vremea la știri. Voluptuoase, îmbrăcate în rochii viu colorate strînse pe trup, se unduiau în fața hărților meteo de parcă ar fi mimat fronturile atmosferice. Toți cei patru fii ai lui Cathy plecaseră din Detroit. Trăiau departe, dincolo de munți.

O ilustrație din carte le plăcea în mod special Dellei și lui Cathy. Cea în care Ch’idzigyaak arunca o secure în timp ce Sa’ o privea. Dedesubt scria:

Poate, dacă vedem o veveriță, reuşim s-o ucidem cu securea, cum făceam în tinerețe.

Acesta devenise mottoul lor. Dacă una dintre ele era deprimată, sau se confrunta cu o problemă, cealaltă suna și spunea: „E vremea securii".

Ia frîiele în mîini, asta voiau să spună. Nu-ți plînge de milă.

Mai aveau o trăsătură în comun cu femeile inuite. Tribul nu le lăsase în urmă pe Ch'idzigyaak și pe Sa' numai pentru că erau bătrîne, ci și pentru că erau plîngăcioase. Se văicăreau întruna de durerile și ofurile lor.

Bărbaților li se părea adesea că soțiile lor se plîng prea mult. Dar asta era o plîngere în sine, o modalitate prin care bărbații le închideau gura. Totuși, Della și Cathy știau că, de o parte din nefericirea lor, ele erau vinovate. Lăsau lucrurile să mocnească, le cuprindea disperarea, se bosumflau. Chiar dacă soții le întrebau ce au, nu le spuneau. Victimizarea le făcea prea multă plăcere. Descărcarea ar fi însemnat să nu mai fie ele însele.

De ce le făcea atîta plăcere să se plîngă? Tu și tovarăşa ta de suferință ieșind la lumină după o sesiune zdravănă de văicăreală ca după o baie termală, refăcute și pline de energie.

De-a lungul anilor, Della și Cathy au avut perioade în care au uitat de *Două bătrîne*. Apoi una din ele o recitea, se entuziasma din nou și o convingea și pe cealaltă să o recitească. Nu e o carte din categoria romanelor polițiste sau de suspans care le plac lor. Ci mai degrabă un ghid de viață. Cartea le *inspiră*. Nu suportă să-i audă pe fiii lor snobi calomniind-o. Dar acum nici nu mai e nevoie să-i ia apărarea. Două milioane de exemplare vîndute! Ediție aniversară! Suficient ca să le confirme judecata sănătoasă.

În dimineața următoare, cînd Cathy ajunge la Wyndham Falls, îi miroase a zăpadă. S-a făcut mai frig și e o liniște împietrită, fără urmă de vînt, toate păsările s-au ascuns.

Cînd era mică, în Michigan, adora liniștea asta rău prevestitoare. Aducea cu ea promisiunea întreruperii școlii, a timpului petrecut acasă cu mama ei, a cazematelor de zăpadă construite în curtea din fața casei. Chiar și acum, la șaptezeci de ani, îi plac furtunile mari. Dar așteptările ei de acum au în centru o dorință mai întunecată, o dorință de autoanihilare aproape, de purificare. Uneori, cînd se gîndește la schimbările climatice, la sfîrșitul lumii printr-un cataclism, Cathy își spune: „Păi, să isprăvim odată. O merităm. Să ștergem totul cu buretele și s-o luăm de la capăt".

Della e îmbrăcată și gata de plecare. Cathy îi spune că arată bine, dar nu se poate abține să adauge:

— Trebuie să-i spui coafezei să nu te mai dea cu balsam. Ai părul prea subțire. Balsamul îl pleoștește.

— Încearcă *tu* să-i spui ceva cucoanei ăleia, îi răspunde Della, împingîndu-și cadrul pe culoar. Nu ascultă.

— Atunci pune-l pe Bennett să te ducă la un coafor.

— Da, sigur. Slabe șanse.

Ieșind din clădire, Cathy își propune să-i scrie un e-mail lui Bennett. Poate că nu pricepe cum un lucru atît de mărunt – o coafură – e în stare să-i ridice moralul unei femei.

Cadrul le face să înainteze încet. Trebuie să meargă pe trotuar, coborînd apoi bordura spre parcare. La mașină, Cathy o ajută pe Della să se aşeze pe scaunul din dreapta, apoi se duce să pună cadrul în portbagaj. Îi ia ceva timp să-și dea seama cum să-l strîngă și cum să plieze scaunul.

Un minut mai tîrziu s-au pus deja în mișcare. Della stă aplecată în față, cercetînd cu atenție drumul și dîndu-i indicații lui Cathy.

— Văd că te descurci deja pe-aici, spune aceasta pe un ton aprobator.

— Mda, răspunde Della. Poate că pilulele alea chiar funcționează.

Cathy ar fi preferat să cumpere ramele de la un magazin drăguţ, Pottery Barn sau Crate & Barrel, dar Della o îndrumă spre un Goodwill[5] aflat într-un centru comercial din apropiere. În parcare, Cathy repetă operațiunea în sens invers: desface cadrul și îl aduce lîngă portieră pentru ca Della să se poată ridica. Odată ce se urnește, se mișcă destul de rapid.

Cînd intră în magazin, se simt ca-n vremurile bune. Colindă spațiul cu podele lucioase și lumină fluorescentă privind în jur cu ochi de vultur, parcă ieșite la vînătoare. În dreptul unui raion cu sticlărie, Della spune:

— Ah, îmi trebuie niște pahare de apă ca lumea.

Și se abat de la misiunea lor.

Ramele sînt tocmai în fundul magazinului. Pe la jumătatea drumului, linoleumul se termină și pe jos e doar ciment.

— Trebuie să am grijă cu pardoseala de-aici, remarcă Della. E cam alunecoasă.

Cathy o ia de braț. Cînd ajung la raion, spune:

— Așteaptă aici, Della. Lasă-mă pe mine să mă uit.

Ca de obicei cu lucrurile la mîna a doua, problema e să găsească un set de rame asortate.

Nimic nu e organizat. Cathy se uită la o mulțime de rame, toate de mărimi și stiluri diferite. După un minut, găsește un set de rame simple, negre, din lemn. Tocmai le trage afară cînd aude un sunet în spatele ei. Nu

tocmai un țipăt. Doar un gîfîit. Se întoarce și o vede pe Della cu un aer surprins pe chip. S-a întins după ceva – Cathy nu știe după ce – și a lăsat mîna să-i alunece de pe mînerul cadrului.

Odată, cu ani în urmă, cînd Della și Dick aveau barca cu pînze, ea fusese la un pas de înec. Atunci, barca era amarată, iar Della alunecase încercînd să urce la bord şi se scufunda în apa verde și întunecată de lîngă debarcader.

— Nu știu să înot, i-a spus ea lui Cathy. Dar nu m-am speriat. Era așa de linişte acolo jos. Am reușit cumva să dau din mîini și să ies la suprafață. Dick ţipa după băiatul de la docuri și pînă la urmă a venit el și m-a pescuit.

Fața Dellei arată așa cum și-a imaginat-o Cathy atunci, sub apă. Ușor uimită. Senină. De parcă niște forțe mai presus de ea preluaseră controlul și n-avea nici un sens să se opună.

De data asta n-o salvează nici o minune. Della cade într-o parte, peste rafturi. Marginea de metal îi răzuieşte pielea de pe braț cu un hîrşîit de feliator de carne. Tîmpla Dellei se lovește de raftul următor. Cathy țipă. Se sparge un geam.

Pe Della o țin peste noapte la spital. Îi fac un RMN ca să excludă existența unui hematom intracranian, apoi o radiografie la șold şi îi pun pe brațul julit un bandaj umed din spumă poliuretanică pe care îl vor putea scoate abia peste o săptămînă pentru a vedea dacă pielea se vindecă sau nu. La vîrsta ei, șansele sînt jumi-juma.

Toate astea le sînt relatate de doctorița Mehta, o tînără de-o eleganță atît de absurdă, încît ar putea juca rolul unei doctorițe într-o telenovelă medicală. Poartă două șiraguri de perle în jurul gîtului prelung. Rochia cenușie tricotată cade lejer pe silueta ei voluptuoasă. Singurul defect sînt gambele fusiforme, dar și le ascunde sub o pereche de ciorapi în carouri îndrăzneți și niște pantofi cu toc care se potrivesc perfect cu rochia. Doctorița Mehta reprezintă ceva pentru care Cathy nu e tocmai pregătită, o generație mai tînără de femei care o depăşeşte pe a ei nu doar la capitolul împlinire profesională, ci și în domeniul cîndva retrograd al autoînfrumusețării. Doctorița Mehta poartă și un inel de logodnă, cu un diamant măricel. Se mărită tot cu un doctor, probabil, să combine două salarii grase.

— Și dacă pielea nu se vindecă? întreabă Cathy.

— Atunci va trebui să păstreze bandajul.

— Pentru totdeauna?

— Haideţi să așteptăm și să vedem cum arată peste o săptămînă, spune doctorița Mehta.

Toate astea au durat ore întregi. E șapte seara. În afară de bandajul de pe braț, Della are și un început de vînătaie la ochi.

La opt și jumătate se ia hotărîrea ca Della să rămînă sub observație peste noapte.

— Adică nu pot să plec acasă? o întreabă ea pe doctorița Mehta.

Pare abătută.

— Încă nu. Trebuie să vă ținem sub observație.

Cathy hotărăşte să doarmă în camera Dellei în noaptea aia. Canapeaua de culoarea lămîilor verzi se poate transforma în pat. Asistenta promite să-i aducă un cearșaf și o pătură.

Cathy e la cantină, consolîndu-se cu niște budincă de ciocolată, cînd apar fiii Dellei.

Cu ani în urmă, fiul ei Mike o pusese pe Cathy să se uite la un film SF despre niște asasini care se întorc pe Pămînt din viitor. Era un masacru banal, lipsit de orice noimă, dar Mike, la liceu pe vremea aia, susținea că din scenele acrobatice de luptă ale filmului răzbătea un profund înțeles filosofic. *Cartezian* era cuvîntul pe care îl folosise.

Lui Cathy nu i-a spus nimic. Totuşi, la filmul acela se gîndește acum, cînd Bennett și Robbie intră în încăpere. Chipurile palide, serioase și costumele închise la culoare le dau un aer obscur și în același timp amenințător, de parcă ar fi agenții unei conspirații universale.

Luînd-o în vizor pe ea.

— A fost numai vina mea, le spune Cathy cînd se apropie de masa ei. N-am supravegheat-o.

— Nu te mai învinovăți, o liniştește Bennett.

Pare un semn de bunăvoință, pînă adaugă:

— E bătrînă. Cade. E doar una dintre probleme.

— E din cauza ataxiei, spune Robbie.

Pe Cathy n-o interesează ce înseamnă *ataxie*. E încă un diagnostic.

— S-a descurcat foarte bine pînă a căzut, protestează ea. Ne simțeam excelent. Apoi m-am întors cu spatele o clipă și… buf!

— Nici nu e nevoie de mai mult, spune Bennett. N-ai cum să împiedici aşa ceva.

— Medicamentul ăsta pe care-l ia, Aricept…, zice Robbie. E mai mult un tratament paliativ. Beneficiile, dacă există, scad după un an sau doi.

— Mama voastră are optzeci și opt de ani. Doi ani înseamnă mult pentru ea.

Implicația vorbelor ei plutește în aer pînă cînd Bennett spune:

— Doar că ea cade întruna. Și ajunge la spital.

— Va trebui s-o mutăm, zice Robbie ceva mai tare, pe un ton încordat. Nu mai e în siguranță la Wyndham. Are nevoie de mai multă supraveghere.

Robbie și Bennett nu sînt băieții lui Cathy. Sînt mai mari decît ai ei, și nu arată la fel de bine. Nu e deloc legată de ei, nu simte nici un pic de căldură maternă sau de iubire. Și totuși îi amintesc de fiii ei în niște privințe la care preferă să nu se gîndească.

Nici unul din ei nu i-a propus Dellei s-o ia la el. Robbie călătorește mult, din cîte spune. Casa lui Bennett are prea multe scări. Dar nu egoismul lor o deranjează cel mai mult pe Cathy, ci felul în care stau acum dinaintea ei, pătrunși – umflați – de înțelepciune. Vor să rezolve acestă problemă rapid și definitiv, cu un minim de efort. Scoțînd sentimentele din ecuație, s-au convins că acționează prudent, deși dorința lor de a rezolva problema nu izvorăște *decît* din sentimente: teamă, în cea mai mare parte, însă și vinovăție și iritare.

Oricum, cine e Cathy pentru ei? Vechea prietenă a mamei lor. Cea care lucra la librărie. Cea care i-a dat să fumeze iarbă.

Cathy se întoarce și privește în cealaltă parte a cantinei, care se umple acum cu personalul medical aflat în pauza de masă. E obosită.

— Bine, spune ea. Dar nu-i spuneți acum. Să mai așteptăm.

Aparatele țăcăne și bîzîie toată noaptea. De cîte ori Cathy reușește să ațipească, se pornește vreo alarmă pe monitoare, trezind-o. De fiecare dată apare o asistentă, niciodată aceeași, care apasă pe un buton și o oprește. Se pare că alarma nu înseamnă nimic.

În cameră e cumplit de frig. Sistemul de ventilație suflă direct pe ea. Pătura pe care i-au adus-o e subțire ca hîrtia.

O prietenă din Detroit, o femeie care face terapie regulat de treizeci de ani încoace, i-a oferit recent lui Cathy un sfat primit de la terapeut. Nu lua în seamă spaimele ce-ți dau tîrcoale noaptea. Sînt momentele cînd psihicul e la capacitatea minimă, cînd nu e în stare să se apere. Dezolarea ce te cuprinde pare adevăr, dar nu este. E doar epuizare mentală deghizată în intuiție.

Cathy și-l amintește în timp ce stă întinsă pe canapea, fără somn. Neputința de-a o ajuta pe Della i-a umplut mintea de gînduri negative. Revelaţii reci, limpezi, sfîșietoare în strictețea lor. N-a știut niciodată cine e

Clark. Au o căsnicie lipsită de intimitate. Dacă Mike, John, Chris și Palmer n-ar fi copiii ei, ar fi niște oameni pe care îi dezaprobă. Și-a irosit viața îngrijindu-se de oameni care dispar, ca librăria unde lucra odată.

Vine și somnul în cele din urmă. Cînd se trezește în dimineața următoare, înțepenită, constată ușurată că terapeutul avea dreptate. A ieșit soarele, iar universul nu-i atît de negru. Ceva întuneric trebuie totuși să rămînă. Pentru că s-a hotărît. Ideea o arde pe dinăuntru. Nu e nici plăcută, nici blîndă. E un sentiment atît de nou, încît nici nu știe ce nume să-i dea.

Cînd Della deschide ochii, Cathy stă lîngă patul ei. Nu-i spune nimic despre azil, ci doar:

— Bună dimineața. Ia zi, știi ce vreme e afară?

Della clipește, încă buimacă de somn. Iar Cathy răspunde singură:

— E vremea securii.

Chiar cînd trec granița statului Massachusetts începe să ningă. Sînt la vreo două ore de Contoocook, ghidîndu-se după GPS din cauza vizibilităţii brusc scăzute.

Clark o să vadă asta pe Weather Channel. O s-o sune sau o să-i trimită un mesaj, îngrijorat că i s-ar putea anula zborul.

Săracul, habar n-are.

Acum, că sînt în mașină, cu ștergătoarele de parbriz și sistemul de dezaburire pornite, se pare că Della nu prea pricepe cum stau lucrurile. Îi tot pune lui Cathy aceleași întrebări.

— Deci cum o să intrăm în casă?

— Ai spus că are Gertie o cheie.

— A, da. Am uitat. Deci putem lua cheia de la Gertie ca să intrăm în casă. O să fie frig ca naiba înăuntru. Țineam centrala pe la zece grade, ca să facem economie. Doar cît să nu înghețe țevile.

— Facem cald cînd ajungem.

— Şi pe urmă o să stau acolo?

— O să stăm împreună. Pînă se lămuresc lucrurile. Putem apela la asistența medicală la domiciliu. Și la Meals on Wheels[6].

— Pare ceva scump.

— Nu neapărat. Ne interesăm.

Să repete aceste informații o ajută pe Cathy să le creadă. Mîine îl va suna pe Clark ca să-i spună că are de gînd să stea cu Della o lună, poate mai mult, poate mai puțin. N-o să-i convină, dar o să se împace cu ideea. Se va revanșa ea cumva față de el.

Problema cea mai mare sînt Bennett și Robbie. Are deja trei mesaje de la Bennett și unul de la Robbie în telefon, plus cîteva în căsuța vocală în care o întreabă unde sînt ea și Della.

A fost mai ușor decît se așteptase s-o scoată pe ascuns din spital. Din fericire, nu mai avea perfuzia. Cathy n-a trebuit decît s-o scoată pe Della de braț pe culoar, ca pentru a face puțină mișcare, apoi s-au îndreptat spre lift. Pînă la mașină s-a tot așteptat să sune vreo alarmă, să alerge niște paznici după ele. Dar nu s-a întîmplat nimic.

Zăpada se pune deja pe copaci, însă nu și pe autostradă. Cathy mai iese pe banda de depășire cînd traficul se domolește. Uneori nu respectă viteza legală, hotărîtă să ajungă la destinație înainte de căderea nopţii.

— Lui Bennett și lui Robbie n-o să le placă treaba asta, spune Della privind pe geam la zăpada învolburată. Li se pare că acum sînt prea proastă ca să-mi port singură de grijă. Ceea ce probabil e adevărat.

— N-o să fii singură, o liniştește Cathy. O să stau cu tine pînă se lămuresc lucrurile.

— Nu știu dacă demența e genul de lucru care *poate* fi lămurit.

Așa, pur și simplu: boala numită și identificată. Cathy se uită la Della ca să-și dea seama dacă e conștientă de schimbare, însă pe chipul ei se citește doar resemnare.

Pînă ajung în Contoocook, zăpada e atît de mare, încît se tem că nu vor putea intra pe alee cu mașina. Cathy atacă panta cu viteza potrivită și, după o ușoară derapare, reușește să ajungă în vîrf. Della aplaudă. Întoarcerea lor a început pe o notă triumfătoare.

— Va trebui să lăsăm cumpărăturile pe mîine-dimineață, spune Cathy. Acum ninge prea tare.

Dar în dimineața următoare zăpada se aşterne la fel de deasă. Ninge toată ziua, iar căsuţa vocală a lui Cathy se umple cu mesaje de la Robbie și Bennett. Nu îndrăznește să le răspundă.

O dată, pe la începuturile prieteniei cu Della, Cathy a uitat să-i lase lui Clark mîncare în frigider, ca să și-o încălzească. Mai tîrziu, cînd a ajuns acasă, acesta a sărit imediat cu gura pe ea:

— Care-i faza cu voi două? a întrebat Clark. Dumnezeule! Parcă sînteți niște lesbiene.

Dar nu despre asta era vorba. Nu despre un preaplin de dorință interzisă, ci despre o cale de-a compensa pentru acele sfere ale vieții care le aduceau mai puține satisfacții decît li se făcuse reclamă. Căsătoria, în mod sigur. Faptul de a fi mame, mai des decît le plăcea să recunoască.

Există un grup despre care Cathy a citit în ziare, un fel de mișcare a femeilor trecute de jumătatea vieţii. Membrele, de vîrstă mijlocie sau de vîrsta a treia, se îmbracă la patru ace și poartă niște pălării elaborate, în culori vii – roz sau mov, nu-și mai amintește. Grupul e recunoscut după aceste pălării, cu care membrele dau năvală în restaurante, ocupînd săli întregi. Bărbații n-au voie la întîlniri. Femeile se îmbracă unele pentru altele, la naiba cu restul lumii. Lui Cathy i se pare distractiv. Cînd a întrebat-o pe Della ce părere are, ea a răspuns:

— N-am de gînd să mă îmbrac frumos și să-mi pun o pălărie idioată doar ca să iau masa cu niște femei cu care probabil nici n-aș vrea să stau de vorbă. În plus, nu mai am haine ca lumea.

Poate Cathy se va duce singură. După ce o pune pe Della pe picioare. Cînd se întoarce în Detroit.

Găsește niște chifle în congelator şi le dezgheață la cuptorul cu microunde. Mai e și nişte mîncare semipreparată, și cafea. O pot bea fără lapte.

Della are încă vînătăi pe faţă în urma căzăturii, dar altfel se simte bine. Se bucură că a ieșit din spital. E imposibil să dormi acolo, cu toată gălăgia și agitația din jur, cu oameni care vin să te verifice întruna sau să te ducă în cărucior să faci vreo analiză.

Ori așa, ori nu venea absolut nimeni să te ajute, oricît sunai.

Părea o nebunie să pornească la drum pe viscol, însă din fericire plecaseră la timp. Dacă ar fi așteptat încă o zi, n-ar mai fi reușit să ajungă la Contoocook. Cînd au sosit, dealul era deja alunecos. Şi aleea, și treptele din spate erau acoperite de zăpadă. Dar apoi au intrat în casă, au dat drumul la căldură și a fost plăcut înăuntru cu ninsoarea care se cernea la geamuri, ca niște confetti.

La televizor, prezentatorii de la meteo sînt agitați în reportajele despre viscol. Orașele Boston și Providence sînt blocate. Valurile oceanului au inundat ţărmul și au înghețat bocnă, învelind casele în gheață.

Rămîn înzăpezite timp de o săptămînă. Troienele se ridică pînă la jumătatea ușii din spate. Chiar dacă ar ajunge la mașină, n-ar reuși cu nici un chip să coboare dealul. Cathy a fost nevoită să sune la firma de închirieri și să prelungească contractul pentru mașină, lucru din cauza căruia Della se simte prost. S-a oferit să suporte ea cheltuielile, dar prietena ei nu vrea s-o lase.

În a treia zi de izolare, Cathy sare de pe canapea și zice:

— Tequila! Nu mai avem?

În dulapul de deasupra aragazului găsește o sticlă de tequila și încă una, pe jumătate plină, cu amestec de Margarita.

— Acum vom supraviețui cu siguranță, spune Cathy fluturînd sticla.

Rîd amîndouă.

În fiecare seară pe la șase, chiar înainte să dea drumul la Brian Williams[7], își fac Margarita cu gheață la blender. Della se întreabă dacă alcoolul e o idee bună, cu boala ei. Pe de altă parte, cine s-o pîrască?

— Eu nu, spune Cathy. Doar îţi sînt furnizoare.

În unele zile ninge din nou, ceea ce o face pe Della să piardă noțiunea timpului. Se gîndește că viscolul continuă și că tocmai s-a întors de la spital.

Într-o zi se uită în calendar și îşi dă seama că e februarie. A trecut o lună. În oglinda de la baie vede că i-a dispărut vînătaia de la ochi, a rămas doar o urmă gălbuie în colț.

În fiecare zi, Della citește cîte puțin din carte. I se pare că îndeplinește această misiune cu destul de multă competență. Ochii i se mișcă peste cuvinte, iar ele îi răsună în cap, dînd naștere la imagini. Povestea e la fel de captivantă și de alertă cum și-o amintea. Cîteodată nu-și dă seama dacă recitește cartea sau pur şi simplu își aduce aminte pasaje pe care le-a citit de atîtea ori. Dar ajunge la concluzia că diferența nu prea contează.

— Acum chiar *sîntem* ca bătrînele alea, îi spune Della lui Cathy într-o zi.

— Eu sînt cea tînără, însă. Nu uita asta.

— Sigur. Tu ești bătrîna cea *tînără*, iar eu sînt bătrîna cea *bătrînă*.

Nu e nevoie să vîneze sau să umble după hrană. Gertie, vecina Dellei, soție de preot, vine pe jos de-acasă de la ea să le aducă pîine, lapte și ouă de la Market Basket. Lyle, care locuiește în casa din spate, traversează curtea înzăpezită și le aduce alte provizii. Curentul nu se întrerupe. Asta e cel mai important.

La un moment dat, Lyle, care în timpul iernii se ocupă de deszăpezirea cu plugul de zăpadă, ajunge să cureţe și aleea Dellei, iar după aceea Cathy se duce cu mașina închiriată la cumpărături.

Încep să vină oameni pe la ele. Un fizioterapeut care o pune pe Della să facă exerciții de echilibru și e foarte exigent cu ea. O asistentă care îi face un control sumar. O fată din zonă care gătește mese simple, în serile cînd Della nu pune semipreparate la cuptorul cu microunde.

Cathy a plecat deja. În schimb a apărut Bennett. Vine în weekend și doarme acolo duminică noaptea, trezindu-se devreme luni dimineața ca să ajungă la serviciu. Cîteva luni mai tîrziu, cînd Della face bronșită, se

trezește neputînd să respire și ajunge din nou la spital cu salvarea, Robbie vine din New York să stea cu ea o săptămînă, pînă se pune pe picioare.

Uneori Robbie apare împreună cu prietena lui, o canadiancă din Montreal care are o crescătorie de cîini. Della nu pune prea multe întrebări despre această femeie, deși se poartă frumos cu ea. Viața personală a lui Robbie n-o mai privește. I-a rămas prea puțin de trăit ca să conteze.

Mai ia din cînd în cînd *Două bătrîne* și citește cîte un pic, însă nu reușește s-o ducă la capăt. Dar nici asta nu contează. Știe cum se termină cartea. Cele două bătrîne supraviețuiesc iernii aspre, iar cînd cei din tribul lor se întorc la fel de înfometați, le împărtășesc ce-au învățat. De atunci, indienii aceia nu-și mai abandonează bătrînii.

Mare parte din timp, Della e singură în casă. Oamenii care vin s-o ajute au plecat deja, sau e ziua lor liberă, iar Bennett e ocupat. E iarnă din nou. Au trecut doi ani. Are aproape nouăzeci acum. Nu pare să se fi ramolit mai tare, sau doar un picuţ. Nu cît să se observe.

Într-o zi ninge din nou. Oprindu-se în fața ferestrei, Della simte dintr-odată dorința să iasă și să meargă prin zăpadă. Pînă unde or duce-o picioarele ei bătrîne. Nici n-ar avea nevoie de cadru. N-ar avea nevoie de nimic. Uitîndu-se la zăpada care se învolburează afară, dincolo de geam, Della are senzația că privește în propriul creier. Așa sînt şi gîndurile ei acum, umblă întruna, se mută dintr-un loc în altul, în capul ei e un mare viscol alb. Dacă ar ieși în ninsoare, dacă ar dispărea în vîrtejul ei, n-ar fi nimic nou pentru ea. Atîta doar că interiorul s-ar întîlni cu exteriorul. S-ar contopi. Totul alb. Să iasă, numai. Să meargă înainte. Poate s-ar întîlni cu cineva pe-acolo, pe-afară, sau poate nu. Cu o prietenă.

2017

1. Dietă apărută în Statele Unite în 1960, bazată pe menținerea constantă a unui deficit caloric.

2. Aluzie la Visiting Angels, o firmă de asistență la domiciliu sau în centre speciale pentru persoane în vîrstă.

3. *Two Old Women: An Alaska Legend of Betrayal, Courage and Survival* – roman publicat în 1993 de scriitoarea amerindiană Velma Wallis.

4. Parcul Național Everglades – rezervație naturală din statul Florida, SUA.

5. Rețea de magazine în care se vînd, în scopuri caritabile, lucruri folosite.

6. Program ce constă în livrarea de mîncare gătită la domiciliul persoanelor aflate în imposibilitatea de a-și cumpăra sau pregăti mesele.

7. Jurnalist american, gazda emisiunii de seară *The 11th Hour with Brian Williams* a postului MSNBC.

Par avion

Prin pereții de bambus, Mitchell a privit-o pe colega lui de suferință, nemțoaica, ducîndu-se din nou la budă. A ieșit pe veranda colibei sale ținînd o mînă streașină la ochi – era un soare criminal – în timp ce cealaltă mînă, somnambulă, căuta pe bîjbîite prosopul de plajă atîrnat pe balustradă. Găsindu-l, și-a înfășurat neglijent cu el trupul altminteri gol și a ieșit clătinîndu-se în soare. Nemţoaica a trecut chiar pe lîngă coliba lui Mitchell. Văzută printre șipci, pielea ei avea o culoare bolnăvicioasă, ca supa de pui. Purta un singur șlap. Făcea cîțiva pași și se oprea, ridicînd piciorul desculț ca să-l ferească de nisipul fierbinte. Apoi se odihnea, stînd ca un cocostîrc și răsuflînd greu. Părea gata să se prăbușească. Dar n-a făcut-o. A reușit să traverseze nisipul pînă la marginea junglei de tufăriș. Cînd a ajuns la budă, a deschis ușa și a cercetat îndelung bezna dinăuntru. Apoi s-a cufundat în ea.

Mitchell a lăsat capul să-i cadă înapoi pe podea. Stătea întins pe o rogojină, cu un slip în pătrăţele de la L.L. Bean în chip de pernă. În colibă era răcoare și n-avea nici un chef să se ridice de-acolo. Din păcate, stomacul îi fierbea. Intestinele îl lăsaseră în pace toată noaptea, dar în dimineața aceea Larry îl convinsese să mănînce un ou şi acum amibele aveau cu ce se hrăni.

— Ți-am zis că nu vreau ou, i-a spus acum, însă apoi şi-a amintit că Larry nu era acolo – plecase la plajă, să se distreze cu australiencele.

Ca să nu se înfurie, Mitchell a închis ochii și a respirat adînc de cîteva ori. După cîteva respirații, a început țiuitul. L-a ascultat, inspirînd și expirînd, atent numai la el. Cînd țiuitul a devenit și mai puternic, s-a ridicat într-un cot și a căutat scrisoarea pe care o începuse pentru părinți. Cea mai recentă. A găsit-o băgată între paginile din Efeseni, în Noul Testament de buzunar. Pe față, aerograma era deja acoperită cu scrisul lui. Fără a se osteni

s-o recitească, a luat pixul – înfipt la îndemînă între două trunchiuri de bambus – și a continuat:

Vi-l mai amintiți pe fostul meu profesor de engleză, domnul Dudar? Cînd eram în clasa a noua, s-a îmbolnăvit de cancer la esofag. Se pare că era scientolog, dar noi habar n-avuseserăm de asta. A refuzat să facă chimioterapie. Și ce credeți că s-a întîmplat? Remisie absolută și totală.

S-a auzit ușa de tablă a budei trîntindu-se și nemțoaica a ieșit din nou în soare. Prosopul ei avea o pată de umezeală. Mitchell a lăsat scrisoarea și s-a tîrît pînă la ușa colibei. A simțit arșița de cum a scos capul afară. Cerul era de un albastru limpede, ca de carte poștală, iar oceanul, cu o nuanță mai închis. Nisipul alb era ca o lampă de bronzat. A mijit ochii la silueta care șontîcăia spre el.

— Cum te mai simți?

Nemțoaica i-a răspuns abia cînd a ajuns la o fîșie de umbră dintre colibe. A ridicat piciorul, privindu-l încruntată.

— Iese numai apă maronie.

— Lasă că trece. Continuă să postești.

— Postesc deja de trei zile.

— Amibele trebuie înfometate.

— *Ja*, dar cred că mai degrabă amibele mă înfometează pe mine.

În afară de prosop, era încă goală, dar goală ca o bolnavă. Mitchell nu simțea nimic. Nemţoaica i-a făcut cu mîna și s-a dus.

După plecarea ei, Mitchell s-a tîrît înapoi în colibă și s-a întins din nou pe rogojină. A luat pixul și a scris: *Mohandas K. Gandhi dormea cu nepoatele sale, cîte una de fiecare parte, ca să-și pună la încercare jurămîntul de castitate – deci sfinții sînt întotdeauna fanatici.*

A pus capul pe slip și a închis ochii. Într-o clipă, țiuitul a început iar.

L-a întrerupt, după o vreme, podeaua ce se clătina. Bambusul a vibrat sub capul lui Mitchell, care s-a ridicat în capul oaselor. În cadrul ușii atîrna, ca o lună plină, fața tovarăşului său de călătorie. Larry era îmbrăcat cu un *lungi*[1] birmanez și o eșarfă indiană de mătase. Pieptul, mai păros decît te-ai fi așteptat la un tip mititel, era gol și ars de soare, la fel de rozaliu ca și chipul. Eșarfa avea fire aurii și argintii și era aruncată dramatic pe un singur umăr. Larry fuma o *bidi*[2], aplecat pe jumătate, privindu-l pe Mitchell.

— Raportul despre diaree, a spus el.

— Sînt în regulă.

— Ești în regulă?

— Da. Mă simt bine.

Larry părea dezamăgit. Pielea de pe frunte, rozalie şi arsă de soare, i s-a încrețit. I-a întins o sticluță.

— Ți-am adus niște pastile. Pentru căcarniță.

— Pastilele te astupă, a spus Mitchell. Iar amibele rămîn înăuntru.

— Mi le-a dat Gwendolyn. Ai face bine să le încerci. Postul ar fi trebuit să te rezolve pînă acum. De cînd n-ai mai mîncat? Aproape o săptămînă?

— Postul nu presupune să ți se bage ouă pe gît.

— Un ou, a spus Larry, neluîndu-l în seamă.

— Mă simţeam foarte bine pînă să mănînc oul ăla. Acum mă doare stomacul.

— Parcă ziceai că eşti bine.

— Sînt bine, a răspuns Mitchell, iar stomacul a început să-i fiarbă.

A simțit nişte pocnituri în partea de jos a abdomenului, urmate de o ușurare ca de lichid evacuat; apoi a simțit în intestine presiunea insistentă cu care se obișnuise deja. A întors capul, închizînd ochii, și a început din nou să respire adînc.

Larry a mai tras cîteva fumuri din *bidi* și a spus:

— Mie nu mi se pare că arăți prea grozav.

— Tu, a zis Mitchell ținînd încă ochii închiși, ești drogat.

— Te cred! a fost răspunsul lui Larry. Apropo. Am rămas fără foițe.

A pășit peste Mitchell, peste grămada de aerograme, terminate și neterminate, și peste Noul Testament mititel, în jumătatea lui – a lui Larry – de colibă. S-a așezat pe vine și a început să cotrobăie prin geantă. Una din pînză de sac în culorile curcubeului. Pînă acum nu trecuse niciodată prin vamă fără să fie controlată temeinic. Era genul de geantă care anunţa: „Transport droguri“. Larry și-a găsit *chillum*[3]-ul, i-a scos bolul de piatră și a scuturat scrumul.

— Nu-l da pe jos.

— Stai calm. Oricum cade prin podea.

L-a măturat cu degetele de cîteva ori.

— Vezi? S-a dus.

A băgat pipa în gură să vadă dacă trage, uitîndu-se pieziş la Mitchell.

— Crezi că poţi călători în viitorul apropiat?

— Da.

— Că ar cam trebui să ne întoarcem în Bangkok. Mă rog, la un moment dat. Eu vreau să merg în Bali. Tu?

— Imediat ce mă pun pe picioare, a spus Mitchell.

Larry a dat din cap, părînd satisfăcut. A scos pipa din gură și a băgat din nou ţigareta *bidi*. S-a ridicat, cocoșîndu-se sub acoperiș, și a privit podeaua.

— Mîine vine șalupa de poștă.

— Ce?

— Șalupa de poștă. Pentru scrisorile tale.

Larry a împins cîteva cu piciorul.

— Vrei să ți le duc eu? Trebuie să cobori pe plajă.

— Nu, le duc eu. Pînă mîine îmi revin.

Larry a ridicat o sprînceană, dar n-a spus nimic. Apoi s-a îndreptat spre ușă.

— Îţi las pastilele, în caz că te răzgîndești.

Imediat după plecarea lui, Mitchell s-a ridicat. Nu mai putea să amîne. Și-a legat *lungi*-ul și a ieșit pe verandă, acoperindu-și ochii. A pipăit podeaua cu picioarele, căutîndu-și șlapii. Era conștient de plaja din fundal și de foșnetul valurilor. A coborît treptele și a început să meargă. Nu ridica privirea. Nu-și vedea decît picioarele, și nisipul lunecînd pe lîngă ele. Urmele pașilor nemțoaicei se zăreau încă, împreună cu diverse gunoaie, pliculețe rupte de Nescafé sau șervețele mototolite ce zburaseră din cortul cantinei. Simțea miros de pește la grătar. Nu-i stîrnea foamea.

Buda era o coșmelie din tablă ondulată. În fața ei stăteau o canistră ruginită de benzină plină cu apă și o găletușă de plastic. Mitchell a umplut găleata și a luat-o cu el înăuntru. Înainte să închidă ușa, cît încă mai era suficientă lumină, și-a aşezat picioarele pe podea, de-o parte și de alta a găurii. Apoi a închis ușa și totul s-a cufundat în întuneric. Și-a desfăcut *lungi*-ul și l-a tras în sus, atîrnîndu-l în jurul gîtului. De cînd folosea toaletele asiatice, devenise foarte flexibil: putea sta pe vine zece minute fără efort. Cît despre miros, nici nu-l mai băga în seamă. Ținea ușa cu mîna ca să nu intre cineva.

Cantitatea de lichid ce țîșnea din el îl uimea și acum, dar întotdeauna era urmată de o senzaţie de ușurare. Își imagina amibele luate pe sus de șuvoi, dispărînd în vîrtejul dinăuntrul lui și ieșindu-i apoi din trup. În urma dizenteriei, se împrietenise cu măruntaiele sale; își simțea clar stomacul, colonul; simțea neteda tubulatură musculară din care era alcătuit. Combustia a început undeva în partea de sus a intestinului. Apoi și-a croit drum în jos, ca un ou înghițit de un șarpe, dilatîndu-se, întinzînd țesutul pînă cînd, cu o serie de tremurături, a ieșit împroşcînd apă.

Se simțea rău nu de o săptămînă, ci de treisprezece zile. La început nu-i spusese nimic lui Larry. Într-o dimineață, într-o pensiune din Bangkok, Mitchell se trezise cu o senzație de greaţă. Însă după ce s-a ridicat din pat, de sub plasa pentru țînțari, s-a simțit mai bine. Apoi, în seara aceleiași zile, după cină, îl deranjaseră cîteva păcănituri, ca niște degete bătînd darabana în stomacul lui. În dimineața următoare a început diareea. Nu era mare scofală. O mai pățise, în India, dar îi trecuse după cîteva zile. Asta însă nu trecea. Dimpotrivă, se agrava, făcîndu-l să se ducă la baie de cîteva ori după fiecare masă. N-a trecut mult și a început să se simtă slăbit. Cînd se ridica în picioare, îl lua amețeala. După ce mînca, simțea arsuri în stomac. Dar a continuat să călătorească. Nu i s-a părut ceva grav. Din Bangkok, el și Larry au luat un autobuz pînă pe coastă, iar de acolo, un feribot pînă pe insulă. Acesta a tras în golfuleţ, oprind motorul la mică adîncime. Au mers prin apă pînă la mal. Numai făcînd asta – sărind în apă – și-a confirmat ceva. Clipocitul apei imita clipocitul din mațele lui. De cum s-au instalat, Mitchell a început să postească. Deja de o săptămînă nu pusese nimic în gură în afară de ceai negru, ieșind din colibă numai ca să se ducă la budă. Într-o zi, cînd ieșea, dăduse nas în nas cu nemțoaica și o convinsese și pe ea să țină post. În rest stătea întins pe rogojină, gîndindu-se și scriind acasă.

Salutări din paradis. Larry și cu mine stăm acum pe o insulă tropicală din Golful Siam (uitați-vă în atlasul geografic). Avem o colibă numai a noastră, chiar pe plajă, pentru care plătim măreața sumă de cinci dolari pe noapte. Insula asta încă n-a fost descoperită, așa că nu-i aproape nimeni pe-aici. A continuat descriind insula (cît se vedea din ea prin bambus), dar curînd a revenit la preocupări mai importante. *Religia orientală ne învață că întreaga materie e iluzorie. Asta include orice: casa noastră, toate costumele tatei, pînă și agățătorile de ghivece ale mamei – tot ce e* maya*, după cum spune Buddha. În categoria asta intră, desigur, și corpul. Unul dintre motivele pentru care am hotărît să fac turul lumii a fost că sistemul nostru de referință din Detroit părea cam limitat. Și sînt niște lucruri pe care am început să le cred. Și să le experimentez. Unul este că ne putem controla corpurile cu ajutorul minţii. Există călugări în Tibet care își pot regla mental funcţiile organismului. Joacă un joc numit „topirea bulgărului“. Iau un bulgăr de zăpadă într-o mînă și apoi meditează, trimițînd toată căldura internă în acea mînă. Cel care topește mai repede bulgărul cîștigă.*

Din cînd în cînd se oprea din scris și stătea cu ochii închiși, parcă așteptînd inspirația. Exact așa stătuse și cu două luni în urmă – cu ochii

închiși, spatele drept, capul ridicat, nasul oarecum vigilent –, cînd începuse țiuitul. Se întîmplase în camera verde-pal a unui hotel indian din Mahabalipuram. Mitchell stătea pe patul lui, într-o poziție de semilotus. Genunchiul stîng, inflexibil și occidental, era ridicat în aer. Larry plecase să bată străzile, în explorare. Mitchell era singur. Nici măcar nu așteptase să se întîmple ceva. Stătea pur și simplu, încercînd să mediteze, cu mintea fugindu-i la tot felul de lucruri. De pildă, se gîndea la fosta lui prietenă, Christine Woodhouse, și la senzaționalul ei păr pubian roșcat, pe care n-avea să-l mai vadă niciodată. Se gîndea la mîncare. Spera că mai aveau și altceva în afară de *idli sambar*[4] în orașul ăla. Destul de des, își dădea seama cît de mult îi umbla mintea aiurea și atunci încerca s-o direcționeze din nou spre respirație. La un moment dat, în toiul tuturor acestor lucruri, cînd se aștepta mai puțin, cînd renunțase pînă și să încerce sau să aștepte să se întîmple ceva (adică exact cînd *spuneau* toți misticii că se va întîmpla), lui Mitchell începuseră să-i țiuie urechile. Foarte încet. Nu era un țiuit nefamiliar. De fapt, îl recunoștea. Își amintea cum, stînd într-o zi în curtea casei, cînd era mic, auzise dintr-odată țiuitul în urechi și îi întrebase pe frații lui: „Auziți țiuitul ăsta?“. Ei ziseseră că nu-l aud, dar știu despre ce vorbeşte. În camera de hotel verde-pal, după aproape douăzeci de ani, Mitchell îl auzise din nou. S-a gîndit că poate țiuitul era așa-zisul Om Cosmic. Sau muzica sferelor. După aceea a tot încercat să-l audă. Oriunde mergea, se străduia să distingă țiuitul, iar după o vreme a ajuns destul de priceput. L-a auzit în mijlocul străzii Sudder din Calcutta, înconjurat de taxiuri care claxonau și de copii ai străzii care ţipau după bacșiș. L-a auzit în trenul spre Chiang Mai. Era sunetul energiei universale, al tuturor atomilor care se uneau pentru a crea culorile din fața ochilor săi. Era acolo dintotdeauna. Nu trebuia decît să se trezească și să-l asculte.

A început să scrie acasă, întîi într-o doară, apoi cu din ce în ce mai multă siguranță, despre ce i se întîmpla. *Fluxul energetic al universului poate fi recepționat. Sîntem, fiecare dintre noi, radioreceptoare extrem de fin reglate. Nu trebuie decît să ne suflăm praful de pe lămpi.* În fiecare săptămînă le trimitea părinților cîteva scrisori. La fel și fraților săi. Și prietenilor. Punea pe hîrtie tot ce îi trecea prin minte. Nu se gîndea la reacțiile oamenilor. Era cuprins de nevoia de a-și analiza intuițiile, de a descrie ce vedea și ce simțea. *Dragă mamă și tată, în după-amiaza asta am asistat la incinerarea unei femei. Îți dai seama că e femeie după culoarea*

giulgiului. Al ei era roșu. Giulgiul a ars primul. Apoi a urmat pielea. Am văzut cum intestinele i s-au umplut cu gaz fierbinte, ca un balon imens. S-au umflat din ce în ce mai tare și în cele din urmă au pocnit. Apoi a început să curgă o mulțime de lichid. Am încercat să găsesc o ilustrată cu ceva asemănător ca să v-o trimit, dar n-am reușit.

Sau: *Dragă Petie, ți-a trecut vreodată prin cap că poate lumea asta a bețişoarelor de urechi și a rușinoasei micoze inghinale nu-i toată tărășenia? Mie uneori așa-mi pare. Blake credea în recitarea angelică. Și, cine știe? Poeziile lui îi sprijină crezul. Totuși, cîteodată, noaptea, cînd luna își ia acel chip foarte palid, jur că simt un fîlfîit de aripi atingîndu-mi barba de-abia mijită.*

Mitchell sunase acasă o singură dată, din Calcutta. Legătura fusese proastă. Era prima oară cînd el și părinții experimentau decalajul transatlantic. A răspuns tatăl său. Mitchell a zis „bună“, fără să audă nimic pînă cînd ecoul ultimei silabe, *nă*, i-a răsunat în urechi. După aceea, fîșîitul își schimbase registrul, și se auzise vocea tatălui său. Traversînd jumătate de glob, își pierduse din forța caracteristică.

— Ascultă, mama ta și cu mine vrem să iei un avion și să te întorci acasă.

— De-abia am ajuns în India.

— Ești plecat de șase luni. E suficient. Nu contează cît costă. Folosește cardul de credit pe care ți l-am dat și cumpără-ți un bilet spre casă.

— Mă întorc peste vreo două luni.

— Ce naiba tot faci acolo? a strigat tatăl lui, cît a putut de tare, prin satelit. Ce-i chestia asta cu cadavrele din Gange? Riști să iei vreo boală gravă.

— Nu, n-o să iau. Mă simt foarte bine.

— Ei, mama ta nu se simte. Mai are un pic și moare de spaimă.

— Tată, asta e cea mai interesantă parte a călătoriei, pînă acum. Europa a fost grozavă, nu zic nu, totuși vorbim de Occident.

— Și Occidentul ce are?

— Nimic. Doar că e mult mai palpitant să te îndepărtezi de propria cultură.

— Vorbește cu maică-ta, i-a spus tatăl lui.

Și apoi auzise vocea mamei, aproape ca un scheunat:

— Mitchell, ce faci?

— Bine.

— Sîntem îngrijorați pentru tine.

— Nu fiți. N-am *nimic*.

— Nu-mi place tonul scrisorilor tale. Ce se-ntîmplă cu tine?

Mitchell s-a întrebat dacă să-i spună. Dar n-avea cum. Nu poţi spune: „Am găsit adevărul". Oamenilor nu le place.

— Parcă ești unul din ăia cu Hare Krishna.

— Încă nu m-am convertit, mamă. Pînă acum n-am făcut decît să mă rad în cap.

— Te-ai ras în cap, Mitchell?

— Nu, i-a spus, deși, de fapt, era adevărat: se răsese în cap.

I l-a dat din nou pe tatăl lui. Vocea acestuia avea acum un ton strict de afaceri, unul vulgar pe care Mitchell nu-l mai auzise pînă atunci.

— Ascultă, termină cu tîmpeniile pe-acolo prin India și mișcă-ți curu' acasă. Ți-au ajuns șase luni cît ai călătorit. Ți-am dat cardul ăla de credit pentru situații de urgență și vrem să…

Chiar atunci, ca printr-o intervenție divină, legătura s-a întrerupt. Mitchell a rămas cu receptorul în mînă, cu un şir de bengalezi așteptînd în spate. A hotărît să-i lase și pe ei. A pus receptorul în furcă, spunîndu-și că nu mai trebuia să sune acasă. N-aveau cum să priceapă prin ce trecea sau ce învățase în locul ăsta nemaipomenit. Și trebuia să-și tempereze scrisorile. De acum avea să se limiteze la peisaje.

Evident, n-o făcuse. Nu trecuseră decît cinci zile cînd scria acasă din nou, povestind despre trupul nealterat al Sfîntului Francisc Xavier și despre cum fusese acesta purtat pe străzile din Goa timp de patru sute de ani, pînă cînd un pelerin excesiv de zelos mușcase degetul sfîntului. Mitchell nu se putea abține. Tot ce vedea – fantasticii baniani[5], vacile pictate – îl făcea să se apuce de scris, iar după ce înfăţişa ce vedea, vorbea despre efectul avut asupra lui, și de la culorile lumii vizibile trecea direct la bezna și țiuitul invizibilului. Cînd s-a îmbolnăvit, le-a scris alor lui și despre asta. *Dragă mamă și tată, cred că am luat o mică dizenterie amibiană*. Apoi pomenise despre simptome și despre remediile pe care le folosiseră alți turiști. *Toată lumea se pricopsește cu ea mai devreme sau mai tîrziu. O să postesc și să meditez și o să mă fac bine. Am slăbit un pic, dar nu mult. Imediat ce îmi revin, Larry și cu mine o luăm spre Bali.*

Avea dreptate într-o privință: mai devreme sau mai tîrziu, toată lumea se pricopsea cu ea. În afară de nemțoaică, vecina lui, alți doi turiști de pe insulă sufereau de dureri de stomac. Unul, un francez, doborît de o salată, se băgase în colibă și de acolo se tînguise și strigase după ajutor ca un împărat

pe moarte. Dar nu mai departe de ieri, Mitchell îl văzuse întremat, ieșind din apa mică a golfului cu un pește-papagal înfipt în vîrful arbaletei. Cealaltă victimă fusese o suedeză. Mitchell o văzuse ultima oară, moleșită și epuizată, cînd o cărau spre feribot. Barcagiii thailandezi o trăseseră la bord împreună cu sticlele de apă minerală și canistrele de benzină goale. Erau obișnuiți să vadă străini suferinzi. După ce au urcat-o pe suedeză pe punte, au început să zîmbească și să facă cu mîna. Apoi feribotul băgase în marșarier, purtînd-o pe femeie spre clinica de pe continent.

Dacă era cazul, Mitchell știa că poate fi oricînd evacuat. Totuşi nu se aștepta să ajungă pînă acolo. După ce-a scos oul din el, s-a simțit mai bine. Durerea din stomac i-a dispărut. De patru sau cinci ori pe zi, îl punea pe Larry să-i aducă ceai negru. N-avea de gînd să hrănească amibele nici măcar cu o picătură de lapte. Contrar așteptărilor, energia mentală nu-i scăzuse, dimpotrivă, chiar crescuse. *E incredibil cîtă energie se pierde cu procesul digestiei. Mai curînd decît un chin ciudat, postul e o metodă foarte sănătoasă și științifică de a-ți liniști corpul, de a-l opri din funcțiune. Iar cînd corpul e oprit, se pune în funcțiune mintea. În sanscrită, lucrul ăsta poartă numele de* moksha*, adică eliberarea totală de trup.*

Ciudățenia era că aici, în colibă, bolnav fără doar și poate, Mitchell se simțea mai bine, mai liniștit, mai inteligent ca oricînd. Se simțea senin și ocrotit într-un fel pe care nu și-l putea explica. Se simțea *fericit*. Nu era și cazul nemțoaicei. Arăta din ce în ce mai rău. Nu mai spunea nimic cînd se întîlneau. Pielea îi era mai palidă, mai pătată. După un timp, Mitchell n-a mai încurajat-o să postească. Stătea întins pe spate, cu slipul pe ochi, și n-o mai băga în seamă cînd trecea spre budă. Asculta, în schimb, zgomotele insulei: oameni care înotau și țipau pe plajă, cineva care învăța să cînte la fluier cîteva colibe mai încolo. Valurile pleoscăiau, uneori cădea cîte-o frunză de palmier sau cîte-o nucă-de-cocos. Noaptea, cîinii sălbatici începeau să urle în junglă. Cînd se ducea la budă, Mitchell îi auzea foindu-se pe afară, apropiindu-se și adulmecîndu-l, pe el și șuvoiul lui de dejecții, prin găurile din pereți. Mulţi oameni băteau cu lanternele în ușa de tablă ca să sperie cîinii. Mitchell nici măcar nu-și lua lanterna cu el. Stătea și asculta cum cîinii se adună în desiș. Cu boturi ascuțite, își croiau drum printre tulpini pînă le zărea ochii în lumina lunii. Mitchell îi privea drept în față, senin. Întindea braţele, oferindu-se, iar cînd aceștia nu-l atacau, se răsucea pe călcîie și se îndrepta spre coliba lui.

Într-o noapte, cînd se întorcea de la budă, a auzit o voce spunînd într-o engleză cu accent australian:

— Uite-l și pe pacientul nostru.

A ridicat ochii și i-a văzut pe Larry și pe o femeie mai în vîrstă stînd pe veranda colibei. Larry își rula un joint pe ghidul lui *Let's Go: Asia*. Femeia fuma o țigară și se uita drept la Mitchell.

— Bună, eu sînt Gwendolyn, a spus. Am auzit că ești bolnav.

— Oarecum.

— Larry zice că n-ai luat medicamentele pe care ți le-am trimis.

Mitchell nu i-a răspuns imediat. Nu vorbise cu nimeni toată ziua. De vreo două zile, de fapt. Trebuia să se reobişnuiască. Singurătatea îl făcuse sensibil la grosolănia altora. Vocea gravă şi puternică, de băutoare de whisky, a lui Gwendolyn, de exemplu, părea să-l izbească direct în piept. Purta un soi de batic ce arăta ca un bandaj. Și o grămadă de bijuterii tribale, oase și scoici, îi atîrnau la gît și la încheieturi. În mijlocul tuturor acestor lucruri se iţea chipul ei supt, ars de soare, cu rotocolul roșiatic al țigării, care se stingea și se aprindea, în centru. Larry era doar un halo de păr blond în lumina lunii.

— Am avut și eu un episod grav de cufureală, a continuat Gwendolyn. De-a dreptul memorabil. În Jaya iriană[6]. Pastilele astea au fost mană cerească.

Larry a lins pentru ultima oară jointul și l-a aprins. A tras din el, uitîndu-se în sus la Mitchell, apoi a spus, cu vocea gîtuită de fumul ce încerca să iasă:

— Am venit să te convingem să-ți iei medicamentul.

— Așa e. Postul e foarte bun și folositor, dar după… cît a trecut?

— Aproape două săptămîni.

— După două săptămîni, e timpul să te oprești.

Părea serioasă, dar cînd Larry i-a pasat jointul, a exclamat:

— A, minunat!

A tras un fum, l-a ținut în plămîni, le-a zîmbit, iar apoi a izbucnit într-un acces de tuse care a durat vreo treizeci de secunde. Pînă la urmă a băut niște bere, punîndu-și mîna pe piept. Apoi s-a întors la țigara ei.

Mitchell se uita la o rază lungă de lună ce lumina oceanul. Dintr-odată a spus:

— Tocmai ai divorțat. De asta te afli aici.

Gwendolyn s-a crispat.

— Ești pe-aproape. N-am divorțat, dar m-am despărțit. E atît de evident?

— Ești coafeză, a spus Mitchell privind încă apa.

— Nu mi-ai zis că prietenul tău e clarvăzător, Larry.
— Probabil că eu i-am spus. Ți-am spus?
Mitchell n-a răspuns.
— Ei, domnule Nostradamus, am o profeție pentru tine. Dacă nu iei chiar acum pastilele alea, o să fii luat de-aici cu feribotul *în ultimul hal de bolnav.* Nu vrei să se întîmple asta, așa-i?
Mitchell s-a uitat pentru prima oară în ochii lui Gwendolyn. L-a izbit paradoxul: ei i se părea că *el* e bolnav, în timp ce lui i se părea că e exact invers. Deja își aprindea altă țigară. Avea patruzeci și trei de ani și fuma iarbă pe o insulă din largul coastei thailandeze, purtînd cîte o bucată de recif de coral în fiecare lob al urechii. Nefericirea emana din ea ca o briză. Nu că ar fi fost clarvăzător. Era pur și simplu evident.
Gwendolyn s-a uitat în altă parte.
— Larry, unde ai pus pastilele mele?
— În colibă.
— Poți să mi le aduci?
Larry și-a aprins lanterna și a intrat pe ușă aplecat. Raza ei a măturat podeaua.
— Tot n-ai expediat scrisorile.
— Am uitat. Imediat ce le termin, mă simt de parcă le-am trimis deja.
Larry a apărut din nou cu sticluța cu pastile și-a anunţat:
— Începe să miroasă înăuntru.
I-a întins sticluța lui Gwendolyn.
— Bun, căposule, deschide gura.
Și i-a întins o pastilă.
— Nu e nevoie. Serios. N-am nimic.
— Ia-ți medicamentul, a insistat Gwendolyn.
— Hai, Mitch, arăți ca naiba. Ia-o. Ia pastila, în paștele mă-sii.
Au rămas cu ochii ațintiți asupra lui și, pentru o clipă, s-a lăsat tăcerea. Mitchell voia să le explice punctul lui de vedere, dar era destul de limpede că, oricît le-ar fi explicat, n-ar fi reușit să-i convingă că era vreo noimă în ce făcea. Nimic din ce se gîndea să spună nu era suficient. Tot ce îi venea în minte ar fi bagatelizat ce simțea. Așa că s-a hotărît să aleagă calea cea mai uşoară. A deschis gura.
— Ai limba foarte galbenă, a spus Gwendolyn. N-am mai văzut așa un galben decît la păsări. Hai. Dă pastila pe gît cu niște bere.
I-a întins sticla.

— Bravo. Acum ia cîte una de patru ori pe zi timp de o săptămînă. Larry, te las pe tine să ai grijă de asta.

— Acum cred că trebuie să mă culc, a zis Mitchell.

— Bine, a spus Gwendolyn. Ne mutăm cu petrecerea în coliba mea.

După ce au plecat, Mitchell s-a tîrît înapoi în colibă și s-a întins. Fără să-și miște corpul, a scuipat pastila pe care o ținuse sub limbă. S-a auzit un poc cînd a căzut pe bambus, alunecînd apoi printre bețe în nisipul de dedesubt. Exact ca Jack Nicholson în *Cuibul de cuci*, și-a zis, zîmbind în sinea lui, dar era prea epuizat ca s-o și scrie.

Cu slipul pe ochi, zilele erau perfecte, mai șterse. Dormea pe apucate, cînd îi venea, și încetase să mai țină socoteala timpului. Ritmurile insulei ajungeau pînă la el: vocile îngroșate de somn ale celor care mîncau clătite cu banane și beau cafea la micul dejun; mai tîrziu, strigăte pe plajă; iar seara, fumul grătarului și bucătăreasa chineză răzuindu-și wokul cu spatula lungă de metal. Pocnetul capacelor de la sticlele de bere desfăcute; cortul cantinei plin de voci; apoi grupuleţele murmurînd în colibele vecine. La un moment dat se întorcea Larry, mirosind a bere, fum și loţiune de plajă. Mitchell se prefăcea că doarme. Uneori stătea treaz toată noaptea, în timp ce Larry dormea. Simțea cu spinarea podeaua, apoi insula însăși, apoi mişcarea oceanului. A răsărit luna, între timp plină, luminînd coliba. Mitchell s-a sculat și s-a dus pînă la marginea argintie a oceanului. A pășit prin apă și a făcut pluta, privind luna și stelele. Apa din golf era caldă; insula însăși plutea în ea. A închis ochii și s-a concentrat asupra respirației. După o vreme a simțit că orice percepție a exteriorului și interiorului dispare. Nu respira, cît *era* respirat. Starea asta ținea numai cîteva secunde, apoi ieșea din ea, apoi intra din nou.

Pielea lui începuse să aibă gust de sare. O purta vîntul prin pereții de bambus, se depunea pe el cînd zăcea întins pe spate, sau în drumurile spre budă. Stînd pe vine, își lingea sarea de pe umerii goi. Asta era singura lui hrană. Cîteodată simțea impulsul să dea buzna în cortul cantinei și să mănînce un pește la grătar întreg sau un teanc de clătite. Dar accesele de foame erau rare, iar în urma lor nu simțea decît o pace mai adîncă, desăvîrșită. Șuvoaiele continuau să țîșnească din el, mai puțin violent acum, însă cu o senzație de jupuire, ca dintr-o rană. A desfăcut canistra și a umplut găleata cu apă, apoi s-a spălat cu mîna stîngă. De cîteva ori a ațipit, stînd pe vine deasupra găurii, şi s-a trezit numai cînd bătea cineva la ușa de tablă.

A mai scris niște scrisori. *V-am spus oare despre leproșii – mamă și fiu – pe care i-am văzut în Bangalore? Mergeam pe o stradă și am dat peste ei,*

ghemuiți lîngă bordură. Mă obișnuisem oarecum să văd leproși, dar nu în halul ăsta. Aproape că nu rămăsese nimic din ei. Nici măcar cioturi de degete nu mai aveau. Mîinile le erau ca niște mingi în capătul brațelor. Iar fețele le alunecau, de parcă ar fi fost făcute din ceară și s-ar fi topit. Ochiul stîng al mamei era pîclos și cenușiu și privea spre cer. Dar cînd i-am dat 50 de paisa[7]*, s-a uitat la mine cu ochiul cel bun, care era plin de inteligență. Și-a împreunat cioturile brațelor în semn de mulțumire. Exact atunci, moneda mea a căzut în bol, iar fiul ei, care era orb, a spus:* „Achha“[8]. *A zîmbit, cred, deși e greu de spus, la cît de desfigurat era. Însă uite ce s-a întîmplat fix în acel moment: mi-am dat seama că sînt oameni, nu cerșetori sau amărîți – doar o mamă și copilul ei. I-am văzut cum erau înainte să ia lepră, cînd ieșeau pur și simplu la plimbare. Și apoi am mai avut o revelație. Am avut intuiția că puștiul era nebun după* lassi[9] *de mango. Și, la vremea aceea, această revelație mi s-a părut foarte profundă. De o revelație mai mare decît asta nici nu cred că aș avea nevoie – și nici n-aș merita-o. Cînd moneda mea a căzut în bol şi băiatul a spus* „Achha“*, pur și simplu am știut că se gîndea la un* lassi *de mango rece și bun.* Mitchell a pus jos pixul, lăsîndu-se purtat de amintiri. Apoi s-a dus afară să vadă apusul. S-a așezat pe verandă, cu picioarele încrucișate. Genunchiul stîng nu-i mai stătea ridicat. Cînd a închis ochii, țiuitul a început brusc, mai tare, mai intim, mai seducător ca oricînd.

Atîtea lucruri păreau amuzante dacă le priveai de la distanță. Cîte griji își făcuse cînd își alesese specialitatea. Cum refuzase să părăsească dormitorul din cămin cînd avea fața plină de coșuri oribile. Pînă și disperarea pe care o încercase cînd o căutase pe Christine Woodhouse în cameră şi ea nu se întorsese toată noaptea părea oarecum amuzantă în clipa asta. Cum îți puteai irosi viața. Și-o irosise și *el*, destul de mult, pînă în ziua în care se urcase cu Larry în avionul acela, vaccinat împotriva tifosului și a holerei, și scăpase. Abia acum, cînd nu-l vedea nimeni, putea Mitchell să afle cine era. Ca și cum, călătorind cu toate autobuzele alea, prin toate hîrtoapele, vechea lui identitate se dislocase puțin cîte puțin, pînă cînd se desprinsese într-o bună zi, evaporîndu-se în aerul indian. Nu voia să se întoarcă în lumea colegiului și a țigărilor cu aromă de cuișoare. Zăcea întins pe spate, așteptînd momentul în care corpul lui atingea iluminarea, sau în care nu se întîmpla absolut nimic, ceea ce ar fi fost același lucru.

Între timp, alături, nemțoaica se pusese din nou în mișcare. Mitchell o auzea foindu-se. A coborît scările de la coliba ei dar, în loc s-o ia spre budă, a urcat scările colibei lui. Mitchell și-a luat slipul de pe ochi.

— Mă duc la clinică. Iau feribotul.

— M-am gîndit eu.

— Mă duc să-mi facă o injecție. Rămîn peste noapte. Apoi mă întorc.

A tăcut o clipă.

— Vrei să vii cu mine? Să faci și tu o injecție?

— Nu, mulțumesc.

— De ce?

— Pentru că mă simt mai bine. Mă simt mult mai bine.

— Vino la clinică. E mai sigur așa. Mergem împreună.

— N-am nimic.

S-a ridicat și a zîmbit, ca pentru a-i dovedi.

În golf s-a auzit sirena feribotului.

Mitchell a ieșit pe verandă să o conducă.

— Ne vedem cînd te întorci, i-a spus.

Femeia a luat-o prin apă pînă la feribot și s-a urcat la bord. Stătea pe punte, fără a-i face cu mîna, dar uitîndu-se spre el. Mitchell a privit-o cum se îndepărta, devenind din ce în ce mai mică. Atunci cînd a dispărut de tot, și-a dat seama că spusese adevărul: chiar se simțea mai bine.

Stomacul îi era liniștit. Și-a pus o mînă pe burtă, ca pentru a cerceta ce se întîmplă înăuntru. Abdomenul parcă-i fusese scobit. Și nu mai simțea nici urmă de amețeală. A căutat o aerogramă nouă și, în lumina apusului, a scris: *În această zi din, cred, noiembrie, am plăcerea să anunț că sistemul gastrointestinal al lui Mitchell B. Grammaticus tocmai s-a vindecat pe căi pur spirituale. Țin să-i mulțumesc în mod special celei mai importante susținătoare ale mele, care mi-a fost alături de-a lungul acestei întregi experiențe, Mary Baker Eddy*[10]*. Următorul meu căcat solid va fi în cinstea ei.* Încă scria cînd a intrat Larry.

— Uau, ești treaz.

— Mă simt mai bine.

— Serios?

— Și ghici ce altceva?

— Ce?

Mitchell a lăsat pixul din mînă și a zîmbit larg.

— Mi-e foarte foame.

Toată lumea de pe insulă auzise deja de postul gandhian al lui Mitchell. Sosirea lui la cortul cantinei a fost întîmpinată cu aplauze și urale. Dar şi cu icnete, de unele femei care nu suportau să-l vadă atît de slab. Le-au copleşit sentimentele materne și l-au pus să se așeze, pipăindu-i fruntea să vadă dacă mai are febră. Cortul era plin de mese de picnic, tejghelele erau ticsite de ananași și pepeni, fasole, ceapă, cartofi și salată. Pe niște tăietoare erau întinşi lufari lungi. Lîngă un perete se înşiruiau termosuri cu cafea, apă fierbinte sau ceai, iar în spate era o altă încăpere cu un pătuț în care dormea bebelușul bucătăresei chineze. Mitchell s-a uitat la toate chipurile noi din jur. Pămîntul de pe jos i se părea surprinzător de rece sub tălpile goale.

Sfaturile medicale au început imediat să curgă. Mulţi postiseră o zi sau două în timpul călătoriei în Asia, după care reuşiseră din nou să mănînce mese complete. Dar postul lui Mitchell ținuse atît de mult, încît un turist american, fost student la medicină, a spus că e periculos să mănînce prea mult şi prea repede. L-a sfătuit să bea numai lichide pînă una-alta. Bucătăreasa chineză a rîs de ideea asta. După ce-a aruncat o privire la Mitchell, a pus pe masă un biban, o farfurie cu orez prăjit și o omletă cu ceapă. Și marea majoritate a celorlalți erau pentru îmbuibare. Mitchell a ales o variantă de compromis. Mai întîi a băut un pahar cu suc de papaia. A așteptat cîteva minute și a început, încet, să mănînce orezul prăjit. După aceea, văzînd că se simte bine, a trecut prudent la biban. La fiecare cîteva îmbucături, fostul student la medicină spunea:

— OK, gata. E destul.

Dar îi răspundea un cor de voci:

— Uită-te la el! E un schelet ambulant. Mai mănîncă. Mănîncă!

Era plăcut să fie din nou în mijlocul oamenilor. Pînă la urmă, Mitchell nu devenise atît de ascet pe cît credea. Socializarea îi lipsise. Toate fetele purtau saronguri. Aveau bronzuri elaborate și accente fermecătoare. Îl tot atingeau pe Mitchell, pipăindu-i coastele sau înconjurîndu-i încheieturile cu degetele.

— Aș da orice să am pomeți ca ai tăi, i-a spus o fată, apoi l-a făcut să mănînce niște banane prăjite.

S-a înnoptat. Cineva a anunțat o petrecere în coliba numărul șase. Înainte să se dumirească Mitchell, două olandeze îl escortau spre plajă. Lucrau ca ospătărițe în Amsterdam cinci luni pe an, iar în restul timpului călătoreau. După părerea lor, Mitchell semăna leit cu un Crist al lui Van Honthorst din Rijksmuseum. Olandezele găseau asemănarea în același timp înfiorătoare și hilară. Mitchell se întreba dacă greșise stînd atîta vreme în

colibă. Pe insulă încolțise un soi de viață tribală. Nu era de mirare că Larry se distra așa de bine. Toată lumea se arăta foarte prietenoasă. Nici măcar nu era ceva sexual, ci doar cald și intim. Una din olandeze avea o eczemă urîtă pe spate. S-a întors să-i arate.

Luna se înălța deasupra golfului, aruncînd o punte lungă de raze spre mal. Lumina trunchiurile palmierilor și dădea nisipului o fosforescență selenară. Totul avea o nuanță albăstruie, în afara colibelor portocalii, luminate. Mergînd în urma lui Larry, Mitchell simțea aerul spălîndu-i fața și curgîndu-i printre picioare. Era ușor pe dinăuntru, ca și cum ar fi avut un balon cu heliu în jurul inimii. Un om n-avea nevoie de nimic altceva decît de plaja asta.

A strigat:

— Hei, Larry.

— Ce e?

— Am fost peste tot, frate.

— Nu chiar peste tot. Următoarea oprire, Bali.

— Și apoi acasă. După Bali, acasă. Înainte ca ai mei să-și piardă mințile.

S-a oprit din mers și le-a ținut și pe olandeze. I s-a părut că auzise țiuitul – mai tare ca niciodată –, însă apoi și-a dat seama că era doar muzica de la coliba numărul șase. Chiar în fața ei, oamenii stăteau așezați în cerc pe nisip. Le-au făcut loc lui Mitchell și celor două nou-venite.

— Ce zici, doctore? Putem să-i dăm o bere?

— Foarte amuzant, a spus studentul la medicină. Eu zic să-i dăm una. Nu mai mult.

Între timp, berea a trecut din mînă în mînă, pînă la Mitchell. Apoi femeia din dreapta lui i-a pus o mînă pe genunchi. Era Gwendolyn. N-o recunoscuse pe întuneric. A tras un fum lung din țigară, apoi a întors capul, ca să expire fumul, în principiu, dar și să sugereze că e rănită în amorul-propriu, și a zis:

— Nu mi-ai mulțumit.

— Pentru ce?

— Pentru pastile.

— A, da. A fost foarte drăguț din partea ta.

Ea a zîmbit cîteva secunde, apoi a început să tușească. Era o tuse tabagică, adîncă și guturală. Încerca să și-o stăpînească aplecîndu-se și acoperindu-și gura, dar tusea devenea din ce în ce mai violentă, de parcă i-ar fi sfîşiat plămînii. Cînd a cedat în cele din urmă, Gwendolyn s-a șters la ochi.

— Eh, sînt pe moarte.

S-a uitat la cercul de oameni. Toată lumea vorbea și rîdea.

— Nimănui nu-i pasă.

În tot acest timp, Mitchell o cercetase pe Gwendolyn cu atenție. I se părea clar că, dacă nu avea cancer deja, urma să facă în curînd.

— Vrei să ştii după ce mi-am dat seama că eşti despărțită? a spus.

— Păi, cred că da.

— După faptul că ai un fel de strălucire. Femeile care divorțează sau care se despart au întotdeauna strălucirea asta. Am mai observat-o. Ca și cum ar întineri.

— Serios?

— Da, pe bune, a spus Mitchell.

Gwendolyn a zîmbit.

— Să știi că mă simt destul de restabilită.

Mitchell a întins sticla de bere și au ciocnit.

— Noroc, a spus ea.

— Noroc.

A luat o gură de bere. Părea cea mai bună bere pe care o băuse vreodată. L-a cuprins brusc o fericire extatică. Nu stăteau în jurul unui foc, dar asta era senzația, că toți sînt luminați și încălziți dinspre centru. Mitchell a mijit ochii la diferite chipuri din cerc, apoi a privit spre golf. Se gîndea la călătoria lui. Încerca să-și amintească toate locurile în care fusese cu Larry, pensiunile împuțite, orașele baroce, satele de pe dealurile din India. Dacă nu se gîndea la un loc anume, le percepea pe toate, învîrtindu-i-se în cap ca un caleidoscop. Se simțea întreg și împlinit. La un moment dat revenise țiuitul şi, concentrat asupra lui, la început nu observase spasmul din intestine. Apoi, ca din depărtare, străpungîndu-i conștiința, a venit un alt spasm, încă atît de delicat, încît ar fi putut exista doar în imaginația lui. După cîteva clipe s-a repetat, mai insistent. A simțit cum se deschide o valvă înăuntrul lui și cum un șuvoi de lichid fierbinte, ca acidul, începe să curgă arzător spre exterior. Nu s-a speriat. Se simțea prea bine. S-a ridicat doar și a spus:

— Mă duc un pic pînă la apă.

— Vin cu tine, s-a oferit Larry.

Luna se mai înălţase. În timp ce se apropiau, lumina golful ca pe-o oglindă. Acum, că se îndepărtase de muzică, Mitchell auzea cîinii sălbatici lătrînd în junglă. L-a dus pe Larry pînă la marginea apei. Apoi, fără să se oprească, a lăsat *lungi*-ul să-i cadă și a ieșit din el. S-a apucat să meargă prin apă.

— Baie în pielea goală?

Mitchell n-a răspuns.

— Cum e apa?

— Rece, a spus Mitchell, deși nu era adevărat.

Apa era caldă. Doar că voia să rămînă singur. A mers pînă i-a ajuns la brîu. Făcînd mîinile căuș, şi-a udat fața. Pe urmă s-a aruncat în apă și s-a lăsat să plutească pe spate.

I s-au înfundat urechile. A auzit clipocitul apei, apoi tăcerea oceanului, apoi din nou țiuitul. Era mai limpede ca oricînd. Nu atît un țiuit, cît un semnal care-i pătrundea în corp.

A ridicat capul și a spus:

— Larry.

— Ce e?

— Mulțumesc că ai avut grijă de mine.

— Pentru puțin.

Acum, că era în apă, se simțea mai bine din nou. Percepea forța fluxului în largul golfului, retrăgîndu-se odată cu vîntul nopţii și cu luna care urca pe cer. Un șiroi subţire și fierbinte a ieșit din el, însă a dat din mîini și l-a lăsat în urmă, continuînd să plutească. Se uita la cer. N-avea la el nici pixul, nici aerogramele, așa că a început să dicteze în șoaptă: *Dragă mamă și tată, nu avem nevoie de alte dovezi pe lîngă pămînt. Ritmurile, regenerarea lui continuă, răsăritul și apusul lunii, mareea ce înaintează spre țărm și apoi se retrage, toate astea sînt o lecție pentru rasa umană, care învață atît de greu. Pămîntul tot o repetă, iar și iar, pînă cînd pricepem.*

— E incredibil locul ăsta, a spus Larry de pe plajă. Un adevărat paradis, să-mi bag picioarele!

Țiuitul a crescut în intensitate. A trecut un minut, sau cîteva minute. În cele din urmă l-a auzit pe Larry spunînd:

— Hei, Mitch, mă duc înapoi la petrecere. Ești OK?

Părea că vorbeşte de foarte departe.

Mitchell a întins brațele, ceea ce l-a făcut să plutească ceva mai la suprafață. Nu-și dădea seama dacă Larry plecase sau nu. Se uita la lună. Observa la ea ceva ce nu mai observase pînă atunci. Percepea lungimea de undă a luminii ei. Reușise să-și încetinească mintea într-atît, încît percepea asta. Lumina lunii creștea în intensitate o secundă, devenind mai vie, apoi scădea, estompîndu-se. *Pulsa*. Era și ea un fel de țiuit. Plutea unduindu-se în apa caldă, observînd corelarea dintre lumina lunii și țiuit, cum creșteau împreună, cum scădeau împreună. După un timp a devenit conștient că și el

era la fel. Sîngele îi pulsa odată cu lumina lunii, odată cu țiuitul. Ceva se revărsa dinăuntrul lui, undeva departe. Simțea cum i se golesc intestinele. Senzaţia apei care ieşea din el nu mai era nici dureroasă, nici explozivă – devenise o curgere constantă a esenței lui în natură. În secunda următoare, Mitchell a simțit că se scufundă, iar apoi nu s-a mai perceput pe sine deloc. Nu el era cel care se uita la lună sau care auzea țiuitul. Și totuși era conștient de ele. Pentru o clipă s-a gîndit că ar trebui să le trimită vorbă părinților să nu-și facă griji. Găsise paradisul de dincolo de insulă. A încercat să se adune cît să dicteze acest ultim mesaj, dar curînd și-a dat seama că nu mai rămăsese nimic din el care s-o facă, absolut nimic. Nu rămăsese nimeni care să țină pixul sau să trimită vorbă celor pe care-i iubea, și care oricum n-ar fi priceput în veci.

1996

1. Bucată lungă de material viu colorat, bumbac sau mătase, purtată ca fustă sau șorț în India, Pakistan și Birmania.
2. Ţigaretă indiană subțire și aromată, făcută din tutun înfășurat în frunză de abanos.
3. Pipă scurtă, de obicei din lut, folosită în special pentru fumat canabis.
4. Fel de mîncare tradițional din sudul Indiei, constînd în găluște (*idli*) dintr-un amestec de orez și linte servite împreună cu o tocană de legume aromată cu tamarin.
5. Banianul este o varietate epifită de smochin cu rădăcini aeriene ce se maturizează în trunchiuri lemnoase groase, ocupînd în timp arii extinse.
6. Noua Guinee de Vest, cunoscută și drept Papua (în trecut, Jaya iriană) sau Papua de Vest, parte a insulei Noua Guinee anexată de Indonezia în 1962.
7. Monedă divizionară, egală cu a suta parte dintr-o rupie, folosită în mai multe ţări asiatice.
8. Cuvînt în hindi ce înseamnă, în funcție de intonație și de poziționarea în propoziție: „bun“, „serios?“, „înțeleg“, „bine“.
9. Băutură răcoritoare indiană pe bază de iaurt.
10. Mary Baker Eddy (1821-1910) – fondatoarea Științei Creștine, sectă creștină și mișcare mondială de vindecători spirituali, autoarea cărții *Science and Health with Key to the Scriptures* (*Ştiinţă şi sănătate, cu trimiteri la Scripturi*).

Aura

Rețeta venise prin poștă:
Amestecați spermă de la trei bărbați.
Agitați energic.
Umpleți pipeta pentru stropit curcanul.
Întindeți-vă.
Introduceți vîrful.
Apăsați.
INGREDIENTE:
1 pic de Stu Wadsworth
1 pic de Jim Freeson
1 pic de Wally Mars

Pe plic nu era trecut nici un expeditor, dar Tomasina știa de la cine o primise: de la Diane, prietena ei cea mai bună, mai nou specialistă în fertilitate. De la ultima despărțire catastrofică a Tomasinei, Diane începuse să promoveze strategia la care se refereau drept Planul B. La Planul A lucrau de multă vreme. Presupunea dragoste și o nuntă. Lucrau la Planul A de opt ani deja. Dar, la analiza finală – și exact ăsta era esențialul, după părerea lui Diane –, Planul A se dovedise mult prea idealist. Așa că acum luau în calcul Planul B.

Acesta era mult mai ocolit și mai imaginativ, mai puțin romantic, mai solitar, mai trist, însă și mai îndrăzneț. Stipula împrumutarea unui bărbat cu dantură, corp și creier decente, fără boli grave, dispus să se încingă cu fantezii private (care nu trebuiau neapărat s-o includă pe Tomasina) ca să producă micul scuipat indispensabil măreței realizări de a face un copil. Ca un duet de Schwarzkopfi[1], cele două prietene consemnaseră ultimele schimbări pe cîmpul de luptă: reducerea artileriei (tocmai făcuseră patruzeci de ani amîndouă); înmulțirea tacticilor de gherilă ale inamicului (bărbații

nici măcar nu mai ieșeau în public); și disoluția completă a codului onoarei. Ultimul bărbat care o lăsase gravidă pe Tomasina – nu specialistul în investiții mici, cel de dinainte, instructorul de Tehnica Alexander[2] – nici măcar nu se obosise să-i propună căsătoria. Ideea lui de onoare fusese să împartă cu ea costul avortului. N-avea nici un rost să nege: soldații cei mai buni părăsiseră cîmpul de luptă, orientîndu-se spre pacea căsătoriei. Nu rămăsese decît o adunătură de adulteri și de ratați, în genul jefuitorilor de sate, sau care dădeau imediat bir cu fugiții. Tomasina fusese nevoită să renunțe la ideea că va cunoaște pe cineva cu care să-și petreacă viața. Trebuia, în schimb, să dea naştere cuiva care să-și petreacă viața cu ea.

Totuşi, abia după ce a primit rețeta, Tomasina și-a dat seama că ajunsese la o asemenea disperare, încît era dispusă s-o pună în practică. A ştiut-o înainte chiar să se oprească din rîs. A ştiut-o cînd i-a trecut prin cap: cu Stu Wadsworth poate că aș ieși. Dar cu Wally Mars?

Tomasina – repet, ca un ceas care ticăie – împlinise patruzeci de ani. Avea cam tot ce își putea dori în viață. Avea o slujbă nemaipomenită, ca producător adjunct al emisiunii CBS *Evening News with Dan Rather*. Avea un apartament grozav, spațios, pe Hudson Street. Avea o înfățișare plăcută, în mare parte intactă. Sînii erau ușor atinși de trecerea timpului, însă se țineau bine. Și avea dinți noi. Avea un set nou de dinți fațetați strălucitori. Şuieraseră la început, înainte de-a se obișnui cu ei, dar acum erau perfecți. Avea bicepși. Avea un plan de pensie care se ridica la 175.000 de dolari. Însă n-avea un copil. Că n-avea soț nu era așa o tragedie. Că n-avea soț chiar era, din anumite puncte de vedere, de preferat. Dar voia un copil.

„După treizeci și cinci de ani“, scria în revistă, „femeile încep să aibă dificultăți cînd doresc să rămînă însărcinate.“ Tomasinei nu-i venea să creadă. Exact cînd mintea apucase pe calea cea bună, începuse corpul s-o ia razna. Natura nu dădea două parale pe nivelul ei de maturitate. Natura voia ca ea să se fi măritat cu iubitul din facultate. De fapt, din punct de vedere strict reproductiv, natura ar fi preferat ca ea să se fi măritat cu iubitul din *liceu*. Văzîndu-şi de viață, Tomasina nu observase că ovulele ei se duceau pe apa sîmbetei, lună de lună. Acum își dădea seama de toate. În timp ce ea făcea voluntariat pentru RIPIRG[3] în facultate, pereții ei uterini se subțiau. În timp ce ea își lua licența în jurnalism, ovarele ei își diminuau producția de estrogen. Şi în timp ce ea se culca cu cîți bărbați avea chef, trompele ei

uterine începeau să se îngusteze, să se înfunde. La douăzeci și ceva de ani. Acea perioadă extinsă a copilăriei americane. Perioada în care, cu studiile terminate și un loc de muncă, în sfîrșit putea și ea să se distreze puțin. Tomasina avusese o dată cinci orgasme cu un șofer de taxi pe nume Ignacio Veranes, în timp ce era parcat pe Gansevoort Street. Avea un penis strîmb, în stil european, și mirosea a ulei de motor. Tomasina avea douăzeci și cinci de ani pe atunci. N-ar mai fi repetat experiența, dar se bucura că o făcuse atunci. Ca să nu aibă regrete. Însă, eliminînd unele regrete, nu faci decît să dai naștere altora. N-avea decît douăzeci şi ceva de ani pe atunci. Își făcuse de cap, atîta tot. Dar din douăzeci şi ceva făcuse treizeci, încă două relații eșuate și ajunsese la treizeci și cinci, iar într-o zi te pomenești că pui mîna pe *Mirabella* și citești: „După treizeci și cinci de ani, fertilitatea femeii începe să scadă. Cu fiecare an, procentul de avorturi și defecte congenitale crește“.

Creștea deja de cinci. Tomasina avea patruzeci de ani, o lună și paisprezece zile. Și era panicată, însă nu tot timpul. Uneori era cît se poate de calmă și accepta totul.

S-a gîndit la ei, la copiii pe care nu-i făcuse. Erau înșirați la geamurile unui autobuz școlar fantomatic, cu fețele lipite de sticlă, cu ochii mari, cu genele umede. Se uitau afară, strigînd: „Înțelegem. Nu era momentul. Înțelegem. Chiar înțelegem“.

Autobuzul a plecat hurducîndu-se și l-a văzut pe șofer. A ridicat o mînă osoasă spre schimbătorul de viteze, întorcîndu-se spre Tomasina cu un zîmbet larg.

În revistă mai scria că avorturile se produceau tot timpul, chiar și fără ca femeia să observe. Blastule minuscule se frecau de pereții uterini și, nereuşind să se prindă, se prăbușeau prin țevăraie: cea umană și apoi cealaltă. Poate că supraviețuiau în vasul de toaletă preț de cîteva secunde, ca niște peștișori. Nu știa. Dar după trei avorturi, o sarcină pierdută oficial și cine mai știe cîte neoficial, autobuzul școlar al Tomasinei era plin. Cînd se trezea noaptea, îl vedea îndepărtîndu-se încet de bordură și auzea larma copiilor înghesuiți pe scaune, țipetele acelea la limita imperceptibilă între rîs și plîns.

Toată lumea știe că bărbații le obiectifică pe femei. Dar nimic din felul în care evaluăm noi sînii și picioarele nu se compară cu calculele impasibile ale unei femei prospectînd piața de spermă. Chiar și pe Tomasina o luaseră oarecum prin surprindere, însă nu se putea abține: odată ce s-a hotărît, a

început să vadă bărbații ca pe niște spermatozoizi ambulanți. La petreceri, sorbind din cîte-un pahar de Barolo (de care avea să se lase curînd, fiindcă îl bea ca pe apă), Tomasina examina specimenele care ieșeau din bucătărie, zăboveau pe holuri sau se aplecau din vreun fotoliu. Şi uneori, ca prin ceață, simțea că poate desluși calitatea materialului genetic al fiecărui bărbat. În aura spermei strălucea uneori îngăduinţa, sau se vedeau seducătoare găuri de cruzime. Unele aure pîlpîiau și păleau din cauza tensiunii inadecvate. Tomasina putea stabili starea de sănătate după mirosul sau tenul unui bărbat. O dată, ca s-o amuze pe Diane, le ceruse tuturor bărbaților de la o petrecere să scoată limba. Ei se conformaseră, fără să pună întrebări. Bărbații se conformează întotdeauna. Bărbaților le *place* să fie obiectificați. Se gîndiseră că li se inspecta vioiciunea limbii, în vederea aptitudinilor orale.

— Deschide gura și spune A, le-a ordonat Tomasina toată noaptea.

Iar limbile s-au dezvăluit la control. Unele aveau puncte gălbui sau papile gustative iritate, altele erau albastre precum carnea de vită alterată. Unele făceau acrobații lascive, șfichiuind în sus și-n jos sau arcuindu-se pentru a dezvălui țepi atîrnînd dedesubt, ca solzii peștilor de apă adîncă. Și apoi, fuseseră două sau trei care arătau perfect, opalescente ca niște stridii și fermecător de plinuțe. Acestea erau limbile bărbaților însurați, care-și donaseră deja sperma – din abundență – norocoaselor care încercau pernele canapelei din cealaltă parte a încăperii. Soțiile și mamele care de-acum aveau alte nemulțumiri, legate de somnul insuficient și carierele împotmolite – nemulțumiri care pentru Tomasina erau dorințe arzătoare.

A sosit momentul să mă prezint. Sînt Wally Mars. Sînt prieten vechi cu Tomasina. De fapt, sînt un fost iubit. Am fost împreună trei luni și șapte zile în primăvara anului 1985. La vremea aceea, majoritatea prietenilor Tomasinei erau uimiți că sîntem împreună. Mi-au spus ce făcuse cînd îmi văzuse numele pe lista de ingrediente. Mi-au spus:

— Wally Mars?

Eram considerat prea scund (am numai un metru şaizeci şi cinci), și nu destul de atletic. Tomasina mă iubea, totuși. A fost înnebunită după mine o vreme. Ne legau cine știe ce ițe nevăzute din creierul fiecăruia. Stătea în faţa mea la masă, bătînd în ea și spunînd:

— Și mai ce?

Îi plăcea să mă audă vorbind.

Și încă îi mai place. O dată la cîteva săptămîni mă sună și mă invită la prînz. Iar eu mă duc întotdeauna. La vremea cînd s-au întîmplat toate astea,

ne dăduserăm întîlnire într-o vineri. Cînd am ajuns la restaurant, Tomasina era deja acolo. Am stat după biroul fetei de la recepţie o clipă, privind-o de la distanță și pregătindu-mă. Se lăsase pe spătarul scaunului, sugînd viața primeia dintre cele trei țigări pe care și le îngăduia la prînz. Deasupra capului ei, pe o poliță, un enorm aranjament floral își etala explozia colorată. Ați observat? Și florile au devenit multiculturale. Nu tu un trandafir, o lalea sau o narcisă ițindu-se din vază. În schimb, o erupție a florei de junglă: orhidee amazoniene, dionee4 din Sumatra. Fălcile uneia dintre dionee tremurau, stimulate de parfumul Tomasinei. Avea părul desfăcut, lăsat pe spate peste umerii goi. Nu purta bluză – ei, ba purta. Una de culoarea pielii și foarte strîmtă. Tomasina nu se îmbracă tocmai în stil corporatist, decît dacă spui despre un bordel că se încadrează la corporații. Ce avea de arătat era la vedere. (Era arătat în fiecare dimineață pentru Dan Rather, care avea o suită întreagă de porecle pentru ea, toate legate de sosul Tabasco.) Dar Tomasina scăpa cumva basma curată cu ținutele ei de dansatoare. Le îmblînzea cu atributele materne: lasagna făcută în casă, îmbrățișările şi sărutările ei, leacurile pentru răceală.

Ajuns la masă, am primit şi o îmbrățișare, și o sărutare.

— Bună, scumpule! a spus ea strîngîndu-mă la piept.

Avea o strălucire pe chip. Urechea ei stîngă, la doar cîţiva centimetri de obrazul meu, era roz-aprins. O simțeam dogorind. S-a tras puţin înapoi și ne-am uitat unul la celălalt.

— Așa, am spus. Deci ai vești mari.

— O s-o fac, Wally. O să fac un copil.

Ne-am așezat. Tomasina a tras un fum din țigară, apoi și-a țuguiat buzele și a întors capul, suflînd fumul într-o parte.

— Păi, m-am gîndit: ce pizda mă-sii? a spus ea. Am patruzeci de ani. Sînt adultă. Pot s-o fac.

Nu eram obișnuit cu dinții ei noi. De cîte ori deschidea gura, parcă se aprindea un bliț. Arătau bine, totuși.

— Nu-mi pasă ce crede lumea. Oamenii ori pricep, ori nu pricep. N-o să-l cresc singură: o să mă ajute și soră-mea, și Diane. Dacă vrei, poți să stai și tu cu el, Wally.

— Eu?

— Poți să fii unchiul.

S-a întins peste masă și mi-a strîns mîna. I-am răspuns la fel.

— Am auzit că ai o listă de candidați pe o rețetă, am zis.

— Ce?
— Diane mi-a spus că ți-a trimis o rețetă.
— A, de aia vorbești.
A tras din ţigară. Și-a supt obrajii.
— Sînt și eu pe ea, sau ce?
— Foști iubiți, a răspuns Tomasina suflînd fumul în sus. Toți foștii mei iubiți.
Chiar atunci a apărut chelnerul să ia comanda de băuturi.
Tomasina încă se uita în sus, la fumul care se împrăștia.
— Martini dublu foarte sec cu două măsline, a spus.
Apoi s-a uitat la chelner. Insistent.
— E vineri, a explicat ea.
Și-a trecut mîna prin păr, dîndu-l pe spate. El a zîmbit.
— Și pentru mine tot un Martini, am spus.
Chelnerul s-a întors și m-a privit. A ridicat din sprîncene, apoi s-a răsucit din nou spre Tomasina. A mai zîmbit o dată și s-a îndepărtat.
Imediat după plecarea lui, Tomasina s-a aplecat peste masă ca să-mi șoptească la ureche. M-am aplecat și eu. Frunțile ni s-au atins. Și atunci a zis:
— De el ce spui?
— De cine?
— De *el*.
A arătat cu capul spre chelner. În capătul celălalt al restaurantului, bucile lui încordate se îndepărtau săltînd și legănîndu-se.
— E chelner.
— N-am de gînd să mă mărit cu el, Wally. Nu-mi trebuie decît sperma lui.
— Poate îți aduce o porție ca garnitură.
Tomasina s-a lăsat pe spătar, stingîndu-și țigara. M-a măsurat de la distanță, apoi a întins mîna după țigara numărul doi.
— Iar ai de gînd să devii ostil?
— Nu sînt ostil.
— Ba ești. Ai fost ostil și cînd ți-am povestit despre asta și ești și acum.
— Pur și simplu nu pricep de ce vrei să-l alegi pe chelner.
A ridicat din umeri.
— E drăguț.
— Se găsesc și mai buni.
— Unde?

— Nu știu. Într-o mulțime de locuri.

Am luat lingura de supă. Îmi vedeam chipul în ea, mic și deformat.

— Du-te la o bancă de spermă. Ia-ți un cîștigător de Nobel.

— Nu vreau să fie doar deștept. Inteligența nu e totul.

Tomasina a mijit ochii, trăgînd din țigară, și a căzut pe gînduri.

— Vreau să le aibă pe toate.

Vreun minut n-am zis nimic. Am luat meniul. Am citit cuvintele *Fricassée de Lapereau* de nouă ori. Ce mă deranja era starea asta primitivă. Devenea din ce în ce mai limpede – mai limpede ca niciodată – care îmi era poziția în starea primitivă: una umilă. Undeva la nivel de hienă. Ceea ce nu era cazul, după mine cel puțin, cînd reveneam la civilizație. Sînt o partidă bună, pragmatic vorbind. În planul meu de pensie s-au adunat 254.000 de dolari. Dar se pare că banii nu contează cînd vine vorba de selecția spermei. Bucile tari ale chelnerului contează mai mult.

— Ești împotriva ideii, nu-i așa? m-a întrebat Tomasina.

— Nu sînt împotrivă. Dar cred că, dacă ai de gînd să faci un copil, ar trebui să-l faci cu altcineva. Cu un bărbat pe care-l iubești. Am ridicat privirea spre ea. Și care te iubește.

— Ar fi minunat. Dar nu se va întîmpla.

— De unde știi? am spus. Ai putea să te îndrăgostești de cineva mîine. Ai putea să te îndrăgostești de cineva peste șase luni.

Am întors privirea, scărpinîndu-mă pe obraz.

— Poate că deja îți cunoști iubirea vieții și nici măcar n-o știi.

M-am uitat din nou în ochii ei.

— Și brusc îți dai seama. Dar e prea tîrziu. Porţi copilul unui străin și nu mai e nimic de făcut.

Tomasina clătina din cap.

— Am patruzeci de ani, Wally. Nu mai am mult timp.

— Și eu am tot atîţia, am spus. Cu mine cum rămîne?

M-a privit cu atenție, de parcă ar fi detectat ceva în tonul meu, apoi a alungat gîndul dînd din mînă.

— Tu ești bărbat. Ai timp.

După prînz m-am plimbat pe străzi. Ușa de sticlă a restaurantului m-a aruncat în primele ore ale serii de vineri. Era patru și jumătate și deja se întuneca în cavernele Manhattanului. Dintr-un coș cu zăbrele îngropat în asfalt răbufneau aburi. Cîțiva turiști stăteau în jurul lui, vorbind încet în suedeză, uluiți de străzile noastre vulcanice. M-am oprit și eu să mă uit la aburi. Mă gîndeam la eșapament, în orice caz, la fum și la eșapament.

Autobuzul ăla școlar al Tomasinei? Pe geam privea şi copilul meu. Copilul nostru. Eram împreună de trei luni cînd Tomasina a rămas gravidă. S-a dus acasă, în New Jersey, ca să discute despre asta cu părinții ei și s-a întors peste trei zile, după ce făcuse deja avort. Ne-am despărțit la puțin timp după aceea. Așa că mă gîndeam uneori la el, sau la ea, la singura mea progenitură concretă, anihilată. M-am gîndit la el şi atunci. Cum ar fi arătat copilul? Ca mine, cu ochi bulbucaţi și nas borcănat? Sau ca Tomasina? Ca ea, am hotărît. Cu puțin noroc, copilul ar fi semănat cu ea.

În următoarele cîteva săptămîni n-am mai auzit nimic despre asta. Am încercat să-mi scot toată povestea din minte. Dar orașul nu mă lăsa. Fiindcă a început să se umple de bebeluși. Îi vedeam în lifturi, pe holuri și pe trotuare. Îi vedeam legați în scaune de mașină, salivînd și vociferînd. Vedeam bebeluși prin parc, în hamuri. Îi vedeam în metrou, privindu-mă cu ochi dulci, lipicioși, peste umerii bonelor dominicane. New Yorkul nu era un loc în care să faci copii. Și-atunci, cum de făcea toată lumea? Pe stradă, un om din cinci căra un marsupiu în care se afla o larvă cu căciuliță. Arătau toți de parcă trebuiau să intre la loc în uter.

Îi vedeai mai ales cu mamele lor. Mă întrebam întotdeauna cine sînt tații. Cum arată? Cît de înalți sînt? De ce ei au copii și eu nu? O dată am văzut o întreagă familie de mexicani într-un vagon de metrou. Doi copii mici trăgeau de pantalonii de trening ai mamei, iar cea mai recentă apariție, o omidă înfășurată într-o frunză, sugea sînul ei plin de vinișoare. Dinaintea lor, ținînd coșul bebelușului și geanta pentru scutece, stătea genitorul, cu picioarele crăcănate. N-avea mai mult de treizeci de ani și era mic, îndesat, stropit de vopsea și cu fața aceea turtită de aztec. Un chip străvechi, un chip de piatră, transpus peste secole în această salopetă, în goana acestui vagon, în această clipă.

Invitația a sosit cinci zile mai tîrziu. Stătea cuminte în cutia mea poştală, printre facturi și cataloage. Am observat la expeditor adresa Tomasinei și am rupt plicul. Pe fața invitației, dintr-o sticlă de șampanie ieșeau, ca spuma, cuvintele:

				vidă!
			gra	
		mîne		
	ră			
Voi				

Înăuntru, scrisul verde, festiv anunța: „Sîmbătă, 13 aprilie, veniți să celebrăm viața!“.

Data, după cum aveam să aflu, fusese aleasă cu precizie. Tomasina folosise un termometru bazal pentru a afla data ovulației. În fiecare dimineață, înainte să se dea jos din pat, își lua temperatura bazală și trecea rezultatele într-un tabel. De asemenea, își inspecta chiloții zi de zi. O secreție transparentă, gelatinoasă însemna că se află la ovulație. Avea un calendar pe frigider, pe care lipise steluțe roșii. Nu lăsa nimic la voia întîmplării.

M-am gîndit să mă scuz. Aș fi putut inventa călătorii imaginare de afaceri și boli tropicale. Nu voiam să mă duc. Nu voiam să existe astfel de petreceri. M-am întrebat dacă sînt gelos sau conservator și am hotărît că ambele. Iar apoi, desigur, pînă la urmă m-am dus. M-am dus pentru că altfel aș fi stat acasă gîndindu-mă la asta.

Tomasina locuia în același apartament de unsprezece ani. Dar cînd am ajuns acolo în seara aia, arăta cu totul altfel. Familiara mochetă roz cu picățele, ca un sul de pîine cu măsline, se întindea din holul de la intrare în sus pe scări, apoi pe lîngă aceeași plantă muribundă de pe palier, pînă la ușa gălbuie de la care aveam cîndva cheia. Aceeași *mezuză*5 uitată de foștii locatari stătea prinsă de tocul ușii. Conform plăcuței din alamă, 2-A, era același apartament scump, de două camere, în care-mi petrecusem nouăzeci și opt de nopți la rînd cu zece ani în urmă. Dar după ce am bătut la ușă și am deschis-o, nu l-am mai recunoscut. Singura lumină venea de la lumînările răspîndite prin living. În timp ce ochii mi se obișnuiau cu întunericul, am înaintat pipăind pereții pînă la dulapul din hol – era în același loc – și mi-am atîrnat haina înăuntru. Pe un dulăpior din apropiere era o lumînare aprinsă și, uitîndu-mă mai atent la ea, am început să-mi fac o idee despre direcția pe care o adoptaseră Tomasina și Diane cu decorațiunile pentru petrecere. Deși inuman de mare, lumînarea era o replică exactă a organului sexual masculin în falnică erecție, cu detalii aproape hiperrealiste, mergînd pînă la ramificațiile venoase și la bancul scrotului. Vîrful arzînd al falusului lumina alte două obiecte aflate pe masă: o reproducere din lut a zeiței canaanite a fertilității, în genul celor vîndute prin librăriile feministe și prin magazinele New Age, cu pîntecul bombat și sînii imenși, și un pachet de bețigașe parfumate afrodiziace pe care era o poză cu un cuplu îmbrățișat.

Am rămas pe loc, pupilele continuînd să mi se dilate. Încet, camera a prins mai mult contur. Erau o mulțime de oameni, poate vreo șaptezeci și cinci. Părea o petrecere de Halloween. Femei care nutriseră tot anul dorința ascunsă de-a se îmbrăca sexy se îmbrăcaseră sexy. Purtau bustiere decoltate sau rochii de vrăjitoare cu şliţuri adînci pe-o parte. Cîteva dintre ele mîngîiau lumînările provocator sau se prosteau cu ceara fierbinte. Însă nu erau tinere. Nimeni nu era tînăr. Bărbații arătau așa cum arată în general bărbații în ultimii douăzeci de ani: intimidați, dar plăcuţi la înfăţişare. Arătau ca mine.

Dopurile sticlelor de șampanie săreau întruna, exact ca pe invitație. După fiecare pocnet, cîte o femeie striga: „Hopa, sînt gravidă!“ și toată lumea rîdea.

Apoi am recunoscut ceva: muzica. Era Jackson Browne. Unul dintre lucrurile pe care le îndrăgeam pe vremuri la Tomasina era colecția ei învechită și sentimentală de discuri. O mai avea și acum. Mi-am amintit că dansasem cu ea chiar pe acest album. Tîrziu într-o noapte, ne dezbrăcaserăm pur și simplu și ne apucaserăm să dansăm, doar noi doi. Era genul de dans spontan, în living, tipic pentru începuturile unei relații. Pe un covor de cînepă, ne-am învîrtit unul pe celălalt, goi și stîngaci în taină, și nu s-a mai întîmplat de atunci. Am rămas acolo, amintindu-mi, pînă am auzit o voce din spate.

— Hei, Wally.

Am mijit ochii. Era Diane.

— Spune-mi doar că nu trebuie să privim.

— Fii liniștit. E cu audiență generală. Tomasina o s-o facă mai tîrziu. După ce pleacă toți.

— Nu pot să stau prea mult, am spus uitîndu-mă prin cameră.

— Ar trebui să vezi ce pipetă pentru stropit curcanul am luat. Patru dolari nouăzeci și cinci, la reducere în subsolul de la Macy’s.

— Mă văd cu cineva mai încolo, să bem ceva.

— Avem și recipientul pentru donare. N-am găsit nimic cu capac. Așa că am luat un păhărel de plastic pentru copii. Roland l-a umplut deja.

Simțeam ceva în gît. Am înghițit în sec.

— Roland?

— A venit devreme. I-am dat să aleagă între un *Hustler* și un *Penthouse*.

— O să am grijă ce beau din frigider.

— Nu-i în frigider. E sub chiuvetă, în baie. M-am temut și eu că o s-o bea cineva.

— Nu trebuie s-o congelezi?

— O folosim într-o oră. Se păstrează.

Am dat din cap, nu știu de ce. Deja începeam să văd clar. Deslușeam toate fotografiile de familie de pe polița șemineului. Tomasina și tatăl ei. Tomasina și mama ei. Întregul clan Genovese cățărat într-un stejar. Apoi am spus:

— Poți să zici că sînt demodat, dar…, și am bătut în retragere.

— Nu mai fi așa crispat, Wally. Bea niște șampanie. E o *petrecere*.

La bar era o barmaniță. Am refuzat șampania și am cerut un pahar de scotch fără gheață. Așteptînd, am căutat-o cu privirea pe Tomasina. Cu voce tare, deși destul de încet, am spus, cu un sarcasm reconfortant:

— Roland.

Exact un astfel de nume se cerea. Parcă dintr-o epopee medievală. *Sperma lui Roland*.

Mă amuzam cît puteam cu asta cînd, deodată, am auzit o voce sonoră de undeva de deasupra spunînd:

— Cu mine vorbeai?

Am ridicat privirea, nu tocmai la soare, ci la reprezentarea lui antropomorfă. Era și blond, și portocaliu, *și* gras, iar lumînarea de pe raftul din spate îi făcea coama să strălucească exact ca un halo.

— Ne cunoaștem? Sînt Roland DeMarchelier.

— Wally Mars, am spus. M-am gîndit eu că tu trebuie să fii. Mi te-a arătat Diane.

— Toată lumea mă arată. Mă simt ca un porc premiat, a spus zîmbind. Nevastă-mea tocmai m-a anunțat că plecăm. Am reușit să negociez încă un pahar.

— Ești însurat?

— De șapte ani.

— Și nu o deranjează?

— Păi, pînă acum nu. Dar în momentul ăsta nu mai sînt așa de sigur.

Ce pot să spun despre faţa lui? Era deschisă. O faţă obișnuită să fie privită, să fie studiată, fără să clipească. Avea un ten sănătos, de culoarea caisei. Sprîncenele, și ele de culoarea caisei, erau zbîrlite ca ale unui poet bătrîn. Fără ele ar fi avut un aer prea adolescentin. La această faţă se uitase Tomasina. Se uitase la ea și spusese: „Ești angajat“.

— Soția mea și cu mine avem doi copii. Totuși ne-am chinuit destul de mult să-l facem pe primul. Așa că știm cum e. Anxietatea și sincronizarea și tot restul.

— Soția ta trebuie să fie o femeie foarte deschisă la minte, am zis.

Roland a mijit ochii, încercînd să-şi dea seama dacă sînt sincer – nu era prost, evident (probabil că Tomasina îi dezgropase punctajul de la SAT[6]). Apoi s-a hotărît să-mi acorde prezumția de nevinovăție.

— Spune că e flatată. Eu sigur sînt.

— Am fost iubitul Tomasinei cîndva, am zis. Am trăit împreună.

— Serios?

— Acum sîntem doar prieteni.

— E bine cînd se întîmplă așa.

— Nu-i stătea capul la copii pe vremea cînd eram împreună, am spus.

— Așa e întotdeauna. Ți se pare că ai tot timpul din lume. Apoi – bum! Îți dai seama că nu-l ai.

— Lucrurile ar fi putut sta altfel, am zis.

Roland s-a uitat din nou la mine, neștiind ce să înţeleagă din vorbele mele, apoi a aruncat o privire în celălalt capăt al camerei. A zîmbit la cineva și a ridicat paharul. S-a întors spre mine.

— N-a mers. Nevastă-mea vrea să plecăm.

A pus paharul pe masă și a dat să plece.

— Bucuros de cunoștință, Wally.

— Ține-o tot așa, am spus, dar nu m-a auzit, sau s-a prefăcut că nu mă aude.

Îmi golisem deja paharul, așa că m-am dus să-l umplu iar, după care am pornit în căutarea Tomasinei. Am traversat camera, făcîndu-mi loc printre oameni, apoi m-am aventurat în înghesuiala din hol. Mă țineam drept, mîndrindu-mă cu costumul meu. Cîteva femei s-au uitat la mine, apoi au întors privirea. Ușa de la dormitorul Tomasinei era închisă, dar mă simțeam încă îndreptățit s-o deschid.

Ea stătea lîngă fereastră, fumînd și privind afară. Nu m-a auzit cînd am intrat, iar eu n-am spus nimic. Am rămas pe loc, studiind-o. Ce fel de rochie ar trebui să poarte o femeie la Petrecerea ei de inseminare? Răspuns: cea pe care o purta Tomasina. Nu era tocmai sumară, tehnic vorbind. Începea la gît și se termina la glezne. Dar între aceste două puncte, materialul fusese tăiat cu lama și rezultase un ansamblu de găuri ingenioase, dezvăluind o bucată de coapsă ici, netezimea unui șold colo, albeaţa unui sîn undeva deasupra. Te ducea cu gîndul la orificii secrete și la canale întunecate. Am numărat peticele lucioase de piele. Aveam două inimi, una sus, cealaltă jos, amîndouă pulsînd.

Apoi am spus:

— Tocmai l-am văzut pe secretarul de stat.

S-a întors. A zîmbit, deși nu foarte convingător.

— Nu-i așa că-i superb?

— Tot mai cred că ar fi trebuit să-l alegi pe Isaac Asimov.

A venit la mine și ne-am pupat pe obraji. Mai degrabă, eu am pupat-o pe obraji. Tomasina a pupat mai mult aerul. Mi-a pupat aura spermei.

— Diane spune că ar trebui să las pipeta și să mă culc cu el, pur și simplu.

— E însurat.

— Toți sînt.

A făcut o pauză.

— Știi ce vreau să spun.

N-am dat nici un semn că aș ști.

— Ce faci aici?

A tras repede două fumuri din țigară, parcă vrînd să se îmbărbăteze. Apoi a răspuns:

— Cedez nervos.

— Care-i problema?

Și-a acoperit faţa cu mîna.

— Toată chestia asta e *deprimantă*, Wally. Nu așa mi-am dorit să fac un copil. Mi-am închipuit că petrecerea o să-i dea un aer mai amuzant, însă e doar *deprimantă*.

A lăsat mîna jos și s-a uitat în ochii mei.

— Crezi că sînt nebună? Așa crezi, nu?

Sprîncenele i s-au ridicat, implorînd un răspuns. V-am spus de pistruiul Tomasinei? Are un pistrui pe buza de jos care seamănă cu o bucățică de ciocolată. Toată lumea încearcă să i-l șteargă.

— Nu cred că ești nebună, Tom, am spus.

— Sigur?

— Da.

— Să știi că am încredere în tine, Wally. Ești dat naibii, așa că am încredere în tine.

— Cum adică sînt dat naibii?

— Nu dat naibii în sensul *rău*. Dat naibii în sensul bun. Deci nu sînt nebună?

— Vrei să faci un copil. E normal.

Deodată, Tomasina s-a înclinat în față și și-a lăsat capul pe pieptul meu. Trebuia să se aplece pentru asta. A închis ochii și a scos un suspin lung. I-

am pus o mînă pe spate. Am dibuit cu degetele o gaură și i-am mîngîiat pielea de dedesubt. Pe un ton cald, din cale-afară de recunoscător, mi-a spus:

— Tu mă înțelegi, Wally. Mă înțelegi atît de bine.

S-a îndreptat și a zîmbit. S-a uitat în jos la rochie, aranjîndu-și-o ca să i se vadă buricul, apoi m-a luat de braț.

— Hai, mi-a zis. Înapoi la petrecere.

Nu mă așteptam la ce a urmat. Cînd am ieșit, toată lumea a izbucnit în urale. Tomasina mă ținea de braț și am început să facem cu mîna mulțimii, ca o pereche regală. Preț de un minut, am uitat de scopul petrecerii. Stăteam braț la braț cu Tomasina și acceptam aplauzele. Cînd uralele s-au stins, am observat că încă se auzea Jackson Browne. M-am aplecat și i-am șoptit Tomasinei:

— Mai ții minte cînd am dansat pe cîntecul ăsta?

— Am dansat pe asta?

— Nu-ți amintești?

— Nici nu mai știu de cînd am albumul ăsta. Probabil că am dansat pe el de mii de ori.

S-a desprins. A dat drumul brațului meu.

Paharul meu era iarăși gol.

— Pot să te întreb ceva, Tomasina?

— Ce?

— Te gîndești vreodată la noi doi?

— Wally, nu începe.

S-a întors și a plecat privirea la podea. După o clipă, pe un ton strident, iritat, a spus:

— Eram în ultimul hal pe vremea aia. Cred că n-aș fi putut rămîne cu nimeni.

Am dat din cap, înghițind în sec. Mi-am zis că nu era cazul să spun următorul lucru. M-am uitat la șemineu, de parcă m-ar fi interesat, apoi l-am spus:

— Te gîndești vreodată la copilul nostru?

Singurul semn că m-a auzit a fost o tresărire undeva lîngă ochiul stîng. A inspirat adînc, a expirat.

— Asta a fost demult.

— Știu. Doar că, văzînd prin ce trebuie să treci, uneori mă gîndesc că ar fi putut fi altfel.

— Nu prea cred, Wally.

Mi-a cules o scamă de pe umăr, încruntîndu-se. Apoi a aruncat-o.

— Of! Uneori mă gîndesc ce bine ar fi fost să fiu ca Benazir Bhutto.

— Vrei să fii prim-ministrul Pakistanului?

— Vreau o căsătorie drăguță, simplă, aranjată. Apoi, după ce mă culc cu soțul meu, el poate pleca să joace polo.

— Ți-ar plăcea așa ceva?

— Sigur că nu. Ar fi oribil.

Și-a potrivit la loc o șuviță care îi căzuse pe ochi. S-a uitat prin cameră. Apoi s-a îndreptat de spate și a zis:

— Trebuie să socializez.

Am ridicat paharul.

— Creșteți și vă înmulțiți, am spus.

Iar Tomasina m-a strîns de braț și s-a dus.

Am rămas acolo, sorbind din paharul gol, ca să am ceva de făcut. M-am uitat prin încăpere, să văd dacă mai erau femei cu care nu făcusem cunoștință. Nu erau. M-am dus la bar și am trecut pe șampanie. Am pus-o pe barmaniță să-mi umple paharul de trei ori. O chema Julie și studia istoria artei la Columbia University. În timp ce stăteam acolo, Diane s-a dus în mijlocul camerei și a ciocănit în paharul ei. Alții i-au urmat exemplul, după care s-a lăsat liniștea.

— Mai întîi, a început Diane, înainte să vă dăm pe toți afară, aș dori să închin în cinstea ah-cît-de-generosului donator din această seară, Roland. Am făcut o selecție la scară națională și, trebuie să vă spun, concurența a fost *acerbă*.

Toată lumea a rîs. Cineva a strigat.

— Roland a plecat.

— A plecat? Bun, atunci să bem în cinstea spermei lui. E încă aici.

Alte rîsete, cîteva urale amețite. Unii dintre invitaţi, și bărbați și femei de data asta, luaseră lumînările și se apucaseră să le fluture.

— Și, în încheiere, a continuat Diane, în încheiere aș vrea să închin în cinstea mamei noastre care în curînd – bat în lemn – o să fie însărcinată. Curajul ei de a-și însuşi mijloacele de producție e un exemplu pentru noi toți.

O trăgeau acum pe Tomasina în mijloc. Oamenii chiuiau. Tomasinei i se desfăcea cocul. Era roşie la față și zîmbea. Am bătut-o pe Julie pe braț, întinzîndu-i paharul. Cînd toată lumea se uita la Tomasina, m-am întors și m-am strecurat în baie.

După ce am închis ușa, am făcut ceva ce nu fac de obicei. Am stat și m-am privit în oglindă. Încetasem să fac asta îndelung cu cel puțin douăzeci de ani în urmă. Cel mai mult îmi plăcea să mă zgîiesc în oglindă pe la treisprezece ani. Dar în noaptea aia am făcut-o din nou. În baia Tomasinei, în care cîndva făcuserăm duș și ne spălaserăm pe dinți împreună, în grota aia veselă, cu faianță colorată, m-am confruntat cu mine însumi. Știți la ce mă gîndeam? Mă gîndeam la natură. Mă gîndeam la hiene, din nou. Hiena, mi-am amintit, e un prădător feroce. Hienele atacă pînă și lei uneori. Nu dai doi bani pe ele cînd le privești, însă de descurcat, se descurcă bine. Așa că am ridicat paharul. Am ridicat paharul și am închinat în cinstea mea.

— Creșteți și vă înmulțiți.

Păhărelul era exact acolo unde spusese Diane. Roland îl pusese, cu o grijă solemnă, deasupra unei pungi cu bile de vată. Păhărelul pentru copii trona pe un norișor. L-am deschis și am studiat ofranda. O spumă gălbuie de-abia acoperea fundul. Arăta ca un clei de cauciuc. E groaznic, cînd te gîndești. E groaznic că femeile au nevoie de chestia asta. E atît de jalnic. Cred că le scoate din minți că au tot ce le trebuie ca să creeze viață, mai puțin amărîta asta de drojdie. Am clătit-o pe-a lui Roland la robinet. Apoi am verificat dacă ușa e încuiată. Nu voiam să dea cineva buzna peste mine.

Asta a fost acum zece luni. La scurt timp după aceea, Tomasina a rămas gravidă. A luat proporții serioase. Eram într-o călătorie de afaceri cînd a născut, cu o moașă de la spitalul St. Vincent's. Dar m-am întors la timp ca să primesc anunțul:

Tomasina Genovese are mîndria să vă anunțe
nașterea fiului ei,
Joseph Mario Genovese,
pe 15 ianuarie 1996.
2.353 de grame.

Numai și faptul că era mititel ar fi trebuit să lămurească lucrurile. Totuşi, cînd i-am adus o linguriță Tiffany micuțului moștenitor acum cîteva zile, am eliminat orice dubiu uitîndu-mă în pătuțul lui. Nasul borcănat. Ochii bulbucaţi. Așteptasem zece ani să văd fetişoara aia la geamul autobuzului școlar. Acum, că o vedeam, nu puteam decît să-i fac cu mîna.

1995

1. Aluzie la Herbert Norman Schwarzkopf jr. (1934-2012) – general în armata Statelor Unite, comandantul suprem al forțelor Coaliției în Războiul din Golf.

2. Numită după creatorul ei, Frederick Matthias Alexander (1869-1955), Tehnica Alexander este un proces educativ ce își propune să recunoască și să depășească limitările înrădăcinate din mișcarea corporală și gîndirea oamenilor.

3. Rhode Island Public Interest Research Group – asociație privată pentru protecția consumatorului.
4. *Dionaea muscipula* – plantă carnivoră ce creşte pe coasta de est a Americii de Nord.
5. Obiect de cult iudaic așezat pe tocul din dreapta al ușii de la intrarea unei camere sau locuințe.
6. Test standardizat pentru admiterea în colegiile americane.

Muzică timpurie

De cum intră în casă, Rodney se duse direct în camera de muzică. Așa îi spunea el, greşit și totuși cu o urmă de speranță: camera de muzică. Era de fapt un al patrulea dormitor, îngust și cu formă neregulată, creat atunci cînd clădirea fusese împărţită în apartamente. Trecea drept cameră de muzică pentru că acolo își ținea clavicordul.

Stătea pe podeaua nemăturată: clavicordul lui Rodney. Era verde-deschis, cu o bordură aurie și imaginea unei grădini geometrice pe interiorul capacului ridicat. Copiat după modelul clavicordurilor Bodechtel făcute în anii 1790, al lui Rodney fusese cumpărat de la Early Music Shop, din Edinburgh, în urmă cu trei ani. Odihnindu-se maiestuos în lumina slabă – în Chicago era iarnă –, clavicordul părea că-l așteptase neclintit pe Rodney să cînte la el nu doar nouă ore și jumătate, de cînd plecase la serviciu, ci cel puțin două secole.

Nu era nevoie de o cameră atît de mare pentru un clavicord. Doar nu e pian. Spinetele, virginalele, pianoforte-urile, clavicordurile și chiar clavecinele sînt instrumente de dimensiuni relativ reduse. Muzicienii din secolul al XVIII-lea care cîntaseră la ele erau scunzi. Rodney, însă, era înalt – avea un metru nouăzeci. Se așeză ușor pe bancheta îngustă. Își strecură cu grijă genunchii sub claviatură. Cu ochii închiși, începu să cînte din memorie un preludiu de Sweelinck[1].

Muzica timpurie e rațională, matematică, ușor rigidă, exact ca el. Rodney fusese așa încă dinainte să vadă vreun clavicord sau să-și scrie teza de doctorat (neterminată) despre scările sonore din timpul Reformei Protestante. Dar cufundarea în opera lui Bach, *père et fils*[2], nu făcuse decît să-i consolideze lui Rodney înclinațiile înnăscute. Cealaltă piesă de mobilier din camera de muzică era un mic birou de tec. În sertarele și compartimentele sale stăteau dosarele ultraorganizate ale lui Rodney:

adeverințe de asigurare medicală, manuale de utilizare pentru diverse aparate, puse în ordine alfabetică, lîngă certificatele de garanție aferente; carnetele de vaccinare ale gemenelor, certificatele de naștere și cardurile de sănătate; plus evidența bugetului de cheltuieli pe trei ani, mergînd pînă la suma maximă alocată pentru încălzire (Rodney ținea apartamentul la înviorătoarea temperatură de 14,5°). Frigul avea și părți bune. Frigul era ca Bach: îți ordona mintea. Pe birou stătea dosarul lunii în curs, pe care scria: „Feb ’05“. În el erau trei extrase de cont de la cardurile de credit cu niște solduri înfiorătoare și corespondența în curs de desfășurare cu firma de recuperare care îl hăituia pe Rodney pentru neplata ratelor lunare la Early Music Shop.

Cînta cu spatele drept; îi mai zvîcnea cîte un mușchi pe față. Sub pleoapele închise, globii oculari îi tresăreau în cadența rapidă a notelor.

Atunci ușa se deschise larg și Imogene, care avea șase ani, strigă cu vocea ei de docher:

— Tati! Hai la masă!

Îndeplinindu-și misiunea, trînti ușa la loc. Rodney se opri. Se uită la ceas și văzu că exersase timp de exact patru minute.

Rodney crescuse într-o casă curată și ordonată. Pe-atunci așa era. Se făcea curat în casă. Se făcea înseamnă, desigur, că făcea ea: mama. Toți anii aceia de covoare aspirate și bucătării curate lună, de cămăși care se strîngeau miraculos de pe podea ca să apară proaspăt spălate și împăturite în sertarul șifonierului – toată eficiența funcțională a unei case de atunci care acum dispăruse. Femeile renunțaseră la toate astea ducîndu-se să lucreze.

Și chiar neducîndu-se. Rebecca, soția lui Rodney, nu pleca la muncă. Lucra în apartament, într-un dormitor din partea din spate a casei. Nu-i spunea dormitor, ci birou. Rodney avea o cameră de muzică în care făcea foarte puțină muzică. Rebecca avea un birou în care făcea foarte puține afaceri. Dar stătea acolo o grămadă, toată ziua, cît Rodney mergea la lucru în oraș, într-un birou adevărat.

Ieșind din sanctuarul camerei de muzică, Rodney se strecură printre cutiile de carton, rolele de folie cu bule de aer și jucăriile împrăștiate din hol. Se întoarse pe-o parte ca să treacă pe lîngă plutonul de paltoane atîrnînd în cuier, deasupra cizmelor înnoroite și a mănușilor desperecheate. Intrînd în living, călcă pe ceva ce părea a fi o mănușă. Dar nu era. Era un șoarece de pluș. Rodney îl culese de jos, oftînd. Ceva mai mare decît un

șoarece adevărat, șoarecele ăsta era bleu-pastel și purta o beretă neagră. Părea să aibă gură-de-lup.

— Ar trebui să fii drăguț, îi spuse Rodney șoarecelui. Dă-ți silința.

Șoarecii erau ocupația Rebeccăi. Făceau parte dintr-o gamă numită Căldură șoricească® ce includea, în momentul de față, patru „personaje“: Șoarecele modernist, Șoarecele boem, Șoarecele realist și Șoarecele flower-power. Toate rozătoarele artistice erau umplute cu biluțe aromatice și irezistibil de pufoase. Principalul lor atu comercial (încă teoretic) era că puteai să-i pui în cuptorul cu microunde şi să-i scoţi călduți ca niște brioșe și mirosind a *pot-pourri*.

Rodney luă șoarecele în mîinile făcute căuș, ca pe un animăluț rănit, și îl duse în bucătărie.

— Un evadat, spuse el în chip de salut.

Rebecca ridică privirea de la chiuvetă, unde strecura niște paste, și se încruntă.

— Aruncă-l la gunoi, zise ea. E un rebut.

Gemenele așezate la masă scoaseră un strigăt de îngrijorare. Nu le plăcea ca șoarecii să sfîrșească prematur. Sărind în picioare, alergară la tatăl lor și începură să tragă de el.

Rodney ridică Șoarecele boem.

Immy, care moștenise bărbia ascuțită a Rebeccăi și hotărîrea ei realistă, se cocoță pe un scaun. Tallulah, întotdeauna mai instinctivă și mai sălbatică decît sora ei, se agăţă pur și simplu de brațul lui și începu să i se cațăre pe picior.

În timpul acestui atac, Rodney îi spuse Rebeccăi:

— Lasă-mă să ghicesc. Problema e gura.

— Da, gura, răspunse Rebecca. Și mirosul. Ia miroase-l.

Ca să facă asta, Rodney trebui să se întoarcă și să bage șoarecele în cuptorul cu microunde, apăsînd butonul de încălzire.

După douăzeci de secunde, scoase șoarecele cald dinăuntru și îl duse la nas.

— Nu-i chiar așa de rău, zise el. Dar înțeleg ce vrei să spui. Ceva mai multă subsuoară decît ți-ai dori.

— Ar fi trebuit să fie mosc.

— Pe de altă parte, zise Rodney, transpirația i se potrivește unui boem.

— Am cinci kile de biluțe cu miros de mosc bune de aruncat la gunoi, se plînse Rebecca.

Rodney traversă bucătăria și apăsă pedala coșului de gunoi, ridicînd capacul. Aruncă șoarecele înăuntru și lăsă coşul să se închidă. Se simți bine azvîrlind șoarecele. Îi venea s-o mai facă o dată.

Probabil că nu fusese o idee bună să cumpere clavicordul. Mai întîi, costase o mică avere. Iar ei nu aveau nici un fel de avere de risipit. Apoi, Rodney încetase să cînte ca profesionist cu zece ani în urmă. După ce se născuseră gemenele, nu mai cîntase deloc. Condusul din Logan Square pînă în Hyde Park, turele date în jurul lui în căutarea unui loc de parcare (Hyde Park, cum era bancul, unde nu te poți ascunde și nu poți parca[3]), apoi scosul legitimației de la University of Chicago din portofel și fluturarea ei prin fața paznicului, cu degetul mare pe fotografia ridicol de învechită, ca să intre în camera de studiu numărul 113 și să exerseze, timp de o oră, pe clavicordul ponosit, dar bine acordat, al universității, cîteva bourrée-uri și rondouri numai ca să nu-și iasă din mînă – toate acestea deveniseră prea complicate după nașterea copiilor. Pe vremea cînd Rodney și Rebecca erau înscriși amîndoi la doctorat (cînd n-aveau copii și erau superconcentrați, trăind cu iaurt și drojdie de bere), Rodney petrecea trei sau patru ore pe zi cîntînd la clavicordul catedrei lui. Clavecinul de alături era foarte solicitat. Dar clavicordul era întotdeauna liber. Asta pentru că era un clavicord cu pedale, această lighioană rară la care nimănui nu-i plăcea să cînte. Era replica ipotetică a unui clavicord de început de secol XVIII, iar pedalele (pe care vreun student cu picioare de plumb apăsa prea tare) erau cam șubrede. Dar Rodney se obișnuise cu el şi de-atunci devenise cumva instrumentul lui personal, pînă cînd renunțase la doctorat, devenise tată și-și luase o slujbă în nordul orașului, dînd lecții de pian la Old Town School of Folk Music.

Problema cu muzica timpurie era că nimeni nu prea avea idee cum sună. Disputele despre cum se acordează un clavecin sau un clavicord constituiau o parte importantă a disciplinei. Întrebarea era: „Cum își acorda Bach clavecinul?“. Și nimeni nu știa să răspundă. Muzicienii dezbăteau ce voise Johann Sebastian să spună prin *wohltemperirt*[4]. Își acordau instrumentele într-o manieră verosimilă istoric și studiau schemele scrise de mînă pe paginile de titlu ale compozițiilor lui Bach.

Rodney își propusese să lămurească acest lucru în teza de doctorat. Avea de gînd să afle, o dată pentru totdeauna, modul precis în care își acordase Bach clavecinul, cum sunase muzica lui la vremea aceea și, prin urmare,

cum trebuia cîntată în ziua de azi. Pentru asta trebuia să meargă în Germania. De fapt, trebuia să meargă în Germania de Est (la Leipzig) ca să cerceteze clavecinul pe care compusese Bach însuși și pe a cărui claviatură (se zvonea) Maestrul își făcuse propriile marcaje. În toamna anului 1987, cu ajutorul unei burse doctorale – în timp ce Rebecca avea o *Stiftung* la Freie Universität –, Rodney pornise spre Berlinul de Vest. Stăteau într-un apartament de două camere subînchiriat de lîngă Savignyplatz, dotat cu un duș cu scaun și o toaletă cu raft. Primul chiriaș era un tip pe nume Frank, din Montana, venit la Berlin să construiască scene pentru teatru experimental. Apartamentul mai fusese folosit de un profesor însurat care-și aducea pe acolo iubitele. În patul cu cearșafuri de flanelă în care făceau dragoste Rebecca și Rodney, găseau tot soiul de fire de păr pubian. Lamele de ras ale profesorului rămăseseră în baia mică și împuțită. Pe raftul toaletei, fecalele lor aterizau sus, deasupra apei, pregătite pentru inspecție. Ar fi fost insuportabil dacă n-ar fi avut douăzeci și șase de ani, dacă n-ar fi fost săraci și îndrăgostiți. Rodney și Rebecca au spălat cearșafurile și le-au pus la uscat pe balcon. S-au obișnuit cu baia minusculă. Au continuat să se plîngă și să fie cu totul oripilați de raftul toaletei.

Berlinul de Vest nu era cum se așteptase Rodney să fie. N-avea nimic în comun cu muzica timpurie. Berlinul de Vest era complet irațional și nematematic, nu rigid, ci dezlînat. Era plin de văduve de război, de tineri care fugeau de recrutare, de oameni care locuiau ilegal în diverse clădiri, de anarhiști. Lui Rodney nu-i plăcea fumul de țigară. Berea îl balona. Așa că se refugia, ducîndu-se la Philharmonie sau la Deutsche Oper cît putea de des.

Rebecca se acomodase mai bine. Se împrietenise cu cei din *Wohngemeinschaft*[5]-ul de la etajul de deasupra. Purtînd pantofi maoiști cu talpă moale sau brățări de picior sau monocluri sarcastice, cei șase tineri germani puneau banii la comun, schimbau partenerii între ei și purtau conversații cu voce groasă despre etica lui Kant aplicată la disputele din trafic. La fiecare cîteva luni, cîte unul dintre ei dispărea în Tunisia sau în India sau se întorcea la Hamburg ca să intre în afacerea familiei. La insistențele Rebeccăi, Rodney făcea politicos act de prezență la petrecerile date de ei, dar în mijlocul lor se simțea întotdeauna prea îngrijit, prea apolitic, prea american în voioșia lui.

În octombrie, cînd s-a dus la Ambasada Germaniei de Est să-și ridice viza de studiu, lui Rodney i s-a comunicat că cererea îi fusese respinsă. Diplomatul mărunt care i-a dat vestea nu era funcționar al Blocului de Est,

ci un tip agitat, cu un început de chelie şi o figură blîndă, care părea să regrete sincer. Și el era din Leipzig, i-a spus, iar în copilărie mersese la slujbe în Thomaskirche, unde Bach fusese cantor și director muzical. Rodney s-a adresat Ambasadei Americane din Bonn, dar nici cei de-acolo nu aveau cum să-l ajute. I-a dat un telefon disperat coordonatorului său din Chicago, profesorul Breskin, însă acesta trecea printr-un divorț și nu i-a arătat mare compasiune. Pe un ton sarcastic, i-a spus:

— Mai ai alte idei pentru teza de doctorat?

Teii de pe Ku'damm[6] au rămas fără frunze. După părerea lui Rodney, frunzele nu se făcuseră destul de arămii, de roșietice, ca să moară. Dar așa era toamna în Prusia. Nici iarna nu ajungea să fie iarnă de-a binelea: ploaie, ceruri mohorîte, niște zăpadă pe ici, pe colo – și o umezeală care i se strecura în oase lui Rodney cînd se plimba de la un concert bisericesc la altul. Mai avea șase luni de stat în Berlin și nici cea mai mică idee despre cum să și le umple.

Apoi, la începutul primăverii, s-a întîmplat un lucru minunat. Lisa Turner, atașata culturală a Ambasadei Americane, l-a invitat pe Rodney să facă un turneu în Germania interpretînd Bach, ca parte dintr-un program de *Deutsche-Amerikanische Freundshaft*[7]. Timp de o lună și jumătate, Rodney a călătorit în cea mai mare parte prin orășele din Suabia, Renania de Nord-Westfalia și Bavaria, dînd concerte în săli locale. Stătea în camere de hotel făcute parcă pentru păpuși, pline de lucruri pentru păpuși; dormea în paturi de o persoană, sub plăpumi minunat de moi. Lisa Turner îl însoțea, îngrijindu-se de toate nevoile lui Rodney și acordînd o atenție aparte tovarășului său de drum. Nu era vorba de Rebecca. Ea rămăsese în Berlin, ca să scrie prima ciornă a tezei. Tovarășul de drum al lui Rodney era un clavicord făcut de Hass în 1761, pe atunci și pînă în prezent cel mai minunat, mai expresiv și mai năzuros clavicord atins vreodată de mîinile sale tremurînde, însă încîntate.

Rodney nu era celebru. Dar clavicordul Hass era. În München, trei fotografi de presă veniseră la Rathaus înainte de concert ca să pozeze clavicordul. Rodney stătea în spatele lui, o biată slugă.

Pe Rodney nu-l deranja nici că publicul care venea la concertele lui nu era numeros, nici că pensionarii care alcătuiau în general acest public aveau chipurile împietrite după ani și ani de îndurat cu stoicism înalta cultură, nici că, după cincisprezece minute dintr-o bucată de Scheidemann, o treime

dintre ascultători dormeau, cu gurile căscate de parcă ar fi îngînat melodia sau ar fi formulat o lungă obiecție. Era plătit, ceea ce nu se mai întîmplase pînă atunci. Sălile pe care Lisa Turner le închiria, în optimismul ei, aveau două-trei sute de locuri. Cu douăzeci și cinci sau șaisprezece sau (în Heidelberg) trei oameni în public, Rodney avea senzația că e singur, cîntînd pentru sine. Se străduia să audă notele pe care Maestrul le cîntase cu mai bine de două sute de ani în urmă, să le prindă în vîltoarea momentului și să le reproducă. Era ca și cum l-ar fi readus la viață pe Bach și s-ar fi întors în timp simultan. La asta se gîndea Rodney cîntînd în sălile acelea cavernoase, cu ecou.

Clavicordul Hass, în schimb, nu era prea încîntat. Se văita întruna. Nu voia să se întoarcă în 1761. Își îndeplinise misiunea și voia să se odihnească, să iasă la pensie, ca publicul. Tangentele i s-au rupt și au trebuit reparate. În fiecare seară cîte o clapă se strica.

Totuşi, muzica timpurie răsuna, pretențioasă, poticnită și incontestabil demodată, iar Rodney, mediumul ei, își ținea echilibrul pe scaun de parcă ar fi zburat pe un cal înaripat. Clapele urcau și coborau clămpănind, iar muzica se revărsa.

Cînd s-a întors în Berlin la sfîrșitul lui mai, Rodney a descoperit că îi cam pierise entuziasmul pentru stricta muzicologie. Nici că își dorea o carieră universitară nu mai era așa de sigur. În loc să-și termine doctoratul, cocheta cu ideea de a se înscrie la Royal Academy of Music din Londra și de a urma o carieră de interpret.

Între timp, Berlinul de Vest o demontase și-o reasamblase pe Rebecca. În jumătatea aceea de oraș, înconjurată de ziduri și subvenționată, nimeni nu părea să aibă slujbă. Camarazii din *Wohngemeinschaft* își petreceau timpul îngrijind portocalii amărîți de pe balconul de beton. Ca voluntară la Schwarzfahrer Theater, Rebecca făcea acompaniament electric, jumătate Kraftwerk, jumătate Kurt Weill, pentru manifestările bizare, antinucleare, de pe scenă. Stînd noaptea pînă tîrziu, trezindu-se din ce în ce mai tîrziu dimineața, înainta greu cu studiul lucrării *Allgemeine Theorie der schönen Künste* a lui Johann Georg Sulzer în contextul conceptelor teoretice ale receptării muzicale din Germania secolului al XVIII-lea. Mai exact, cît lipsise Rodney, Rebecca reușise să scrie cinci pagini.

Au petrecut un an minunat în Berlin, Rodney și Rebecca. Dar cercetările lor doctorale i-au condus la inevitabila concluzie că nu voiau să fie doctori în nimic.

S-au întors în Chicago și s-au lăsat în voia sorţii. Rodney s-a alăturat unui grup de muzicieni pasionați de claviatura timpurie care dădeau din cînd în cînd concerte. Rebecca s-a apucat de pictură. S-au mutat în Bucktown și, un an mai tîrziu, în Logan Square. Trăiau din mai nimic. Trăiau ca Șoarecele boem.

În ziua cînd a împlinit patruzeci de ani, Rodney avea gripă. S-a dat jos din pat cu 39,5°, a sunat la școală ca să-și anuleze orele și s-a băgat la loc în aşternut.

După-amiază, Rebecca și fetele au apărut cu un tort ciudat. Printre pleoapele lipite, Rodney a zărit pandișpanul cu lămîie al plăcii de rezonanță, marțipanul clapelor și foaia de ciocolată a capacului, sprijinită într-un baston de mentă.

Cadoul Rebeccăi era un bilet de avion pentru Edinburgh și un avans la Early Music Shop.

— Fă-o, i-a spus. Nu te mai gîndi, fă-o. Ai nevoie de asta. O să ne descurcăm noi. Șoarecii încep să se vîndă.

Trecuseră trei ani de atunci. Acum stăteau în jurul mesei şchioape de bucătărie, cumpărată la mîna a doua, iar Rebecca îl avertiză pe Rodney:

— Nu răspunde la telefon.

Gemenele mîncau paste goale, ca de obicei. Adulții, acești gurmanzi, mîncau paste cu sos.

— Au sunat de șase ori azi.

— Cine a sunat? întrebă Immy.

— Nimeni, răspunse Rebecca.

— Femeia? întrebă Rodney. Darlene?

— Nu. Unul nou. Un bărbat.

Asta nu suna bine. Darlene aproape că făcea parte din familie. Luînd în calcul toate scrisorile pe care le trimisese, cu litere din ce în ce mai groase, toate telefoanele pe care le dăduse pentru bani, mai întîi cu rugăminți politicoase, apoi cu reproșuri și în cele din urmă cu amenințări – luîndu-i în calcul stăruința îndreptățită, Darlene era ca o soră alcoolică sau ca un văr dependent de jocuri de noroc. Doar că, în cazul ăsta, ea era cea cu ascendentul moral. Nu Darlene datora suma de 27.000 de dolari cu o dobîndă de 18%.

Darlene, cînd suna, o făcea din fagurele call-centerului; în fundal se auzeau zumzăind nenumărate alte albine lucrătoare. Ocupate să adune polen. În strădania lor, fluturau din aripi și, la nevoie, scoteau acele la

înaintare. Muzician fiind, Rodney auzea totul limpede. Uneori cădea pe gînduri, uitînd de albina furioasă care-l urmărea.

Darlene avea metodele ei de a-i recîştiga atenția. Spre deosebire de agenții firmelor de telemarketing, ea nu făcea greșeli. Nu pronunța greșit numele lui Rodney și nu-i încurca adresa: le știa pe dinafară. Cum era mai ușor să refuzi un necunoscut, Darlene se prezentase cînd sunase prima oară. Își anunțase misiunea și îl făcuse să înțeleagă că n-avea să dispară pînă nu și-o ducea la îndeplinire.

Acum dispăruse.

— Un bărbat? întrebă Rodney.

Rebecca dădu din cap.

— Un bărbat deloc drăguț.

Immy se apucă să gesticuleze cu furculița.

— Ai spus că n-a sunat nimeni. Cum poate un bărbat să fie nimeni?

— Adică nimeni cunoscut, scumpo. Nimeni care să te intereseze.

Chiar atunci, telefonul fără fir începu să sune, iar Rebecca îl sfătui pe Rodney:

— Nu răspunde.

El luă șervetul (care era de fapt un prosop de hîrtie) și îl împături în poală. Apoi spuse către fete, pe un ton superior:

— Nu se sună la ora cinei. Nu e politicos.

În primii doi ani, Rodney își achitase ratele la timp. Însă apoi renunțase să mai predea la Old Town School of Folk Music și încercase să lucreze pe cont propriu. Elevii veneau direct la el acasă, și le dădea lecții pe clavicord (o pregătire excelentă pentru pian, le spunea părinților). O vreme, Rodney a făcut de două ori mai mulți bani ca înainte, dar elevii au început să renunțe. Nimănui nu-i plăcea clavicordul. Sună ciudat, spuneau copiii. E pentru fete, zisese un băiat. Panicat, Rodney a închiriat o cameră de studiu cu pian și a ținut orele acolo, însă curînd a ajuns să cîștige mai puțin decît la Old Town. Așa că a renunțat să mai fie profesor de muzică și s-a angajat la o firmă de asigurări medicale, în Departamentul de relații cu clienții, unde lucra și acum.

Dar deja începuse să întîrzie cu ratele la Early Music Shop. Dobînda crescuse ușor, apoi (scris cu litere mici în contractul de credit) crescuse fulminant, iar el nu mai reușise niciodată să ajungă la zi.

Darlene îl amenințase cu confiscarea clavicordului, însă pînă acum nu trecuse la fapte. Așa că Rodney continuase să cînte la el cîte cincisprezece minute dimineața și cincisprezece minute seara.

— Am și o veste bună, totuşi, spuse Rebecca după ce telefonul se opri din sunat. De azi am un client nou.
— Excelent. Pe cine?
— O papetărie din Des Plaines.
— Cîți șoareci vor?
— Douăzeci. Pentru început.
Rodney, care putea să distingă cvintele temperate cu 1/6 coma ale claviaturii lui Bach (Fa-Do-Sol-Re-La-Mi) de cvintele naturale (Mi-Si-Fa#-Do#) și de diabolicele cvinte temperate cu 1/12 coma (Do#-Sol#-Re#-La#), a făcut fără dificultate următoarele calcule în minte: fiecare pluș Căldură șoricească® se vindea cu 15 dolari. Beneficiul Rebeccăi era de 40%. Asta însemna 6 dolari de șoarece. Cum costul mediu de producție al fiecărui șoarece era de 3,50 dolari, profitul pentru un șoarece era de 2,50 dolari. Ori douăzeci, însemna cincizeci de parai.
A mai făcut un calcul: 27.000 de dolari împărțit la 2,50 dolari însemna 10.800. Papetăria voia douăzeci de șoareci pentru început. Rebecca trebuia să vîndă mai bine de zece mii ca să achite clavicordul.
Rodney o privi cu ochi stinși pe soția lui peste masă.
Existau în jurul lui o mulțime de femei cu slujbe adevărate. Doar că Rebecca nu se număra printre ele. Orice face o femeie în ziua de azi trece drept slujbă. Dacă un bărbat ar coase șoareci de pluș, s-ar spune, în cel mai bun caz, că nu e în stare să-şi întreţină familia, iar în cel mai rău caz, că e un ratat. În schimb, o femeie cu masterat și trei sferturi de doctorat în muzicologie, care coase de mînă rozătoare frumos mirositoare, de pus în cuptorul cu microunde, e considerată acum (în special de către prietenele ei căsătorite) antreprenoare.
Desigur, din cauza „slujbei“ sale, Rebecca nu putea avea grijă de gemene tot timpul. Au fost nevoiți să angajeze o bonă, al cărei salariu săptămînal depășea ceea ce cîștiga ea din vînzarea plușurilor Căldură șoricească (motiv pentru care nu puteau plăti decît suma minimă pe cardurile de credit, iar asta îi îngloda și mai tare în datorii). Rebecca se oferise de multe ori să renunțe la șoareci și să-și ia o slujbă cu salariu fix. Dar Rodney, care știa cum e să iubești un lucru inutil, îi spusese de fiecare dată: „Hai să mai așteptăm cîțiva ani“.
De ce era o slujbă ce făcea Rodney, iar ce făcea Rebecca, nu? În primul rînd, el cîștiga bani. În al doilea rînd, trebuia să-și modeleze personalitatea

după interesele angajatorului său. În al treilea rînd, îi displăcea, semn sigur că era o slujbă.

— Cincizeci de dolari, zise el.

— Cum?

— Ăsta e profitul pentru douăzeci de șoareci. Fără să scădem impozitul.

— Cincizeci de dolari! strigă Tallulah. O mulțime de bani!

— De la un singur client, spuse Rebecca.

Lui Rodney îi venea să întrebe cîți clienți avea în *total*. Îi venea să ceară un raport lunar cu cheltuielile și veniturile. Era sigur că Rebecca avea date financiare detaliate mîzgălite pe spatele vreunui plic pe undeva. Dar nu zise nimic, pentru că erau și fetele acolo. Se ridică și se apucă să strîngă masa.

— Trebuie să spăl vasele, anunţă, de parcă le-ar fi spus o noutate.

Rebecca le duse pe fete în living și le puse un DVD închiriat. De obicei folosea jumătatea de oră de după cină ca să-și sune furnizorii din China, unde acum era mîine-dimineață, sau pe mama ei, care suferea de sciatică. Singur la chiuveta din bucătărie, Rodney rîcîia farfurii și clătea pahare unse cu chefir. Încerca să-și țină demonii în frîu. Un muzician adevărat și-ar fi asigurat mîinile. Dar ce conta dacă Rodney își băga degetele direct în scurgere, în lamele tocătorului de resturi?

O mișcare inteligentă ar fi să-și facă întîi asigurare și *apoi* să-și bage mîna în tocător. Astfel ar reuși să achite clavicordul și să cînte seară de seară la el cu ciotul lui bandajat.

Poate, dacă ar fi rămas în Berlin, sau dacă ar fi studiat la Royal Academy, dacă nu s-ar fi însurat și n-ar fi făcut copii, ar fi cîntat încă. Poate ar fi fost un interpret de renume internațional, ca Menno van Delft sau Pierre Goy.

Deschizînd mașina de spălat vase, Rodney observă că înăuntru băltea apa. Furtunul de scurgere fusese montat prost; proprietarul promisese că îl repară, însă n-o făcuse. Rodney se uită un timp la balta ruginie, de parcă ar fi fost instalator și ar fi știut ce să facă, dar pînă la urmă umplu compartimentul pentru detergent, închise ușa și porni mașina.

Cînd ieși din bucătărie, deja în living nu mai era nimeni. Pe ecranul televizorului se vedea meniul DVD-ului, cu tema muzicală repetîndu-se iar și iar. Rodney îl stinse. Apoi o luă pe hol spre dormitoare. Apa curgea în cadă și vocea Rebeccăi le îndemna pe fete să intre. Așteptă să audă glasurile fetelor. Asta era muzica cea nouă și voia s-o audă, măcar un minut, dar zgomotul apei era prea puternic.

În serile cînd Rebecca le făcea baie fetelor, lui Rodney îi revenea sarcina să le citească o poveste înainte de culcare. Era pe hol, îndreptîndu-se spre camera lor, cînd ajunse în dreptul biroului ei. Iar acolo făcu un lucru pe care nu-l făcea de regulă: se opri. Rodney își luase obiceiul să privească în podea cînd trecea pe lîngă biroul Rebeccăi. Era mai bine pentru echilibrul lui emoțional să nu vadă ce se întîmpla acolo. Dar în seara asta se întoarse și se uită la ușă. Apoi, ridicînd mîna dreaptă neasigurată, o deschise.

De pe peretele din spate, înghesuit în jurul bancurilor lungi de lucru și ciocnindu-se de mașina de cusut, un morman imens de suluri de material în culori pastelate se revărsa pînă pe podea. Viitura luase cu ea și role de panglică, pungi găurite de biluțe parfumate, bolduri și nasturi. Călare pe butuci, unii impasibili ca niște cherestegii versați, alții terifiați, lipiți unul de altul ca supraviețuitorii unui potop, cei patru delegați ai Căldurii șoricești se îndreptau spre cascada pieței de desfacere.

Rodney încremeni cu ochii la mutrițele care se uitau în sus cu *savoir-faire*[8] sau cerșind milă. Le privi atît cît rezistă, adică vreo zece secunde. După aceea se întoarse și porni înapoi pe hol. Trecu pe lîngă baie fără a se mai opri să asculte vocile fetițelor și intră în camera de muzică, închizînd ușa în urma lui. După ce se așeză la clavicord, inspiră adînc și se apucă să cînte o bucată dintr-un duet pentru pian în Mi bemol de Müthel.

O bucată dificilă. Johann Gottfried Müthel, ultimul discipol al lui Bach, era un compozitor dificil. Studiase cu Bach numai trei luni. Apoi plecase la Riga, dispărînd în amurgul baltic al geniului său. Aproape nimeni nu mai știa cine fusese Müthel. În afară de clavicordiști. Pentru ei, să cînte Müthel era împlinirea supremă.

Rodney începuse bine.

După primele zece minute ale duetului, Rebecca băgă capul pe ușă.

— Fetele sînt gata de poveste, îl anunţă.

Rodney continuă să cînte.

Rebecca repetă mai tare, iar Rodney se opri.

— Citește-le tu, îi spuse.

— Trebuie să dau niște telefoane.

Cu mîna dreaptă, Rodney cîntă o gamă în Mi bemol.

— Exersez, zise.

Își privi mîna, ca un elev care învață să cînte primele game, și nu-și dezlipi ochii de la ea pînă cînd Rebecca nu-și retrase capul din cadrul ușii. Apoi Rodney se ridică și închise ușa aproape furios. Se întoarse la clavicord și luă bucata de la capăt.

Müthel nu compusese mult. Doar cînd se simțise atins de inspirație. Așa era și Rodney. Cînta numai cînd se simțea atins de inspirație, așa cum se simțea acum, în seara asta. Timp de două ore, Rodney cîntă bucata de Müthel de nenumărate ori.

Cînta bine, cu multă emoție. Mai făcea şi greşeli, dar continua, perseverent. Apoi, ca să-și ridice moralul, încheie cu Suita franceză în Re minor a lui Bach, o bucată pe care o cînta de ani de zile și pe care o știa pe dinafară.

Se înroșise la față și transpirase. Era grozav să cînte cu asemenea concentrare și vitalitate. Cînd se opri în cele din urmă, cu ultimele note încă răsunîndu-i în urechi, Rodney puse capul în piept și închise ochii. Își amintea luna aceea și jumătate de la douăzeci și șase de ani, cînd cîntase extaziat și invizibil în săli de concert goale din Germania de Vest. În spatele lui, pe birou, sună telefonul, iar Rodney se răsuci cu scaunul și răspunse.

— Alo?

— Bună seara, vorbesc cu domnul Rodney Webber?

Își dădu seama că făcuse o greșeală. Dar spuse:

— Da, eu sînt.

— Numele meu e James Norris și vă sun din partea firmei de recuperări creanțe Reeves. Cred că vă este cunoscută compania noastră.

Dacă închideai, sunau din nou. Dacă îți schimbai numărul de telefon, făceau rost de cel nou. Singura speranță era să ajungi la o înțelegere, să-i duci cu vorba, să faci promisiuni și să tragi un pic de timp.

— Din păcate, îmi este foarte cunoscută compania dumneavoastră.

Rodney încerca să găsească tonul potrivit, unul relaxat fără a fi nonșalant sau lipsit de respect.

— Cred că înainte ați discutat cu doamna Darlene Jackson. Ea s-a ocupat de cazul dumneavoastră. Pînă în momentul de față. De acum o să mă ocup eu și sper să ajungem la o înțelegere.

— Așa sper și eu, spuse Rodney.

— Domnule Webber, eu intervin atunci cînd situația se complică, tocmai ca să o simplific. După cum văd, doamna Jackson v-a oferit mai multe planuri de eșalonare.

— Am plătit o mie de dolari în decembrie.

— Da, ați plătit. Și a fost un început. Dar, conform evidențelor noastre, v-ați angajat să plătiți două mii.

— N-am reușit să adun mai mult. Era Crăciunul.

— Domnule Webber, haideţi să nu complicăm lucrurile. N-ați mai plătit ratele către clientul nostru, Early Music Shop, de mai bine de un an. Deci nu e vorba de Crăciun aici, nu-i așa?

Lui Rodney nu-i făcuseră plăcere nici conversațiile cu Darlene. Dar acum își dădea seama că ea fusese rezonabilă, maleabilă, ceea ce nu se putea spune despre acest James. Era ceva în vocea lui nu atît amenințător, cît insensibil: o voce ca un zid de piatră.

— Dacă înțeleg bine, arieratele din contul dumneavoastră sînt legate de achiziția unui instrument muzical. Despre ce instrument este vorba?

— Un clavicord.

— Nu mi-e cunoscut.

— Nici nu mă așteptam.

Bărbatul chicoti, nepărînd lezat.

— Din fericire, nu e treaba mea să mă pricep la instrumente vechi.

— Clavicordul este precursorul pianului, spuse Rodney. Doar că e acționat de tangente, nu de ciocane. Clavicordul meu…

— Ei, vedeți, domnule Webber, tocmai asta e. V-ați exprimat incorect. Nu e al dumneavoastră. Instrumentul încă aparține celor de la Early Music Shop din Edinburgh. Dumneavoastră doar l-ați împrumutat de la ei. Pînă cînd vă plătiți creditul.

— Credeam că v-ar plăcea să-i cunoașteți proveniența, spuse Rodney.

Cum de se exprima într-un stil atît de elevat? Nimic special: voia doar să-l pună pe James Norris de la firma de recuperări Reeves la locul lui. Imediat după aceea se auzi spunînd:

— E o copie, făcută de Verwolf, a unui tip de clavicord realizat de un domn Bodechtel în 1790.

James zise:

— Haideţi să revenim la subiect.

Dar Rodney nu se lăsă așa ușor.

— Cu asta mă ocup, spuse el pe un ton sec și încordat, mult prea studiat. Cu asta mă ocup. Sînt clavicordist. Am nevoie de instrument ca să-mi cîștig existența. Dacă mi-l luați, n-am să vă mai pot plăti niciodată, dumneavoastră sau celor de la Early Music Shop.

— Puteți să păstrați clavicordul. M-aș bucura să vi-l las. Nu trebuie decît să îl plătiți, integral, pînă mîine la ora 5 după-amiază, cu un cec valabil sau un transfer bancar din contul dumneavoastră, iar apoi puteți continua să cîntați la clavicord cît doriți.

Rodney rîse cu amărăciune.

— Evident, nu pot face asta.

— Atunci, din păcate, pînă mîine la ora șaptesprezece va trebui să venim și să confiscăm instrumentul.

— N-am cum să scot atîția bani pînă mîine.

— Cam asta a fost, Rodney.

— Trebuie să existe o cale…

— Există o singură cale, Rodney. Plata integrală.

Stîngaci și furios, cu mîna ca o cărămidă încercînd să arunce altă cărămidă, Rodney trînti telefonul.

Un moment rămase neclintit. Apoi se răsuci la loc cu scaunul și își puse mîinile pe clavicord.

Parcă ar fi căutat să-i simtă pulsul. Își trecu degetele peste ornamentele aurii și peste clapele glaciale. Nu era cel mai frumos sau cel mai distins clavicord la care cîntase. Nu se compara cu clavicordul Hass, dar era al lui, sau fusese, iar pentru el era destul de minunat şi suna destul de fermecător. Rodney nu și l-ar fi cumpărat niciodată dacă nu l-ar fi trimis Rebecca la Edinburgh. N-ar fi știut niciodată cît de deprimat fusese sau cît de fericit avea să-l facă, pentru o vreme, clavicordul.

Cu dreapta, cîntă iar bucata din Müthel.

Rodney știa că nu fusese niciodată un muzicolog de primă mînă. În cel mai bun caz, era un interpret sincer, dar mediocru. Cu cincisprezece minute de studiu dimineața și cincisprezece minute seara, n-avea șanse să progreseze.

Lui Rodney i se păruse întotdeauna cam jalnic faptul că era clavicordist. Îşi dădea seama de asta. Dar bucata de Müthel pe care o cînta, cu toate greșelile, tot părea superbă, poate tocmai datorită desuetudinii ei. Mai cîntă un minut. Apoi își puse mîinile pe lemnul cald al clavicordului și, aplecîndu-se, privi grădina pictată pe interiorul capacului.

Trecuse de zece cînd ieși din camera de muzică. Apartamentul era cufundat în liniște și întuneric. Intrînd în dormitor, Rodney nu aprinse lumina, ca să n-o trezească pe Rebecca. Se dezbrăcă în beznă, căutînd pe pipăite un umeraș în dulap.

În chiloți, își tîrșîi picioarele pînă la partea lui de pat și se strecură în aşternut. Rezemat într-un cot, se aplecă să vadă dacă Rebecca dormea. Abia atunci îşi dădu seama că nu era nimeni pe jumătatea ei de pat. Era încă în birou, lucrînd.

Rodney se întinse pe spate. Rămase neclintit. O pernă se prinsese sub el, dar nu găsi energia să se rostogolească și s-o dea la o parte.

De fapt, situația lui nu era atît de diferită de-a altora. Doar că el ajunsese la capătul drumului un pic mai devreme. Tot așa era și pentru vedetele rock și pentru muzicienii de jazz, pentru romancieri și poeți (sigur pentru poeți); tot așa era și pentru directorii de firme, pentru biologi, programatori, contabili, florari. Artiști sau nu, universitari sau nu, Menno van Delft sau Rodney Webber, chiar și pentru Darlene și James de la firma de recuperări Reeves: nu conta. Nimeni nu știa cum sunase muzica originală. Nu puteai decît să presupui, din datele avute, și să speri că te apropii. Nu exista vreun acordaj incontestabil sau vreo schemă scrisă de mînă pentru compozițiile pe care le interpretai, iar viza de care aveai nevoie ca să vezi claviatura Maestrului îți era întotdeauna refuzată. Uneori ți se părea că auzi muzica, mai ales în tinerețe, iar apoi îți petreceai restul vieții încercînd s-o reproduci.

Viața tuturor era muzică timpurie.

Încă nu adormise jumătate de oră mai tîrziu, cînd Rebecca intră în dormitor.

— Pot să aprind lumina? întrebă ea.

— Nu, zise Rodney.

Ea făcu o pauză și spuse:

— Ai exersat mult.

— Nimeni nu se naște învățat.

— Cine a sunat? A sunat cineva.

Rodney nu zise nimic.

— Sper că n-ai răspuns. Au început să sune din ce în ce mai tîrziu.

— Exersam. N-am răspuns.

Rebecca se așeză pe marginea patului. Aruncă ceva spre Rodney. Acesta îl apucă, privindu-l cu ochii mijiți. Bereta, gura-de-lup. Șoarecele boem.

— Am să renunț, spuse Rebecca.

— La ce?

— La șoareci. O las baltă.

Se ridică și începu să se dezbrace, aruncînd hainele pe podea.

— Ar fi trebuit să-mi termin teza. Aș fi putut să fiu profesoară de muzicologie. Așa, nu sînt decît Mami, Mami, Mami. O mami care face animale de pluș.

Intră în baie. Rodney o auzi spălîndu-se pe dinți și pe față. Apoi ea ieși și se băgă în pat.

După o tăcere lungă, el zise:

— Nu poți s-o lași baltă.

— De ce? Asta ți-ai dorit întotdeauna.

— M-am răzgîndit.

— De ce?

Rodney înghiți în sec.

— Șoarecii ăștia sînt singura noastră speranță.

— Știi ce-am făcut în seara asta? întrebă Rebecca. Mai întîi am scos șoarecele din gunoi. Apoi i-am desfăcut cusăturile și am scos biluțele de mosc. L-am umplut cu biluțe de scorțișoară și l-am cusut la loc. Așa mi-am petrecut seara.

Rodney duse șoarecele la nas.

— Miroase bine, zise. Șoarecii ăștia vor deveni celebri. Datorită ție o să facem un milion de dolari.

— Dacă fac un milion de dolari, spuse Rebecca, îți plătesc clavicordul.

— S-a făcut, se arătă de acord Rodney.

— Și poți să renunți la slujbă și să cînți toată ziua.

Se rostogoli spre el și îl sărută pe obraz, apoi se rostogoli la loc și își aranjă perna și plapuma.

Rodney rămase cu șoarecele la nas, inhalîndu-i aroma pătrunzătoare. Continuă să-l miroasă și după ce Rebecca adormi. Dacă ar fi avut cuptorul cu microunde aproape, l-ar fi încins pe Șoarecele boem ca să-i reconstituie buchetul. Dar cuptorul cu microunde era în capătul holului, în bucătăria amărîtă, așa că rămase întins acolo, amușinînd șoarecele, care de-acum se răcise și nu mai mirosea aproape deloc.

2005

1. Jan Pieterszoon Sweelinck (1562-1621) – compozitor, organist și pedagog muzical olandez a cărui activitate s-a desfășurat la finalul perioadei renascentiste și începutul perioadei baroce.

2. Tatăl și fiul (fr.).

3. Verbul englezesc *to hide*, „a (te) ascunde“, e omofon cu denumirea parcului, iar *park* („parc“) e omonim cu verbul „a parca“, *to park*.

4. Bine temperat (germ.).

5. Apartament în care mai multe persoane (de obicei studenți) locuiesc împreună, împărțind chiria (germ.).

6. Kurfürstendamm – unul dintre cele mai celebre bulevarde din Berlin.

7. Prietenie germano-americană (germ.).

8. Un aer atotştiutor (fr.).

Multiproprietate

Taică-miu îmi face turul noului său motel. N-ar trebui să-i zic motel, după cîte mi-a explicat, dar uite că o fac. E, sau urmează să fie, spune tata, un complex turistic în multiproprietate. În timp ce maică-mea și cu mine străbatem alături de el coridorul întunecos (unele becuri s-au ars), tata mă informează despre îmbunătățirile recente.

— Am făcut o terasă nouă, cu vedere la mare, zice el. Apelasem la un arhitect peisagist, dar voia să ia pielea de pe mine. Așa c-am proiectat-o singur.

Majoritatea garsonierelor încă n-au fost renovate. Cînd a împrumutat taică-miu bani ca s-o cumpere, clădirea era în ruină, iar din ce-mi spune mama, acum arată mult mai bine. Au zugrăvit-o, în primul rînd, și i-au înlocuit acoperișul. Fiecare cameră va avea și bucătărie. Însă, în momentul de față, doar cîteva camere sînt ocupate. Unele garsoniere n-au nici ușă. Trecînd pe lîngă ele, văd folii întinse pe jos și aparate de aer condiționat stricate zăcînd pe podea. Mocheta mucegăită e desprinsă pe margini. În pereți, ici-colo, sînt găuri mari cît pumnul, făcute de studenții care veneau în vacanța de primăvară. Tata are de gînd să pună mochetă nouă și să nu mai închirieze la studenți.

— Sau dacă o fac, zice el, le cer garanție mare, vreo trei sute de dolari. Și angajez un agent de pază pentru două săptămîni. Dar ideea e să fac din locul ăsta o chestie mai elegantă. Așa că mă cam piș pe studenți.

Maistrul acestor renovări este Buddy. Tata l-a găsit pe marginea drumului, unde se aliniază dimineața muncitorii cu ziua. E un tip mărunt, roșu la față, care primește pentru munca lui cinci dolari pe oră.

— Salariile sînt mult mai mici în Florida, îmi explică tata.

Mama se miră ce puternic e Buddy, la cît e de mic. Nu mai devreme de ieri, l-a văzut cărînd un sac plin cu cărămizi pînă la tomberon.

— E un mic Hercule, zice ea.

Ajungem la capătul coridorului și o luăm pe scări. Cînd apuc balustrada de aluminiu, aproape că o smulg din perete. Peste tot prin Florida sînt pereți din ăștia.

— A ce miroase? întreb.

Mai sus, aplecat, taică-miu urcă fără să răspundă.

— Ai verificat terenul înainte să cumperi clădirea asta? întreb. Poate e ridicată pe o groapă de gunoi.

— Așa e Florida, zice mama. Așa miroase aici.

La capătul scărilor se întinde alt coridor întunecos cu preș verde subțire pe jos. În timp ce tata merge în frunte, mama îmi dă un ghiont, ca să văd cu ochii mei ce-mi tot spusese ea: umblă aplecat într-o parte, din cauza spatelui strîmb. Mama îl tot bate la cap să se ducă la doctor, dar nu se duce. Din cînd în cînd, îl lasă spatele și-și petrece o zi întreagă stînd în cadă (cea din camera 308, în care locuiesc temporar părinții mei). Trecem pe lîngă un cărucior de menajeră plin cu soluții de curățat, mopuri și cîrpe ude. În cadrul unei uși deschise stă chiar menajera, o negresă corpolentă îmbrăcată în blugi și halat. Tata nu-i spune nimic. Mama o salută vesel, iar ea îi răspunde dînd din cap.

La mijlocul holului e o uşă care dă într-un mic balcon. De cum păşim afară, tata exclamă:

— Ia priviți!

Îmi închipui că se referă la ocean, pe care-l văd prima oară, cu suprafaţa lui reconfortantă de culoarea furtunii, dar îmi dau seama că taică-miu nu arată niciodată peisaje. Se referă la terasă. Pavată cu dale roșietice şi dotată cu o piscină albastră, şezlonguri albe și doi palmieri, terasa arată de parcă ar aparține unui complex turistic adevărat de pe litoral. Deși e pustie acum, încep să văd locul prin ochii tatălui meu – populat și renovat, o preocupare constantă. Apare și maistrul dedesubt, cu o cutie de vopsea în mînă.

— Auzi, Buddy, strigă taică-miu, copacul ăla pare tot veştejit. Te-ai ocupat de el?

— I-am zis tipului să vină-ncoa.

— Sper să nu moară.

— A venit tipul și s-a uitat la el.

Privim copacul.

— Palmierii mai înalți costau prea mult, spune tata. Ăsta e de alt soi.

— Mie ăilalți îmi plac, comentez eu.

— Palmierii regali? Îți plac ție? Păi, atunci, după ce ne punem pe picioare, o să luăm cîțiva.

Tăcem un timp, uitîndu-ne la terasă și la oceanul vinețiu.

— Locul ăsta o să fie pus la punct și o să facem un milion de dolari! se entuziasmează mama.

— Să-ți fie gura aurită, spune taică-miu.

Acum cinci ani, tata chiar a făcut un milion de dolari. După ce a vîndut toată viața credite ipotecare, cînd tocmai împlinise șaizeci de ani s-a apucat de afacerea lui. A cumpărat un bloc de apartamente în Fort Lauderdale și l-a revîndut, făcînd un profit uriaș. Apoi a repetat figura în Miami. În momentul acela avea deja destui bani ca să se pensioneze, dar n-a vrut. Și-a cumpărat, în schimb, un Cadillac nou și un iaht de cincisprezece metri. A cumpărat un avion bimotor și a învățat să-l piloteze. Apoi a zburat prin toată țara, cumpărînd proprietăți imobiliare, în California, în Bahamas, peste ocean. Era propriul său șef, iar asta i-a echilibrat temperamentul. Mai tîrziu lucrurile au luat altă turnură. Una dintre afacerile lui din Carolina de Nord, un complex turistic de schi, a dat faliment. A ieșit la iveală că asociatul lui delapidase 100.000 de dolari. Tata a fost nevoit să-l dea în judecată, iar asta l-a costat alți bani. Între timp, o asociație de economii și credite l-a dat în judecată pe tatăl meu pentru că îi vînduse ipoteci neperformante. S-au adunat și mai multe cheltuieli de judecată. Milionul de dolari se ducea rapid și, cînd a început să dispară, tata a încercat o mulțime de scheme ca să-l recapete. A cumpărat o companie care făcea „case asamblate“. Erau ca niște rulote, mi-a zis el, doar că mai solide. Fiind prefabricate, puteau fi instalate oriunde, dar după aceea arătau ca niște case adevărate. În situația economică actuală, oamenii aveau nevoie de locuințe ieftine. Casele asamblate se vindeau ca pîinea caldă.

Tata m-a dus s-o văd pe prima dintre ele, pe lotul ei. Era de Crăciun, acum doi ani, cînd părinții mei încă mai aveau apartamentul. Tocmai desfăcuserăm cadourile cînd tata a spus că vrea să mă ia într-o plimbare cu mașina. N-a trecut mult și am ajuns pe autostradă, părăsind acea parte a Floridei pe care o cunoșteam eu – Florida plajelor, a blocurilor-turn și a comunităților prospere – și intrînd într-o zonă rurală, mai sărăcăcioasă. Copacii erau năpădiți de mușchi spaniol, iar casele nezugrăvite erau făcute din lemn. Drumul a durat vreo două ore. În cele din urmă am văzut în depărtare bulbul unui turn de apă pe care scria OCALA. Am intrat în oraș, am trecut pe lîngă cîteva șiruri de case dichisite, apoi am ajuns la capăt și am continuat să mergem.

— Parcă ziceai că e în Ocala, am spus.

— E un pic după, a răspuns tata.

A început din nou peisajul rural, iar noi am mers mai departe. După vreo douăzeci şi cinci de kilometri, am ajuns la un drum neasfaltat. Drumul ducea la un cîmp deschis, fără pic de iarbă și fără copaci. Undeva în spate, într-o zonă noroioasă, stătea casa asamblată.

E adevărat că nu arăta a rulotă. În loc să fie lunguiață și subţire, casa era dreptunghiulară și destul de lată. Se livrau trei sau patru corpuri diferite care erau apoi asamblate, pe urmă se punea deasupra un acoperiș cu aspect tradițional. Am ieșit din mașină și ne-am apropiat, pășind pe cărămizi. Pentru că, la distanța aia de oraș, municipalitatea făcea de-abia acum canalizarea, terenul din fața casei – „curtea", cum îi spunea tata – era plin de săpături. Chiar în fața casei erau plantate în noroi trei tufe. Tata le-a inspectat, apoi a arătat cu mîna spre teren.

— Aici o să fie iarbă peste tot, a spus.

Ușa de intrare era la aproape jumătate de metru de la pămînt. Încă nu exista o verandă, însă urma să apară. Tata a deschis ușa și am intrat. Cînd am închis-o în urma mea, peretele a zăngănit ca o butaforie. Am bătut în el, ca să-mi dau seama din ce e făcut, și a sunat a tablă goală pe dinăuntru. Cînd m-am întors, tata stătea în mijlocul livingului, rînjind și arătînd cu degetul în sus, spre tavan.

— Bagă la cap, a spus el. Ăsta se cheamă „tavan-dom". Trei metri înălțime. Spațiu cît cuprinde.

În ciuda vremurilor grele, nimeni n-a cumpărat vreo casă asamblată, iar tata și-a luat gîndul de la ele, orientîndu-se în alte direcții. La puțin timp după aceea am început să primesc de la el convocări, prin care mă numea vicepreședinte al firmei de construcții Baron, sau al companiei de sticlărie Atlantic sau al firmei de mini-depozitare Fidelity Inc. Profiturile acestor companii, m-a asigurat el, aveau să ajungă la mine într-o bună zi. Însă la mine n-a ajuns decît un bărbat cu proteză de picior. A sunat interfonul într-o dimineață și i-am deschis ușa. În clipa următoare, l-am auzit bocănind pe scări în sus. Îi vedeam de deasupra chelia acoperită cu puf blond și-l auzeam respirînd greu. Mi-am imaginat că e curier. Cînd a ajuns în capul scărilor, m-a întrebat dacă sînt vicepreședintele firmei de construcții Duke. I-am spus că da, probabil. Mi-a întins o citație.

Era ceva legat de o eroare judiciară. La un moment dat am pierdut chestiunea din vedere. Între timp, am aflat de la fratele meu că părinţii trăiau din economii, din planul de pensie al tatei și din credite de la bănci. În cele din urmă a găsit locul ăsta, Complexul Palm Bay, o ruină de pe ţărmul oceanului, și a convins altă asociație de economii și credite să-i

împrumute bani ca să-l pună pe picioare. El avea să furnizeze mîna de lucru și experiența, iar cînd începeau să vină clienții, avea să achite creditul și să devină proprietar.

După ce ne uităm la terasă, tata vrea să-mi arate modelul.

— Avem un model foarte drăguț, zice el. Toți cei care l-au văzut au fost foarte plăcut impresionați.

Trecem din nou prin holul întunecos, coborîm scările și o luăm pe coridorul de la parter. Tata are o cheie principală cu care ne deschide ușa camerei 103. Întrerupătorul de la intrare nu merge, așa că traversăm livingul obscur și ajungem în dormitor. De îndată ce tata aprinde lumina, mă cuprinde o senzație stranie. Mă simt de parcă aș mai fi fost aici cîndva, în această cameră, și imediat îmi dau seama de ce: e vechiul dormitor al părinților mei. Au mutat aici mobila din vechiul lor apartament: cuvertura cu păuni, noptierele chinezești și tăblia de pat asortată, lămpile aurii. Mobila, care umplea cîndva o încăpere mult mai mare, pare înghesuită în cămăruța asta.

— E mobila voastră de pe vremuri, zic eu.

— Se potrivește bine aici, nu ți se pare? întreabă tata.

— În garsoniera noastră avem două paturi de o persoană, spune mama. Oricum ăsta n-ar fi încăput. Acum avem cuverturi obișnuite. Ca în celelalte camere. Din astea de hotel. Arată decent.

— Hai să vezi livingul, spune tata, iar eu îl urmez.

După ce bîjbîie un timp, găsește un întrerupător care merge. Toată mobila de aici e nouă și nu-mi amintește de nimic. Pe perete e o pictură cu niște lemne aduse de apă pe o plajă.

— Cum ți se pare tabloul ăsta? Am luat cincizeci de bucăți de la un depozit. Cinci dolari bucata. Și nu-s toate la fel. Unele sînt cu stele-de-mare, altele cu scoici. Toate cu tematică marină. Sînt tablouri în ulei, semnate.

Se duce pînă la perete și, dîndu-și jos ochelarii, deslușește semnătura.

— Cesar Amarollo! Frate, e mai bun decît Picasso!

Se întoarce din nou spre mine, zîmbind, mîndru de locul ăsta.

Am venit pentru vreo două săptămîni, poate chiar o lună. N-am să explic acum de ce. Tata mi-a dat garsoniera 207, cu vedere la ocean. Le spune camerelor „garsoniere“ ca să le diferențieze de camerele de motel care erau cîndva. A mea are și o mică bucătărie. Și balcon. Văd din el mașinile trecînd pe plajă, într-un flux destul de constant. Ăsta e singurul loc din Florida, îmi spune tata, unde ai voie să mergi cu mașina pe plajă.

Motelul strălucește în soare. Cineva bate în ceva pe undeva. Acum cîteva zile, tata a început să ofere gratuit loțiune de bronzat tuturor celor care rămîn peste noapte. A scris asta pe un panou aşezat pe marchiza din față, dar nu s-a oprit nimeni pînă acum. În momentul ăsta stau aici doar cîteva familii, majoritatea cupluri în vîrstă. Mai e și o femeie într-un scaun cu rotile electric. Dimineața se duce pînă la piscină și se instalează acolo, apoi apare și soțul ei, un tip spălăcit cu slip și cămașă de flanelă.

— Noi nu ne mai bronzăm, îmi spune ea. După o vîrstă, pur şi simplu nu te mai bronzezi. Uită-te la Kurt. Sîntem aici de-o săptămînă și el doar atît s-a bronzat.

Cîteodată vine și Judy, care lucrează în birou, să facă plajă în timpul pauzei de prînz. Tata îi dă o cameră în care să stea, la etajul al doilea, ca parte din salariu. E din Ohio și poartă părul prins într-o coadă lungă, împletită, de parcă ar fi o fetiță de clasa a patra.

Noaptea, în patul ei de hotel, mama a avut niște vise profetice. A visat că se fisurează acoperișul cu două zile înainte să se întîmple. A visat că menajera slăbănoagă o să-și dea demisia, iar a doua zi femeia chiar asta a făcut. A visat că și-a rupt cineva gîtul sărind în piscina fără apă (în schimb, s-a stricat filtrul, iar ca să fie reparat, a fost nevoie să fie golită piscina, ceea ce, din punctul ei de vedere, se pune). Mi le povestește pe toate pe marginea piscinei. Eu stau înăuntru; ea își bălăngăneşte picioarele în apă. Mama nu știe să înoate. N-am mai văzut-o în costum de baie de cînd aveam cinci ani. Are genul de piele pistruiată care se înroşeşte repede, înfruntă soarele cu pălăria de pai pe cap numai ca să stea de vorbă cu mine, să-mi mărturisească acest fenomen ciudat. Parcă ar veni să mă ia de la ora de înot. Simt în gît gustul de clor. Dar mă uit în jos și-mi văd părul de pe piept, negru și grotesc în contrast cu pielea albă, și-mi aduc aminte că și eu sînt bătrîn.

Reparațiile de azi se fac pe cealaltă parte a clădirii. Cînd veneam la piscină, l-am văzut pe Buddy intrînd într-o cameră, cu o cheie fixă în mînă. Pe partea asta sîntem doar noi, iar mama îmi spune că dezrădăcinarea e cauza.

— N-aș visa chestiile astea dacă aș avea o casă decentă, a mea. Nu să trăiesc așa, ca țiganii. Tot mutatul ăsta de colo-colo. Întîi am stat în motelul ăla din Hilton Head. Apoi în complexul ăla din Vero. Apoi în studioul ăla de înregistrări cumpărat de taică-tu, fără ferestre, unde mai aveam puțin și-mi dădeam duhul. Iar acum asta. Toate lucrurile mele sînt depozitate pe undeva. Și la ele visez. Canapelele, vasele mele bune, toate fotografiile

noastre de familie de pe vremuri. Le visez aproape în fiecare noapte cum stau așa, împachetate.

— Ce li se întîmplă?

— Nimic. Doar că nu vine nimeni să le ia vreodată.

Părinții mei plănuiesc niște intervenții medicale pentru cînd se vor pune pe picioare. Mama își dorește de mult un lifting facial. Cînd erau pe val, chiar s-a dus la un chirurg estetician care i-a pozat fața și i-a schițat structura osoasă. Se pare că nu ajunge să tragi în sus pielea lăsată. Mai trebuie proptite și anumite oase. Maxilarul superior al mamei s-a retras încet de-a lungul anilor. Mușcătura și-a pierdut aliniamentul. E nevoie de o intervenție chirurgicală stomatologică pentru recondiționarea craniului peste care se va întinde pielea. Își programase primele proceduri din acest șir cam la vremea cînd tata și-a prins asociatul delapidînd. În tămbălăul care a urmat, a fost nevoită să-și amîne planul.

Și tata și-a amînat două operații. Prima era pentru hernia de disc care îi dă dureri lombare. A doua era o operație de prostată, menită să reducă blocajul uretrei și să-i mărească jetul de urină. Pe cea de-a doua nu a amînat-o doar din considerente financiare.

— Îți bagă acolo un fel de sfredel și te doare ca naiba, mi-a zis. Plus că poți să dai în incontinență.

În schimb, a ales să se ducă la baie de cincisprezece pînă la douăzeci de ori pe zi, nici unul dintre drumuri nefiind pe deplin satisfăcător. În pauzele dintre visele ei profetice, mama îl aude sculîndu-se iar şi iar.

— Jetul lui taică-tu nu mai e prea grozav, mi-a spus. Cînd stai de-atîta vreme cu cineva, observi.

Cît despre mine, trebuie să-mi iau niște pantofi noi. Unii practici, potriviți pentru tropice. De tîmpit ce sînt, am venit încoace cu o pereche de pantofi negri vechi, iar dreptul are o gaură în talpă. Îmi trebuie niște șlapi. În fiecare seară, cînd plec spre baruri la volanul Cadillacului tatei (iahtul s-a dus, avionul s-a dus, dar a rămas Cadillacul „Florida Special“ galben cu acoperiș alb din vinilin), trec pe lîngă vitrinele magazinelor de suvenire ticsite cu tricouri, scoici, pălării de soare, nuci-de-cocos cu feţe pictate. De fiecare dată îmi spun că ar trebui să opresc și să-mi iau niște șlapi, dar n-am făcut-o pînă acum.

Într-o dimineață, cobor în birou și găsesc un haos. Judy, secretara, stă la masa ei de scris și își ronțăie capătul cozii.

— Taică-tu a trebuit să-l dea afară pe Buddy, spune ea.

Dar nu apucă să-mi povestească ce şi cum, că apare unul dintre oaspeți, plîngîndu-se de o scurgere.

— E chiar deasupra patului, spune el. Cum vreți să plătesc pentru o cameră cu o scurgere deasupra patului? Am fost nevoiți să dormim pe podea! Am venit la birou aseară ca să cer altă cameră, dar nu era nimeni aici.

Chiar atunci apare taică-miu cu dendrologul.

— Parcă mi-ai zis că soiul ăsta de palmier e rezistent.

— Chiar este.

— Și-atunci care-i problema cu el?

— Nu e bun pămîntul.

— Nu mi-ai zis că trebuie să schimb pămîntul, se răsteşte tata.

— Nu e vorba doar de pămînt, spune dendrologul. Copacii sînt ca oamenii. Se îmbolnăvesc. Nu știu să-ți explic de ce. Poate că trebuia udat mai mult.

— Dar l-am udat! protestează tata, țipînd deja. Am pus omul să-l ude în fiecare zi, ce naiba! Și-acum îmi spui că s-a uscat?

Celălalt nu-i răspunde. Tata dă cu ochii de mine.

— Hei, salutare! zice el voios. Vin imediat.

Tipul cu scurgerea se apucă să-i explice tatei problema. El îl întrerupe în plin avînt şi, arătînd spre dendrolog, spune:

— Judy, plătește-l pe nemernicu' ăsta.

Apoi se întoarce spre oaspete. Cînd tipul termină de explicat, tata se oferă să-i dea banii înapoi și să-l cazeze o noapte gratuit.

Zece minute mai tîrziu, în mașină, aud bizara poveste. Tata l-a concediat pe Buddy pentru că a băut la locul de muncă.

— Dar stai să auzi *cum* anume, spune el.

Dimineață devreme, l-a văzut pe Buddy lungit pe podeaua garsonierei 106, sub aparatul de aer condiționat.

— Ar fi trebuit să-l repare. Toată dimineața am trecut pe acolo, și de fiecare dată îl vedeam pe Buddy lungit sub aerul condiționat. O, Doamne! mi-am zis. Între timp apare hoţul ăsta împuțit de dendrolog. Și-mi spune că rahatul ăla de copac pe care trebuia să-l vindece s-a uscat, așa că uit cu totul de Buddy. Ieșim să ne uităm la copac și tipul îmi tot îndrugă baliverne – clima-n sus, clima-n jos – pînă mă satur și-i zic că o să sun la pepinieră. Așa că mă întorc la birou. Și trec iar pe lîngă 106. Îl văd pe Buddy încă lungit pe podea.

Cînd a ajuns taică-miu lîngă el, maistrul stătea întins comod pe spate, cu ochii închiși și cu țeava de la aerul condiționat în gură.

— Probabil că lichidul ăla de răcire conține alcool, a zis tata.

Buddy n-a avut decît s-o decupleze, s-o îndoaie cu un clește și să ia o gură. Dar ultima oară luase o gură cam mare, se pare, și-și pierduse cunoștința.

— Ar fi trebuit să-mi dau seama că ceva nu e în regulă, zice tata. De o săptămînă nu făcea decît să repare aparate de aer condiționat.

După ce a chemat salvarea (Buddy a rămas inconștient pînă l-au luat de acolo), tata a sunat la pepinieră. Cei de-acolo n-au vrut nici să-i dea banii înapoi, nici să-i înlocuiască palmierul. În plus, noaptea plouase, așa că n-a fost cazul să-i zică nimeni de scurgeri. Și prin tavanul lui cursese apă în baie. Acoperișul nou, care costase o sumă considerabilă, fusese montat prost. În cel mai bun caz, trebuia refăcut stratul de smoală.

— Trebuie să găsesc un tip care să se urce acolo și să dea cu niște smoală pe margini. Pe-acolo intră apa, să știi, pe la margini. Așa poate reușesc să economisesc nişte bănuți.

Tata îmi povestește toate astea în timp ce mergem cu mașina pe A1A. E deja zece dimineața, iar zilierii stau înşirați pe marginea drumului, căutînd de lucru. Îi recunoști după bronzul întunecat. Tata trece de primii cîțiva, iar eu mă întreb din ce motiv i-o fi respins. Apoi observă un bărbat alb de treizeci și ceva de ani, îmbrăcat cu pantaloni verzi și un tricou cu Disney World. Stă în soare, ronțăind niște conopidă crudă. Tata trage Cadillacul lîngă el. Apasă butonul de pe consola electronică, iar geamul pasagerului se deschide cu un huruit. Bărbatul de afară clipește, încercînd să distingă ceva în interiorul răcoros și întunecat al mașinii.

Noaptea, după ce părinții se culcă, iau mașina și conduc pînă în oraș. Spre deosebire de majoritatea locurilor în care au stat ai mei, Daytona Beach are un aer muncitoresc. Mai puțini bătrîni, mai mulți motocicliști. În barul la care mă duc au un rechin adevărat. Lung de un metru, înoată într-un acvariu montat deasupra stivelor de sticle. Rechinul are loc în acvariu doar cît să se întoarcă și să înoate în sens invers. Nu știu ce efect au luminile asupra animalului. Dansatoarele sînt îmbrăcate în costume de baie, unele cu paiete scînteind ca niște solzi de pește. Plutesc prin beznă ca niște sirene, în timp ce rechinul se izbește cu capul de sticlă.

Am venit aici de trei ori deja, destul cît să aflu că fetelor li se pare că arăt a student la arte şi că legile statale le interzic să-și arate sînii, așa că trebuie să-și lipească pe ei niște cartoane în formă de aripi. Am întrebat ce

lipici folosesc („Elmer's“), cum și le dau jos („cu puțină apă caldă“) și ce părere au prietenii lor despre asta (le convine că fac bani). Pentru 10 dolari, o fată te ia de mînă, trecînd pe lîngă celelalte mese la care stau în cea mai mare parte bărbați singuri, și te duce în spate, unde e și mai întuneric. Te așază pe o banchetă capitonată și se freacă de tine timp de două cîntece. Cîteodată te ia de mîini și te întreabă:

— Nu știi să dansezi?

— Dansez, spui tu, deși ești așezat.

La trei dimineața conduc înapoi, ascultînd un post de radio cu muzică western și country, ca să-mi amintesc cît de departe mă aflu de casă. Sînt deja beat, dar drumul nu e lung, cel mult un kilometru jumate, o călătorie ușoară pe lîngă celelalte proprietăți de pe ţărmul oceanului, hotelurile mari și mici, motelurile cu diverse teme. Unul se numește Coliba vikingilor. La intrare, treci cu mașina pe sub o galeră scandinavă ce serveşte drept acoperiş pentru parcare.

Pînă la vacanța de primăvară mai e o lună și ceva. Majoritatea hotelurilor nu sînt nici pe jumătate pline. Multe au dat faliment, în special cele situate mai departe de oraș. Motelul de lîngă noi e încă deschis. E cu temă polineziană. Are un bar lîngă piscină, într-o colibă cu acoperiș de iarbă. Complexul nostru are un aer mai sofisticat. În față, o alee de pietriș alb duce la cei doi portocali pitici care flanchează ușa de la intrare. Taică-miu s-a gîndit că merită să investească în intrare, pentru că prima impresie contează. Cum intri, în stînga holului cu mochetă plușată, e recepția. Bob McHugh, care se ocupă de cazări, are o schiță a complexului pe perete, unde se văd garsonierele libere și seriile de cazare. Acum, însă, majoritatea oamenilor care vin aici caută doar un loc de stat peste noapte. În general, trag mașina în parcarea de lîngă clădire și vorbesc cu Judy în birou.

A plouat din nou cît am fost eu la bar. După ce intru în parcare și mă dau jos din mașină, aud apa picurînd de pe acoperișul motelului. În camera lui Judy e încă lumină. Mă gîndesc să urc la ea și să bat la ușă. Bună, sînt fiul șefului! Însă cît stau acolo, ascultînd cum picură apa și calculîndu-mi următoarea mișcare, lumina se stinge. Iar odată cu ea, parcă, toate luminile din jur. Complexul turistic în multiproprietate al tatei se cufundă în beznă. Întind mîna și o pun pe capota Cadillacului, lăsînd căldura lui să mă liniștească; o clipă încerc să-mi imaginez pe unde o s-o iau: unde încep scările, cîte etaje o să urc și pe lîngă cîte uși o să trec pînă ajung în camera mea.

— Vino, spune tata, vreau să-ți arăt ceva.

E îmbrăcat cu pantaloni scurți și are în mînă o rachetă de racquetball. Săptămîna trecută, Jerry, omul bun la toate de acum (cel care l-a înlocuit pe Buddy nu s-a mai prezentat într-o dimineață), a mutat în sfîrșit paturile și așternuturile de rezervă din sala de racquetball. Tata a vopsit podeaua și m-a provocat la un meci. Dar, ventilația fiind proastă, podeaua devenise alunecoasă din cauza umidității, așa că a trebuit să renunțăm după patru puncte. Tata nu voia să rişte o fractură de şold.

L-a pus pe Jerry să aducă un dezumidificator din birou și în dimineața asta au jucat cîteva partide.

— Cum e podeaua? întreb.

— Încă alunecă puțin. Dezumidificatorul ăla nu face doi bani.

Deci n-a venit după mine ca să-mi arate sala nouă și uscată de racquetball. După expresia de pe chipul lui, e ceva mai important. Aplecat într-o parte (mișcarea nu i-a priit deloc la spate), mă conduce pînă la etajul al doilea, apoi pe încă o scară, mai mică, pe care n-am observat-o pînă acum. Aceasta duce direct pe acoperiş. Cînd ajungem sus, văd că acolo mai e o construcție. Destul de mare, ca un buncăr, dar cu geamuri de jur împrejur.

— Nu știai de ăsta, așa-i? spune tata. E apartamentul nostru de lux. Maică-ta și cu mine o să ne mutăm aici cînd e gata.

Apartamentul are o ușă roșie de intrare și un preș. E ca o căsuță în mijlocul acoperişului izolat cu smoală. De acolo de sus, toate clădirile din jur dispar şi nu se mai văd decît cerul și oceanul. Lîngă căsuță, tata a pus un mic grătar.

— Putem face un grătar diseară, spune el.

Mama e înăuntru, spală geamurile. Poartă mănuși galbene de cauciuc, exact ca atunci cînd spăla geamurile casei noastre din suburbiile Detroitului. Numai două camere din căsuța de pe acoperiș sînt locuibile în prezent. A treia a fost folosită drept magazie și înăuntru e și acum un talmeș-balmeș de scaune și mese stivuite unele peste altele. În camera principală, lîngă un scaun verde din vinilin, a fost instalat un telefon. Pe perete atîrnă un tablou dintre cele din depozit – o natură moartă cu scoici și corali.

Apune soarele. Facem grătar, stînd pe scaune pliante pe acoperiș.

— O să fie frumos aici sus, spune mama. Parcă ai fi în mijlocul cerului.

— Ce-mi place e că nu vezi pe nimeni, declară tata. Vedere privată la ocean de la tine din ogradă. Pentru așa o căsoaie pe plajă ar trebui să-ți vinzi un rinichi. Imediat ce achităm creditul, apartamentul ăsta de lux o să

fie al nostru. O să-l păstrăm în familie, din generaţie în generație. Poți să vii cînd ai chef să stai în propriul tău apartament de lux din Florida.

— Minunat, spun, și chiar sînt sincer.

Pentru prima dată, motelul are ceva care mă atrage. Neașteptata senzație de libertate de pe acoperiș, paragina sărată de pe ţărmul oceanului, plăcuta absurditate a Americii, toate laolaltă mă fac să-mi imaginez cum voi aduce prieteni și femei pe acest acoperiș în anii care vor veni.

Cînd în sfîrșit se întunecă, ne mutăm înăuntru. Părinții mei încă nu dorm aici, dar parcă nu ne vine să plecăm. Mama aprinde lămpile.

Mă apropii și-mi pun mîinile pe umerii ei.

— Ce-ai visat azi-noapte? o întreb.

Se uită la mine, mă privește fix în ochi. Și atunci îmi dau seama că nu e atît mama mea, cît un om ca și mine, cu probleme și cu simțul umorului.

— Nu vrei să știi, îmi spune.

Intru în dormitor să văd cum arată. Mobila are aerul acela tipic de motel, dar pe birou mama a pus o fotografie cu mine și frații mei. Pe spatele ușii de la baie, deschisă acum, e o oglindă. Îl văd în ea pe tata. Urinează. Sau cel puțin încearcă. Stă în fața vasului de toaletă și se uită în jos cu o privire absentă. Se concentrează la o problemă la care eu n-a trebuit niciodată să mă concentrez, la ceva ce știu că mă așteaptă și pe mine, dar nu-mi pot imagina despre ce-i vorba. Ridică o mînă, cu pumnul încleștat. Apoi, de parcă ar face asta de ani de zile, începe să-și tragă pumni în burtă, acolo unde e vezica. Nu observă că-l privesc. Se lovește iar şi iar, scoţînd bufnituri înfundate. În cele din urmă, ca la un semnal, se oprește. După un moment de tăcere, se aude urina lui atingînd apa.

Mama e tot în living cînd ies din dormitor. Observ că pictura cu scoici de deasupra capului ei e strîmbă. Mă gîndesc s-o îndrept, apoi o dau naibii. Ies pe acoperiș. E întuneric, dar se aude oceanul. Mă uit spre plajă, la alte clădiri înalte cu luminile aprinse, la hotelurile Hilton și Ramada. Cînd ajung la marginea acoperişului, văd motelul de alături. Pe barul din coliba tropicală s-au aprins luminițe roșii. Dedesubtul meu și într-o parte, însă, ferestrele motelului nostru sînt întunecate. Mijesc ochii spre terasă, dar nu văd nimic. Pe acoperiș mai sînt și acum băltoace de la furtuna de azi-noapte, iar cînd pășesc, simt cum apa îmi intră în pantofi. Gaura e din ce în ce mai mare. Nu stau mult, doar cît să iau pulsul lumii. Cînd mă întorc, văd că tata e din nou în living. Vorbește cu cineva la telefon, certîndu-se sau rîzînd și ocupîndu-se de moștenirea mea.

1997

Găsește vinovatul

Avem casa asta de – cît să fie? – vreo doisprezece ani, probabil. Am cumpărat-o de la un cuplu în vîrstă, soții De Rougemont, al căror miros încă îl detectez înăuntru, în dormitorul matrimonial mai ales, și în birou, unde hoţomanul bătrîn mai trăgea cîte-un pui de somn în zilele de vară, puțin și în bucătărie.

Îmi aduc aminte cum, copil fiind, intram în casele oamenilor și mă întrebam: oare ei își dau seama cum miros? În unele case era mai rău decît în altele. Casa de alături, a familiei Pruitt, avea un iz unsuros, de cantină, destul de suportabil. A familiei Willot, care organiza şcoala de scrimă în camera de relaxare, duhnea a varză puturoasă. Și nu puteai să le spui despre miros prietenilor tăi, fiindcă și ei făceau parte din el. Să fi fost vorba de igienă? Sau era ceva, cum să zic, glandular, iar mirosul fiecărei familii era legat de funcții corporale adînc ascunse? În orice caz, cînd te gîndeai la toată treaba, ți se întorcea stomacul pe dos.

Acum *eu* locuiesc într-o casă care probabil altora le miroase ciudat.

Sau locuiam. Acum sînt în curtea din față, pitit între peretele de stuc și palmieri.

În camera lui Meg e aprinsă lumina. Ea e dulceața lui tata. Are treisprezece ani. Din punctul meu de observație nu văd camera lui Lucas, însă de obicei el preferă să-și facă lecțiile jos, în camera mare. Dacă m-aș furișa pînă lîngă casă, mai mult ca sigur că l-aș vedea pe Lucas, în tricoul de şcoală şi cu cravata la gît, înarmat pentru victorie: calculator grafic (bifat), iPad St. Boniface (bifat), Quizlet[1] de latină (bifat), bol cu biscuiți-peștișor (bifat). Dar nu mă pot duce pînă acolo acum, fiindcă aș încălca ordinul de restricție.

N-am voie să mă apropii la mai puțin de cincizeci de picioare[2] de drăguța mea soție, Johanna. E un ORT (T de la temporar) de urgență, emis noaptea,

la ordinul unui judecător. Mike Peekskill, avocatul meu, e pe cale să obțină revocarea sa. Între timp, ce se vezi? Al dumneavoastră Charlie D. încă mai are planurile arhitectului peisagist de cînd Johanna și cu mine ne gîndeam să înlocuim palmierii cu ceva mai puțin stufos și predispus la dăunători. Deci știu sigur că distanța dintre casă și peretele de stuc e de şaizeci şi trei de picioare. Acum aș zice că sînt la vreo şaizeci sau şaizeci şi unu, ascuns în vegetație. Oricum, nu mă vede nimeni, pentru că e februarie și e deja întuneric pe-aici pe la noi.

E joi, deci unde-i Bryce? Gata, știu. La ora de trompetă cu domnul Talawatamy. Johanna o să plece după el în curînd. Nu mai pot rămîne mult.

Dacă mi-aș părăsi ascunzătoarea și m-aș furișa pe lîngă zidul casei, aș vedea camera de oaspeți, unde mă retrăgeam cînd mă certam cu Johanna urît de tot și unde, primăvara trecută, după ce ea a fost promovată la Hyundai, am început să i-o trag bonei, Cheyenne.

Iar dacă aș merge mai departe, pînă în curtea din spate, aș ajunge la ușa de sticlă pe care am spart-o cînd am aruncat piticul ăla de grădină prin ea. Beat fiind, evident.

Da, dom'le. O grămadă de muniție pentru Johanna, cînd joacă „Găsește vinovatul“ la ședințele de terapie de cuplu.

Nu e *foarte* frig afară, totuși e frig pentru Houston. Cînd întind mîna în jos ca să-mi scot telefonul din gheată, simt un junghi în șold. Un început de artrită.

Iau telefonul ca să joc Words with Friends[3]. Am început să joc cînd eram în arest, ca să treacă timpul mai repede, apoi mi-am dat seama că joacă și Meg, așa că i-am trimis o invitație.

În jocul *dnabieber versus radiocowboy* văd că dnabieber tocmai a scris *caca*. (Încearcă să mă scoată din minţi.) Meg a pus primul *c* pe un spațiu care dublează cuvîntul, iar pe cel de-al doilea, pe un spațiu care dublează litera, are în total douăzeci și opt de puncte. Nu-i rău. Scriu și eu un cuvînt ușor, *colo*, pentru scorul amărît de nouă puncte. Am un avans de cincizeci și unu de puncte. Nu vreau să se descurajeze și să mă lase baltă.

Îi văd umbra mişcîndu-se la etaj. Dar nu mai scrie alt cuvînt. Probabil vorbeşte cu cineva pe Skype sau scrie pe blog sau își face unghiile.

Johanna și cu mine – se pronunță „Io-hana“, apropo, ține foarte mult la asta – sîntem căsătoriți de douăzeci și unu de ani. Cînd ne-am cunoscut, eu locuiam în Dallas cu prietena mea de atunci, Jenny Braggs. Pe vremea aia făceam consultanță numai pentru trei posturi, împrăștiate prin tot statul, așa

că îmi petreceam cea mai mare parte din săptămînă pe drum. Și apoi, într-o zi, cînd eram în San Antonio, la WWWR, am dat de ea. De Johanna. Punea CD-uri în raft. Era înaltă cît o prăjină.

— Cum se vede de-acolo de sus? am zis.

— Poftim?

— Lasă. Salut, eu sînt Charlie D. Mi se pare mie sau ai accent?

— Da, sînt nemțoaică.

— Nu știam că nemților le place country-ul.

— Nu le place.

— Poate ar trebui să fac consultanță pe-acolo. Să-i aduc pe calea cea bună. Care-i cîntăreţul tău de country preferat?

— Mie-mi place mai mult opera, a zis Johanna.

— Am priceput. E doar un loc de muncă.

După aceea, de cîte ori aveam drum prin San Antonio, mă opream neapărat pe la biroul Johannei. Mă intimida mai puțin cînd era așezată.

— Joci vreodată baschet, Johanna?

— Nu.

— Joacă și fetele baschet la voi în Germania?

— Acolo nu sînt așa de înaltă, a răspuns ea.

Cam așa mergeau lucrurile. Apoi, într-o zi, ajung la biroul ei, iar ea se uită la mine cu ochii ăia mari și albaștri și mă întreabă:

— Charlie, cît de bine te pricepi la actorie?

— La actorie sau la mințit?

— La mințit.

— Destul de bine, am spus. Dar e posibil să mint.

— Am nevoie de *green card*, a zis Johanna.

Să dăm filmul înainte: eu golindu-mi în cadă patul cu apă ca să mă mut, iar Jenny Braggs plîngînd cu sughiţuri. Johanna și cu mine înghesuiți într-o cabină foto, ca să ne facem poze drăguțe de „început de relație“ pentru „albumul foto“. Noi mergînd cu albumul în brațe la interviul de la serviciul de imigrări, șase luni mai tîrziu.

— Bun, doamnă Lubbock – am spus bine?

— Lübeck, l-a corectat Johanna pe funcționar. E un umlaut pe *u*.

— Aici, în Texas, nu-i, a replicat funcționarul. Bun, doamnă Lubbock, fără îndoială, înțelegeți că Statele Unite trebuie să se asigure că indivizii acceptați în procedura de obținere a cetățeniei în virtutea faptului că s-au căsătorit cu cetățeni americani chiar sînt căsătoriți cu acei cetățeni. Așa că e

necesar să vă pun niște întrebări personale care ar putea părea ușor invazive. Am acordul dumneavoastră să fac asta?

Johanna a dat din cap.

— Cînd a fost prima oară în care dumneavoastră și domnul D.…

S-a oprit brusc și s-a uitat la mine.

— Hei, nu cumva sînteți *acel* Charlie Daniels?

— Nuu. De asta mă prezint doar cu inițiala, D. Ca să nu fiu confundat.

— Fiindcă și semănați cu el, oarecum.

— Sînt un mare admirator, am spus. O iau ca pe-un compliment.

S-a întors spre Johanna, mieros.

— Cînd ați avut prima oară relații sexuale cu domnul D.?

— Să nu-i spuneți mamei, OK? l-a rugat Johanna, dînd-o pe glumă.

Dar el s-a încăpățînat să păstreze tonul oficial.

— Înainte să vă căsătoriți sau după?

— Înainte.

— Și cum ați califica performanța sexuală a domnului D.?

— Cum credeți? Minunată. Doar m-am măritat cu el, nu?

— Are vreun semn particular pe organul genital?

— Da, scrie „Credem în Dumnezeu“, ca pe al oricărui american.

Funcționarul s-a întors spre mine, rînjind.

— Ți-ai luat una cam tare-n cioc, a spus el.

— Parcă eu nu știu, i-am răspuns.

Pe vremea aceea, însă, nu ne culcam împreună. Asta s-a întîmplat abia mai tîrziu. Ca să se poată preface că e logodnica, iar apoi soția mea, Johanna a trebuit să petreacă ceva timp cu mine, să mă cunoască. Ea e din Bavaria. Şi are teoria că Bavaria e un fel de Texas al Germaniei. Bavarezii sînt mai conservatori decît stîngiștii europeni obișnuiți. Sînt catolici, asta ca să nu spunem de-a dreptul cu frică de Dumnezeu. În plus, le place să poarte geci de piele și chestii din astea. Johanna voia să știe totul despre Texas, iar eu eram omul cel mai potrivit s-o învețe. Am dus-o la SXSW[4], care pe atunci nu era tîrgul de vite de-acum. Și, Dumnezeule, trebuie să recunosc că Johanna arăta grozav în blugi și cizme de cowboy.

Și uite-așa am ajuns să luăm avionul spre Michigan, să-i cunoască pe părinții mei. (Sînt de loc din Traverse City. Am ajuns să vorbesc cu accentul ăsta pentru că locuiesc aici de atîta vreme. Frate-miu Ted mă tot tachinează cu asta. Iar eu îi spun că, în branșa mea, tre’ să vorbești pe limba lor.)

Poate că Michiganul a fost de vină. Era iarnă. Am dus-o pe Johanna cu snowmobilul să pescuim la copcă. Mama n-ar fi privit cu ochi buni toată treaba cu *green card*-ul, deci i-am spus că sîntem doar prieteni. Însă, odată ajunși acolo, am auzit-o pe Johanna spunîndu-i surorii mele că sîntem „împreună“. Într-o seară, la balul veteranilor, după ce-am băut cîteva beri PBR[5], Johanna m-a luat de mînă pe sub masă. N-am protestat. Adică, na, era lîngă mine, în toată splendoarea înălţimii ei, plesnind de sănătate, cu poftă de mîncare, și-mi ținea mîna într-a ei, fără să știe nimeni. Vă spun, eram în al nouălea cer.

Mama ne-a pregătit camere separate. Dar într-o noapte Johanna a venit în camera mea, tăcută ca un indian, și s-a strecurat în pat lîngă mine.

— Asta face parte din rol? am întrebat.

— Nu, Charlie. Asta e pe bune.

Mă luase în brațe și ne legănam ușurel, cum a făcut și Meg cînd i-am dat pisoiul ăla, înainte să moară, adică atunci cînd era doar moale și pufos, numai bun de luat în brațe, nu cînd a făcut febră aftoasă și-a dat colțul.

— Chiar pare pe bune, am zis. Pare cea mai pe bune chestie pe care am simțit-o vreodată.

— Și asta pare pe bune, Charlie?

— Da, domniță.

— Și asta?

— Stai să văd. Trebuie să explorez. A, da. Asta e pe bune *pe bune*.

Dragoste la a cinșpea vedere, cum s-ar zice.

Mă uit în sus la casa mea și chibzuiesc puţintel – n-aș putea spune la ce anume. Chestia e că sînt un bărbat realizat, în floarea vîrstei. Am început să fac pe DJ-ul în facultate și, OK, la Marquette vocea mea mergea între trei şi şase dimineața, dar în lumea reală există o limită superioară, recunosc. N-am reușit să pun mîna pe-o slujbă la microfon. Am făcut, în schimb, telemarketing. Apoi m-a prins din nou microbul radioului și m-am apucat de consultanță. Asta era în anii ’80, cînd a început nebunia country-rock. O mulțime de posturi s-au aliniat destul de greu la noile tendințe. Le spuneam ce nume să pună și ce piese. Am pornit cu contracte la trei posturi de radio, iar acum am șaizeci și șapte care vin la mine și mă întreabă: „Charlie D., cum facem să ne mărim cota de piață? La cumpăna gîndirii tale venim, Izvor de înțelepciune“. (Asta scrie pe site-ul meu. De-acolo au luat-o.)

Dar, cu gîndurile pe care le am acum, nu mă simt prea înțelept. De fapt, mă simt prost de-a dreptul. Mă întreb: cum să mi se întîmple mie așa ceva?

Să stau aici, ascuns în tufe?

„Găsește vinovatul“ e un termen pe care l-am învățat la ședințele de terapie de cuplu. Johanna şi cu mine ne-am dus timp de un an la terapeuta asta, doctoriţa van der Jagt. Olandeză. Avea o casă pe lîngă universitate, cu două alei separate ce duceau la ușa din față și la ușa din spate. Astfel, oamenii care plecau nu dădeau nas în nas cu cei care veneau.

Să zicem că ieși de la o ședință de terapie de cuplu în timp ce vecinul tău de-alături intră.

— Salut, Charlie D., spune el. Ce mai faci?

Iar tu răspunzi:

— Nevastă-mea zice că o abuzez verbal, dar altfel fac bine.

Nu. Nu vrei așa ceva.

Sincer să fiu, nu mă încînta deloc faptul că terapeuta noastră era femeie, pe deasupra şi europeană. Mi se părea că asta o făcea mai sensibilă la perspectiva Johannei.

La prima ședință, Johanna și cu mine ne-am așezat fiecare într-un capăt al canapelei, cu o mulțime de perne între noi.

Doctorița van der Jagt stătea în fața noastră, purtînd o eşarfă mare cît o pătură de cal.

Ne-a întrebat ce ne aduce la ea.

Vorbitul, politeţea, la astea se pricep mai degrabă femeile. Am așteptat-o pe Johanna să înceapă.

Dar se pare că și pe ea o apucase muțenia.

Doctorița van der Jagt a încercat din nou.

— Johanna, spune-mi cum te simți în această căsătorie. Trei cuvinte.

— Frustrată. Furioasă. Singură.

— De ce?

— Cînd ne-am cunoscut, Charlie mă scotea la dans. După ce-au apărut copiii, asta nu s-a mai întîmplat. Acum lucrăm amîndoi cu normă întreagă. Nu ne vedem toată ziua. Dar de cum ajunge acasă, Charlie se duce în curte la vatra lui de foc…

— Ai fost întotdeauna bine-venită, am spus.

— …și bea. Toată noaptea. În fiecare noapte. E însurat mai degrabă cu vatra decît cu mine.

Mă aflam acolo ca să ascult, ca să reînnod legătura cu Johanna, și-mi dădeam toată silința. Însă după o vreme am încetat să mai fiu atent la cuvintele ei și i-am ascultat doar vocea, timbrul străin. Mi se părea că, dacă Johanna și cu mine am fi fost păsări, cîntecul ei n-ar fi fost cel recunoscut

de mine. Ar fi fost cîntecul unei specii de pe alt continent, al uneia care-și face cuib în clopotnițe de catedrală și mori de vînt, iar speciei mele i-ar fi sunat, gen, bla-bla-bla.

De exemplu, chestia asta cu vatra. Nu încercam să-i scot pe toți afară în fiecare seară? Am zis eu vreodată că *vreau* să stau acolo singur? Nici pomeneală. Mi-ar plăcea să fim împreună, ca o familie, sub cerul înstelat, să ascultăm cum sfîrîie și trosnesc în foc crengile de *mesquite*[6]. Dar nici Johanna, nici Bryce și Meg, nici chiar Lucas – nu vor niciodată. Sînt prea ocupați cu calculatoarele lor și cu Instagramul.

— Ce părere ai despre ce spune Johanna? m-a întrebat doctorița van der Jagt.

— Păi, ce să zic? Cînd am cumpărat casa, Johanna a fost încîntată de vatră.

— Nu mi-a plăcut niciodată vatra. Mereu îți închipui că, dacă ție-ți place ceva, îmi place și mie.

— Cînd ne prezenta agenta imobiliară casa, cine a zis: „Hei, Charlie, fii atent! O să-ți placă asta la nebunie“?

— *Ja*, dar tu voiai un aragaz Wolf. Trebuia neapărat să ai un aragaz Wolf. Ai gătit vreodată ceva pe el? Ia zi.

— Pe vremea aia făceam friptanele direct pe foc.

Cam ăsta a fost momentul în care doctorița van der Jagt a ridicat mînuța ei catifelată.

— Haideţi să încercăm să lăsăm ciorovăiala asta. Trebuie să ne dăm seama care e cauza nefericirii voastre. Lucrurile astea sînt doar de suprafață.

Ne-am întors și în săptămîna următoare, și în cea de după. Doctorița van der Jagt ne-a pus să completăm un chestionar în care evaluam nivelul de satisfacție în căsnicie. Ne-a dat cărți de citit: *Ține-mă strîns în braţe*, care era despre dificultățile de comunicare din cuplu, și *Vulcanul de sub pat*, care era despre cum să depășești perioadele de inapetență sexuală – de altfel, o lectură destul de picantă. Am scos coperțile ambelor cărți și le-am pus altele. Astfel, oamenii de la radio își închipuiau că citesc Tom Clancy.

Puțin cîte puțin, am deprins jargonul.

„Găsește vinovatul“ înseamnă că, în certurile dintre soți, amîndoi încearcă să cîștige disputa. Cine a lăsat ușa de la garaj deschisă? Al cui e smocul de păr de Yeti din scurgerea de la baie? Lucrul de care trebuie să-ți dai seama, într-un cuplu, e că nu *există* un vinovat. Cînd ești însurat, nu poți cîștiga o dispută. Pentru că, dacă tu cîștigi, partenerul tău pierde și moare de ciudă că a pierdut, iar atunci pierzi și tu destul de mult.

Din cauză că eram un soț plin de defecte, am început să petrec o grămadă de timp singur, să fiu introspectiv. Mă duceam la sală și făceam saună. Picuram niște ulei de eucalipt într-o găleată cu apă, aruncam apa peste pietrele artificiale, lăsam să se adune aburul, apoi întorceam clepsidra miniaturală și, pînă curgea tot nisipul, mă autoanalizam. Îmi plăcea să-mi imaginez cum căldura îmi topea tot surplusul de grăsime – ca orice om, aveam cîteva kilograme de dat jos –, pînă cînd din Charlie D. nu rămînea decît reziduul pur. Aproape toți ceilalți tipi începeau să strige că se coc după numai zece minute și-o ștergeau repejor, cu fundurile dogorind. Nu și eu. Eu întorceam clepsidra și mai răbdam un pic. Acum căldura îmi topea adevăratele impurități. Lucruri pe care nu le povestisem nimănui. De exemplu, perioada aia de după nașterea lui Bryce, cînd a avut colici întruna timp de șase luni și, ca să nu-l arunc pe geam, beam cîte două pahare de burbon înainte de cină și, cînd nu se uita nimeni, îl transformam pe Forelock în sacul meu de box. Era pui pe atunci, avea doar opt sau nouă luni. Întotdeauna făcuse *ceva*. Bărbat în toată firea, îmi cafteam propriul cîine, îl făceam să schelălăie, iar Johanna îmi striga:

— Hei! Ce faci acolo?

Şi eu îi răspundeam:

— Se preface! E mare șarlatan!

Ori momentele mai recente, cînd Johanna lua avionul spre Chicago sau Phoenix, iar eu mă gîndeam: dacă se prăbușește avionul? Oare și ceilalți simțeau chestii din astea, sau numai eu? Sînt diabolic? Oare Damien din *Profeția* și *Profeția II*[7] știa că e diabolic? Oare își spunea că „Ave Satani“ e doar un soundtrack haios? „I-auzi, au pus cîntecul meu!“

Probabil că introspecția mea a avut succes, pentru că am început să observ un tipar. De exemplu, Johanna venea la mine în birou să-mi dea capacul de la pasta de dinți pe care uitasem să-l înșurubez la loc, iar mai tîrziu asta mă făcea să spun: *Achtung!* cînd ea mă ruga să scot gunoiul reciclabil, chestie de la care Johanna lua foc pur şi simplu şi, pînă să ne dumirim, ne trezeam că a izbucnit al Treilea Război Mondial.

La ședințele de terapie, cînd doctorița van der Jagt mă invita să vorbesc, spuneam:

— Un aspect pozitiv săptămîna asta e că devin din ce în ce mai conștient de dialogurile noastre demonice. Îmi dau seama că ăsta este adevăratul nostru dușman. Nu noi, unul pentru celălalt. Dialogurile noastre demonice. Mă simt bine știind că Johanna și cu mine putem să ne coalizăm împotriva acestor tipare acum, că sîntem în cunoștință de cauză.

Dar era mai ușor de spus decît de făcut.

Într-un weekend am luat masa cu un cuplu. Tipa, Terri, era colegă cu Johanna la Hyundai. Soțul, pe nume Burton, era de undeva din est.

Deși n-ai zice asta uitîndu-te la mine, am din naştere o fire rușinoasă. Ca să mă relaxez în societate, îmi place să dau pe gît cîteva Margarita. Mă simțeam destul de bine cînd tipa și-a pus coatele pe masă și s-a aplecat spre nevastă-mea, începînd o discuție ca între fete.

— Deci, cum v-ați cunoscut? a întrebat Terri.

Eu eram prins cu Burton într-o discuție despre alergia lui la grîu.

— Trebuia să fie o căsătorie pentru *green card*, a spus Johanna.

— La început, m-am băgat eu în vorbă.

Johanna continua să se uite la Terri.

— Lucram la postul de radio. Mai aveam puțin și îmi expira viza. Și îl cunoșteam un pic pe Charlie. Mi se părea un tip foarte de treabă. Așa că, *ja*, ne-am căsătorit, eu am obținut *green card*-ul și, înţelegi, *ja, ja*.

— A, acum mi-e clar, a zis Burton, uitîndu-se cînd la mine, cînd la ea și dînd din cap, de parcă ar fi lămurit un mister.

— Ce vrei să spui cu asta? am întrebat.

— Charlie, poartă-te frumos, a zis Johanna.

— Mă port frumos, am răspuns. Burton, ți se pare ție că nu mă port frumos?

— Mă refeream la naționalitățile voastre diferite. Trebuia să fie o poveste la bază.

Săptămîna următoare, la ședința de terapie de cuplu, pentru prima dată am început eu conversația.

— Problema mea e că…, am zis. Uite, am o problemă. De cîte ori întreabă cineva cum ne-am cunoscut, Johanna spune că s-a măritat cu mine pentru *green card.* Ca şi cînd căsătoria noastră ar fi doar de fațadă.

— Nu fac deloc așa ceva, a protestat Johanna.

— Ba da, ce naiba?

— Păi și nu-i adevărat?

— Ce înțeleg eu din spusele lui Charlie, a zis doctorița van der Jagt, este că, atunci cînd faci asta, chiar dacă senzația ta e că relatezi pur și simplu ce s-a petrecut, el simte că minimalizezi relația voastră.

— Și ce-ar trebui să spun? a întrebat Johanna. Să inventez o poveste despre cum ne-am cunoscut?

După cum scrie și în *Ține-mă strîns în brațe*, cînd Johanna i-a povestit lui Terri despre *green card*, legătura mea afectivă s-a simțit amenințată. Mi

s-a părut că Johanna bate în retragere, iar asta m-a făcut s-o hăituiesc, încercînd să fac sex cu ea odată ajunși acasă. Din cauză că nu mă purtasem prea frumos cu Johanna cînd ieșiserăm în oraș (pentru că mă înfuriase treaba cu *green card*-ul), ea nu era chiar în dispoziția necesară. În plus, cam exagerasem cu băutura. Cu alte cuvinte, cel care s-a întins spre ea pe spuma cu memorie era un partener de viață posac, beat, speriat și tînjind în taină după afecțiune. Spuma cu memorie în sine era un măr al discordiei, pentru că Johanna adoră salteaua aia, în vreme ce eu bag mîna în foc că e de vină pentru durerile mele de șale.

Ăsta era tiparul nostru: Johanna fugea, eu îi luam urma ca un copoi.

Îmi dădeam toată silința în aceste privințe, citind și meditînd. După vreo trei luni de terapie, lucrurile au început să fie mai roz pe la Casa D. În primul rînd, Johanna a obținut promovarea de care am pomenit, de la reprezentant local la reprezentant regional. Ne-am făcut o prioritate din a petrece măcar cîteva clipe împreună. M-am învoit să o las mai moale cu băutura.

Cam prin perioada asta, Cheyenne, fata care mai avea grijă de copii, a apărut într-o seară puțind ca o cocină. A ieșit la iveală că tatăl ei o dăduse afară. Se mutase cu frate-su, dar erau prea multe droguri pe-acolo, așa că a plecat. Toți tipii dispuși s-o găzduiască voiau de fapt un singur lucru, așa că Cheyenne ajunsese să doarmă în Chevroletul ei. Atunci Johanna, care e foarte generoasă și-și risipește votul pe Partidul Ecologist, i-a oferit o cameră. Oricum, de cînd ea călătorea mai des, aveam nevoie de mai mult ajutor cu copiii.

De fiecare dată cînd Johanna se întorcea din cîte-o călătorie, erau cele mai bune prietene, se distrau și stăteau la taclale. Apoi ea pleca, iar eu mă trezeam uitîndu-mă pe geam la Cheyenne, care făcea plajă pe marginea piscinei. I se vedea fiecare coastă.

În plus, îi plăcea vatra de foc. Venea afară aproape în fiecare seară.

— Vrei să faci cunoștință cu prietenul meu, domnul George Dickel[8]? am întrebat-o.

Cheyenne mi-a aruncat o privire din care mi-am dat seama că îmi citea gîndurile.

— E ilegal, știi, da? a zis ea. Să beau la vîrsta asta.

— Dar ești destul de mare să votezi, nu-i așa? Ești destul de mare să te înrolezi în armată și să-ți aperi țara?

I-am turnat un pahar.

Părea că mai băuse și cu alte ocazii.

Toate serile acelea petrecute lîngă foc m-au făcut să uit că eu eram eu, Charlie D., cu pielea plină de petele și cicatricele unei vieți îndelungate, iar Cheyenne era Cheyenne, un pic mai mare decît fata în căutarea căreia pleacă John Wayne în *Căutătorii.*

Am început să-i scriu mesaje de la serviciu. N-a trecut mult pînă m-am apucat s-o duc la cumpărături, ca să-şi ia un tricou cu un craniu imprimat, un pumn de chiloți tanga de la Victoria’s Secret sau un telefon nou cu Android.

— Nu cred c-ar trebui să accept toate chestiile astea de la tine, a spus Cheyenne.

— Ei, măcar atîta lucru pot să fac și eu. Ne ajuți pe mine și pe Johanna. Intră în fişa postului. E o plată cinstită.

Eram pe jumătate tată, pe jumătate iubit. Noaptea, lîngă foc, povesteam despre copilăria noastră nefericită, a mea acum multă vreme, a ei în prezent.

Johanna era plecată jumătate de săptămînă. Se întorcea, după răsfățul de la hoteluri, cu pretenția să fie servită în cameră şi să găsească hîrtia igienică pliată în formă de V. Apoi pleca din nou.

Într-o noapte mă uitam la *Monday Night*. A început o reclamă la Captain Morgan[9] – mor după ele – și mi s-a pus pata să beau niște Captain Morgan cu Cola, așa că m-am dus să-mi torn. Cheyenne a intrat după mine.

— La ce te uiți? a întrebat.

— La fotbal. Vrei să bei ceva? Am rom aromat.

— Nu, mulțumesc.

— Mai știi chiloții ăia tanga pe care ți i-am luat zilele trecute? Cum îți vin?

— Foarte bine.

— Ai putea să fii manechin la Victoria’s Secret, Cheyenne, jur.

— Ei, nici vorbă!

A rîs totuși, plăcîndu-i ideea.

— De ce nu prezinți o pereche din aia de chiloți chiar acum? O să fiu eu publicul.

Cheyenne s-a întors spre mine. Toți copiii dormeau. La televizor se auzeau urletele suporterilor. Uitîndu-se fix în ochii mei, Cheyenne și-a desfăcut nasturele de la pantalonii scurți și i-a lăsat să cadă pe podea.

M-am pus în genunchi, ca pentru rugăciune. Mi-am strivit fața de abdomenul tare al fetei, încercînd să mă umplu de mirosul ei. Apoi am luat-o în jos.

În toiul evenimentelor, Cheyenne și-a ridicat piciorul, în stilul Captain Morgan, și ne-am pus-o.

Oribil, știu. Rușinos. Destul de ușor să găsești vinovatul aici.

De două ori, poate trei. Bine, hai, mai degrabă de șapte ori. Dar într-o dimineață Cheyenne deschide ochii ei adolescentini injectați și spune:

— Știi, ai putea să-mi fii bunic.

Apoi mă sună la serviciu, absolut isterică. Mă duc s-o iau şi mergem la farmacie să cumpărăm un test de sarcină. E atît de disperată, încît nici n-are răbdare să ajungă acasă să-l facă. Mă pune să trag pe dreapta, se bagă într-un șanț și se lasă pe vine, se întoarce cu rimelul curgîndu-i pe obraji.

— Nu se poate să fac un copil! Am numai nouăşpe ani!

— Stai așa, Cheyenne, să ne gîndim un pic, îi spun.

— Crești tu copilul, Charlie D.? Ne întreții pe amîndoi? Ești bătrîn. Și *spermatozoizii* tăi sînt bătrîni. Copilul are toate șansele să iasă autist.

— Unde ai mai citit și asta?

— Am văzut la știri.

N-a avut nevoie de prea mult timp de gîndire. Sînt anti-avort, dar în condițiile date m-am gîndit că e decizia ei. Cheyenne mi-a zis că se ocupă ea de tot. Și-a făcut singură programarea. Mi-a zis că nici nu trebuie să vin cu ea. Are nevoie doar de 3.000 de dolari.

Știu, și mie mi s-a părut mult.

O săptămînă mai tîrziu, mă îndrept spre ședința de terapie de cuplu cu Johanna. Sîntem pe aleea din față de la cabinetul doctoriței van der Jagt cînd îmi vibrează telefonul în buzunar. Deschid ușa și îi spun Johannei:

— Te rog, scumpo.

Mesajul era de la Cheyenne: „S-a terminat. Îți doresc o viață frumoasă“.

Nu fusese niciodată gravidă. Atunci mi-am dat seama. Oricum, nu-mi păsa. Dispăruse. Eram în siguranță. Parasem încă o lovitură.

Și-atunci, ce credeți că am făcut? Am intrat în cabinetul doctoriței van der Jagt, m-am așezat pe canapea și m-am uitat la Johanna. Soția mea. Nu mai era tînără ca pe vremuri, clar. Dar era mai bătrînă și mai uzată în mare parte din cauza mea. Pentru că îmi crescuse mie copiii și îmi spălase rufele și îmi făcuse mie de mîncare, reușind în tot acest timp să aibă și o slujbă cu normă întreagă. Văzînd-o atît de tristă și de epuizată, am simțit că mi se pune un nod în gît. Și, cum m-a întrebat doctorița van der Jagt ce am de spus, am dat totul pe goarnă.

Trebuia să-mi mărturisesc păcatul. Simțeam că explodez dacă n-o fac.

Iar asta înseamnă ceva. Înseamnă că, la o adică, adevărul e adevărat. Adevărul iese întotdeauna la lumină.

Pînă în clipa aceea nu fusesem convins de asta.

După ce s-au scurs cele cincizeci de minute, doctorița van der Jagt ne-a condus la ușa din spate. Ca de obicei, m-am uitat în jur, nu cumva să ne vadă cineva.

Dar de ce naiba ne furișam, de fapt? Ce era așa de rușinos? Eram doar niște îndrăgostiți cu probleme care se îndreptau spre Nissan ca să-şi ia copiii de la școală. În Alpi, cînd l-au descoperit și l-au dezgropat pe omul ăla preistoric înghețat în tundră, de-i zice Ötzi, au văzut că, pe lîngă pantofii de piele umpluți cu iarbă și o căciulă din blană de urs, purta la el o cutiuță de lemn cu un tăciune înăuntru. Asta făceam și noi, Johanna și cu mine, mergînd la terapie de cuplu. Treceam printr-o eră glaciară, înarmați cu arcuri și săgeți. Eram răniți din încăierările de mai înainte. Dacă ne îmbolnăveam, n-aveam decît niște ierburi de leac. Eu aveam un vîrf de săgeată din cremene înfipt în umărul stîng, iar asta mă cam încetinea. Dar purtam cu noi cutia asta cu tăciunele înăuntru, iar dacă reușeam să ajungem cu ea undeva – nu știu unde, într-o peșteră, sau într-un pîlc de brazi –, îl puteam folosi ca să reaprindem focul iubirii noastre. Mare parte din timp, stînd cu chipul împietrit pe canapeaua doctoriței van der Jagt, m-am gîndit la Ötzi, la cît de singur murise. Ucis, se pare. Îi găsiseră o fractură în craniu. Trebuie să recunoaștem că, în ziua de azi, lucrurile nu mai stau așa de tragic. Violența umană a scăzut enorm față de timpurile preistorice, statistic vorbind. Dacă am fi trăit pe vremea lui Ötzi, ar fi trebuit să fim permanent în alertă. În condițiile astea, cine ar fi fost mai potrivită să-mi fie alături decît Johanna, cu umerii ei lați și picioarele puternice și pîntecul ei cîndva roditor? Ea a purtat tot timpul tăciunele nostru, în toți anii ăștia, cu toate încercările mele de a-l stinge.

Cînd am ajuns la mașină, ce să vezi, telecomanda mea s-a hotărît fix atunci să nu funcționeze. Apăsam ca disperatul pe buton, iar Johanna stătea pe trotuar, părînd mult mai mică decît de obicei, și îmi spunea printre lacrimi:

— Te urăsc! Te urăsc!

Mi-am privit soția plîngînd o grămadă de vreme. Era aceeași femeie care, pe vremea cînd încercam să-l facem pe Lucas, mă suna și-mi zicea, ca Tom Cruise în *Top Gun*:

— Simt nevoia de sămînță![10]

Goneam acasă de la serviciu, îmi aruncam din mers vesta și cravata, grăbindu-mă spre dormitor, rămînînd cîteodată cu cizmele de cowboy în picioare (deși nu părea în regulă, așa că mă străduiam să n-o fac), și o găseam pe Johanna întinsă pe spate, cu mîinile și picioarele desfăcute primitor, cu obrajii în flăcări, iar eu mă aruncam și cădeam, cădeam parcă la nesfîrșit în ea, și ne pierdeam amîndoi în dulcea, solemna ocupație de-a face un copil.

Așa că de asta sînt aici, în tufe. Johanna m-a dat afară. Acum stau în centru, pe lîngă zona cinematografelor, am închiriat un apartament de trei camere într-un complex excesiv de scump, construit înainte de criză, pentru care acum nu găsesc clienți.

Aș zice că sînt la vreo șaizeci de picioare de casă. Poate cincizeci și nouă. Cred că am să mă mai apropii un pic.

Cincizeci și opt.

Cincizeci și șapte.

Ce zici de asta, domnule polițist?

Stau chiar lîngă unul dintre proiectoare cînd îmi amintesc că ordinele de restricție nu se calculează în picioare. Se calculează în *yarzi*[11]. Ar trebui să stau la cincizeci de yarzi depărtare!

Mama naibii.

Dar nu mă clintesc. Uite de ce. Dacă ar trebui să stau la cincizeci de yarzi depărtare înseamnă că încalc deja de săptămîni întregi ordinul de restricție.

Sînt deja vinovat.

Așa c-aș putea să mă mai apropii puțin.

Să mă duc pînă pe veranda din față, de pildă.

Exact cum îmi închipuiam: ușa de la intrare e deschisă. Dă-o-n mă-sa, Johanna! îmi spun. Cum să lași uşa vraişte, ca să intre în paşi de dans orice infractor?

Preț de-un minut mă simt ca pe vremuri. Sînt turbat de furie și stau în propria casă. Simt irezistibilul impuls de-a mă dezvinovăți. Știu cine-i vinovatul în cazul ăsta. E Johanna. De-abia mă abțin să mă duc s-o caut și să-i strig:

— Ai lăsat ușa de la intrare deschisă! *Din nou*.

Dar nu pot s-o fac chiar acum pentru că, tehnic vorbind, eu am pătruns prin efracție.

Apoi mă lovește mirosul. Nu e cel al soților De Rougemont. Ci unul de mîncare – cotlete de miel în vin. Îmbietor. Dar mai e un miros de șampon,

de la Meg, care tocmai a făcut duș în baia de la etaj. Aerul umed, cald şi parfumat ce se prelinge în jos pe scară. Îl simt pe obraji. Mai e şi mirosul lui Forelock, prea bătrîn ca să vină să-și salute stăpînul, chestie care, în împrejurările date, nu mă deranjează. Sînt toate mirosurile astea la un loc, ceea ce înseamnă că e mirosul nostru. Al familiei D.! În sfîrșit am locuit aici destul cît să înlocuim mirosul de bătrîn al soților De Rougemont. Doar că nu am observat pînă acum. A trebuit să fiu dat afară din propria casă pentru a fi în stare să simt acest miros, care nici pentru un copil cu hipersensibilitate olfactivă nu cred că ar fi altfel decît plăcut.

La etaj, Meg dă buzna afară din camera ei.

— Lucas! o aud țipînd. Ce-ai făcut cu încărcătorul meu?

— N-am făcut nimic, îi răspunde el. (E sus, în camera lui.)

— Tu mi l-ai luat!

— Ba nu!

— Ba da!

— Mamă! ţipă Meg apărînd în capul scărilor, de unde mă vede.

Sau poate că nu mă vede. Nu are ochelarii. Se uită în jos, la umbra în care stau, și strigă:

— Mamă! Zi-i lui Lucas să-mi dea înapoi încărcătorul!

Aud ceva și mă întorc. E Johanna. Cînd mă vede, face o chestie ciudată. Se trage un pas înapoi. Se albește la față și spune:

— Copii! Rămîneți sus!

Ei, pe bune? îmi zic. Sînt eu.

Johanna apasă tasta de apelare rapidă de pe telefon, retrăgîndu-se în continuare.

— Nu e nevoie de asta, îi spun. Haide, Jo-Jo.

Îi dă înainte cu 911. Fac un pas spre ea cu mîna întinsă. N-am de gînd să-i smulg telefonul. Nu vreau decît să închidă, apoi plec. Dar mă trezesc că ţin telefonul în mînă, în timp ce Johanna țipă și, din senin, cineva sare pe mine din spate și mă pune la pămînt.

E Bryce. Fiul meu.

Nu e la cursul de trompetă. Poate s-a lăsat. Eu aflu mereu ultimul.

Bryce are în mînă o frînghie, sau un cablu, și e puternic ca un taur. A semănat întotdeauna cu Johanna.

Mă împunge tare cu genunchiul în spate, încercînd să mă lege cu cablul.

— L-am prins, mamă! strigă el.

Dau să vorbesc. Dar fiu-miu mi-a înfundat fața în mochetă.

— Hei, Bryce, dă-mi drumu', zic. E tati. Tatăl tău. Bryce? Nu-mi arde de glume.

Încerc o mişcare veche de lupte din Michigan, foarfeca. Funcționează ca la carte. Îl dau pe Bryce jos de pe mine, trîntindu-l pe spate. Vrea să fugă, dar sînt mai rapid decît el.

— Ei, stai așa, îi spun. Cine-i tăticul tău acuma, Bryce? Ia zi! Cine-i tăticul tău?

Atunci o observ pe Meg, ceva mai sus pe scări. A stat acolo tot timpul, împietrită. Iar cînd mă uit la ea acum, o ia la goană. Speriată de mine.

Cînd văd asta, simt cum mi se scurge toată vlaga din trup. *Meg? Dulceața mea, tati nu-ți face nimic.*

Dar ea a dispărut.

— Bun, zic. Eu am şters-o.

Mă întorc și ies din casă. Mă uit la cer. Nici o stea. Ridic mîinile deasupra capului și aștept.

După ce m-a adus la secție, polițistul mi-a scos cătușele și m-a predat șerifului, care m-a pus să-mi golesc buzunarele: portofel, telefon mobil, monede, o sticlă de băutură energizantă și o reclamă la Ashley Madison[12] ruptă dintr-o revistă. Mi-a zis să le pun pe toate într-o pungă resigilabilă și să semnez un formular în care confirm conținutul.

Era prea tîrziu ca să-mi sun avocatul la birou, așa că l-am sunat pe Peekskill pe mobil și i-am lăsat un mesaj în căsuța vocală. Am întrebat dacă, în cazul ăsta, se pune convorbirea. Mi-au zis că da.

M-au condus pe hol spre o cameră de interogatoriu. După vreo jumătate de oră, un tip pe care nu-l mai văzusem pînă atunci, detectiv, intră și se așază pe scaun.

— Cît ai băut în seara asta? mă întreabă.

— Destul.

— Barmanul de la Le Grange zice că ai venit pe la prînz și ai stat pînă la *happy hour*[13].

— Mda. N-am să vă mint acum.

Detectivul se lasă pe spătarul scaunului.

— Se perindă întruna pe-aici indivizi ca tine, spune el. Ascultă, înțeleg ce simți. Și eu am divorțat. De două ori. Crezi că mie nu-mi vine cîteodată să mă răzbun pe fosta nevastă? Dar știi ce? E mama copiilor mei. Ți se pare o frază răsuflată? Ei, mie nu mi se pare. Trebuie să ai grijă să fie fericită,

indiferent că-ți convine sau nu. Copiii tăi vor trăi alături de ea și, pînă la urmă, pe ei îi faci să sufere.

— Sînt și copiii mei, spun, și îmi dau seama că vocea mea sună ciudat.

— Nu te contrazic.

După asta iese. Mă uit împrejur, să văd dacă nu e vreo oglindă din aia falsă, ca în *Lege și ordine*, iar cînd mă lămuresc că nu-i, las capul în piept și încep să plîng. Cînd eram mic, mă gîndeam cum ar fi să mă aresteze și îmi închipuiam că m-aș purta cu un calm imperturbabil. N-ar reuși să scoată nimic de la mine. Un adevărat infractor. Ei, acum chiar *sînt* arestat, și nu-s decît un tip nebărbierit, cu nasul încă sîngerînd un pic după ce mi l-a zdrelit Bryce de mochetă.

S-a descoperit o chestie despre iubire. Oamenii de știință au făcut un studiu ca să vadă de ce rămîn cuplurile împreună. Știți despre ce-i vorba? Nu despre faptul că se înțeleg. Nici că au bani, sau copii, sau o perspectivă similară asupra vieții. Pur și simplu se bagă în seamă unul pe celălalt. Fac diverse gesturi amabile. La micul dejun, îi întinzi borcanul cu gem. Sau, într-o excursie la New York, vă țineți o clipă de mînă pe scara rulantă de la metrou. Întrebi „Ce-ai făcut azi?“ și te prefaci că-ți pasă. Chestiile de genul ăsta chiar contează.

Sună destul de ușor, nu-i așa? Totuşi majoritatea oamenilor nu reușesc să se țină de asta. Nu doar că în fiecare dispută caută un vinovat, însă cuplurile mai fac o treabă care se cheamă Polca protestelor. Adică dansul în care unul din parteneri caută să-și confirme că relația merge bine și face un pas spre celălalt, dar pentru că o face de obicei plîngîndu-se sau înfuriindu-se, celălalt partener vrea să scape cît mai rapid, așa că se retrage. Pentru majoritatea oamenilor, manevra asta complicată e mai la îndemînă decît să întrebe: „Ce-ţi face nasul astăzi, scumpo? Tot înfundat? Îmi pare rău. Hai că-ți aduc picăturile“.

În timp ce mă gîndesc la toate astea, detectivul intră din nou și spune:

— Bun. Valea!

Adică mă lasă să plec. Eu n-am nimic de comentat. Mă țin după el pe culoar pînă la intrarea în secție. Mă aștept să-l văd pe Peekskill, și îl văd. Stă la taclale cu ofițerul de serviciu, scoțînd tot soiul de vulgarități prietenoase. Nimeni nu poate spune „Bă, căcănarule“ cu mai multă *joie de vivre*[14] decît avocatul Peekskill. Nimic din toate astea nu mă surprinde cîtuși de puțin. Ce mă surprinde e că la cîţiva paşi în spatele lui stă soția mea.

— Johanna și-a retras plîngerea, îmi spune Peekskill venind spre mine. Dar asta nu-i mare scofală, din punct de vedere legal. Autoritățile o să se autosesizeze pentru încălcarea ordinului de restricție. Dar poliția nu vrea să te acuze de nimic fără declarația soției. Totuşi să ai în vedere că asta n-o să te ajute în fața judecătorului. S-ar putea să nu mai reușim revocarea chestiei ăleia.

— Niciodată? întreb. Acum sînt la mai puțin de cincizeci de yarzi de ea.

— Așa e, dar ești într-o secție de poliție.

— Pot să vorbesc cu ea?

— Vrei să vorbești cu ea? Nu te sfătuiesc, în momentul ăsta.

Dar eu deja traversez holul de la intrare.

Johanna stă lîngă ușă, cu capul plecat.

Nu știu cînd o să mai am ocazia s-o văd, așa că mă uit la ea cît se poate de atent.

Mă uit la ea, însă nu simt nimic.

Nici măcar nu-mi dau seama dacă mai e frumoasă.

Probabil că da. Cînd ieșim pe undeva, alți oameni, bărbații în orice caz, îi spun mereu: „Îmi pari cunoscută. Ai fost cumva majoretă la Dallas Cowboys?“.

O privesc. Nu-mi iau ochii de la ea. În cele din urmă, Johanna se uită și ea la mine.

— Vreau să fim din nou o familie, îi spun.

Expresia ei e greu de descifrat. Dar am senzația că sub chipul cel nou, mai bătrîn, al Johannei se ascunde chipul ei tînăr, și că acest chip mai bătrîn e ca o mască. Iar eu vreau să iasă la iveală chipul ei cel tînăr nu numai pentru că e cel de care m-am îndrăgostit, ci pentru că e chipul care era îndrăgostit de mine. Îmi amintesc cum zîmbea de fiecare dată cînd intram pe ușă.

Nici urmă de zîmbet acum. Mai degrabă un dovleac de Halloween cu lumînarea stinsă.

Ea îmi zice cum stau lucrurile.

— Am încercat mult timp, Charlie. Să te fac fericit. M-am gîndit că, dacă fac mai mulți bani, o să fii fericit. Sau dacă ne luăm o casă mai mare. Sau dacă te las în pace să bei întruna. Dar tot n-ai fost fericit. Și nici eu n-am fost fericită. Acum, că ai plecat de-acasă, sînt tristă. Și plîng în fiecare noapte. Dar, pentru că știu care-i adevărul, pot începe să mă împac cu el.

— Nu e singurul adevăr, îi spun.

Sună mai nehotărît decît aș fi vrut, așa că desfac brațele larg – cuprinzînd, parcă, lumea întreagă –, dar gestul ăsta pare și mai nehotărît.

Mai încerc o dată:

— Nu mai vreau să fiu omul care am fost, îi zic. Vreau să mă schimb.

O spun sincer. Dar, ca majoritatea lucrurilor sincere, e ceva cam banal. În plus, pentru că m-am dezobișnuit să fiu sincer, am în continuare senzația că mint.

Nu sînt prea convingător.

— E tîrziu, spune Johanna. Sînt obosită. Mă duc acasă.

— La noi acasă, zic.

Dar ea aproape c-a ajuns la mașină.

Nu știu încotro mă îndrept. Umblu așa, brambura. Nu prea-mi vine să mă întorc în apartament.

După ce-am cumpărat casa, Johanna și cu mine ne-am dus să ne întîlnim cu proprietarii, și știți ce mi-a făcut moșul? Eram afară, voia să-mi arate camera tehnică – și să-mi explice despre lucrările de întreținere la boiler –, iar el mergea foarte încet. Apoi s-a întors dintr-odată, s-a uitat la mine cu capul ăla chel și mi-a spus:

— Las' că vezi tu.

Avea coloana praf. De-abia își tîra picioarele. Deci, ca să mai atenueze din rușinea că era mai aproape de moarte decît mine, m-a izbit cu aluzia aia sinistră la faptul că aveam să ajung exact ca el într-o bună zi, tîrîndu-mi picioarele prin casa asta ca un infirm.

Cu gîndul la domnul De Rougemont, îmi dau seama brusc care e problema mea. De ce m-am purtat ca un tîmpit.

E moartea. *Ea* e vinovatul.

Hei, Johanna. L-am găsit! E moartea.

Mă plimb în continuare, gîndindu-mă la asta. Pierd noțiunea timpului.

Cînd în sfîrșit ridic privirea din pămînt, să dea naiba dacă nu sînt din nou în fața casei mele! Pe cealaltă parte a străzii, pe teritoriul legal, dar oricum. Picioarele mă aduc aici din reflex, mă întorc ca vaca de la păscut.

Scot din nou telefonul. Poate că Meg a scris vreun cuvînt cît am fost la închisoare.

N-am eu norocul ăsta.

Cînd apare un cuvînt nou la Words with Friends e ceva splendid. Literele se ivesc de nicăieri, ca un praf de stele. Pot să fiu oriunde, să fac orice, dar cînd un cuvînt scris de Meg zboară prin noapte și apare dănțuind

pe telefonul meu, știu că se gîndește la mine, chiar dacă încearcă să mă bată.

Cînd m-am culcat prima oară cu Johanna, am fost ușor intimidat. Nu sînt un bărbat mărunţel, dar căţărat pe ea… Zici că eram în *Călătoriile lui Gulliver*. Parcă Johanna adormise şi eu mă suisem acolo să cercetez teritoriul. Ce priveliște minunată! Dealuri unduitoare! Lanuri fertile! Doar că eu eram de unul singur, nu un întreg oraș de liliputani aruncînd frînghii și țintuind-o la pămînt.

A fost ciudat, însă. În acea primă noapte cu Johanna, apoi din ce în ce mai mult în nopțile care au urmat, parcă ea s-ar fi micșorat în pat, sau eu aș fi crescut, pînă am ajuns la aceleași dimensiuni. Încetul cu încetul, egalizarea asta s-a văzut și în timpul zilei. Încă mai întorceam capete. Dar oamenii păreau să se uite la noi, la o singură ființă, nu la doi oameni nepotriviți, îmbinați la mijloc. *Noi*. Împreună. Pe atunci nu plecam și nu ne fugăream unul pe altul. Ne căutam doar, și de fiecare dată cînd unul din noi căuta, dădea de celălalt, așteptînd să fie găsit.

Ne-am găsit de atîtea ori înainte să ne pierdem. *Uite, aici sînt!* spuneam în adîncul inimii. *Găsește-mă!* Simplu ca bună ziua.

2013

1. Aplicație mobilă de studiu, disponibilă și pe internet, folosită în numeroase școli și licee din Statele Unite.
2. Unitate de măsură pentru lungime: 1 picior = 30,5 cm; din raţiuni stilistice, în această povestire am preferat să păstrăm unităţile de măsură pentru lungime folosite în America.
3. Joc de vocabular asemănător cu scrabble, care poate fi jucat online de mai mulți jucători.
4. South by Southwest – festival anual de muzică, film și conferințe din Austin, Texas.
5. Pabst Blue Ribbon – marcă de bere americană produsă de Pabst Brewing Company din 1844.
6. Arbore scund, din genul Prosopis, specific zonelor deşertice din nordul Mexicului şi sud-vestul Statelor Unite.
7. *The Omen* (1976) – film de groază în regia lui Richard Donner; *Damien: Omen II*, în regia lui Don Taylor, apărut doi ani mai tîrziu.
8. Marcă de whisky din Tennessee.
9. Marcă de rom denumită după corsarul galez din Caraibi Sir Henry Morgan.
10. Joc de cuvinte în limba engleză. Replica personajului din *Top Gun* este: „I feel the need for *speed* (viteză)“, nu „for *seed* (sămînţă)“.
11. Unitate de măsură pentru lungime: 1 yard = 0,914 m.
12. Rețea de socializare ce se adresează persoanelor căsătorite sau care au o relație stabilă, cu sloganul: „Viața e scurtă. Găsește-ți o amantă“.
13. Interval orar în care un local (restaurant sau bar) oferă reduceri la băuturile alcoolice, servind de multe ori și mici gustări.
14. Poftă de viaţă (fr.).

Vulva oraculară

Deși n-ai crede, craniile sînt niște perne foarte bune. Doctorul Peter Luce (celebrul sexolog) își odihneşte obrazul pe parietalul lăcuit al unui strămoș dawat, nu e sigur al cui. Craniul se leagănă încolo și-ncoace, dinspre maxilar spre bărbie și înapoi, odată cu Luce, legănat și el încetișor de băiatul culcat pe craniul de alături, care-și freacă picioarele de spinarea lui. Rogojina din pandanus îi zgîrie picioarele goale.

E miezul nopții, momentul acela cînd, nu se știe de ce, toate văicărelile creaturilor junglei încetează timp de un minut. Nu zoologia e specialitatea lui Luce. De cînd a venit aici, n-a prea băgat în seamă fauna locală. N-a spus nimănui din echipă, dar are fobie de șerpi, așa că nu s-a îndepărtat prea tare de cătun. Cînd ceilalți se duc la vînătoare de mistreți sau la tăiat de sagotieri, Luce rămîne acasă, meditînd la situația lui. (În principal, la cariera lui distrusă, dar mai sînt și alte probleme.) Numai într-una din nopți, cînd era beat, ducîndu-se să se ușureze, s-a aventurat plin de curaj ceva mai departe de baracă și a stat în vegetația deasă vreo treizeci și cinci de secunde, pînă s-a speriat și s-a grăbit înapoi. Nu știe ce se petrece în junglă și nici nu-i pasă. Tot ce știe e că în fiecare seară, la asfințit, maimuțele și păsările încep să țipe, iar apoi, pe la unu noaptea după ora New Yorkului – pe care ceasul lui luminos i-o arată în continuare cu fidelitate –, se opresc. Se face liniște perfectă. Atît de liniște, încît Luce se trezește. Sau pare că se trezește. Are ochii deschiși acum, sau cel puțin așa crede. Nu că ar vedea ceva. Așa e jungla pe lună nouă. Beznă desăvîrșită. Luce își ține mîinile în dreptul feței, palmele în dreptul nasului, dar nu vede nimic. Își mișcă obrazul pe craniu, făcîndu-l pe băiat să înceteze o clipă cu frecatul și să scoată un suspin docil.

Umedă ca un abur – acum e treaz de-a binelea –, jungla îi invadează nările. N-a mai mirosit niciodată ceva asemănător. Iz de noroi și fecale amestecate cu subsuoară și larve, deși parcă e mai mult de-atît. Mai e și

mirosul de mistreț, și damful de brînză al orhideelor înalte de doi metri, și duhoarea de hoit a plantelor carnivore. Prin tot cătunul, de la solul mlăștinos pînă în vîrful copacilor, animalele se mănîncă unele pe altele cu guri căscate, rîgîitoare.

Evoluția n-are un plan de joc coerent. Deși e celebră pentru că rămîne fidelă anumitor forme elegante (doctorului Luce, de exemplu, îi place să sublinieze asemănarea structurală dintre midie și organele genitale feminine), la fel de bine poate să improvizeze, din capriciu. Asta e evoluția: o înșiruire de posibilități aleatorii, continuînd nu prin ameliorări succesive, ci doar prin schimbări, unele bune, altele rele, nici unele gîndite în prealabil. Piața – lumea, adică – hotărăște. Așa că aici, pe Coasta Casuarina, florile au dezvoltat trăsături pe care Luce, băiat din Connecticut, nu le asociază cu florile, deși nici botanica nu e domeniul lui. Credea că florile ar trebui să miroasă *frumos*. Să atragă albinele. Aici lucrurile stau altfel. Puținele eflorescențe lugubre în care a făcut imprudența să-și vîre nasul i-au cam mirosit a moarte. Întotdeauna înăuntrul cupei e o băltuță de apă de ploaie (de fapt acid digestiv), și cîte-o gîză înaripată pe cale să fie digerată. Luce își trage de fiecare dată capul înapoi, ținîndu-se de nas, iar atunci aude, de undeva din desiș, cîțiva dawați rîzînd în hohote pe seama lui.

Meditaţiile astea sînt întrerupte de scîncetul băiatului pe craniul de-alături.

— *Cemen*, strigă el. *Ake cemen*.

E liniște, se aud cîțiva dawați murmurînd în somn, iar apoi, ca în fiecare noapte, Luce simte mîna copilului încercînd să i se furișeze în pantaloni. O prinde încet de încheietură, bîjbînd cu cealaltă mînă după lanternă. O aprinde, iar fasciculul palid luminează chipul băiatului. Și el își odihneşte obrazul pe un craniu (al bunicului său, mai exact) portocaliu-închis de la uleiul de păr și de corp după atîția ani. Aduce puțin cu un Jimi Hendrix tînăr. Are nasul lat și turtit și pomeți proeminenți. Buzele groase îi sînt țuguiate de la vorbitul explozivei limbi dawat.

— *Ake cemen*, spune el din nou, ceea ce o fi, probabil, un cuvînt.

Mîna respinsă încearcă iar să ajungă sub mijlocul lui Luce, dar acesta o apucă mai strîns.

Bun, despre celelalte nemulțumiri: că trebuie să facă muncă de teren la vîrsta lui, în primul rînd. Că, primind cu o zi înainte corespondența pentru prima oară în opt săptămîni și rupînd pachetul jilav cu înfrigurare, a dat, exact pe coperta de la *The New England Journal of Medicine*, de studiul eronat al lui Pappas-Kikuchi. Și nemulțumirea imediată, copilul.

— Hai, te rog, spune Luce. Culcă-te la loc.

— *Cemen. Ake cemen!*

— Mulțumesc pentru ospitalitate, dar nu, chiar nu.

Copilul se întoarce și privește spre întunericul din baracă, iar cînd se răsuceşte la loc, fasciculul lanternei îi dă la iveală lacrimile din ochi. E speriat. Trage de Luce, plecînd capul și implorînd.

— Știi ce-i aia etică profesională, copile? îl întreabă Luce.

Băiatul se oprește, se uită la el încercînd să priceapă, apoi începe din nou să tragă.

Puștiul se ține de scai de el de trei săptămîni. Nu că ar fi îndrăgostit, nici pomeneală de așa ceva. Printre numeroasele trăsături rare ale populației Dawat – nu ciudățenia biologică anume care i-a adus, pe Luce și echipa lui, în Jaya iriană, ci una conexă, antropologică – se numără şi aceea că tribul menține o separare strictă a sexelor. Satul e dispus în formă de halteră, subțiat la mijloc, cu cîte o baracă în fiecare capăt. Bărbații și băieții dorm într-una din barăci, femeile şi fetele, în cealaltă. Bărbații dawat consideră contactul cu femeile ca fiind o pîngărire teribilă, prin urmare au organizat structurile sociale astfel încît să limiteze expunerea cît mai mult posibil. Bărbații dawat, de exemplu, se duc în baraca femeilor doar cu scopul procreării. Fac rapid ce au de făcut și pleacă. Potrivit lui Randy, antropologul care vorbește limba dawat, cuvîntul pentru „vagin“ se traduce literal prin: „acel lucru cu adevărat abject“. Asta, desigur, a înfuriat-o pe Sally Ward, endocrinologa venită să studieze nivelul de hormoni din plasmă, care n-are pic de toleranță pentru așa-zisele diferențe culturale și care, cu absolut dezgust și furie îndreptățită, denigrează domeniul antropologiei de față cu Randy de cîte ori are ocazia. Lucru care nu se întîmplă prea des fiindcă, după legea tribală, trebuie să stea în celălalt capăt al satului. Cum e acolo, Luce n-are habar. Dawații au construit un meterez între cele două zone, un zid de pămînt înalt de un metru şi jumătate, cu țepuşe în partea de sus. În țepuşe sînt înfipte tărtăcuțe verzui lunguiețe, care la început i s-au părut lui Luce înviorător de festive, ca niște lampioane venețiene, pînă cînd Randy i-a explicat că tărtăcuțele sînt doar replici ale craniilor de om de anul trecut. În orice caz, nu se vede mare lucru peste zid, și există o singură trecere îngustă prin care femeile lasă mîncare pentru bărbați și bărbații se duc, o dată pe lună, să-și încalece femeile timp de trei minute și jumătate.

Oricît de papală ar părea hotărîrea dawaților de a păstra sexul doar pentru procreare, misionarii locali nu se lasă păcăliți. În baraca lor, bărbații

nu sînt tocmai celibatari. Băieții dawat trăiesc alături de mamele lor pînă la vîrsta de șapte ani, cînd se mută împreună cu bărbații. În următorii opt ani, băieții sînt siliți să le facă felație bărbaților mai în vîrstă. Denigrarea vaginului, în credința dawat, vine la pachet cu proslăvirea organelor genitale masculine, în special a spermei, considerată un elixir cu proprietăți nutritive nemaipomenite. Ca să devină bărbați, să devină luptători, băieții trebuie să înghită cît mai multă spermă, lucru pe care îl și fac, noapte de noapte, zi de zi, oră de oră. În prima noapte petrecută în baracă, Luce și asistentul său, Mort, au fost cel puțin uluiți văzîndu-i pe băieței cum trec ascultători de la un bărbat la altul, aplecîndu-se parcă să culeagă mere. Randy nu făcea decît să ia notițe. După ce toți bărbații au fost satisfăcuți, una dintre căpetenii, făcînd, fără îndoială, un gest de ospitalitate, a lătrat ceva la doi băieți, care s-au îndreptat spre oamenii de știință americani.

— Stai cuminte, i-a spus Mort băiatului său. Nu e nevoie.

Pînă și pe Luce l-au trecut toate transpirațiile. Prin baracă, băieții își vedeau de treabă fie cu voioșie, fie cu o vagă resemnare, ca băieții de la ei de-acasă făcînd diverse treburi casnice. Asta i-a întărit lui Luce convingerea că rușinea sexuală e un construct social legat în întregime de cultură. Și totuși, cultura *lui* era cea americană, mai exact anglo-irlandeză devenită episcopaliană, așa că a refuzat elegant oferta dawaților, în noaptea aia şi, acum, în asta.

Totuși nu-i scăpa ironia faptului că el, doctorul Peter Luce, directorul Clinicii de Disfuncții Sexuale și Identitate de Gen, fost secretar general al Societății pentru Studiul Științific al Sexului (SSȘS), susținătorul cercetării deschise a comportamentului sexual uman, oponentul pudibonderiei, ponegritorul inhibării, avocatul deliciilor fizice de orice natură, se simțea atît de încordat în jungla erotică de la celălalt capăt al lumii. În discursul său anual adresat societății în 1969, doctorul Luce le amintise sexologilor întruniți acolo de conflictul istoric între cercetarea științifică și moralitatea general acceptată. Uitați-vă la Vesalius, spusese el. Uitați-vă la Galilei. Realist ca de obicei, Luce își sfătuise publicul să călătorească în țări unde practicile sexuale așa-zis aberante erau tolerate și, prin urmare, mai uşor de studiat (sodomia în Olanda, de exemplu, și prostituția în Phuket). Se mîndrea cu lipsa lui de prejudecăți. Pentru el, sexualitatea umană era ca un mare tablou de Bruegel şi îi plăcea să studieze toată acțiunea. Luce încerca să nu emită judecăți de valoare cu privire la diversele parafilii documentate clinic și nu obiecta la acestea decît atunci cînd erau în mod evident

vătămătoare (ca în cazul pedofiliei sau al violului). Această toleranță mergea și mai departe cînd era vorba de alte culturi. Poate că felațiile prestate în baraca bărbaților l-ar fi deranjat pe Luce dacă s-ar fi petrecut la YMCA[1], pe West Twenty-third Street, dar aici simte că n-are nici un drept să condamne. Ar fi în detrimentul profesiei sale. Nu se află aici ca misionar. Luînd în calcul moravurile locale, e puțin probabil ca pe băieți să-i corupă aceste îndatoriri orale. Oricum, nu devin niște soți heterosexuali tipici. Nu fac decît să evolueze de la a dărui la a primi, și toată lumea e mulțumită.

Dar atunci de ce se supără Luce atît de rău de fiecare dată cînd băiatul începe să-și frece picioarele de spatele lui și să scoată strigătele alea de împerechere? Poate că strigătele însele, din ce în ce mai nerăbdătoare, sînt de vină, ca să nu pomenim de expresia îngrijorată a copilului. Poate că, dacă nu-și satisface oaspeții străini, e pasibil de vreo pedeapsă. Luce nu-și poate explica altfel fervoarea băiatului. Oare crede că sperma albă are puteri miraculoase? E puțin probabil, la halul în care arată Luce, Randy și Mort zilele astea. Arată ca naiba: cu părul unsuros, plin de mătreață. Dawații își închipuie pesemne că toți bărbații albi sînt plini de spuzeală de la căldură. Luce tînjește după un duș. Tînjește să-și pună helanca de cașmir, cizmele scurte și haina de piele întoarsă și să bea un Whisky sour[2] în oraș. După călătoria asta, cel mai exotic lucru pe care își dorește să-l facă e să ia cina la Trader Vic's[3]. Și, dacă totul merge bine, chiar așa va fi. El și un cocktail Mai Tai[4] cu umbreluță, undeva prin Manhattan.

Pînă acum trei ani – în seara în care Pappas-Kikuchi l-a lovit sub centură cu munca ei de teren –, doctorul Peter Luce fusese considerat cel mai mare specialist al lumii în intersexualitate umană. Era autorul unei lucrări de sexologie de mare însemnătate, *Vulva oraculară*, ce devenise lectură de referință într-o multitudine de discipline, de la genetică și pediatrie pînă la psihologie. Sub același titlu avusese și o rubrică în *Playboy*, din august 1969 pînă în decembrie 1973, al cărei concept era că o vulvă personificată și atotștiutoare răspundea întrebărilor cititorilor bărbaţi, dînd replici inteligente și uneori sibilinice. Hugh Hefner dăduse de numele lui Peter Luce în ziare, într-un articol despre o demonstrație pentru libertatea sexuală. Șase studenți de la Columbia University puseseră la cale, într-un cort instalat pe peluza principală, o orgie care fusese oprită de poliție și, întrebat ce părere are despre asemenea activități în campus, profesorul Peter Luce,

de treizeci și patru de ani, fusese citat spunînd: „Sînt pentru orgii, oriunde au loc“. Această replică îi atrăsese atenția lui Hef. Nevrînd să copieze rubrica Xavierei Hollander[5], „Spuneți-mi *doamnă*“, din *Penthouse*, Hefner a văzut colaborarea cu Luce ca fiind dedicată laturii științifice și istorice a sexului. Astfel, în primele ei trei apariții, Vulva oraculară ținuse disertații despre arta erotică a pictorului japonez Hiroshi Yamamoto, epidemiologia sifilisului și a *berdache*[6] la indienii Navajo, toate în stilul fantomatic și ditirambic împrumutat de Luce de la mătușa lui, Rose Pepperdine, care îi ținea prelegeri despre Biblie în timp ce făcea baie la picioare în bucătărie. Rubrica a avut succes, deși întrebările inteligente apăreau destul de rar, cititorii fiind interesați mai degrabă de sfaturile despre cunilingus și remediile pentru ejacularea precoce ale „Consilierului Playboy“. În cele din urmă, Hefner i-a spus lui Luce s-o lase baltă și să-și scrie singur întrebările, ceea ce a şi făcut.

Peter Luce apăruse la *Phil Donahue Show* în 1987, împreună cu doi hermafrodiți și un transsexual, ca să discute despre aspectele medicale și psihologice ale acestor cazuri. În acea emisiune, Phil Donahue[7] spusese: „Ann Parker s-a născut fată și a fost crescută ca atare. Ai cîștigat concursul de frumusețe Miss Miami Beach în 1968, în bătrînul Dade County din Florida? Fraților, stați s-o auziți pe asta. Ai trăit ca femeie pînă la vîrsta de douăzeci și nouă de ani, iar apoi ai început să trăiești ca bărbat. Are caracteristicile anatomice atît ale unui bărbat, cît și ale unei femei. Să mor dacă vă mint“.

Mai spusese: „Acum urmează partea care nu mai e așa de nostimă. Aceste suflete vii, de neînlocuit, toate fii și fiice ale Domnului, ființe umane, vor să vă anunțe, printre altele, că exact asta sînt: ființe umane“.

Interesul lui Luce pentru intersexualitate începuse cu treizeci de ani în urmă, cînd încă lucra ca rezident la Spitalul Mount Sinai. O fată de șaisprezece ani venise la el pentru o consultație. O chema Felicity Kennington și, de cînd o văzuse prima oară, îi trecuseră prin cap niște gînduri neprofesionale. Arăta foarte bine, zveltă și studioasă, cu ochelari, chestie care îl terminase întotdeauna.

Luce o examinase cu o mină serioasă și concluzionase:

— Aveți lentiginoză.

— Ce? a întrebat fata, îngrijorată.

— Pistrui.

A zîmbit. Felicity Kennington a zîmbit și ea. Luce și-a amintit că fratele lui îl întrebase într-o seară, ridicînd sugestiv din sprîncene de cîteva ori, dacă nu se excita niciodată examinînd femei, iar el îi servise clasicul răspuns cum că ești atît de absorbit de munca ta, încît nici măcar nu observi. Și totuși pe Felicity Kennington o remarcase, îi observase chipul frumos, gingiile rozalii și dinții ca de copil, picioarele albe pe care și le tot încrucișa și descrucișa rușinată, stînd pe masa de examinare. Singurul lucru pe nu-l observase era mama ei, aşezată într-un colț al cabinetului.

— Lissie, intervenise femeia, spune-i domnului doctor unde te doare.

Felicity a roșit, privind podeaua.

— Mă doare în… chiar sub stomac.

— Ce fel de durere?

— Există de mai multe feluri?

— Durere ascuțită sau surdă?

— Ascuțită.

În acel punct al carierei sale, Luce făcuse în total opt examinări pelviene. Cea a lui Felicity Kennington se numără și acum printre cele mai dificile. În primul rînd, exista această problemă a atracției teribile pe care o simțea. N-avea, nici el, decît douăzeci și cinci de ani. Era agitat, inima îi palpita. A scăpat speculul și a trebuit să se ducă să ia altul. Cînd Felicity Kennington a întors capul și și-a mușcat buza de jos înainte să desfacă picioarele, l-a luat cu amețeală. În al doilea rînd, faptul că mama ei nu-l scăpase din ochi de-a lungul întregii consultații complicase și mai mult lucrurile. Îi sugerase să aștepte afară, dar doamna Kennington îi răspunsese:

— Stau aici cu Lissie, dacă nu vă deranjează. Mulțumesc.

În al treilea rînd, pe Felicity Kennington părea să o doară orice îi făcea. Nu băgase nici pe jumătate speculul cînd ea a scos un țipăt. A strîns genunchii, iar el a fost silit să renunțe. Apoi a încercat doar să-i palpeze organele genitale, însă, cum a apăsat, ea a țipat din nou. În cele din urmă a trebuit să-l roage pe doctorul Budekind, ginecologul, să termine examenul în timp ce el privea, cu un gol în stomac. Ginecologul s-a uitat la Felicity nu mai mult de cincisprezece secunde, apoi l-a luat pe Luce cu el pe hol.

— Care-i problema cu ea?

— Testicule necoborîte.

— Poftim?

— Pare sindrom adrenogenital. Ai mai văzut așa ceva pînă acum?

— Nu.

— De asta te afli aici, nu-i așa? Ca să înveți.

— Fata asta are testicule?
— O să aflăm imediat.
Țesutul din canalul inghinal al lui Felicity Kennington, pus la microscop, s-a dovedit a fi testicular. Pe vremea aceea – se întîmpla în 1961 –, asta o încadra pe Felicity Kennington la sexul bărbătesc. Din secolul al XIX-lea, în medicină se folosise același criteriu primitiv de stabilire a sexului formulat de Edwin Klebs în 1876. Klebs susținuse că gonadele unei persoane sînt cele care determină sexul. În cazurile de sex ambiguu, se examinează țesutul gonadic la microscop. Dacă e testicular, persoana este bărbat; dacă e ovarian, e femeie. Dar metoda asta avea problemele sale inerente. Iar ele deveniseră evidente pentru Luce după întîmplarea cu Felicity Kennington din 1961. Deși arăta a fată și se considera fată, pentru că avea gonade masculine, Budekind o declarase băiat. Părinții protestaseră. Fuseseră consultați și alți medici – endocrinologi, urologi, geneticieni –, dar nu reușiseră să se pună de acord. Între timp, cît comunitatea medicală ezita, Felicity a intrat în pubertate. I s-a îngroșat vocea. A început să-i crească pe față un puf maroniu. A încetat să mai meargă la școală și în scurt timp a încetat și să iasă din casă. Luce a mai văzut-o o singură dată, cînd a venit la o nouă consultație. Purta o rochie lungă și o eșarfă legată sub bărbie, ce îi acoperea mare parte din față. Într-o mînă cu unghii roase ținea un exemplar din *Jane Eyre*. Luce dăduse peste ea la țîșnitoarea de apă.
— Apa are gust de rugină, i-a spus ea, privindu-l fără să dea vreun semn că l-ar recunoaște, și s-a îndepărtat în grabă.
O săptămînă mai tîrziu, s-a sinucis cu pistolul automat de calibrul .45 al tatălui ei.
— Asta dovedește că era băiat, a comentat Budekind a doua zi la cantină.
— Ce vrei să spui? a întrebat Luce.
— Băieții se omoară cu pistoale. Statistic vorbind. Fetele folosesc metode mai puțin violente. Somnifere, intoxicație cu monoxid de carbon.
Luce n-a mai vorbit niciodată cu Budekind. Întîlnirea cu Felicity Kennington a fost pentru el un moment de cumpănă. De atunci s-a dedicat prevenirii unor astfel de întîmplări. S-a cufundat în studiul cazurilor de intersexualitate. A citit tot ce a găsit pe această temă, deși nu era mare lucru. Și, cu cît a studiat și a citit mai mult, cu atît s-a convins mai tare că sacrele categorii de masculin și feminin sînt, de fapt, false. Din pricina anumitor factori genetici și hormonali, uneori era absolut imposibil să determini sexul unui nou-născut. Dar, istoric vorbind, oamenii se opuseseră acestei

concluzii evidente. Cînd se trezeau cu un astfel de copil, spartanii îl lăsau să moară pe un deal, printre stînci. Propriilor strămoși ai lui Luce, englezilor, nu le plăcea nici măcar să pomenească de acest subiect și poate că n-ar fi făcut-o niciodată dacă pacostea organelor genitale misterioase n-ar fi pus bețe-n roatele unse ale legii succesiunii. Lordul Coke, marele jurist britanic din secolul al XVII-lea, încercase să lămurească disputa legată de cine avea să primească bunurile funciare declarînd că o persoană trebuia să fie „ori bărbat, ori femeie, și avea să fie desemnată ca succesor potrivit sexului predominant“. Desigur, nu specifica nici o metodă precisă pentru a determina *care* sex predomina într-adevăr. Abia germanul Klebs a început să facă lumină. Apoi, o sută de ani mai tîrziu, Peter Luce a dus lucrurile la bun sfîrșit.

În 1965, Luce a publicat un articol intitulat: „Multe drumuri duc la Roma: conceptele sexuale ale hermafroditismului uman“. În douăzeci și cinci de pagini, Luce argumentase că genul este determinat de o multitudine de factori: sexul cromozomial; sexul gonadic; hormonii; structurile genitale interne; organele genitale externe; și, cel mai important, sexul în perioada de creștere. În cele mai multe cazuri, sexul gonadic al unui pacient nu determina identitatea sexuală a respectivului sau a respectivei. Genul era mai degrabă ca o limbă maternă. Copiii învață să vorbească la modul masculin sau feminin aşa cum învață să vorbească engleza sau franceza.

Articolul făcuse mare vîlvă. Luce își amintește şi azi cum, în săptămînile de după publicarea sa, oamenii începuseră să-i acorde un alt fel de atenție: femeile rîdeau mai mult la glumele lui, îi dădeau de înțeles că sînt disponibile, ba chiar, de cîteva ori, au bătut la uşa apartamentului său îmbrăcate sumar; telefonul îi suna mai des; oamenii care îl căutau îi erau necunoscuţi, dar ei îl cunoșteau pe el; veneau cu propuneri și rugăminți; îl rugau să scrie recenzii la articole, să facă parte din comisii, să vină la Festivalul melcilor din San Luis Obispo să jurizeze concursuri, majoritatea melcilor fiind, la urma urmei, bisexuați. În cîteva luni, aproape toată lumea renunțase la criteriul lui Klebs în favoarea *criteriilor* lui Luce.

Pe baza acestui succes, doctorului Luce i s-a oferit posibilitatea să fondeze Secția psiho-hormonală la Spitalul Columbia-Presbyterian. Într-un deceniu de cercetare neîntreruptă și originală, acesta a făcut a doua mare descoperire a sa: că identitatea de gen se instalează foarte devreme în viață, în jurul vîrstei de doi ani. După aceea reputația lui a atins cele mai înalte cote. Fondurile curgeau – de la Fundația Rockefeller, de la Fundația Ford, de la Casa Națională de Asigurări. Era un moment grozav să fii sexolog.

Revoluția sexuală oferea posibilități noi pentru cercetătorul sexolog întreprinzător. Vreme de cîțiva ani fusese o chestiune de interes național să studiezi mecanica orgasmului feminin. Sau să sondezi motivele psihologice pentru care anumiți bărbați își expun goliciunea pe străzi. În 1968, doctorul Luce a deschis Clinica de Disfuncții Sexuale și Identitate de Gen, care a devenit curînd cea mai importantă unitate din lume pentru studiul și tratarea cazurilor de sex ambiguu. Luce îi trata pe toți: pe adolescentele cu gîtul îngroşat de *pterygium colli* care sufereau de sindromul Turner; pe frumoasele cu picioare lungi și insensibilitate la androgeni; pe morocănoșii cu sindrom Klinefelter care, fără excepție, ori spărgeau dozatorul de apă, ori încercau să pocnească vreo asistentă. Cînd se năștea vreun copil cu organe sexuale ambigue, doctorul Luce era chemat să discute problema cu părinții dezorientați. Tot el se ocupa și de transsexuali. Toată lumea venea la clinică; Luce avea la dispoziție un volum de material de cercetare – specimene vii, în carne și oase – de care nu mai beneficiase pînă atunci nici un om de știință.

Era 1968, iar lumea luase foc. Luce ținea una dintre torțe. Două mii de ani de tiranie sexuală sfîrșeau acum în flăcări. Nici o femeie de la cursurile lui de citogenetică comportamentală nu purta sutien. Luce scria editoriale pentru *Times*, cerînd revizuirea codului penal în privinţa delincvenților sexuali inofensivi și non-violenți. Împărțea pliante pro-contracepție în cafenelele din Village[8]. Așa mergeau lucrurile în știință. Cam la fiecare generație, intuiția, abnegația și contextul social se uneau pentru a ridica munca unui om de știință de la nivelul academic în cultura universală, unde aceasta strălucea ca un far, călăuzindu-i pe toţi spre viitor.

De undeva din adîncul junglei, un țînțar trece bîzîind pe lîngă urechea stîngă a lui Luce. E uriaş, ca toţi cei de pe-acolo. Nu-i vede niciodată, doar îi aude noaptea, zumzăind ca niște mașini zburătoare de tuns iarba. Închide ochii, înfiorat, iar în momentul următor simte foarte clar cum insecta îi aterizează pe pielea cu miros de sînge de sub cot. E atît de mare, încît face zgomot cînd aterizează, ca o picătură de ploaie. Luce își dă capul pe spate, strînge din ochi și exclamă:

— Ai-ai!

Ar da orice să-i ardă una gînganiei, dar nu poate; mîinile îi sînt ocupate încercînd să-l împiedice pe puşti să-i umble la curea. Nu vede nimic. Pe podea, lîngă craniul de sub cap, lanterna scăpată de Luce în încăierarea ce continuă și acum își revarsă lumina firavă pe un con de două palme din

rogojină. Nu ajută la nimic. În plus, larma păsărilor a reînceput, anunțînd venirea zorilor. Luce e în alertă, așezat pe spate în poziție fetală, ținînd în fiecare mînă cîte o încheietură subțire ca o rămurică a unui dawat de zece ani. După poziția încheieturii, capul băiatului îi atîrnă undeva deasupra buricului, împins în față, probabil. Tot scoate plescăiturile alea care i se par foarte deprimante.

— Ai-ai.

Înțepătorul a reușit să-i străpungă pielea. Țînțarul dă de sînge, își leagănă șoldurile mulțumit, apoi se potolește și începe să sugă. Luce și-a făcut vaccinuri anti-tifos mai puțin dureroase. Simte pur şi simplu cum suge. Simte cum se îngrașă gîngania.

Un far călăuzindu-i pe toţi spre viitor? Pe cine păcăleşte? Munca lui Luce, în ziua de azi, se pare că face la fel de multă lumină ca lanterna căzută pe jos. La fel de multă lumină ca luna nouă ce nu strălucește deasupra desișului junglei.

Nici nu trebuie să citească articolul lui Pappas-Kikuchi din *The New England Journal of Medicine***.** Auzise deja totul cu urechile lui. Cu trei ani în urmă, la convenția anuală a SSŞS, ajunsese cu întîrziere la ultima conferință din ziua aceea.

— În după-amiaza asta, spunea Pappas-Kikuchi cînd a intrat el, aș vrea să vă prezint rezultatele unui studiu finalizat recent de echipa noastră în sud-vestul Guatemalei.

Luce stătea pe ultimul rînd, avînd grijă să nu-și șifoneze pantalonii. Purta un smoching Pierre Cardin. Mai tîrziu în seara aceea, SSŞS urma să-i înmîneze un premiu pentru întreaga carieră. A scos o sticluţă de J&B din buzunarul căptușit cu satin și a băut discret din ea. Deja sărbătorea.

— Satul se numește San Juan de la Cruz, a continuat Pappas-Kikuchi.

Luce a măsurat-o, atît cît vedea din ea după pupitru. Era atrăgătoare, cu aerul ei de profesoară. Ochi blînzi, negri, breton și ochelari, fără cercei și nemachiată. Din experiența lui Luce, exact femeile astea nepretențioase, aparent asexuale, se dovedeau cele mai înfocate în pat, în vreme ce femeile care se îmbrăcau provocator erau adesea apatice sau pasive, de parcă și-ar fi epuizat toată energia sexuală cu prezentarea.

— Pseudohermafrodiții de sex masculin cu sindromul deficitului de 5-alfa-reductază care au fost crescuți ca femei sînt cazuri foarte bune pentru studierea efectelor pe care testosteronul și sexul în care a fost crescut copilul le au în stabilirea identității sexuale, a continuat Pappas-Kikuchi, citind acum din lucrare. În aceste situaţii, producția scăzută de

dihidrotestosteron *in utero* face ca organele genitale externe ale fetușilor de sex masculin afectați să arate extrem de ambiguu. Prin urmare, mulți dintre nou-născuții afectați sînt considerați de sex feminin la naștere și crescuți ca fete. Cu toate astea, expunerea prenatală, neonatală și puberală la testosteron rămîne normală.

Luce a mai tras o dușcă din bătrînul J&B și și-a întins brațul pe scaunul de alături. Nimic din ce spunea Pappas-Kikuchi nu era nou. Deficitul de 5-alfa-reductază fusese studiat pe larg. Jason Whitby făcuse niște cercetări interesante cu hermafrodiți avînd 5αR din Pakistan.

— Acești nou-născuți au scrotul nesudat, astfel încît seamănă cu niște labii, a insistat Pappas-Kikuchi, repetînd ce știa deja toată lumea. Falusul, sau micropenisul, arată ca un clitoris. Un sinus urogenital se termină într-un fals sac vaginal. Testiculele sînt amplasate de cele mai multe ori în abdomen sau în canalul inghinal, deși uneori se mai pot afla, în formă hipertrofiată, în scrotul bifid. Cu toate astea, la pubertate are loc o virilizare categorică, iar nivelurile de testosteron din plasmă sînt normale.

Cîți ani să fi avut? Treizeci și doi? Treizeci și trei? Oare avea să vină la cina de după festivitatea de premiere? În cămașa ei simplă, cu nasturii încheiați pînă la guler, Pappas-Kikuchi îi amintea lui Luce de o fostă prietenă din facultate. Studentă la limbi clasice, purta cămăși albe byroniene și șosete groase de lînă pînă la genunchi. În pat, însă, această mică elenistă îl uimise. Întinsă pe spate, își pusese picioarele pe umerii lui, spunîndu-i că asta era poziția preferată a lui Hector și a Andromacăi.

Luce își amintea momentul („Sînt Hector!“, strigase atunci, punîndu-și gleznele Andromacăi pe după urechi) în care doctorița Fabienne Pappas-Kikuchi anunțase:

— Prin urmare, acești pacienți sînt *băieți* normali, influențați de testosteron, care din cauza organelor genitale externe feminine sînt, în mod eronat, crescuți ca fete.

— Ce-a zis? și-a recăpătat Luce atenția brusc. A zis cumva „băieți“? Nu sînt deloc aşa ceva. Dacă n-au fost crescuți ca băieți, atunci nu sînt.

— Lucrările doctorului Peter Luce sînt de mult Biblia în studiului hermafroditismului uman, afirma acum Pappas-Kikuchi. Ideea lui că identitatea de gen se stabileşte la o vîrstă timpurie este normativă în cercurile de sexologi. Cercetările noastre, a spus ea făcînd o scurtă pauză, infirmă această idee.

Plescăitul surd a o sută cincizeci de guri căscîndu-se în acelaşi timp a străbătut auditoriul. Luce a încremenit cu sticla la gură.

— Datele culese de echipa noastră în Guatemala vor confirma că efectul androgenilor puberali asupra pseudohermafrodiților cu 5-alfa-reductază este suficient pentru a determina o schimbare a identității de gen.

Luce nu-și amintea mare lucru după acest moment. Era conștient că moare de cald în smoching. Că o mulțime de capete se întorc să se uite la el, apoi doar cîteva, apoi nici unul. La pupitru, doctorița Pappas-Kikuchi continua să-și prezinte datele fără oprire, fără oprire.

— Subiectul numărul șapte a trecut la genul masculin, dar continuă să se îmbrace ca o femeie. Subiectul numărul doisprezece are afectul și manierele unui bărbat și întreține relații sexuale cu femei din sat. Subiectul numărul douăzeci și cinci s-a căsătorit cu o femeie și lucrează ca măcelar, ocupație tradițional masculină. Subiectul numărul treizeci și cinci a fost căsătorit cu un bărbat care a părăsit căsnicia după un an, punct în care subiectul și-a asumat o identitate masculină. Un an mai tîrziu s-a căsătorit cu o femeie.

Ceremonia de decernare a premiilor a continuat în seara aceea conform programului. Luce, anesteziat de nenumăratele pahare cu whisky băute la barul hotelului și îmbrăcat cu un sacou albastru de agent al firmei de asigurări Aetna pe care îl confundase cu haina lui, urcase pe podium într-un minim absolut de aplauze și primise premiul pentru întreaga activitate – un *lingam* și o *yoni*[9] de cristal, lipite de o placă suflată cu argint –, care mai tîrziu reflectase splendid luminile orașului, căzînd douăzeci și două de etaje de la balconul lui, înainte să se facă țăndări pe aleea circulară din fața hotelului. Încă de atunci privea spre vest, către Pacific, Jaya iriană și dawați. I-a luat trei ani să obțină fonduri de cercetare de la Casa Națională de Sănătate, de la Fundația Națională, de la March of Dimes[10] și Gulf and Western[11], dar acum e aici, printre alte inflorescențe izolate ale mutației de 5αR, unde poate verifica şi teoria lui Pappas-Kikuchi, și pe a lui. Ştie cine va cîștiga. Iar cînd va cîștiga, fundațiile vor începe din nou să îi finanțeze clinica. Va putea înceta să închirieze încăperile din spate dentiștilor și chiropracticianului. E doar o chestiune de timp. Randy i-a convins pe bătrînii tribului să le permită continuarea examinărilor. De cum se crapă de ziuă, vor fi conduși în tabăra separată unde trăiesc „bărbații-*turnim*“. Simpla existență a termenului local dovedește că Luce are dreptate, că factorii culturali pot afecta identitatea de gen. E un amănunt pe care Pappas-Kikuchi l-ar trece cu vederea.

Mîinile lui Luce și ale băiatului sînt împletite cu totul. Parcă ar juca un joc. Mai întîi, Luce și-a acoperit catarama de la curea. Copilul și-a pus mîna peste cea a lui Luce. Apoi Luce și-a pus mîna peste cea a puștiului. Iar acum băiatul le acoperă pe celelalte. Toate aceste mîini se luptă încetișor. Pe Luce l-a cuprins oboseala. Jungla e încă tăcută. Ar vrea să mai prindă o oră de somn înainte de țipetele matinale ale maimuțelor. Îl așteaptă o zi mare.

B-52-ul îi zumzăie din nou pe lîngă ureche, dă un ocol și i se aşază pe nara stîngă.

— Pizda mă-tii!

Eliberîndu-și mîinile, își acoperă fața, dar țînțarul și-a luat zborul din nou, atingîndu-i uşor degetele. Luce stă acum în capul oaselor pe rogojină. Își ține fața acoperită, pentru că asta îl liniștește întru cîtva, și stă acolo în beznă, cuprins brusc de sfîrșeală, simțindu-se îngrețoșat de junglă, încins și împuțit. Lui Darwin îi fusese mult mai uşor pe HMS Beagle. Nu trebuia decît să asculte predici și să joace whist. Luce nu plînge, dar nici mult nu mai are. E cu nervii la pămînt. Ca de departe, simte din nou apăsarea mîinilor copilului. Desfăcîndu-i cureaua. Chinuindu-se cu enigma tehnologică a fermoarului. Luce nu se mișcă. Își ține doar fața acoperită în continuare, în bezna totală. Peste cîteva zile se va putea întoarce acasă. Casa lui dichisită de burlac de pe West Thirteenth Street îl așteaptă. Într-un tîrziu, băiatul o nimerește cu fermoarul. Și e întuneric beznă. Iar doctorul Peter Luce e lipsit de prejudecăți. Pînă la urmă, nu te poți opune obiceiurilor locale.

1999

1. Young Men's Christian Association – fundație înființată la Londra în 1844 pentru susținerea tinerilor muncitori britanici care veneau în capitală din zonele rurale căutînd locuri de muncă, ce a devenit în scurt timp o puternică mișcare socială și religioasă la nivel mondial.
2. Cocktail preparat din whisky, lămîie și zahăr.
3. Lanț de restaurante cu specific polinezian, prezent în multe capitale de pe glob.
4. Cocktail preparat din rom alb şi negru, curaçao, sirop orgeat și sirop de limetă inventat la Trader Vic's.
5. Fostă prostituată și matroană, apoi scriitoare, cunoscută mai ales pentru volumul ei de memorii *The Happy Hooker*: *My Own Story* (*Tîrfa fericită: Povestea mea*). *Call Me Madam* („Spuneţi-mi doamnă“) e un joc de cuvinte, *madam* avînd în limba engleză și sensul de „matroană“.
6. La unele triburi de amerindieni, o persoană (de regulă de sex masculin) care își asumă identitatea de gen și căreia i se acordă statutul social al sexului opus – transsexual.
7. Gazdă de emisiuni de divertisment, pionier al formatului talk-show, primul realizator care a invitat travestiţi şi transsexuali în emisiunile sale.
8. Greenwich Village – cartier din Manhattan, New York.
9. *Lingam* – reprezentare falică a zeului hindus Shiva, adesea stînd pe o *yoni* – reprezentare a organului sexual feminin, simbol al zeiței hinduse Shakti.

10. Fundaţie înfiinţată în 1938 de preşedintele american Franklin Delano Roosevelt, ce are drept scop prevenirea malformaţiilor congenitale şi a mortalităţii infantile.
11. Conglomerat industrial american.

Grădini capricioase

> „Spuneam asemenea cuvinte și plîngeam cu inima zdrobită de amărăciune cînd, deodată, am auzit un glas care venea parcă din casa de-alături (…) Stăvilindu-mi năvala lacrimilor, m-am ridicat, spunîndu-mi că aceste cuvinte nu pot fi altceva decît o poruncă dumnezeiască, de a deschide cartea Sfîntului Apostol Pavel și de a citi primul capitol peste care îmi vor cădea privirile.“[1]
>
> Sfîntul Augustin

În Irlanda, vara, patru oameni ies într-o grădină, căutînd ceva de mîncare.

Ușa din spate a unei case mari se deschide și pe ea iese un bărbat. Îl cheamă Sean. Are patruzeci și trei de ani. Se îndepărtează de casă, uitîndu-se în spate la alte două siluete care apar: Annie și Maria, americance. Mai trece un timp pînă apare altă persoană, ca o pauză în procesiune, dar în cele din urmă se ivește și Malcolm. Pășește precaut pe iarbă, parcă temîndu-se să nu se scufunde.

Deja văd cu toții ce s-a întîmplat.

Sean spuse:

— E vina nevesti-mii, tot ce vedeți. E exprimarea perfectă a caracterului ei lăuntric. Să-și bată capul cu săpatul și plantatul și udatul, apoi să uite complet de toate în cîteva zile. E de neiertat.

— N-am mai văzut grădină în așa hal de părăsire, zise Malcolm.

I se adresase lui Sean, însă acesta nu-i răspunse. Era preocupat să le privească pe cele două americance care, într-o mișcare identică, își puseseră mîinile în șolduri. Precizia mișcărilor, atît de perfect sincronizate fără cea mai mică intenție, îl descumpănea. Era de rău augur. Mișcările lor păreau să spună: „Sîntem inseparabile“.

Lucru regretabil, pentru că una din fete era frumoasă, iar cealaltă, nu. Cu mai puțin de-o oră în urmă, venind spre casă de la aeroport (tocmai se întorsese de la Roma), Sean o văzuse pe Annie mergînd pe marginea drumului, singură. Casa la care se întorcea stătuse goală o lună, de cînd soția lui, Meg, plecase în Franța, sau în Peru. Trăiau despărțiți de ani buni,

fiecare ocupînd casa numai cînd celălalt era plecat, iar Sean se temea să se întoarcă după absențe mai lungi. Mirosul soției lui era peste tot, se ridica din fotolii cînd se așeza, îi aducea aminte de zilele cu eșarfe viu colorate și așternuturi impecabile.

Însă, cînd o văzuse pe Annie, își dăduse seama imediat cum avea să-și însenineze întoarcerea. Nu făcea autostopul, dar purta în spate un rucsac; era o călătoare drăguță, cu părul nespălat, iar lui i se păruse că, oferindu-i o cameră unde să doarmă, va surclasa motelul soios în care s-ar fi cazat în noaptea aia. A oprit în dreptul ei și s-a aplecat peste scaun ca să deschidă geamul pasagerului. Aplecîndu-se, și-a luat ochii de la ea, iar cînd a ridicat din nou privirea, în timp ce îi făcea deja capricioasa invitație, nu mai era doar Annie, ci și altă fată care o însoțea, ivită parcă din senin. Nou-venita nu era cîtuși de puțin atrăgătoare. Părul scurt îi dezvăluia craniul pătrățos, iar luciul lentilelor groase ale ochelarilor îi ascundea ochii.

Pînă la urmă, Sean a fost nevoit s-o invite și pe regretabila Maria. Fetele și-au pus rucsacurile în portbagaj și s-au urcat în mașină ca două surori devotate, iar Sean a demarat. Acasă, însă, îl aștepta altă surpriză. Pe treptele din față, cu capul în mîini, ședea vechiul lui prieten Malcolm.

Malcolm stătea la marginea grădinii, minunîndu-se cît era de neîngrijită. În cea mai mare parte era doar pămînt gol. În spate se zăreau niște rugi de mure, iar în față nu era decît un rînd de flori uscate, culcate de ploaie. Sean tot dădea vina pe soția lui.

— I se pare că se pricepe la grădinărit, glumi el, însă Malcolm nu schiţă nici măcar un zîmbet.

Grădina îl ducea cu gîndul la propria căsătorie. Cu numai cinci săptămîni în urmă, soția lui, Ursula, îl părăsise pentru alt bărbat. Erau nefericiți de ceva vreme; Malcolm știa că Ursula e nemulțumită de el și de viața lor împreună, dar nu-i trecuse niciodată prin cap că ea s-ar putea îndrăgosti de altcineva. După plecarea ei, îl apucase disperarea. Neputînd să doarmă, copleșit de crize de plîns, căzuse în patima băuturii. La un moment dat, se urcase în mașină și se dusese într-un loc pitoresc, dîndu-se jos pe marginea unei prăpastii. Chiar și atunci își dăduse seama că se purta teatral și că n-ar fi avut curajul să sară în gol. Cu toate astea, rămăsese pe marginea prăpastiei aproape o oră.

În ziua următoare, Malcolm își luase concediu și se apucase de călătorit, sperînd să-și găsească, în libertatea de mișcare, eliberarea de durere. Din pură întîmplare, se trezise în orașul în care-și amintea că locuieşte vechiul

lui prieten Sean. Cutreierînd pe străzi, cu cămașa pătată de cafea, ajunsese la casa lui Sean, bătuse la ușă și constatase că nu era nimeni acolo.

Nici nu trecuse un sfert de oră, cînd ridicase privirea și-l văzuse pe Sean pășind pe aleea din față, flancat de două fete. Priveliștea îl umpluse de invidie pe Malcolm. Iată-l pe prietenul lui înconjurat de tinerețe și vitalitate (fetele chicoteau melodios), și iată-l pe el, așezat pe treptele de la intrare, înconjurat doar de fantomele bătrîneții, singurătății și disperării.

Situația nu făcuse decît să se înrăutățească. Sean îl salutase rapid, de parcă nu s-ar mai fi văzut de o săptămînă, iar Malcolm simțise imediat că era în plus. Cu un gest galant, Sean deschisese ușa și îi condusese pe toți într-un tur al casei. Le arătase fetelor unde aveau să doarmă și-i indicase și lui Malcolm un dormitor aflat într-o aripă separată. După aceea, Sean îi dusese în bucătărie. Scotocise împreună cu fetele prin dulapuri, căutînd ceva de mîncare. Nu găsiseră decît o pungă de plastic cu fasole neagră și, în frigider, o bucată de unt, o lămîie scofîlcită și un cățel de usturoi uscat. Acela a fost momentul cînd Sean le-a sugerat să iasă în grădină.

Malcolm îi urmase. Acum stătea deoparte, dorindu-și să poată privi eșecul propriei căsnicii cu aceeași detașare cu care îl privea Sean pe al lui. Își dorea s-o poată uita pe Ursula, să-i pună amintirea într-o cutie și s-o îngroape adînc, sub pămîntul pe care îl răscolea acum cu vîrful pantofului stîng.

Sean se duse în fundul grădinii și începu să împingă cu piciorul rugii de mure. Uitase că dulapurile aveau să fie goale, iar acum n-avea ce să le ofere oaspeților lui, care oricum erau cu doi în plus față de ce-și dorea. Mai trase un șut, dezgustat de toate, dar de data asta piciorul i se prinse într-o încîlceală de crengi pe care le trase în sus. Parcă ar fi ridicat capacul unei cutii, iar dedesubt, ascuns lîngă zid, era un cuib de anghinare.

— Stați așa, spuse cînd îl văzu. Stați așa o clipă.

Făcu cîțiva pași spre el. Se aplecă și atinse una. Apoi se întoarse, privind-o pe Annie.

— Știi ce-i asta? o întrebă. E Mîna Providenței. Bunul Dumnezeu a făcut ca soția mea să planteze aceste sărmane anghinare şi apoi să uite de ele, ca să le găsim noi la nevoie. Și să avem ce mînca.

Unele erau înflorite. Annie nu știa că anghinarele înfloresc, dar iată-le acolo, mov ca niște ciulini, doar un pic mai mari. Perspectiva de a le mînca o umplea de bucurie. Totul în seara asta o umplea de bucurie: casa, grădina, noul ei prieten, Sean. Ea și Maria călătoreau de o lună prin Irlanda, cazîndu-se în hosteluri unde trebuiau să doarmă în paturi suprapuse, în camere pline

de fete. Era sătulă de dormit în locuri modeste, de mesele neîndestulătoare încropite în bucătăriile hostelurilor, de celelalte fete care-și spălau chiloții și șosetele în chiuvetele din baie, atîrnîndu-le apoi la uscat pe paturile suprapuse. Acum, mulțumită lui Sean, avea să doarmă într-un dormitor mare, cu multe ferestre, într-un pat cu baldachin.

— Vino să vezi, spuse Sean făcîndu-i semn cu mîna, iar ea îl urmă în grădină.

Se aplecară împreună. O cruciuliță de aur îi alunecă din tricou, legănîndu-se.

— O, Doamne, ești catolică, zise el.

— Da, răspunse Annie.

— Și irlandeză?

Ea dădu din cap, zîmbind.

Cu voce gravă, luă o anghinare și i-o întinse.

— Draga mea, asta înseamnă că practic sîntem rude.

Dacă Sean percepea implicațiile limbajului corporal al fetelor, Maria, cu atît mai mult. Nu era adevărat că își puseseră mîinile în șolduri în acelaşi timp fără intenție. Annie începuse mișcarea, iar ea o imitase. O făcuse tocmai pentru a proclama acel mesaj de inseparabilitate recepționat de Sean. Maria voia să locuiască ființa lui Annie cît mai îndeaproape și mai intim cu putință, astfel că, în acest caz, făcuse din ea și din Annie două sculpturi identice așezate alături pe iarbă.

Maria nu mai avusese pînă atunci o prietenă ca Annie. Nu se simțise niciodată atît de bine înțeleasă de cineva. Parcă înainte trăise într-un oraș de muți, în care nimeni nu-i vorbea, ci doar o privea. Avea senzaţia că nu auzise niciodată sunetul unei alte voci omeneşti pînă în duminica aceea din martie cînd, la biblioteca facultății, Annie îi spusese absolut din senin:

— Pari să stai așa de comod în scaunul ăla.

În fundul grădinii, anghinarele se legănau pe tulpinile lor groase. Maria o privi pe prietena ei cum stătea în mijlocul lor şi îşi trecea o mînă prin părul bogat. Era la fel de fericită ca Annie. Și ea rezona cu frumusețea austeră a casei de piatră a lui Sean și cu răcoarea serii. Dar pe lîngă încîntarea pe care i-o stîrnea acest tablou, mai era un punct luminos ce o umplea de bucurie, un punct luminos la care se tot întorcea în gîndurile ei. Căci cu o zi înainte, într-un compartiment gol de tren, Annie o cuprinsese pe Maria în brațe și o sărutase pe buze.

Cruciulița de aur a lui Annie sclipea în lumină. Sean o privea, spunîndu-și că e imposibil să ghiceşti sensul dat de împrejurări unor lucruri aleatorii.

Din întîmplare, în bagajul lui încă nedesfăcut se afla un obiect căruia, pînă în clipa de față, nu-i găsise nici o utilitate. Dar acum, uitîndu-se la sclipirile cruciuliței, în mintea lui se înlănțuiră imaginile și văzu în fața ochilor degetul arătător al Sfîntului Augustin.

Era singurul lui suvenir din Roma. În ultima zi petrecută acolo, în timp ce explora împrejurimile hotelului, Sean dăduse peste un magazin plin de statuete și obiecte religioase. Proprietarul, ghicind probabil după hainele lui Sean că avea ceva bani, îl condusese la o vitrină de sticlă ca să-i arate o bucățică subțire și prăfoasă de os despre care insista că e degetul autorului *Confesiunilor*. Sean nu-l crezuse, totuși cumpărase moaștele, pentru că îl amuzaseră.

O conduse pe Annie mai departe, spre fundul grădinii, lăsîndu-i în urmă pe Maria și pe Malcolm, care încă nu se aventuraseră să calce pe pămînt. Se întoarse cu spatele la ei și întrebă:

— Prietena ta nu e catolică, așa-i?

— Nu, e protestantă, șopti Annie.

— Se putea și mai bine, zise Sean încruntîndu-se. Iar Malcolm mă tem că-i anglican.

Își duse un deget la buze, de parcă ar fi cugetat adînc.

— De ce vrei să știi? întrebă Annie.

Atenția lui Sean se întoarse la ea. Îi aruncă o privire cu subînțeles. Dar apoi, cînd vorbi, li se adresă tuturor:

— Trebuie să ne organizăm puțin. Malcolm, ești bun, te rog, să culegi anghinarele alea pînă punem noi apa la fiert?

Malcolm nu părea încîntat.

— Au ghimpi, răspunse el.

— Doar niște țepi, zise Sean luînd-o înapoi spre casă.

Annie presupunea că Sean se referise la toți trei cînd spusese că vor pune apa la fiert. Îl urmă în bucătărie, uitîndu-se în spate și zîmbindu-i Mariei, care se grăbi după ei, legănîndu-și brațele scurte. Cînd ajunseră înăuntru, însă, Sean se uită la Maria și spuse:

— Dacă-mi amintesc bine, soția mea ține tacîmurile de argint sus, în scrinul din hol. Cel roșu. În sertarul de jos, învelite într-o pînză. Poți să le aduci, te rog, Maria? Ar fi frumos să avem măcar tacîmuri bune.

Maria ezită înainte să-i răspundă. Apoi se întoarse și o rugă pe Annie să vină cu ea.

Annie nu avea chef. Ținea la Maria, însă descoperise de curînd că aceasta avea tendința s-o sufoce. Oriunde se ducea, se ţinea după ea. În

trenuri stătea înghesuită în ea. Cu o zi înainte, strivită între peretele metalic al compartimentului și umărul țeapăn al Mariei, lui Annie îi sărise țandăra pînă la urmă. Îi venise s-o împingă și să țipe: „Lasă-mă să respir, ce Dumnezeu!“. Îi era mult prea cald și tocmai se pregătea s-o înghiontească, dar dintr-odată iritarea îi trecuse, înlocuită de un sentiment de vinovăție. Cum să se înfurie pe Maria numai pentru că stătea lipită de ea? Cum să răspundă la afecțiune cu țîfnă? Lui Annie i se făcuse rușine și, cu toate că se simțea în continuare incomod lipită de Maria, încercase să ignore asta. Se aplecase, în schimb, spre ea și o pupase prietenește pe buze.

Acum Annie voia să rămînă la parter și să ajute la pregătirea mîncării. Era interesată de Sean. Avea viața perfectă, nu trebuia să lucreze, călătorea la Roma de cîte ori avea chef și se întorcea de fiecare dată într-o casă frumoasă de țară. Annie nu mai cunoscuse pe nimeni ca Sean, iar ce-și dorea cel mai mult de la viață, la vîrsta ei, era exact asta: originalitate, aventură. Așa că se bucură cînd el spuse:

— Mă tem că va trebui să te duci singură sus, Maria. Am nevoie de ajutorul lui Annie aici, la bucătărie.

Ușurel, pe pipăite, Malcolm culegea anghinarele. În grădină se întunecase; soarele apusese dincolo de zidul de piatră, iar singura lumină venea acum dinăuntrul casei, decupînd un petic de iarbă aflat nu departe de locul unde Malcolm stătea în genunchi. Pe timpuri n-ar fi făcut nici în ruptul capului așa ceva, să stea îngenuncheat și să-și culeagă legumele pentru cină, murdărindu-și pantalonii, dar gîndurile astea îi păreau acum străine. Săptămîni întregi nici nu fusese în stare să se privească în oglindă, deși de obicei aerul lui sofisticat îl umplea de mîndrie.

Își plimba mîinile pe tulpina groasă a anghinarelor și le rupea bulbii. Astfel reușea să evite țepii. Lucra încet. Mirosul reavăn și mineral al pămîntului îi invada nările. Era primul miros pe care îl observa în ultimele săptămîni, și parcă avea ceva îmbătător. Simțea răcoarea pămîntului în rotule.

Părea că anghinarele se întind la nesfîrșit, în întuneric. Culegîndu-le și înaintînd printre ele, dădea de alte și alte tulpini. Începu să culeagă ceva mai repede, iar după o vreme deveni cu totul absorbit de munca lui. Îi plăcea să culeagă anghinare. Încetini ritmul. Nu voia să se termine culesul.

Scara principală era lungă și impunătoare, iar Mariei nu-i mai păsă, de îndată ce începu s-o urce, că își ducea singură sarcina la îndeplinire. Se simțea liberă, departe de casă și de toate dezamăgirile de acolo. Îi plăceau hainele ei groase și lăbărțate; îi plăcea părul ei scurt; îi plăcea că era cu

Annie într-un loc unde nu puteau fi găsite, într-un loc unde se puteau purta una cu alta așa cum își doreau și nu cum le dicta societatea. Pe perete atîrna o tapiserie veche, cu un cerb sfîșiat de doi cîini jigăriți.

Ajunse în capul scărilor și înaintă pe hol, căutînd scrinul roșu. Erau multe scrinuri acolo, majoritatea mahon-închis. Pînă la urmă găsi unul ceva mai roșiatic și îngenunche în fața lui. Deschise sertarul de jos. Înăuntru era un sul de pînză a cărui greutate o surprinse cînd îl scoase. Îl puse pe podea și se apucă să-l desfacă. Îl răsuci de mai multe ori, auzind zăngănitul metalului dinăuntru. În sfîrșit dădu la o parte și ultimul strat de pînză și le văzu – cuțite, furculițe, linguri – toate așezate în aceeași direcție și strălucind sub privirea ei.

Rămas singur cu Annie, Sean se apucă tacticos să pună apa la fiert. Luă o oală metalică din cîrligul ei de pe perete. O duse la chiuvetă. Începu s-o umple cu apă.

În tot acest timp era extrem de conștient de ce făcea și de faptul că Annie îl privea. Întinzîndu-se să dea jos oala din cîrligul de pe perete, se strădui să imprime cît mai multă fluiditate mișcărilor lui. Puse oala pe foc (cu grație) și se întoarse spre ea.

Stătea rezemată de chiuvetă, cu mîinile de-o parte și de alta, cu corpul arcuit delicat. Era și mai atrăgătoare decît i se păruse pe marginea drumului.

— Fiindcă sîntem singuri acum, Annie, zise Sean, pot să-ți spun un secret.

— Sînt pregătită, îi răspunse ea.

— Promiți că nu spui nimănui?

— Promit.

Se uită în ochii ei.

— Cît de bine stai la istoria Bisericii?

— Am făcut catehism pînă la treişpe ani.

— Atunci ți-e cunoscut Sfîntul Augustin?

Ea dădu din cap. Sean aruncă o privire împrejur, ca pentru a se asigura că nu-i ascultă nimeni. Apoi, după o pauză lungă, îi făcu cu ochiul și spuse:

— Am degetul lui.

Annie nu era atît de interesată de degetul Sfîntului Augustin, cît de faptul că Sean dorea să-i împărtășească un secret. Îl asculta cu evlavie, de parcă i-ar fi dezvăluit un mister divin.

Cînd flirta, Annie nu recunoștea întotdeauna în sinea ei că flirtează. Cîteodată prefera să-și suspende facultățile mintale pentru a putea flirta,

cum ar veni, fără supravegherea minții. Era ca și cum mintea i se despărţea de trup, care trecea în spatele unui paravan ca să se dezbrace, în timp ce mintea, de cealaltă parte a paravanului, îşi vedea de treaba ei.

Acum, în bucătărie cu Sean, Annie începu să flirteze fără s-o recunoască în sinea ei. El îi povesti despre moaște și îi spuse că avea să i le arate, dat fiind că era catolică.

— Dar să nu spui la nimeni. Nu vrem ca ereticii ăștia să dea năvală înapoi la dreapta credință.

Annie se învoi, rîzînd. Își arcui corpul și mai tare. Știa că Sean se uită le ea și, dintr-odată, deveni vag conștientă că îi plăcea să fie privită. Se vedea prin ochii lui: o tînără mlădioasă, sprijinită pe brațe, cu părul lung căzîndu-i pe spate.

— Ai cumva un coș? întrebă Malcolm apărînd în cadrul ușii.

Avea mîinile murdare de pămînt și zîmbea pentru prima dată în ziua aceea.

— Nu se poate să fie atît de multe, spuse Sean.

— Sînt *sute*. Nu le pot duce pe toate.

— Fă două drumuri, zise celălalt. Sau trei.

Malcolm o privi pe Annie cum stătea sprijinită de chiuvetă. Cînd întoarse capul spre el, pieptănul de fildeș din păr îi străluci. Se gîndi iar la talentul lui Sean de-a se înconjura de tinerețe și vitalitate. Așa că îi spuse:

— E al naibii de plăcut afară, în grădină, Annie. De ce nu vii să mă ajuți? Lasă-l pe Sean să fiarbă apa.

Nu-i dădu ocazia să refuze. O luă de mînă și o conduse pe ușa din spate, făcîndu-i cu mîna cealaltă lui Sean.

— Le-am adunat într-o grămăjoară, zise cînd ajunseră în grădină. E puțin umedă, dar o să te obișnuiești.

Se lăsă în genunchi lîngă grămada de anghinare și se uită în sus la ea. În lumina casei îi deslușea silueta și protuberanțele și umbrele feței.

— Fă un coș cu brațele, iar eu am să-l umplu, spuse.

Annie se conformă, încrucișîndu-și brațele cu palmele în sus. Îngenuncheat în fața ei, Malcolm se apucă să culeagă anghinarele, așezîndu-i-le una cîte una în brațe și apăsîndu-i-le ușor pe abdomen. Întîi au fost cinci, apoi zece, apoi cincisprezece. Pe măsură ce numărul lor creștea, Malcolm devenea din ce în ce mai exact în pozițiile alese pentru anghinare. Încrunta din sprîncene și o potrivea ușurel pe fiecare la locul ei printre celelalte, ca și cum ar fi fost nişte piese care lipseau dintr-un puzzle.

— Uită-te la tine, zise el. Ai devenit o zeiță a recoltei.

Și pentru el chiar era. Stătea în fața lui, tînără și mlădioasă, cu o grămadă de anghinare răsărindu-i din pîntec. O puse pe ultima sus, pe pieptul ei, înțepînd-o din greșeală.

— Ah, iartă-mă!

— Ar trebui să le duc înăuntru.

— Da, sigur, du-le înăuntru. Să vezi ce ospăț o să iasă!

Cînd intră în bucătărie și îl văzu pe Sean aplecat asupra plitei, uitîndu-se în oala cu apă, Maria se simți stînjenită. Desigur, înțelesese destul de limpede care îi erau intențiile. Văzuse privirile pe care i le arunca lui Annie, remarcase tonul afectat al vocii sale cînd îi vorbea.

— Fetelor, voi o să stați în dormitorul albastru, spuse el cu o voce care încerca să pară distinsă și generoasă.

Ea dădu să pună tacîmurile pe blatul de bucătărie, dar se opri. Ar fi făcut prea mult zgomot. În schimb, rămase pe loc, cu ele în brațe, privindu-l pe Sean din spate şi savurînd în tăcere faptul că îl privea fără s-o știe.

Camera în care stăteau ea și Annie avea un singur pat. Maria observase din prima acest amănunt. Cînd intraseră în cameră, cărîndu-și rucsacurile, se uitase la pat, observînd cu coada ochiului că și Annie îl privea. Fusese un moment de înțelegere tacită. Şi anume: „La noapte vom dormi împreună în același pat“. Dar, de față cu Sean și Malcolm, nu puteau spune nimic. Amîndouă știau la ce se gîndea cealaltă, totuși spuseseră doar:

— Minunat.

Și:

— A, pat cu baldachin! Am avut și eu unul cîndva!

Malcolm stătea în genunchi în grădină, savurînd imaginea lui Annie de zeiță a recoltei. Nu mai simțise de multă vreme așa o încîntare tîmpă. Acasă, în ultimii ani, Ursula fusese adesea în toane proaste. Malcolm încerca să-și dea seama ce o deranja, dar încercările lui parcă nu reușeau decît s-o înfurie mai tare. După un timp renunțase. Își vedeau de viața de zi cu zi, comunicînd numai dacă era absolut necesar.

Acum culese ultimele cîteva anghinare pe care Annie nu reușise să le ducă. Lipindu-le de obraz, ca să le simtă răcoarea, îl cuprinse un sentiment pe care și-l amintea din zilele de studenție, cînd îl întîlnise pe Sean, un sentiment al frumuseții lumii și, totodată, al datoriei, sau destinului său de-a o percepe, ca să nu treacă neobservată înainte să se stingă. Traiul cu Ursula, certurile cu ea, îi îngustase lui Malcolm orizontul vieții pînă în punctul în care își pierduse această capacitate, această sensibilitate. Nu era vina ei. Nu era vina nimănui.

Sean puse anghinarele în apa clocotită, una cîte una. Annie stătea alături de el. Li se atingeau umerii. Îi simțea mirosul pielii, al părului.

La masă, Maria curăţa tacîmurile. Stătea cocoșată, mijind ochii la pete şi ștergîndu-și din cînd în cînd nasul cu dosul palmei. Pe masă erau și o parte dintre anghinare. Din cînd în cînd, Annie mai ducea cîte un rînd de pe masă la maşina de gătit, întinzîndu-i-le cu grijă lui Sean, care le arunca în oala enormă cu dăruirea înfocată a cuiva care aruncă monede într-o fîntînă a dorințelor.

Tabloul era, fără îndoială, unul fericit, își spuse Malcolm intrînd pe ușă cu mica lui încărcătură de anghinare. Oala de pe plită scotea aburi. Annie și Sean spălau de praf farfuriile dezgropate de prin dulapuri. În capătul îndepărtat al bucătăriei, Maria așeza tacîmurile în teancuri ordonate. Era o scenă de simplitate rustică – legumele culese din grădină, maşina de gătit imensă șuierînd, cele două americance amintindu-i lui Malcolm de toate fetele de la țară zărite pe geamul trenului: siluete zvelte răsărind de pe drumuri lăturalnice, aşteptînd pe bicicletele lor. Totul vorbea de simplitate, bunătate și sănătate. Malcolm se simţi atît de izbit de tablou, încît nu-i veni să-l tulbure. Rămase în umbra ușii de la intrare, privind înăuntru.

Îi trecu prin cap că se pregăteau să ia parte la o cină miraculoasă. Cu mai puțin de o oră în urmă se uitaseră dezamăgiți prin dulapurile goale, iar el își imaginase că probabil aveau să sfîrșească în vreo crîșmă, mîncînd sandviciuri cu ficat și ceapă, în fum și-n gălăgie. Iar acum bucătăria era plină de mîncare.

Îi privea, nevăzut, din prag. Și, cu cît îi privea mai mult fără ca ei să-l observe, cu atît avea un sentiment mai ciudat. De parcă s-ar fi retras brusc din realitatea bucătăriei în alt plan al existenței, de parcă ar fi privit acum viața din exterior. Nu era mort, oare, din anumite puncte de vedere? Nu ajunsese în punctul în care disprețuia viața și o arunca la coş? La chiuvetă, Sean storcea un prosop galben de bucătărie, Annie topea untul pe maşina de gătit, iar la masă Maria ținea în lumină o lingură de argint. Dar nici unul dintre ei, nici măcar unul, nu sesiza semnificația mesei pe care se pregăteau să o ia împreună.

Așa că Malcolm simți cu cea mai mare bucurie cum i se îngăduie trecerea (din iadul de pe lumea cealaltă înapoi în atmosfera dulce și lenevoasă a pămîntului). Chipul îi înaintă spre lumină. Zîmbi, plin de extazul iertării. Încă mai avea timp să vorbească.

Sean nu-l observă pe Malcolm intrînd în bucătărie pentru că tocmai ducea bolul cu anghinare la masă. Acestea scoteau aburi care se ridicau spre

faţa lui, orbindu-l.

Annie nu-l observă pe Malcolm intrînd în bucătărie pentru că se gîndea la ce le va scrie alor ei în următoarea scrisoare. Avea să le descrie totul: anghinarele! aburul! farfuriile strălucitoare!

Malcolm intră, se așeză la masă și puse anghinarele pe podea, la picioarele lui. În acel moment, chipurile fetelor erau nespus de frumoase. Şi chipul vechiului său prieten Sean era frumos.

Cînd Malcolm începu să vorbească, Annie nu era atentă. Îi auzea vocea, însă cuvintele lui nu aveau nici un sens pentru ea, erau doar sunete îndepărtate. Calcula încă efectul de ansamblu al unei scrisori trimise acasă, imaginîndu-și familia în jurul mesei, pe mama ei citind-o cu ochelarii pe nas, pe surorile ei mai mici plictisite și nemulţumite. Alte amintiri de acasă o năpădiră: curtea din spate plină de mere pădurețe, intrarea în bucătărie, iarna, ticsită de cizme ude. Prin parada acestor amintiri, vocea lui Malcolm își păstra ritmul lent, constant, și încetul cu încetul Annie începu să perceapă frînturi din ce spunea. Plecase cu mașina. Se oprise pe marginea unei faleze. Stătuse uitîndu-se în jos la mare.

În mijlocul mesei, anghinarele scoteau aburi pe platou. Annie întinse mîna și atinse una, dar era prea fierbinte ca s-o mănînce. Privi spre profilul lui Sean, apoi spre al Mariei, și își dădu seama că pe amîndoi îi stînjenea ceva. Abia atunci prinse întregul înțeles al spuselor lui Malcolm. Vorbea despre sinucidere. Despre propria sinucidere.

Imaginea bărbatului ăstuia îndesat, de vîrstă mijlocie, aruncîndu-se de pe o faleză, i se păru Mariei oarecum comică. Ochii lui Malcolm erau umezi, vedea bine asta, dar faptul că emoția îi era autentică nu făcea decît s-o separe și mai mult de el. Poate era adevărat că se gîndise să se sinucidă, poate era adevărat (după cum insista el) că această cină îl adusese înapoi la viață, însă era o greșeală să-și închipuie că ea, care de-abia îl cunoscuse, îi putea împărtăși tristețea sau bucuria. Maria își reproșă o clipă neputinţa de a-l compătimi pe Malcolm (pe un ton plin de emoție, acesta descria „cele mai negre zile“ de după ce îl părăsise soția), dar clipa trecu repede. Maria recunoscu în sinea ei că nu simțea nimic. O atinse pe Annie cu piciorul pe sub masă. Aceasta dădu să zîmbească, însă apoi își acoperi gura cu șervetul. Maria își frecă piciorul de gamba ei. Annie își mută piciorul, iar Maria nu mai reuși să dea de el. Bîjbîi într-o parte și în cealaltă, așteptînd să-i surprindă privirea ca să-i facă cu ochiul, dar Annie continuă să se uite în farfurie.

Sean îl privea pe Malcolm cum înfulecă din anghinare. Le captase deja atenția tuturor și începuse să vorbească și să mănînce în același timp. Ce moment își găsise și el! Nimic nu putea fi mai nociv pentru atmosfera romantică (pe care spera Sean s-o creeze) decît pomenirea morții. Deja o vedea pe Annie bătînd ușor în retragere, cocoșîndu-și umerii, strîngîndu-și (fără îndoială) frumoasele picioare. Moarte, aruncat de pe faleze, de ce trebuia să vorbească Malcolm despre asta acum? De parcă ar fi însemnat ceva pentru ei! În ce moment dramatic se lansase pentru a se convinge că putea simți iubire. Și cîtă iubire simțise? Oare nu-și revenise cam rapid? În cinci săptămîni!

— Nu credeam că am să mă mai bucur vreodată de o cină simplă între prieteni, spunea el, iar Sean privea, nevenindu-i să-și creadă ochilor, cum o lacrimă i se prelingea pieziș pe obraz.

Plîngea, smulgînd frunzele dintr-o anghinare imensă (deși cuprins de vîltoarea emoțiilor, tot reușise s-o ia pe cea mai mare) și înmuindu-le în unt, apoi le băga în gură.

— Ne grăbim prea tare cînd ne evaluăm viețile! declară Malcolm, care părea că nu fusese niciodată atît de apropiat de vreun grup de oameni.

Tăceau cu toţii, sorbindu-i fiecare cuvînt, iar emoţia lor stîrnea în el o elocvență de care nu se știa în stare. Cît de des în viață spui lucruri neimportante, își zicea, lucruri banale, doar ca să te afli în treabă. Rareori reușești să-ți uşurezi inima, să vorbești despre frumusețea și sensul vieții, despre însemnătatea ei, și să te asculte cineva! Cu numai cîteva clipe în urmă simțise agonia morții, închis parcă pe dinafara vieții, iar acum simțea bucuria de-a vorbi, de-a împărtăși gînduri intime, şi trupul îi vibra plăcut la sunetul propriei voci.

Profitînd de prima ocazie, Sean întrerupse monologul deprimant al lui Malcolm luînd o anghinare de pe platou și spunînd:

— Uite, Annie, ia și tu una. Nu mai e așa de fierbinte acum.

— Sînt delicioase, spuse Malcolm ștergîndu-se la ochi.

— Annie, știi să le mănînci, da? întrebă Sean. Iei frunzele, le moi în unt, iar apoi tragi cu dinții miezul din ele.

În timp ce explica, făcu și o demonstrație, muind o frunză în unt și ducîndu-i-o la gură.

— Hai, încearcă, zise.

Annie deschise gura, prinse frunza cu buzele și mușcă ușor.

— Știi, Sean, avem și noi anghinare în America, spuse Maria, luînd și ea una. Am mai mîncat.

— Eu nu, zise Annie, mestecînd și zîmbindu-i lui Sean.

— Ba ai mîncat, insistă Maria. Te-am văzut eu. De mai multe ori.

— Poate că era sparanghel, spuse Sean, rîzînd împreună cu Annie.

Cina își urmă cursul. Sean observă că Annie își întorsese corpul spre el. Malcolm mînca în liniște, cu obrajii umezi strălucind ca anghinarea untoasă pe care o ținea în mînă. Una cîte una, anghinarele dispărură de pe platou, una cîte una fiind dezbrăcate de frunze. Sean îi tot întindea lui Annie bucăți de mîncare, dezmierdînd-o cu vorbe simple, la obiect: „Încă una?… Niște unt?… Apă?". Între îmbucături, întorcea faţa spre ea, umplînd aerul dintre ei cu aroma caldă a ceea ce mîncase.

Se gîndea la întîlnirea pe care urmau s-o aibă curînd. Pusese la cale cu ea un plan: după cină, el trebuia să propună un joc de table; ea avea să accepte imediat și, împreună, urmau să coboare la subsol, în camera de recreere; aveau să joace pînă cînd ceilalți se duceau la culcare, iar apoi să urce și să admire singuri moaștele.

Dar chiar atunci, Malcolm spuse:

— Doamnelor, vă rog, uitaţi-vă la acești doi bătrîni din faţa voastră. Sean și cu mine sîntem prieteni vechi și dragi. La Oxford eram nedespărțiți.

Sean ridică privirea și îl văzu pe Malcolm zîmbindu-i călduros peste masă. Ochii îi erau încă umezi. Părea vulnerabil și nătîng. Dar continuă:

— Mă rog ca prietenia voastră, tînără încă, să dăinuie la fel de mult.

Se uita la fete acum, de la una la alta.

— Prietenii vechi sînt cei mai buni.

— Vrea cineva să mergem în camera de recreere la o partidă de table? îi întrebă Sean pe toți cu voce tare la masă, dar mai ales, Annie știa bine, pe ea. Tocmai se pregătea să spună că da, cînd o văzu cu coada ochiului pe Maria uitîndu-se la ea. Annie știa că așteaptă răspunsul ei. Dacă spunea da, Maria ar fi spus și ea da. Își dădu seama brusc că planul n-avea cum să meargă. Maria nu s-ar fi dus la culcare singură nici în ruptul capului. Așa că Annie își întinse mîinile pe masă, își privi unghiile și întrebă:

— Maria, ce spui?

— Ăă, nu știu, răspunse cealaltă.

— Nu putem juca toți, spuse Sean. Numai doi, din păcate.

— Aș juca o partidă de table, zise Malcolm.

Annie se foi în scaun. Ezitase prea mult. Stricase totul.

— Oricum, trebuie să ne trezim devreme, spuse Maria.

— Păi, atunci le vom scuza pe cele două călătoare, zise Malcolm. Cu profund regret.

— Poate că e cam tîrziu deja, spuse Sean.

— Aiurea! îi răspunse Malcolm. Noaptea de-abia începe!

Își împinse scaunul în spate și se ridică hotărît.

Sean nu mai putea face nimic. N-avea idee de ce se abătuse Annie de la planul lor. Bănuia că fusese prea insistent în timpul cinei, că-și dezvăluise adevăratele intenții, speriind-o. Oricare ar fi fost motivul, acum nu mai putea decît să se ridice, să respingă semnalele pe care i le trimitea inima (sesizînd disperarea) cu un zîmbet și să se îndrepte spre ușa subsolului. Coborînd scările cu Malcolm pe urme, încercă fără succes să audă ce spuneau fetele în bucătărie.

Camera de recreere era o încăpere lungă și îngustă, lambrisată, cu o masă de biliard în mijloc și o canapea de piele așezată în fața unui televizor într-un capăt. Sean se duse imediat la televizor și îl porni.

— Cum rămîne cu tablele? întrebă Malcolm.

— Mi-a pierit cheful, răspunse Sean.

Celălalt îl privi contrariat.

— Sper că nu te-a deranjat micul meu discurs, spuse el. Mă tem că am cam monopolizat conversația.

Sean nu-şi desprinse ochii de la ecran.

— Nici n-am observat, răspunse.

— Sean te place, îi spuse Maria lui Annie cînd rămaseră singure.

— Nu-i adevărat.

— Ba da. Se vede.

— E doar amabil.

Ștergeau ultimele vase, stînd cot la cot în fața chiuvetei.

— Ce ți-a spus în grădină?

— Cînd?

— În grădină. Cînd te-a dus în spate.

— Mi-a spus că sînt cea mai frumoasă fată pe care a întîlnit-o vreodată și apoi m-a cerut în căsătorie.

Maria tocmai clătea o farfurie. O ținu sub apă și nu zise nimic.

— Glumesc, spuse Annie. A vorbit numai despre sol, despre cît e de greu să crești ceva aici.

Maria începu să frece farfuria, deși era perfect curată.

— Am glumit doar, spuse Annie din nou.

Annie voia să se întindă cît mai mult cu spălatul vaselor. Dacă Sean venea înapoi, îi putea sugera cumva să se întîlnească mai tîrziu. Dar

farfuriile nu erau prea murdare, și erau numai patru, și niște pahare. Curînd, totul se termină.

— Sînt ruptă de oboseală, spuse Maria. Tu nu ești?

— Nu.

— Pari ruptă și tu.

— Nu sînt.

— Ce facem acum?

Annie nu vedea nici un motiv pentru care să rămînă în bucătărie. Se putea duce la subsol, dar acolo era Malcolm. Avea să fie peste tot, toată seara. N-avea de gînd să se culce, atît de încîntat era să fie în viață. Așa că, pînă la urmă, spuse:

— Nu-i nimic de făcut. Cred că mă duc la culcare.

— Vin și eu cu tine sus, zise Maria.

— Hai să nu ne uităm la televizor, Sean, spuse Malcolm. Toată seara n-am avut nici o ocazie să vorbim. N-am mai vorbit de douăzeci de ani!

— N-am mai deschis televizorul de două săptămîni, răspunse celălalt.

Malcolm izbucni în rîs, binedispus.

— Sean, începu el, las-o baltă. Nu te poți ascunde de mine. Mai ales în seara asta.

Așteptă un răspuns, însă nu primi nici unul. Se simțea cuprins de un calm monumental. Putea spune orice avea de spus fără jenă, și îl privi pe prietenul lui, întrebîndu-se de ce Sean era, în schimb, atît de închis în sine. Dar în clipa următoare își dădu seama. Impenetrabilitatea lui era prea perfectă. Era contrafăcută. În carapacea lui, Sean se simțea și el singur şi își jelea căsătoria eșuată la fel cum Malcolm o jelea pe-a lui. De aia se înconjura de glume și femei tinere.

Malcolm se miră că nu-și dăduse seama pînă atunci. Acum vedea lucrurile mai clar, în toate privințele. Se uită la prietenul lui și simți că îl compătimește sincer. Apoi îi spuse:

— Povestește-mi despre Meg. N-are de ce să-ți fie rușine. Și eu sînt în aceeași oală, să știi.

De data asta, Sean se întoarse și privirile li se întîlniră. Încă se ținea bățos, îi era greu, dar în cele din urmă începu:

— Nu sîntem în aceeași oală. Nici pomeneală. Eu am lăsat-o pe Meg. Nu ea pe mine.

Malcolm îşi fereşte privirea, coborînd-o spre podea.

— Iar ei nu i-a picat prea bine, din păcate, continuă Sean. S-a aruncat în fața unui tren.

— A încercat să se sinucidă? întrebă Malcolm. Dumnezeule!

— Nu doar că a încercat. A reușit.

— Meg a murit?

— Da, a murit. De asta arată grădina în halul ăsta.

— Sean, îmi pare atît de rău. De ce n-ai spus nimic?

— N-am fost în stare să vorbesc despre asta, îi răspunse celălalt.

Sean era încîntat de răzbunarea lui. Malcolm îi stricase seara, dar acum își recăpătase controlul asupra lui, îl putea face să creadă ce voia el. Malcolm își lăsă capul pe spătarul canapelei, iar Sean spuse:

— Ce coincidență, nu? Că ai apărut în seara asta. Și că ai spus povestea cu sinuciderea. Parcă ai fi fost trimis.

— N-am ştiut, răspunse celălalt încet.

Sean continuă să se uite insistent la prietenul lui, îmbătîndu-se cu puterea de a crea o lume în care să trăiască Malcolm, o lume unde nimic nu era întîmplător și unde pînă și sinuciderile se armonizau.

Îl lăsă așezat pe canapea și se îndreptă spre scări.

Cînd Maria se duse la baie să se spele pe dinți, Annie merse pe vîrfuri pînă la ușa dormitorului. Nu se auzea nimic. Casa era tăcută. N-o auzea decît pe prietena ei clătindu-și gura cu apă și scuipînd-o în chiuvetă. Ieși pe hol. Tot nu auzea nimic. Apoi Maria ieși din baie. Își scosese ochelarii și privea spre pat cu ochii mijiți.

Cînd Sean ajunse în bucătărie, nu mai era nimeni acolo. Se blestemă în gînd că îi trecuse prin cap să propună partida de table, îl blestemă pe Malcolm că se băgase, o blestemă pe Annie că trădase planul făcut de ei. Nu era să fie, oricît se străduia. Nici casa, nici anghinarele, nici moaștele, nimic nu fusese de-ajuns. Se gîndi la soția lui, la cum dansa pe undeva pe la tropice, iar apoi se văzu așa cum era, singur într-o casă rece, cu dorințele zădărnicite.

Se întoarse la ușa subsolului și trase cu urechea. Televizorul era încă aprins. Malcolm stătea în fața lui, stupefiat. Sean se răsuci pe călcîie, hotărît să-l lase acolo toată noaptea, dar se opri locului imediat. Căci în fața lui, îmbrăcată doar cu un tricou lung bărbătesc, era Annie.

La etaj, cu urechile ciulite, Maria o aștepta pe prietena ei să se întoarcă în pat. Annie de-abia se băgase în aşternut cînd, deodată, se ridicase din nou, spunînd că se duce pînă jos să bea niște apă.

— Bea din baie, de la robinet, îi sugerase Maria, dar ea îi răspunsese:

— Vreau un pahar.

După atîta timp, chiar și după sărutul din tren, Annie încă se rușina. Era atît de încordată, încît se urcase în pat și apoi sărise jos imediat. Maria știa exact ce e în mintea prietenei ei. Își încrucișă brațele sub cap. Privi stucaturile din tavan și simți cum greutatea corpului i se scufundă în saltea și în perne. O învăluise o senzație de calm deplin, de trăinicie, sentimentul că acum, în sfîrșit, dorințele i se vor îndeplini și nu trebuia decît să aștepte.

Malcolm se ridică și stinse televizorul. Traversă camera pînă la masa de biliard. Scoase o minge, o rostogoli pe suprafața de fetru și o privi cum se izbește de bordurile mesei. O prinse și repetă mișcarea. Mingea se izbea cu un zgomot surd de marginile căptușite.

Se gîndea la ce îi spusese Sean. Se întreba ce înseamnă toate astea.

Ca să dispară înainte să vină Malcolm, Sean o conduse pe Annie în biroul lui. Pe drum, își luă și valiza, lăsată în holul de la intrare. După ce închise ușa în urma lor, îi șopti lui Annie să facă liniște. Apoi, cu un aer solemn, se aplecă și deschise valiza. Desfăcînd închizătoarea metalică, era conștient de coapsele goale ale lui Annie, aflate doar la cîțiva centimetri de fața lui. Îi venea să întindă mîna și să o apuce de picioare, s-o tragă spre el și să-și pună capul în cupa șoldurilor ei. Dar n-o făcu. Nu făcu decît să scoată o șosetă de lînă cenușie din care extrase un os gălbui și subțire de vreo şapte centimetri.

— Iată-l, spuse arătîndu-i-l. Direct de la Roma. Degetul arătător al Sfîntului Augustin.

— Nu mai țin minte, cînd a trăit?

— Acum o mie cinci sute de ani.

Annie întinse mîna și atinse așchia de os, în timp ce Sean se uita la buzele ei, la obraji, la ochi, la păr.

Annie știa că se pregătește s-o sărute. Știa întotdeauna cînd bărbații se pregăteau s-o sărute. Uneori le punea bețe-n roate, îndepărtîndu-se sau întrebîndu-i cîte ceva. Alteori doar se prefăcea că nu observă, ca acum, cercetînd degetul sfîntului.

Sean spuse:

— Mă temeam că micuța noastră întîlnire n-o să aibă loc.

— A fost greu să scăpăm de eretici, răspunse Annie.

Malcolm intră în bucătărie, căutîndu-l pe Sean. Nu găsi decît farfuriile spălate conștiincios de fete, stivuite lîngă chiuvetă. Se plimbă prin bucătărie, își încălzi mîinile la focul care ardea mocnit și, văzînd că anghinarele lăsate pe podea erau încă acolo, le puse pe masă. Abia după ce făcu toate astea, se duse la fereastra bucătăriei și se uită afară, în curte.

Cînd Maria dădu cu ochii de ei, erau aplecați peste ceva, cu capetele aproape atingîndu-li-se. Pricepu imediat ce se petrecuse. Annie venise jos să-și ia un pahar cu apă, iar Sean o reţinuse. Ajunsese la țanc să-și salveze prietena dintr-o situație jenantă.

— Ce-i aia? întrebă, intrînd cu un aer țanțoș și triumfător în cameră.

Vocea Mariei era vocea destinului de care nu putea scăpa. Chiar în momentul victoriei, exact cînd dorințele erau pe cale să-i fie satisfăcute (el și Annie aveau obrajii lipiți), Sean îi auzi vocea și speranțele i se năruiră. Nu spuse nimic. Rămase mut, iar Maria se apropie de el și luă moaștele în mîna ei rece.

— E degetul Sfîntului Augustin, o lămuri Annie.

Maria cercetă osul preț de o clipă, apoi i-l înapoie lui Sean și zise doar:

— Nici vorbă.

Fetele se întoarseră (amîndouă) și se îndreptară spre ușă.

— Noapte bună, spuseră, iar Sean, nemișcat, le auzi glasurile contopindu-se într-un unison chinuitor.

— Nu l-ai crezut, sper, zise Maria cînd erau singure în camera lor.

Annie nu-i răspunse, se băgă doar în pat și închise ochii. Maria stinse lumina și începu să bîjbîie prin întuneric.

— Nu-mi vine să cred că te-ai lăsat păcălită. Degetul Sfîntului Augustin!

Izbucni în rîs.

— Bărbații sînt în stare de orice.

Se băgă în pat și se înveli cu plapuma, apoi rămase privind în beznă, gîndindu-se la tertipurile bărbaților.

— Annie, șopti, dar prietena ei nu-i răspunse.

Maria se trase mai aproape de ea.

— Annie, spuse un pic mai tare.

Se mută și mai încolo pe cearșaf. Își atinse șoldul de al prietenei ei. Apoi spuse din nou:

— Annie.

Dar ea nu-i răspunse la chemare și nici nu mări presiunea dintre șolduri.

— Vreau să dorm! zise Annie, întorcîndu-se pe partea cealaltă.

Sean rămase cu degetul contrafăcut al unui sfînt ilustru în mînă. I se păru că le aude pe fete chicotind pe hol. Le auzi urcînd scările, desluşi scîrțîitul și pocnetul ușii de la dormitor închise, apoi… liniște.

Osul era plin de un praf albicios care i se scutura în palma întinsă. Îi venea să-l arunce cît colo, să-l lase să cadă și să-l strivească sub călcîi, dar

ceva îl opri. Fiindcă, privind osul, începu să aibă senzația că e urmărit. Se uită de jur împrejur, însă nu era nimeni în cameră. Cînd privi din nou osul, se petrecu ceva straniu. Degetul părea că arată spre el. De parcă ar fi fost încă prins de o ființă vie, sau ar fi avut o inteligență proprie, iar acum îl acuza, condamnîndu-l.

Din fericire, senzația ținu doar o clipă. După aceea degetul încetă să arate spre el. Deveni din nou un simplu os.

Răsărise luna și, în lumina ei, Malcolm deslușea grădina, un cerc albastru-deschis în capătul gazonului. Se uită la anghinarele rămase pe masă. Apoi se duse la ușa din spate, o deschise și ieși.

Grădina arăta și mai rău ca înainte. Florile moarte, care fuseseră aşezate pe un rînd, erau acum călcate în picioare, dezrădăcinate și împrăștiate. Peste tot erau urme de pași. Semne de violență înlocuiseră seninătatea părăsirii.

Malcolm zări urmele mari și adînci ale propriilor pantofi. Apoi le observă pe cele, mai mici, ale tenișilor lui Annie. Ieşi în grădină și călcă pe ele, bucurîndu-se că pantofii lui le acopereau cu totul. Deja încetase să se întrebe ce se întîmplase cu Sean. Nu ştia pe unde se aflau ceilalți în casă, că Maria stătea pe o parte a patului, Annie pe cealaltă, iar Sean în biroul lui, uitîndu-se la așchia de os. Malcolm uită de prietenii lui o clipă, stînd în grădina pe care Meg, sora lui geamănă, o plantase și o lăsase în urmă. Meg nu mai era, se dăduse bătută, dar el încă se afla acolo. Se gîndea că îi trebuie o casă și o grădină a lui. Se imagina curățînd tufe de trandafiri și culegînd fasole. I se părea că fericirea, după o schimbare atît de măruntă, ar fi putut veni, în sfîrșit.

1988

1. Sfîntul Augustin, *Confesiuni*, trad. din lb. latină, introd. şi note de Eugen Munteanu, Editura Nemira, Bucureşti, 2009, cartea a VIII-a, cap. 12:29, pp. 266-267.

Marele Experiment

— *Dacă ești așa deștept, cum de nu ești bogat?*

Orașul era cel care îl întreba. Chicago, splendid în lumina de capitalism tîrziu a înserării. Kendall se afla într-un apartament de lux (nu al lui) situat la ultimul etaj al unei clădiri de bogătani de pe Lake Shore Drive. Pe geam se vedea lacul, optsprezece etaje mai jos. Dar, dacă îți lipeai fața de geam, cum făcea Kendall, vedeai plaja maronie întinzîndu-se pînă la Navy Pier, unde tocmai se aprindeau luminile de la Roata mare.

Piatra gotică cenușie cu care era placat Tribune Tower[1], oțelul negru al clădirii Mies[2] de alături – nu acestea erau culorile noului Chicago. Dezvoltatorii îi ascultau pe arhitecții danezi, care ascultau la rîndul lor natura, așa că ultimele ansambluri rezidențiale se îndreptau toate spre organic. Aveau fațade verde-deschis și acoperișuri unduitoare, ca niște fire de iarbă în bătaia vîntului.

Aici fusese cîndva o prerie. Asta îți aminteau ansamblurile.

Kendall se zgîia la clădirile de lux, gîndindu-se la oamenii care trăiau în ele (nu el) și întrebîndu-se ce aveau ei și el n-avea. Și-a mișcat fruntea pe geam și a auzit un foșnet de hîrtie. Avea un post-it galben lipit pe frunte. Probabil că intrase Piasecki în timp ce Kendall trăgea un pui de somn la birou și îl lipise acolo.

Pe el scria: „Gîndește-te numai“.

Kendall l-a mototolit și l-a aruncat în coșul de gunoi. Apoi a continuat să se uite pe geam la strălucitoarea Coastă de Aur[3].

De șaisprezece ani deja, Chicago îi acorda lui Kendall prezumția de nevinovăție. Îl întîmpinase cordial cînd sosise, cu poemele lui din „ciclul de cîntece“ compuse la Atelierul pentru scriitori din Iowa. Se lăsase impresionat de pletora de slujbe cu IQ ridicat din primii ani: corector pentru *The Baffler*; profesor de latină la Școala Latină. La douăzeci și ceva de ani,

să fi absolvit summa cum laude la Amherst, să fi primit o bursă Michener și să fi publicat, la un an după terminarea facultății din Iowa, o vilanelă absolut deprimantă în *TLS*[4] erau toate considerate semne promițătoare, pe atunci. Dacă Chicago începuse să se îndoiască de inteligența lui Kendall cînd acesta împlinise treizeci de ani, el nu observase. Lucra ca editor la o editură mică, Marele Experiment, care publica cinci titluri pe an. Proprietarul editurii era Jimmy Boyko, acum în vîrstă de optzeci și doi de ani. În Chicago, oamenii și-l aminteau pe Jimmy Boyko mai degrabă de pe vremea pornografiei din State Street[5] din anii ’60 și ’70 decît din mult mai lunga lui viață de susținător al libertății de expresie și de editor de cărți libertare. În apartamentul de lux al lui Jimmy lucra Kendall, a lui era panorama costisitoare pe care o sorbea acum din ochi. Mintea lui Jimmy era încă ageră. Era cam tare de urechi, dar dacă ridicai puțin vocea pentru a vorbi despre ce se mai întîmpla pe la Washington, în ochii albaștri ai bătrînului se aprindeau ferocitatea și neobosita răzvrătire.

Kendall și-a dezlipit fața de geam și s-a întors la birou, luînd în mîini cartea care zăcea acolo. *Despre democrație în America* a lui Alexis de Tocqueville. Tocqueville, de la care luase și numele de Marele Experiment, era una dintre pasiunile lui Jimmy. Într-o seară, cu șase luni în urmă, după ce-și băuse paharul de Martini din fiecare seară, Jimmy hotărîse că țara avea acum nevoie de o versiune superprescurtată a lucrării fundamentale a lui Tocqueville, spicuind toate profețiile făcute de francez despre America, dar în special pe cele care puneau administrația Bush în cea mai proastă lumină posibilă. Așa că asta făcuse Kendall în ultima săptămînă, citise *Despre democrație în America* și alesese părțile deosebit de frapante. Cum ar fi introducerea, de exemplu: „Dintre lucrurile noi care mi-au reținut atenția în timpul șederii mele în Statele Unite, nici unul nu mi-a părut mai izbitor decît egalitatea de condiții“[6].

— Cum naiba vine asta? urlase Jimmy cînd Kendall îi citise pasajul la telefon. De ce ar putea duce America lui Bush mai mare *lipsă* decît de egalitate de condiții?

Jimmy voia să intituleze cărticica *Democrația de buzunar*. După ce inspirația inițială i se stinsese, îi pasase proiectul lui Kendall. La început, el încercase să citească *Despre democraţie în America* de la cap la coadă. Dar după o vreme începuse să mai sară pasaje. Atît Volumul I, cît și Volumul II

conțineau porțiuni teribil de plictisitoare: metodologii de jurisprudență americană, examinări ale sistemului american de diviziune teritorială. Pe Jimmy îl interesau numai momentele vizionare. *Despre democrație în America* semăna cu poveștile pe care părinții le spun copiilor adulți despre eurile lor mai tinere, descrieri ale unor trăsături de caracter care s-au înrădăcinat și mai mult cu vremea sau ale unor ciudățenii ori înclinații depășite între timp. Era ciudat să citești un francez scriind despre America atunci cînd aceasta era mică, neamenințătoare și admirabilă, cînd încă era ceva subapreciat, putînd fi revendicată și susținută de francezi, ca muzica serială[7] sau romanele lui John Fante.

> „Ca și în pădurile stăpînite de om, moartea lovea aici neîncetat; însă nimeni nu se îngrijea să îndepărteze urmele stricăciunilor făcute de ea. Drept care rămășițele se îngrămădeau unele peste altele: timpul nu apuca să le prefacă îndeajuns de repede în pulbere și să pregătească spații noi. Dar rodirea nu contenea nici chiar printre aceste rămășițe. Plante agățătoare și ierburi de tot soiul răzbeau la lumină, biruind obstacolele; se tîrau de-a lungul copacilor doborîți, se insinuau în pulberea lor, săltau și rupeau scoarța veștedă care încă îi mai acoperea și croiau drum mlădițelor lor. Astfel moartea venea într-un fel în ajutorul vieții.“[8]

Cîtă splendoare! Cît de frumos era să-ți imaginezi cum arăta America în 1831, înainte de malluri și autostrăzi, înainte de suburbii și orașe-satelit, pe cînd malurile lacurilor erau „înconjurate de păduri, ca la începutul lumii“[9]. Cum fusese oare țara asta în copilăria ei? Cel mai important, însă, în ce punct o luaseră lucrurile razna și cum ne puteam întoarce? Cum venea moartea în ajutorul vieții?

Mare parte din cele descrise de Tocqueville nu semănau deloc cu America pe care o cunoştea Kendall. Alte opinii păreau să dea cortina la o parte, dezvăluind particularități americane prea intrinsece ca să le fi observat pînă atunci. Neliniștea crescîndă pe care identitatea americană o stîrnea în Kendall, senzația că anii lui de formare, pe timpul Războiului Rece, îl determinaseră să accepte pe negîndite diverse pietăți naționale, că i se băgase pe gît propagandă la fel de eficient ca unui copil crescut în Moscova pe vremea aceea îl făceau să vrea, acum, să înţeleagă pe deplin acest experiment numit America.

Și totuși, cu cît Kendall citea mai mult despre America anului 1831, cu atît își dădea seama mai clar cît de puține știa despre America de azi, a anului 2005, despre ce credeau și cum funcționau cetățenii ei.

Piasecki era exemplul perfect. Cu o seară înainte, la Coq d’Or, îi spusese:

— Dacă tu și cu mine n-am fi atît de cinstiți, am putea face o căruță de bani.

— Cum adică?

Piasecki era contabilul lui Jimmy Boyko. Venea în zilele de vineri, să plătească facturile și să țină contabilitatea. Era palid, transpirat, cu păr blond și moale pieptănat pe spate de pe fruntea prelungă.

— Nu verifică nimic, OK? i-a spus Piasecki. Nici măcar nu știe cîți bani are.

— Dar *cîți* bani are?

— Astea sînt informații confidențiale, a răspuns Piasecki. Primul lucru pe care îl înveți la cursurile de contabilitate e să-ți ții gura.

Kendall nu l-a presat. Se cam ferea să-i dea apă la moară lui Piasecki pe tema contabilității. Cînd se prăbuşise Arthur Andersen, în 2002, Piasecki și alți optzeci și cinci de mii de angajați rămăseseră fără slujbe. Lovitura îl cam destabilizase. Avea fluctuații de greutate, lua pastile de slăbit și mesteca Nicorette. Bea zdravăn.

Acum, în barul întunecos, tapițat cu piele roşie, plin de clienți veniți pentru *happy hour*, Piasecki și-a comandat un scotch. Așa că a cerut și Kendall unul.

— În pahar de director? întrebă chelnerul.

Kendall n-avea să fie niciodată director. Dar putea cere un pahar de director.

— Da, răspunse.

Au tăcut un timp, privind ecranul televizorului, pe care rula un meci de baseball de final de sezon. Jucau două echipe noi din divizia de vest. Kendall nu le recunoştea echipamentul. Pînă și baseballul se devalorizase.

— În fine, spuse Piasecki. Chestia e că, odată ce ți-ai luat-o în barbă cum mi-am luat-o eu, începi să vezi lucrurile altfel. Am fost educat să cred că majoritatea oamenilor respectă regulile. Dar, după ce Andersen s-a prăbușit cum s-a prăbușit – adică, să scoți o întreagă companie țap ispășitor pentru ce-au făcut niște mere putrede cu Ken Lay și Enron[10]…

Nu și-a dus gîndul pînă la capăt. Ochii i s-au aprins de o nouă suferință.

Paharele, butoaie miniaturale de scotch, au sosit la masă. Au terminat primul rînd și au comandat încă unul. Piasecki s-a servit din gustările primite din partea casei.

— Nouă oameni din zece, în locul nostru, cel puțin s-ar *gîndi* la asta, zise. Pe bune, nenorocitul ăsta! Cum a început să facă bani? De pe urma pizdelor. Asta a fost specializarea lui. Jimmy a fost pionierul pozelor cu

pizde. A mirosit că se terminase cu țîțele și cururile. Nici nu s-a mai ostenit cu așa ceva. Iar acum face pe sfîntul? Face pe activistul politic? Sper că nu te lași păcălit de balivernele astea.

— Ba să știi că mă las, răspunse Kendall.

— Din cauza cărților ălora pe care le publici? Uite ce-i, eu sînt cel care vede cifrele. Pierdeți bani în fiecare an. Nimeni nu citește așa ceva.

— Am vîndut cinci mii de exemplare din *Actele federaliste*[11], se apără Kendall.

— Majoritatea în Wyoming, pară Piasecki.

— Jimmy face lucruri bune cu banii lui. De toate donațiile la ACLU[12] nu zici nimic? Kendall se simți dator să adauge: Editura e doar o fațetă a ocupațiilor lui.

— Bun, lasă-l pe Jimmy o clipă, spuse Piasecki. Uită-te la țara asta. Bush–Clinton–Bush–poate Clinton. Asta nu-i democrație, pricepi? E o monarhie dinastică. Ce pot face oamenii ca noi? Ce mare chestie ar fi dacă am lua și noi un pic de frișcă de deasupra? Un pic de caimac? Îmi urăsc viața, băga-mi-aş ceva în ea. Dacă mă gîndesc la asta? Da. Sînt condamnat deja. Ne-au condamnat pe toți și ne-au furat mijloacele de trai, că am fost cinstiți sau nu. Așa că-mi spun, ia stai puţin, dacă oricum sînt vinovat, de ce naiba să-mi mai pese?

Chiar și cînd se îmbăta, sau se afla în locuri ciudate precum Coq d'Or, sau i se dezvăluia nefericirea cuiva, chiar și în astfel de momente, Kendall tot se simțea poet. Simțea cuvintele huruindu-i undeva în minte, de parcă încă s-ar fi ostenit să le pună pe hîrtie. Studia pungile vineții de sub ochii lui Piasecki, ticul pe care-l avea de a-și încorda mușchii maxilarului, costumul ieftin, părul ca mătasea de porumb și ochelarii de soare albaștri cu Tour de France purtați pe cap.

— Hai să te întreb ceva, spuse Piasecki. Cîți ani ai?

— Patruzeci și cinci, răspunse Kendall.

— Și vrei să fii, pentru tot restul vieții, redactor la o editură minoră ca Marele Experiment?

— Nu vreau să fac nimic pentru tot restul vieții, îi răspunse Kendall, zîmbind.

— Jimmy nu-ți plătește asigurare de sănătate, așa-i?

— Nu, recunoscu Kendall.

— El are atîţia bani, şi tu și cu mine sîntem practic freelanceri. Iar ție ți se pare un fel de revoluționar social.

— Și soției mele i se pare groaznic.

— Soția ta e deșteaptă, spuse Piasecki dînd din cap aprobator. Poate ar trebui să stau de vorbă cu ea.

Trenul care mergea spre Oak Park era îmbîcsit, macabru, aproape penal în sărăcia lui. Huruia pe șine, cu luminile pîlpîind. În momentele de iluminare, Kendall citea din Tocqueville. „Decăderea acestor popoare a început din ziua în care europenii au debarcat pe țărmurile lor; de atunci a continuat fără încetare; și este pe cale să se încheie în zilele noastre.“[13] Cu o hurducătură, trenul a ajuns la pod, traversînd rîul. Pe malul opus, structuri din sticlă și oțel cu un design care îți tăia răsuflarea se oglindeau în apă, strălucind. „Aceste țărmuri atît de bine alcătuite pentru comerț și industrie, aceste fluvii atît de adînci, această nesecată vale a Mississippiului, acest întreg continent păreau să fie atunci leagănul încă gol al unei mari națiuni.“[14]

I-a sunat telefonul mobil și a răspuns. Era Piasecki, îl suna de pe stradă, în drum spre casă.

— Mai ții minte despre ce-am vorbit? îl întrebă. Să știi că sînt beat.

— Și eu la fel, spuse Kendall. Stai fără grijă.

— Sînt beat, repetă Piasecki, dar vorbesc serios.

Kendall nu se așteptase vreodată să fie la fel de bogat ca părinții lui, însă nici nu-și închipuise că va cîștiga atît de prost sau că îl va afecta atît de mult. La cinci ani de cînd lucra pentru Marele Experiment, el și soția lui, Stephanie, de-abia adunaseră bani cît să-și ia o casă mare de renovat în Oak Park, fără să-și permită s-o renoveze.

Pe vremuri, condițiile vitrege de trai nu l-ar fi deranjat pe Kendall. Îi plăcuseră hambarele convertite și apartamentele-garaj cu încălzire proastă în care locuise cu Stephanie înainte să fie căsătoriți, și îi plăcuseră și apartamentele considerabil mai frumoase din zone dubioase în care locuiseră *după* ce se căsătoriseră. Sentimentul că aveau o căsătorie contraculturală, o alianță artistică devotată cultivării discurilor de vinil și a revistelor literare semestriale din Vestul Mijlociu, persistase și după ce se născuseră Max și Eleanor. Ce, nu fusese o idee inspirată să facă masă de înfășat din hamacul brazilian? La fel și posterul cu Beck privind în jos de peste pătuț, ce acoperea o gaură din perete.

Kendall nu-și dorise niciodată să ducă viața părinților săi. Asta fusese toată ideea, toată logica măreață a colecției de globuri cu zăpadă și a ochelarilor luați din piața de vechituri. Dar, pe măsură ce copiii creșteau,

Kendall a început să compare copilăria lor cu a lui, să i se pară defavorizată și să se simtă vinovat.

Din stradă, apropiindu-se pe sub copacii întunecați și picurînzi, casa lui părea destul de impresionantă. Peluza era amplă. Două urne de piatră flancau scara principală ce ducea la o verandă spațioasă. În afară tencuială care se cojea pe sub streșini, exteriorul arăta destul de bine. La interior începeau problemele. De fapt, problemele începeau cu însuși cuvîntul *interior*. Lui Stephanie îi plăcea să-l folosească. Era peste tot prin revistele de design răsfoite de ea. Una chiar se *chema* așa: *Interioare*. Dar Kendall nu era convins că locuința lor atinsese un stadiu autentic de interioritate. Fiindcă exteriorul dădea întruna năvală înăuntru. Prin tavanul băii principale se infiltra ploaia. Canalizarea refula prin scurgerea de la subsol.

Vizavi era oprit un Range Rover, dublînd altă mașină, cu țeava de eșapament fumegînd. Cînd a trecut pe alături, Kendall i-a aruncat o privire invidioasă celui de la volan. Se aștepta să fie un om de afaceri sau o nevastă stilată de prin suburbii. Dar la volan stătea o femeie modestă, între două vîrste, purtînd un hanorac cu Wisconsin, care vorbea la telefonul mobil.

Deși ura SUV-urile, Kendall știa care e prețul de pornire al unui Range Rover: 75.000 de dolari. De pe site-ul oficial Range Rover, unde un soț treaz noaptea tîrziu își putea personaliza mașina proprie, Kendall mai știa că, dacă alegeai „Pachetul de Lux“ (de preferat cu tapițerie din cașmir cu margine bleumarin și bord din nuc cu noduri), ajungeai cu prețul la 82.000 de dolari. Era o sumă de neconceput, o sumă strivitoare. Și totuși, pe aleea casei de alături era un alt Range Rover, al vecinului său, Bill Ferret. Acesta se ocupa de software – crea sau lansa aşa ceva pe piață. La un grătar în curtea din spate, vara trecută, Kendall îl ascultase cu o faţă serioasă pe Bill explicîndu-i cum e cu profesia lui. Era specialist în feţe serioase. Asta era faţa cu care își obișnuise profesorii din liceu și din facultate, de pe locul lui din primul rînd: faţa unui student mereu atent, de nota zece. Și totuși, în ciuda aparentei lui atenții, Kendall nu-și amintea ce-i spusese Bill despre slujba lui. În Canada exista o firmă de software numită Waxman, iar Bill avea acțiuni la Waxman, sau Waxman avea acțiuni la firma lui Bill, Duplicate, și ori Waxman, ori Duplicate se gîndeau să „iasă pe bursă“, chestie care părea bună, doar că Bill tocmai înființase o a treia firmă de software, Triplicate, așa că Waxman, sau Duplicate, sau poate ambele îl forțaseră să semneze o „clauză de neconcurență“, care avea să fie în vigoare timp de un an.

Înfulecîndu-și hamburgerul, Kendall pricepuse că așa vorbeau oamenii, în lume – în lumea reală în care trăia și el, dar în care, paradoxal, încă nu intrase. În această lume reală existau chestii ca software personalizat și părți sociale și conflicte corporatiste machiavelice, toate ducînd la posibilitatea de-a avea un Range Rover sfîșietor de frumos, verde-închis, parcat pe propria alee pavată.

Poate Kendall nu era chiar atît de deștept.

A luat-o pe aleea din față și a intrat în casă, unde a găsit-o pe Stephanie în bucătărie, lîngă cuptorul aprins. Aruncase corespondența din ziua aceea pe blatul de bucătărie și frunzărea o revistă de arhitectură. Kendall s-a apropiat din spate și a sărutat-o pe ceafă.

— Nu te supăra, îi zise ea. Am dat drumul la cuptor acum cîteva minute.

— Nu mă supăr. Nu mă supăr niciodată.

Stephanie s-a hotărît să nu-l contrazică. Era o femeie minionă, delicată, care lucra la o galerie de fotografie contemporană. Avea aceeași tunsoare de paj ca în perioada în care era studentă la literatură comparată, cînd se cunoscuseră, cu douăzeci și doi de ani în urmă, la un seminar de dezvoltare personală. După ce trecuse de patruzeci de ani, Stephanie începuse să-l întrebe pe Kendall dacă nu era prea bătrînă ca să se mai îmbrace cum se îmbrăca. Dar el îi răspundea sincer că în ținutele ei studiate, cumpărate la mîna a doua – cu geacă de piele lungă din petice de diferite culori sau fustă de majoretă sau căciulă rusească din imitație de blană –, arăta la fel de bine ca oricînd.

În revista pe care se uita Stephanie erau fotografii cu renovări urbane. Pe una dintre pagini era o locuință urbană din cărămidă a cărei parte din spate fusese demolată ca să facă loc unei anexe pătrate din sticlă; pe alta apărea o casă placată cu cărămidă aparentă ai cărei pereţi despărţitori din interior fuseseră îndepărtaţi și care acum era luminoasă și aerisită ca o mansardă din Soho. Acesta era idealul: să rămîi fidel unui etos conservator fără să te privezi de confortul omului modern. Familiile arătoase, prospere, care locuiau în acele case erau adesea surprinse în momente de destindere, luînd micul dejun sau primind oaspeți, viețile lor părînd desăvîrșite de soluții de design ce transformau pînă și aprinderea unui bec sau umplerea unei căzi în experiențe armonioase care te împlinesc.

Kendall s-a apropiat de Stephanie și s-au uitat împreună la poze. Apoi a întrebat:

— Unde sînt copiii?

— Max e la Sam. Eleanor spune că-i prea frig aici, așa că doarme la Olivia.

— Știi ce? a zis Kendall. Îmi bag picioarele. Hai să dăm căldura mai tare.

— Nu putem. Factura de luna trecută a fost imensă.

— Dar nici să ținem cuptorul deschis nu e o soluție.

— Știu, însă e cumplit de frig aici.

Kendall s-a întors cu fața spre ferestrele de deasupra chiuvetei. Aplecîndu-se, a simțit aerul rece care intra printre ochiurile de geam. Un curent de toată frumusețea.

— Piasecki mi-a spus astăzi ceva interesant.

— Cine?

— Piasecki. Contabilul. De la birou. A spus că e incredibil că Jimmy nu-mi plătește asigurare medicală.

— Păi, eu nu ți-am spus?

— Ei, Piasecki e de acord cu tine.

Stephanie a închis revista. Apoi a închis ușa cuptorului și a oprit gazul.

— Plătim la Blue Cross șase mii de dolari pe an. În trei ani strîngem cît pentru o bucătărie nouă.

— Sau i-am putea cheltui pe căldură, a zis Kendall. Atunci nu ne-ar mai părăsi copiii. Ne-ar iubi în continuare.

— Te iubesc și acum. Nu-ți face griji. Se întorc ei la primăvară.

Kendall și-a sărutat din nou soția pe ceafă înainte să iasă din bucătărie. A urcat la etaj, mai întîi ca să se ducă la baie, apoi ca să-și ia un pulover, dar intrînd în domitorul matrimonial, a încremenit.

Erau multe astfel de dormitoare matrimoniale în Chicago. Pe tot cuprinsul țării, din ce în ce mai multe dormitoare matrimoniale aparținînd unor cupluri stresate, cu două salarii, arătau așa. Cu cearșafurile și păturile mototolite pe pat, cu pernele ori turtite, ori dezbrăcate de fețe, dînd la iveală pete de salivă sau fulgi, cu ciorapii și chiloții aruncați ca niște piei de animal pe podea, dormitorul semăna cu un bîrlog în care hibernaseră recent doi urși. Sau încă mai hibernau. În unul dintre colțuri se înălța un delușor de rufe murdare de vreun metru. Cu cîteva luni în urmă, Kendall se dusese la Bed Bath & Beyond[15] și cumpărase un coș de rufe din răchită. După aceea, familia își aruncase conștiincios rufele murdare în el. Dar curînd coșul se umpluse, iar ei începuseră să arunce rufele înspre acesta. Probabil coșul rămăsese acolo, îngropat sub piramida de rufe.

Cum se întîmplase asta într-o singură generație? Dormitorul părinților lui nu arătase așa niciodată. Tatăl lui Kendall avea o comodă plină cu lenjerie frumos împăturită, un dulap plin de costume și cămăși călcate. În fiecare seară se băga într-un pat perfect aranjat. Acum, dacă ar fi vrut să trăiască așa cum trăia tatăl lui, trebuia să angajeze o spălătoreasă și o femeie de serviciu, o secretară personală și o bucătăreasă. Trebuia să angajeze o nevastă. N-ar fi fost grozav? Și lui Stephanie i-ar fi prins bine. Toată lumea avea nevoie de o nevastă, și nimeni nu mai avea așa ceva.

Dar ca să angajeze o nevastă, Kendall trebuia să facă mai mulți bani. Alternativa era să trăiască așa cum trăia, ca un burlac însurat, în sărăcia clasei de mijloc.

Ca majoritatea oamenilor cinstiți, Kendall își închipuia cîteodată cum ar fi să comită o infracțiune. Totuşi, în zilele următoare, s-a trezit că merge cu fanteziile infracționale pînă la un nivel infracțional. Cum delapidezi, dacă vrei să delapidezi ca la carte? Ce greșeli fac amatorii veritabili? Cum poţi fi prins și care sînt pedepsele?

Spre mirarea lui de delapidator închipuit, ziarele erau cît se poate de instructive. Nu doar sinistrul *Chicago Sun-Times*, cu articolele sale despre contabili dependenţi de jocuri de noroc și companii de transport ale „minorității“ irlandeze. Mult mai educative erau paginile de afaceri din *Tribune* sau din *Times*. Aici aflai despre directorul unui fond de pensii care deturnase cinci milioane, sau despre geniul coreeano-american al fondurilor speculative care dispăruse cu un sfert de miliard de dolari din banii unor pensionari din Palm Beach și care se dovedise a fi un mexican pe nume Lopez. Întorceai pagina și citeai despre administratorul de la Boeing, condamnat la patru luni de închisoare pentru falsificarea de contracte cu aviația militară. Abuzurile lui Bernie Ebbers[16] și Dennis Kozlowski[17] țineau prima pagină, dar din articolele scurte de la A21 sau C15, dînd detalii despre fraudele mai puțin zgomotoase, despre măiestria escrocilor care lucrau cu nuanțe mai subtile, înțelegea Kendall amploarea înșelăciunii generale.

La Coq d’Or, în vinerea următoare, Piasecki spuse:

— Știi ce greșeală fac majoritatea oamenilor?

— Nu.

— Își cumpără o casă pe malul mării. Sau un Porsche. Atrag atenția asupra lor. Nu se pot abține.

— N-au disciplină, spuse Kendall.

— Exact.
— N-au principii.
— Corect.

Nu prin înşelăciune funcționa America? America aceea *reală* pe care Kendall, cu nasul vîrît în *Rhyme's Reason*[18], nu o observase? Cît de diferite erau faptele acestor mici delapidatori corporatiști de frauda contabilă de la Enron? Și cum rămînea cu toți oamenii de afaceri suficient de deștepți ca să *nu* fie prinși care reușeau să scape de acuzații? Modelul ridicat la rang de cinste nu era cel al onestității și transparenței. Ba dimpotrivă.

În copilăria lui Kendall, politicienii americani negau ideea că Statele Unite ar fi un imperiu. Dar acum încetaseră. Renunțaseră. Toată lumea știa că e un imperiu acum. Toată lumea era mulțumită.

Iar pe străzile orașului Chicago, ca și pe străzile din Los Angeles, New York, Houston sau Oakland, mesajul începea să se facă auzit. Cu cîteva săptămîni în urmă, Kendall văzuse la televizor filmul *Patton*[19]. I se amintise că generalul fusese aspru pedepsit pentru pălmuirea unui soldat. În timp ce Rumsfeld[20] nu era tras în nici un fel la răspundere acum pentru Abu Ghraib[21]. Pînă și președintele, care mințise cu privire la armele de distrugere în masă, fusese reales. Pe străzi, oamenii prindeau ideea. Numai victoria, puterea, muşchii contau, și limbajul ambiguu la nevoie. Se vedea după cum conduceau oamenii, după cum îți tăiau fața, îți făceau semne obscene, te înjurau. Femei și bărbați deopotrivă, arătînd furie și duritate. Toți știau ce vor și cum să obțină. Nimeni nu se mai lăsa păcălit.

Țara îți semăna întru totul. Cu cît o cunoșteai mai bine, cu atît mai multe motive aveai să te rușinezi.

Apoi, ce-i drept, nu era chiar un chin să trăiești în plutocrație. Jimmy era tot în Montecito, iar în zilele de lucru Kendall avea acces la apartamentul său. Existau portari slugarnici, hamali invizibili care luau gunoiul, un detașament de menajere poloneze care veneau miercurea și vinerea dimineața să strîngă după Kendall, să frece WC-urile în toaleta maură și să curețe bucătăria însorită în care lua prînzul. Apartamentul era un duplex. Kendall lucra la etajul de sus. La etajul de jos era „Camera de jad" a lui Jimmy, unde își ținea colecția de jad chinezesc în vitrine ca de muzeu. (Dacă te gîndeai la infracțiuni, era o idee bună să începi în Camera de jad.)

Din biroul său, de cîte ori ridica ochii de la cartea lui Tocqueville, Kendall vedea lacul lăptos întinzîndu-se în toate direcțiile. Vidul ciudat de la marginea orașului Chicago, felul în care se oprea brusc, mai ales la apus

sau pe ceață, părea să fie sursa întregii lui activități. Pămîntul așteptase să fie exploatat. Aceste țărmuri atît de potrivite pentru comerț și industrie dăduseră naștere la mii de fabrici. Fabricile își trimiseseră vehiculele de oțel prin toată lumea, iar acum aceste vehicule, în varianta lor blindată, se ciocneau pentru controlul petrolului ce alimenta întreaga operațiune.

La două zile după discuţia cu Piasecki, Kendall sună pe telefonul fix din Montecito al șefului său. Răspunse soția lui Jimmy, Pauline. Era ultima lui soție, cea alături de care își găsise liniștea conjugală. Jimmy mai fusese însurat de două ori, o dată cu iubita lui din liceu și o dată cu o Miss Univers cu treizeci de ani mai tînără; Pauline avea vîrsta adecvată și era o femeie deșteaptă și blîndă, care conducea Fundația Boyko și-și petrecea timpul împărțind banii lui Jimmy.

După ce vorbi cu Pauline vreun minut, Kendall întrebă dacă poate discuta cu Jimmy, iar cîteva clipe mai tîrziu auzi vocea lui tunătoare.

— Ia zi, puştiule.

— Bună, Jimmy, ce faci?

— Tocmai m-am dat jos de pe Harley. Am fost pînă-n Ventura și înapoi. Acum mă cam doare fundul, dar sînt fericit. Ia zi.

— Așa, spuse Kendall. Păi, voiam să vorbesc cu tine despre o chestie. Mă ocup de editura asta de șase ani. Și cred că ești mulțumit de munca mea.

— Da, sînt mulțumit, răspunse Jimmy. N-am de ce să mă plîng.

— Ținînd cont de prestația mea, și de vechimea pe care o am, voiam să te întreb dacă ar fi posibil să faci cumva să-mi oferi o asigurare medicală. Am…

— Nu se poate, spuse Jimmy.

Bruschețea răspunsului era tipică pentru el: exact același fel de zid îl ridicase toată viața, ca să-l apere de băieții polonezi care-l băteau cînd se întorcea de la școală, de tatăl său, care îi spusese că e un neisprăvit și că n-o să realizeze nimic în viață, și, mai tîrziu, de polițiștii de la moravuri care hărțuiau studioul unde Jimmy își tipărea și vindea revistele deocheate, de toți afaceriștii concurenți care încercaseră să-l înșele și, în cele din urmă, de ipocriți și de politicienii unși cu toate alifiile care subminau Primul Amendament și extindeau fără limite drepturile garantate de al Doilea.

— N-a fost inclusă niciodată în pachetul tău salarial. Eu conduc aici o entitate nonprofit, puştiule. Piasecki tocmai mi-a trimis bilanțul. Sîntem pe minus anul ăsta. Sîntem pe minus în *fiecare* an. Publicăm toate cărțile astea importante, fundamentale, patriotice – cărți esențiale – și nimeni nu le

cumpără! Oamenii din țara asta dorm! O întreagă națiune pe Diazepam. Moș Ene Rove[22] le suflă tuturor praf în ochi.

Și se dezlănțui într-o perorație afurisindu-i pe Bush, Wolfowitz și Perle, însă apoi probabil se simți prost că evită subiectul discuției, fiindcă reveni la acesta, îmblînzindu-și tonul.

— Uite ce e, știu că ai familie. Trebuie să faci ce e mai bine pentru tine. Dacă vrei să-ți testezi valoarea în cîmpul muncii, eu te înțeleg. Mi-ar părea rău să te pierd, Kendall, dar aș înțelege dacă te-ai hotărî să mergi mai departe.

Se lăsă liniștea pe fir.

Jimmy spuse:

— Gîndește-te la asta.

Își drese glasul.

— Așa, dacă tot vorbim, ia zi! Cum merge cu *Democrația de buzunar*?

Kendall ar fi vrut să-și păstreze tonul profesional. Dar nu reuși să-și ascundă dezamăgirea din glas cînd răspunse:

— Merge.

— Cînd crezi că o să-mi poți arăta ceva?

— Habar n-am.

— Poftim?

— N-am un răspuns în clipa de față.

— Uite ce-i, chestia asta e o afacere, spuse Jimmy. Crezi că ești primul editor pe care l-am avut? Nu. Angajez oameni tineri și îi înlocuiesc atunci cînd își văd de drum. Ești liber să faci la fel. Așa merg lucrurile. Fără legătură cu treaba pe care ai făcut-o, și care a fost impecabilă. Îmi pare rău, puştiule. Să mă anunți și pe mine ce-ai hotărît.

Cînd a închis Kendall telefonul, soarele apunea. Apa reflecta albastrul-cenușiu al cerului pe înserat, iar luminile stațiilor de pompare se aprinseseră, făcîndu-le să arate ca un șir de foișoare plutitoare. Kendall s-a lăsat să cadă în scaunul de la birou, cu paginile xeroxate din *Despre democrație în America* împrăștiate dinainte. Tîmpla stîngă îi zvîcnea. Și-a masat fruntea și s-a uitat la pagina din fața lui:

> „Nu că în Statele Unite nu ar exista, ca în alte locuri, oameni bogați – chiar nu cunosc altă țară unde dragostea de bani să ocupe un loc mai mare în inima omului și unde să se profeseze un dispreț mai profund față de teoria permanentei egalități a bunurilor. Însă averea circulă acolo cu o rapiditate de necrezut și experiența ne învață că se întîmplă arareori ca două generații să se bucure de avantajele ei“[23].

Kendall s-a răsucit cu scaunul și a pus mîna pe telefon. A format numărul lui Piasecki și, după un singur țîrîit, acesta a răspuns.

— Hai să ne vedem la Coq d'Or, zise Kendall.

— Acum? De ce?

— Nu vreau să discutăm la telefon. Îți spun cînd ajungi.

Așa se făcea. Asta însemna să iei frîiele în mîini. Într-o clipă, totul se putea schimba.

În lumina amurgului, Kendall o luă pe jos de pe Lake Shore Drive pînă la Hotelul Drake, unde era intrarea dinspre stradă a barului. Se așeză într-un separeu din spate, departe de tipul în smoching care cînta la pian, își luă ceva de băut și îl așteptă pe Piasecki.

Acesta veni după jumătate de oră. De cum se așeză, Kendall se uită la el peste masă și zîmbi.

— Apropo de ideea despre care pomeneai zilele trecute, zise el.

Piasecki îi aruncă o privire piezișă.

— Vorbești serios, sau îți arde de glumă?

— Sînt interesat.

— Să nu faci mișto de mine.

— Nu fac, spuse Kendall. Doar eram curios. Cum ar funcționa? Tehnic vorbind.

Piasecki se aplecă mult în față, ca să fie auzit peste clinchetul muzicii.

— N-am spus niciodată ce urmează să spun. Bine?

— Bine.

— Dacă te-apuci de aşa ceva, prima chestie pe care trebuie s-o faci e să deschizi o firmă fantomă. Pe urmă emiţi facturi de pe firma asta. Şi Marele Experiment le plătește. După cîțiva ani, închizi contul și lichidezi firma.

Kendall se străduia să priceapă.

— Dar facturile ar fi pentru nimic. N-ar bate la ochi?

— Cînd crezi că a verificat Jimmy ultima oară niște facturi? Are optzeci și doi de ani, pentru numele lui Dumnezeu. E în California și ia Viagra ca să mai fută și el cîte-o curvă. Nu se gîndește la facturi. Are mintea ocupată.

— Și dacă ne vine vreun control?

De data asta a fost rîndul lui Piasecki să zîmbească.

— Îmi place cum spui „ne". Ei, aici intervin *eu*. Dacă ne vine un control, cine se ocupă de asta? Eu. Le arăt celor de la fisc facturile și plățile. Cîtă vreme plățile noastre către firma fantomă se potrivesc cu facturile, totul va arăta cum trebuie. Iar dacă plătim impozitul adecvat pe venit, ce motiv are fiscul să se plîngă?

Nu părea prea complicat. Kendall nu era obișnuit să gîndească așa, nu atît din punct de vedere infracțional, cît financiar, dar după un pahar de

scotch a început să priceapă cum ar putea funcționa. S-a uitat prin bar, la oamenii de afaceri care beau zdravăn și băteau palma.

— Nu vorbesc de cine știe ce sume, spunea Piasecki. Jimmy are o avere de vreo optzeci de milioane. Vorbesc poate de jumate de milion pentru tine, jumate de milion pentru mine. Sau, dacă lucrurile merg strună, cîte un milion de fiecare. Apoi închidem, ne acoperim urmele și ne mutăm în Bermude.

Cerșind atenția lui Kendall din ochi, Piasecki spuse:

— Jimmy face la bursă peste un milion la fiecare patru luni. Pentru el e o nimica toată.

— Dar dacă ceva merge prost? Am familie.

— Și ce, eu n-am? Tocmai la familia mea mă gîndesc. În țara asta nu există dreptate. Lucrurile sînt *nedrepte*. De ce să nu ia și un tip deștept, ca tine, o bucată din ciolan? Ți-e frică?

— Da, îi răspunse Kendall.

— Dacă facem asta, e *bine* să-ți fie frică. Doar un pic. Din punct de vedere statistic, însă, aș zice că șansele să fim prinși sînt de vreo unu la sută. Poate nici atît.

Pentru Kendall, simplul fapt că purta această discuție era palpitant. Totul în Coq d'Or, de la gustările uleioase pînă la divertismentul amintind de Tin Pan Alley[24] și decorul fals-napoleonian, sugera că erau în 1926. Kendall și Piasecki stăteau aplecați unul spre altul conspirativ, ca niște gangsteri de modă veche. Văzuseră filmele cu mafioți, știau cum se face. În infracționalitate nu e ca în poezie, unde o mișcare îi urmează alteia. Aceleași intrigi țesute în Chicago cu optzeci de ani înainte se țeseau și acum.

— Îți spun, în doi ani am putea să ne terminăm deja treaba, continuă Piasecki. Simplu și frumos, fără să lăsăm urme. Apoi ne investim banii și ne aducem contribuția la PIB.

Ce e poetul dacă nu un individ trăind într-o lume a fanteziei? Care, în loc să facă, visează. Cum ar fi să *faci*? Să-ți folosești creierul în universul palpabil al banilor, nu pe tărîmul intangibil al cuvintelor?

N-avea să-i spună nimic lui Stephanie despre toate astea. Ci că primise o mărire de salariu. Odată cu acest gînd, îi mai trecu unul prin minte: să-ți renovezi bucătăria nu înseamnă să atragi atenția. Puteau amenaja întregul interior fără să bată la ochi.

Kendall își vedea casa renovată, la doi ani de-acum: modernizată, izolată, caldă, copiii fericiți, soția răsplătită, după tot ce făcuse pentru el.

Averea circulă cu o rapiditate de necrezut…

Să se bucure de avantajele ei…

— Bine, mă bag, spuse Kendall.

— Te bagi?

— Lasă-mă să mă gîndesc.

Era suficient pentru Piasecki deocamdată. Ridică paharul.

— Pentru Ken Lay, spuse el. Eroul meu.

— Ce domeniu de activitate va avea firma pe care o înființați?

— Va fi un depozit.

— Iar dumneavoastră sînteți…?

— Directorul. Unul din cei doi directori, de fapt.

— Împreună cu domnul… – jurista, o femeie îndesată, cu o claie de păr, căută pe cererea de înregistrare – …domnul Piasecki.

— Exact, spuse Kendall.

Era într-o după-amiază de sîmbătă. Kendall se afla în centrul Oak Parkului, în biroul minuscul, ticsit cu diplome, al juristei. Max era afară, pe trotuar, încercînd să prindă frunzele aurii care cădeau învîrtindu-se. Alerga încolo și încoace, cu brațele întinse.

— Mi-ar prinde bine și mie niște spațiu de depozitare, glumi jurista. Mă scoate din minți echipamentul sportiv al copiilor. Snow-boarduri și plăci de surfing, rachete de tenis, bețe de lacrosse, de-abia mai reușesc să bag mașina în garaj.

— Ne vom ocupa de depozitare comercială, spuse Kendall. Magazie comercială. Pentru firme. Îmi pare rău.

Nici măcar nu văzuse locul. Era undeva la periferie, pe lîngă Kewanee. Piasecki fusese acolo cu mașina și semnase contractul de închiriere pentru teren. Nu era nimic pe el, în afară de o pompă veche de benzină Esso năpădită de buruieni. Dar avea o adresă legală și, în scurt timp, sub denumirea de Midwestern Storage, urma să aibă și un venit constant.

Cum Marele Experiment vindea puține cărți, editura avea de gestionat un inventar destul de mare. Pe lîngă magazia curentă din Schaumburg, Kendall avea să înceapă curînd să trimită un număr fictiv de cărți la depozitul din Kewanee. Midwestern Storage avea să factureze acest serviciu către Marele Experiment, iar Piasecki urma să trimită cecuri firmei. Imediat ce termina de completat actele pentru înregistrarea firmei, Piasecki

avea de gînd să deschidă un cont bancar pentru Midwestern Storage. Împuterniciți pe cont aveau să fie Michael J. Piasecki și Kendall Wallis.

Totul era cît se poate de elegant. Kendall și Piasecki aveau să dețină o firmă legală. Firma avea să încaseze bani conform legii, să-și plătească taxele conform legii, iar ei doi aveau să împartă profitul și să-l treacă la venituri în declarația de impunere. Cine să știe vreodată că depozitul nu depozita nici o carte pentru că nu *exista* nici un depozit?

— Sper doar ca bătrînul să nu dea colţul, zisese Piasecki. Trebuie să ne rugăm ca Jimmy să fie sănătos.

Cînd Kendall semnase documentele necesare, jurista îi spusese:

— Bun, voi depune actele luni, în numele dumneavoastră. Felicitări, sînteți fericitul deținător al unei societăți comerciale în statul Illinois.

Afară, Max încă se mai învîrtea pe sub frunzele căzătoare.

— Cîte ai prins azi, amice? l-a întrebat Kendall.

— Douăzeci și două, a strigat Max.

Kendall a ridicat ochii spre cer şi s-a uitat cum frunzele roșii și aurii cădeau învîrtindu-se la pămînt. Și-a îndesat documentele sub braț.

— Încă cinci, și trebuie să mergem acasă, a zis Kendall.

— Zece!

— Bine, încă zece. Gata? Olimpiada prinderii frunzelor începe – acum!

Într-o dimineață de luni din ianuarie, la începutul unei noi săptămîni, Kendall era din nou în tren, citind despre America: „Există în lume o țară unde marea revoluție socială despre care vorbesc pare să fi ajuns aproape de limitele ei naturale“[25]. Kendall avea în picioare niște pantofi noi de marochin, în două tonuri de culoare, luați de la magazinul Allen Edmonds de pe Michigan Avenue. În rest, arăta ca de obicei: aceiași pantaloni de bumbac, același sacou de catifea reiată ros în coate. Nimeni din tren n-ar fi ghicit că nu era tipul moale, cu aer de savant, care părea. Nimeni nu și l-ar fi imaginat pe Kendall făcîndu-și livrarea săptămînală la cutia poștală din fața clădirii de bogătani (ca să nu observe portarii plicurile de depunere adresate băncii din Kewanee). Văzîndu-l pe Kendall cum mîzgălea cifre pe marginea ziarului, majoritatea pasagerilor își închipuiau că dezleagă un joc de Sudoku și nu că estimează cîștigurile potențiale ale unui depozit bancar pe cinci ani. Kendall era perfect deghizat în costumul său de editor. Era ca scrisoarea furată[26] a lui Poe, ascunsă în văzul lumii.

Cine spunea că nu e deștept?

Teama fusese cea mai mare în primele cîteva săptămîni. Kendall se trezea la trei dimineața cu senzația că are un cablu electric vîrît în buric. Dacă Jimmy observa tipărirea, expedierea și costurile de depozitare ale cărților fantomă? Dacă Piasecki se îmbăta și îi făcea confidenţe unei barmanițe drăguțe care, din întîmplare, avea un frate polițist? Lui Kendall i se învîrteau în cap tot soiul de nenorociri și pericole potențiale. Cum se băgase în așa o poveste, cu așa un complice? Întins în pat lîngă Stephanie, care dormea somnul drepților, stătea treaz cu orele, avînd în cap imagini cu închisori și infractori conduși în arest.

După o vreme i-a fost mai ușor. Teama e o emoție ca oricare alta. De la stadiul inițial de intensitate pătimașă, se domolise încetișor, devenind rutină, apoi ceva aproape neobservat. În plus, lucrurile merseseră atît de bine. Kendall făcea cecuri diferite, unul pentru cărțile pe care chiar le tipăreau, altul pentru cele pe care el și Piasecki doar se prefăceau că le tipăresc. Vinerea, contabilul introducea aceste debite în conturile lui, odată cu veniturile săptămînale.

— Arată ca un cont de profit și pierdere, îi spuse el lui Kendall. De fapt, îl scutim pe Jimmy de o parte din impozite. Ar trebui să ne mulţumească.

— Atunci de ce nu-i spunem și lui? întrebă Kendall.

Piasecki izbucni în rîs.

— Chiar dacă i-am spune, e atît aerian încît n-ar ține minte.

Kendall era în continuare foarte discret, conform planului. Deși contul firmei Midwestern Storage crescuse încet, pe alee rămăsese parcat același Volvo rablagit. Banii stăteau departe de ochi iscoditori. Se vedeau doar pe dinăuntru. În *interior*. În fiecare seară cînd ajungea acasă, Kendall evalua progresul zugravilor angajați, al tîmplarilor și al muncitorilor de la firma de pus mochete. În același timp se interesa și de alte interioare: grădinile înconjurate de ziduri ale conturilor de economii pentru studii (grădina lui Max, grădina lui Eleanor); sanctuarul unui fond de pensii privat.

Și mai era ceva ascuns la el acasă: o soție. O chema Arabella. Era din Venezuela și știa foarte puțină engleză. În prima ei zi, ajungînd în fața muntelui de haine murdare din dormitorul matrimonial, nu se arătase nici șocată, nici îngrozită. Nu făcuse decît să care stivă după stivă la subsol, le spălase, le uscase și le împăturise, apoi le pusese la loc în sertarele lor. Kendall și Stephanie erau în culmea fericirii.

În ansamblul de pe malul lacului, Kendall făcea ceva ce nu mai făcuse de mult: își făcea treaba. A terminat de prescurtat *Despre democrație în America*. A trimis cu FedEx manuscrisul la Montecito și, chiar a doua zi, s-a

apucat să scrie propuneri pentru republicarea altor cărți obscure. Trimitea două-trei propuneri pe zi, însoțite de exemplare tipărite sau digitale ale cărților respective. În loc să aștepte răspunsurile lui Jimmy, îl suna întruna și îl bătea la cap cu întrebări. Inițial, acesta îi răspunsese la telefoane. Dar în scurt timp începuse să se plîngă de frecvența lor și, în cele din urmă, îi spusese lui Kendall să nu-l mai sîcîie cu amănunte și să se ocupe singur de treburi.

— Am încredere în gusturile tale, i-a zis Jimmy.

Nu mai suna aproape deloc la birou.

Trenul îl lăsă pe Kendall în Union Station. Ieșind pe Madison Street, se urcă într-un taxi (plătindu-l cu bani lichizi, nedetectabili) și îl rugă pe șofer să-l lase cu o stradă înainte de clădirea de bogătani. De acolo își tîrșîi picioarele pînă după colț, arătînd de parcă venise pe jos. Îl salută pe Mike, portarul de serviciu, și se îndreptă spre lift.

Apartamentul de lux era gol. Nici menajerele nu erau pe-acolo. Liftul te lăsa la etajul inferior și, mergînd pe hol, spre scările în spirală ce duceau la biroul lui, Kendall trecu pe lîngă Camera de jad a lui Jimmy. Încercă ușa. Nu era încuiată. Așa că intră.

Nu avea intenția să fure nimic. Ar fi fost o tîmpenie. Voia doar să încalce regula, să adauge acest mic gest de nesupunere mult mai marelui său act de răzvrătire *à la* Robin Hood. Camera de jad semăna cu o sală de muzeu sau cu un magazin exclusivist de bijuterii, avînd pereții acoperiţi cu o tîmplărie perfect lucrată, cu sertare și rafturi încastrate. La intervale regulate, în vitrine luminate, stăteau piesele de jad. Piatra nu era verde-închis, cum se își închipuise Kendall, ci verde-pal. Din cîte își amintea, Jimmy îi spusese că jadul cel mai de preț, cel mai rar, e aproape alb și că exemplarele cele mai apreciate sînt cele sculptate dintr-o singură bucată de piatră.

Modelele sculpturilor erau greu de distins, formele fiind atît de sinuoase, încît la început Kendall se gîndi că animalele reprezentate erau șerpi sau șopîrle. Dar apoi își dădu seama că sînt capete de cai. Alungite, conice, răsucite spre interior. Cai cu capetele lipite de corp, parcă dormind.

Deschise unul dintre sertare. Înăuntru, pe un pat de catifea, era alt cal.

Kendall îl luă în mînă. Își plimbă degetul pe coama lui. Se gîndi la artizanul care îl lucrase, un tip din China de acum o mie șase sute de ani, al cărui nume nu îl mai știa nimeni acum și care murise împreună cu toți cei de pe vremea Dinastiei Jin, dar care, uitîndu-se la un cal viu ce răsufla pe un cîmp cețos undeva în valea Fluviului Galben, *văzuse* animalul atît de

limpede, încît reușise să-i redea forma în această bucată de piatră prețioasă, făcînd-o astfel și mai prețioasă decît era. Dorința umană de-a realiza ceva atît de inutil, ceva care cere atîta migală și măiestrie, ceva de-a dreptul nebunesc, îl emoționase întotdeauna pe Kendall, pînă cînd încetase să-l mai emoționeze din cauza neputinţei de a-l realiza el însuși. A neputinţei de a-și păstra tenacitatea necesară și de-a accepta rușinea că se îndeletniceşte cu un asemenea meșteșug într-o cultură care nu doar că nu prețuia disciplina, ci o ridiculiza de-a dreptul.

Și totuși acest sculptor în jad reușise. Deși el n-avea s-o știe niciodată, calul său somnolent, de un alb lăptos, care trăise cu atîta timp în urmă, încă nu murise, încă nu, fiindcă iată-l în mîna lui Kendall, luminat difuz de becurile cu halogen încastrate în această cameră ca o vitrină cu bijuterii.

Aproape cu venerație, Kendall puse capul de cal înapoi în sertarul lui catifelat și îl închise. Pe urmă ieși din Camera de jad și urcă la el în birou.

Pe podea erau o mulțime de cutii pline cu cărți. Primele exemplare din *Democrația de buzunar* tocmai veniseră de la tipografie – de la tipografia adevărată –, iar Kendall se pregătea să trimită exemplare lanțurilor de distribuție în librării și magazinelor din muzeele de istorie. Tocmai se așezase la birou și pornise calculatorul cînd îi sună telefonul.

— Salut, puştiule. Acum am primit cartea cea nouă.

Era Jimmy.

— Arată fantastic! Ai făcut o treabă grozavă.

— Mulțumesc.

— Cum se prezintă comenzile?

— O să știm în vreo două săptămîni.

— Cred că am pus prețul corect. Iar formatul e perfect. Dacă reușim să le aşezăm lîngă casele de marcat, bomboanele astea o să se vîndă rapid. Și coperta arată nemaipomenit.

— Și mie mi se pare.

— Ceva recenzii?

— E o carte veche de două sute de ani. Nu-i tocmai o noutate.

— E o noutate care rămîne noutate. Bun, acum despre reclame, spuse Jimmy. Trimite-mi o listă de locuri în care ți se pare că ne-am atinge publicul-țintă. Nu vorbesc de căcaturi gen *New York Review of Books*. E ca și cum am ține predici celor deja convertiți. Vreau ca această carte să *iasă* în lume. E foarte important!

— Lasă-mă să mă gîndesc puțin, răspunse Kendall.

— Așa, ce mai era… A, da! Semnul de carte! Ce idee bună! O să le placă la nebunie. Promovează și cartea, *și* editura noastră. Semnele astea le dai ca obiecte promoționale, sau doar le pui în cărți?

— Și una, și alta.

— Perfect. Ce-ai zice să facem și niște afișe? Fiecare cu alt citat din carte. Pun pariu că librăriile le-ar expune. Fă niște variante și trimite-mi-le și mie, bine?

— Așa am să fac, răspunse Kendall.

— Sînt foarte optimist. Poate vindem și noi, în sfîrșit, niște cărți.

— Sper.

— Fii atent, spuse Jimmy, dacă se vinde cartea atît de bine cum *cred* eu că o să se vîndă, îți plătesc asigurare de sănătate.

Kendall ezită.

— Ar fi minunat.

— Nu vreau să te pierd, puştiule. În plus, ca să fiu sincer, ar fi o bătaie de cap să caut pe altcineva.

Generozitatea de-acum nu era un motiv pentru reconsiderări și regrete. Lui Jimmy îi luase ceva timp, nu-i așa? Iar promisiunea avea o nuanță condițională. Dacă, nu cînd. Nu, și-a spus Kendall, hai să vedem ce întorsătură iau lucrurile. Dacă Jimmy îmi plătește asigurare și-mi dă și o mărire frumușică de salariu, atunci poate o să mă *gîndesc* să închid Midwestern Storage. Dar asta dacă și numai dacă.

— A, încă ceva, spuse Jimmy. Piasecki mi-a trimis înregistrările contabile. Cifrele arată ciudat.

— Poftim?

— Ce ne-a apucat să tipărim treizeci de mii de exemplare din Thomas Paine? Și de ce folosim *două* tipografii?

La audierile din congres, sau în sălile de judecată, administratorii sau directorii financiari adoptau una din aceste două strategii: ori spuneau că nu știu, ori spuneau că nu-și amintesc.

— Nu-mi amintesc de ce am tipărit treizeci de mii, răspunse Kendall. Trebuie să verific comenzile. Cît despre tipografii, de asta se ocupă Piasecki. Poate că ne-a oferit cineva un preț mai bun.

— Tipografia cea nouă ne cere un preț mai mare.

Piasecki nu-i spusese asta lui Kendall. Se lăcomise, ridicase prețul și ținuse totul pentru el.

— Ascultă, zise Jimmy, trimite-mi datele de contact ale noii tipografii. Și ale depozitului ăluia de unde-o fi. O să-l pun pe tipul meu de aici să vadă

ce-i cu ele.

Kendall se aplecă în față pe scaun.

— Care tip?

— Contabilul meu. Crezi că-l las pe Piasecki să acționeze nesupravegheat? Nici pomeneală! Tot ce face e verificat aici. Dacă pune ceva la cale, o să aflăm. Nu-ți face griji. Și să vezi cum îl ia mama naibii pe polonezul ăla.

Mintea lui Kendall o luase razna. Încerca să găsească un răspuns care să împiedice această verificare, sau s-o întîrzie, dar înainte să spună ceva, Jimmy continuă:

— Ascultă, puştiule, săptămîna viitoare mă duc la Londra. Casa din Montecito o să fie liberă. De ce nu vii cu familia încoace, să petreceți un weekend prelungit? Mai scăpaţi de frig.

— Trebuie să văd ce zice soția, răspunse Kendall cu glas pierit. Și ce program au copiii la şcoală.

— Nu-i duce la școală. N-o să moară din asta.

— Vorbesc cu soția.

— Oricum, ai făcut treabă bună, puştiule. L-ai fiert pe Tocqueville pînă a rămas numai esența. Îmi amintesc cînd am citit prima oară cartea asta. Trebuie să fi avut douăzeci și unu, douăzeci și doi de ani. M-a nimicit.

Cu vocea lui răgușită, sonoră, Jimmy se apucă să recite un pasaj din *Despre democrație în America*. Era pasajul pe care Kendall îl tipărise pe semnele de carte și de la care își luase numele mica editură: „În acest loc, oamenii civilizați aveau să încerce [marele experiment de a construi] societatea pe fundamente noi“, spuse Jimmy, „și, punînd în aplicare pentru prima dată teorii pînă atunci necunoscute sau considerate inaplicabile, aveau să ofere omenirii un spectacol pentru care trecutul nu o pregătise“[27].

Kendall se uita pe geam la lac. Acesta se întindea la nesfîrșit. Dar în loc ca priveliștea să-l relaxeze și să-l elibereze, i se păru că lacul, cu toate tonele acelea de apă rece, aproape înghețată, se închide în jurul lui.

— Mă omoară, pe bune, spuse Jimmy. De fiecare dată.

2008

1. Zgîrie-nori din Chicago, inaugurat în 1925, construit în stil neogotic.

2. Ludwig Mies van der Rohe (1886-1969) – arhitect american de origine germană, pionier al arhitecturii moderniste. Turnurile gemene de apartamente de pe Lake Shore Drive din Chicago, construite din oțel și sticlă, se numără printre proiectele sale celebre.

3. Districtul istoric Gold Coast din Chicago, dezvoltat după marele incendiu din 1871, este una dintre cele mai bogate zone urbane din Statele Unite.

4. *Times Literary Supplement* – săptămînal londonez, inițial supliment literar al ziarului *The Times*, ce a devenit publicație independentă în 1914. Printre colaboratorii acestuia s-au numărat scriitori celebri precum T.S. Eliot, Henry James, Virginia Woolf.

5. Stradă importantă din Chicago ce străbate orașul de la nord la sud și continuă prin suburbiile sudice.

6. Alexis de Tocqueville, *Despre democrație în America*, prefaţă, cronologie şi bibliografie de François Furet, trad. de Magdalena Boiangiu, Beatrice Staicu și Claudia Dumitru, Editura Humanitas, Bucureşti, 2017, p. 53.

7. Curent în muzica actuală, dezvoltat în primii ani de după al Doilea Război Mondial, ce aspiră la crearea unei muzici pure, supuse unor reguli precise.

8. *Ibidem*, p. 73.

9. *Ibidem*, p. 353.

10. Scandalul Enron, mediatizat în octombrie 2001, care a dus la falimentul corporației energetice americane Enron, fondată de Ken Lay în 1985, și la disoluția de facto, în 2002, a companiei de contabilitate și audit Arthur Andersen, a intrat în istorie ca una dintre cele mai mari erori de audit.

11. *The Federalist Papers* – colecție de 85 de articole scrise sub pseudonimul „Publius“ de Alexander Hamilton, James Madison și John Jay și publicate, între 1787 și 1788, pentru a promova ratificarea constituției Statelor Unite.

12. American Civil Liberties Union – organizație nonprofit a cărei misiune este „să apere și să conserve drepturile și libertățile individuale garantate oricărei persoane din această țară de constituția și legile Statelor Unite“.

13. *Ibidem*, p. 77.

14. *Ibidem*, p. 77.

15. Lanț de magazine americane specializate în mobilier și accesorii pentru dormitor, baie și bucătărie.

16. Om de afaceri canadian, cofondator al companiei de telecomunicații WorldCom și fost director executiv al acesteia, condamnat pentru fraudă și conspirație în 2005, în unul dintre cele mai mari scandaluri fiscale din istoria Statelor Unite.

17. Fost director general al Tyco International, condamnat în 2005 pentru infracțiuni legate, printre altele, de primirea de bonusuri neautorizate în valoare de 81 de milioane de dolari și achiziția de opere de artă în valoare de 14,7 milioane de dolari.

18. *Rhyme's Reason: A Guide to English Verse* – manual de prozodie al poetului și criticului literar John Hollander (1929-2013), profesor emerit la Yale University.

19. George Smith Patton (1885-1945) – fost general al armatei SUA cunoscut pentru prestația sa din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, reflectată și în filmul cu același nume din 1970, regizat de Franklin Schaffner, după un scenariu de Francis Ford Coppola și Edmund North, cîștigător a şapte premii Oscar.

20. Donald Henry Rumsfeld (n. 1932) – fost ministru al Apărării SUA în administrațiile Ford (1975-1977) și George W. Bush (2001-2006).

21. În timpul războiului din Irak, persoane din armata SUA și din CIA au comis o serie de abuzuri împotriva prizonierilor din închisoarea Abu Ghraib. Administrația George W. Bush a încadrat aceste abuzuri ca fiind „izolate“, poziție contestată de numeroase organizații umanitare.

22. Aluzie la Karl Rove (n. 1950) – consultant politic republican, consilier influent al președintelui George W. Bush, apoi analist politic și colaborator la Fox News, *Newsweek* și *Wall Street Journal*.

23. *Ibidem*, p. 103.

24. Mică zonă din New York asociată cu muzicieni, compozitori şi autori de muzică pop.
25. *Ibidem*, p. 64.
26. „Scrisoarea furată“ („The Purloined Letter“) – povestire din 1845 a scriitorului american Edgar Allan Poe, una dintre cele trei povestiri polițiste avîndu-l ca protagonist pe detectivul ficțional C. Auguste Dupin.
27. *Ibidem*, p. 77.

Prima sesizare

Cînd Matthew află că acuzațiile au fost retrase – că nu va avea loc nici o extrădare, că nu va fi nici un proces –, deja s-a întors în Anglia de patru luni. Ruth și Jim și-au cumpărat o casă în Dorset, pe malul mării. E mult mai mică decît cea în care au crescut Matthew și sora lui, cînd Ruth era căsătorită cu tatăl lor. Dar e plină de lucruri pe care Matthew și le amintește din copilăria petrecută în Londra. Cînd urcă noaptea spre camera de oaspeți sau cînd iese pe ușa laterală ca să se ducă la cîrciumă, îi răsar în față obiecte familiare: figurina sculptată a alpinistului, în *lederhosen*, cumpărată în 1977, într-o excursie cu familia în Elveția; sau suporturile acelea pentru cărţi care erau pe vremuri în biroul tatălui său, niște cuburi de transparență solidă conținînd cîte un măr auriu ce, văzut cu ochii lui de copil, părea a pluti ca prin farmec. Acum sînt în bucătărie, sprijinind cărțile de bucate ale lui Ruth.

Ușa laterală dă într-o alee de piatră cubică ce șerpuieşte prin spatele caselor învecinate, pe lîngă o biserică și un cimitir, pînă în centrul orașului. Crîșma e vizavi de o farmacie și de un magazin H&M cu prețuri reduse. Matthew e acum client de-al casei. Alți clienți îl întreabă uneori cum de s-a întors în Anglia, dar motivele pe care le dă – probleme cu viza de lucru și complicații cu impozitele – par a le satisface curiozitatea. Se teme ca nu cumva să apară pe internet ceva legat de caz, însă pînă acum n-a apărut nimic. Orașul e aproape de Canalul Mînecii, la vreo două sute de kilometri de Londra. PJ Harvey a înregistrat *Let England Shake*[1] într-o biserică, nu departe de-aici. Matthew ascultă albumul la căști, plimbîndu-se prin ținutul mlăștinos sau umblînd cu mașina după una-alta, dacă reușește să pornească Bluetooth-ul lui Ruth. Versurile cîntecelor, despre bătălii de demult și despre morții Angliei, cotloane întunecate ale memoriei sacre, îi spun bun venit acasă.

Uneori, cînd trece cu mașina prin vreun sat, vede cu coada ochiului ceva ca o străfulgerare. Părul blond al unei fete. Sau un grup de elevi care stau în fața liceului sanitar și fumează. Numai privind și se simte ca un infractor.

Într-o după-amiază se duce cu mașina pînă la malul mării. După ce parchează, o ia pe jos. Norii, ca întotdeauna pe aici, atîrnă foarte jos pe cer. De parcă, după traversarea oceanului, sînt uimiți să vadă uscatul dedesubt și încă n-au apucat să se retragă la o distanță cuviincioasă.

Merge pe potecă pînă ajunge la faleză. Abia atunci, privind spre vest peste ocean, își dă seama.

E liber acum să plece înapoi. Își poate vedea copiii. Se poate întoarce în America în siguranță.

Cu unsprezece luni în urmă, pe la începutul anului, Matthew fusese invitat să țină o conferință la un mic colegiu din Delaware. A luat trenul luni dimineață din New York, unde locuia cu soția lui, Tracy, care e americancă, și cu cei doi copii ai lor, Jacob și Hazel. La ora trei după-amiază era deja într-o cafenea de peste drum de hotelul lui, așteptînd să vină cineva de la Catedra de fizică să-l ducă în sala de conferințe.

Alesese o masă de lîngă geam, ca să fie ușor de văzut. Bîndu-și espressoul, s-a uitat pe laptop peste însemnările pe care și le făcuse pentru conferință, dar s-a lăsat curînd distras, răspunzînd la e-mailuri, iar apoi citind *The Guardian* online. Își terminase cafeaua și se gîndea să mai comande una cînd a auzit o voce:

— Domnule profesor?

La cîțiva pași de el stătea o fată cu părul negru, îmbrăcată într-un hanorac lăbărțat, cu un rucsac în spate. Imediat ce Matthew s-a uitat spre ea, a ridicat mîinile, parcă predîndu-se.

— Nu vă hărțuiesc, a spus. Promit.

— Nici nu mi-am imaginat.

— Sînteți Matthew Wilks? Vin și eu azi la conferința dumneavoastră!

Făcuse anunțul de parcă Matthew ar fi așteptat cu înfrigurare răspunsul la această întrebare. Apoi, părînd să-și dea seama că trebuie să explice, a coborît mîinile și a spus:

— Merg și eu acolo. Sînt studentă.

Și și-a împins pieptul înainte ca să-i arate emblema facultății de pe hanorac.

Lui Matthew nu i se întîmpla des să fie recunoscut în public. Cînd i se întîmpla, era recunoscut de alți profesori universitari – alți cosmologi – sau

de studenți la studii aprofundate. Rar de tot, de cîte un cititor de vîrstă mijlocie sau mai bătrîn. Dar niciodată de cineva de genul ăsta.

Fata părea să fie americancă de origine indiană. Vorbea și era îmbrăcată ca o fată americană tipică de vîrsta ei, și totuși hainele pe care le purta, nu numai hanoracul, ci și colanții negri, bocancii Timberland și șosetele mov de lînă, împreună cu aerul general de neglijenţă studențească lipit de ea, amintind de viaţa la comun în cămin, nu reușeau să-i mascheze extravaganța chipului și îl duceau pe Matthew cu gîndul la originile ei genetice îndepărtate. Fata îi amintea de un personaj dintr-o miniatură hindusă. Buzele întunecate, nasul coroiat, cu nări largi, dar mai ales ochii uluitori, de o culoare care ar fi putut exista numai într-o pictură, dacă artistul amesteca orbește verde cu albastru și cu galben, îi dădeau fetei mai puțin înfăţişarea unei studente din Delaware cît a unei *gopi*[2] dansînd, sau a unui sfînt copil venerat de mulțime.

— Dacă vii la conferința mea, a reușit Matthew să spună în timp ce procesa aceste impresii, înseamnă că ești studentă la fizică.

Fata a clătinat din cap.

— Sînt de-abia în primul an. Ne alegem specializarea la anul.

Și-a dat jos rucsacul și l-a pus pe podea, de parcă s-ar fi făcut comodă.

— Părinții mei vor să studiez științe. Iar pe mine mă interesează fizica. Am făcut fizică intensiv la liceu. Dar mă gîndesc și la Facultatea de drept, care ar fi o orientare mai degrabă umanistă. Îmi puteți da vreun sfat?

Era ciudat să rămînă așezat în timp ce fata stătea în picioare. Dar, dacă i-ar fi spus să ia loc, ar fi invitat-o la o conversație mai lungă, pentru care nu avea nici timpul, nici dispoziția necesare.

— Sfatul meu e să studiezi ce te interesează pe tine. Ai tot timpul să te hotărăști.

— Dumneavoastră așa ați făcut, nu? La Oxford. Ați început să studiaţi filosofia, apoi v-ați reorientat spre fizică.

— Așa e.

— Mi-ar plăcea tare mult să aflu cum vă armonizați toate pasiunile, a spus fata. Pentru că asta aș vrea și eu să fac. Adică, sînteți un scriitor absolut splendid! Reușiți atît de bine să explicați Big Bangul, sau inflaţia cosmică, parcă le-aș vedea petrecîndu-se sub ochii mei. Ați făcut multe cursuri de literatură în facultate?

— Am făcut cîteva, da.

— Sînt efectiv dependentă de blogul dumneavoastră. Cînd am auzit că veniți la noi la facultate, nu mi-a venit să cred!

Fata a făcut o pauză, privindu-l și zîmbind.

— Credeți că am putea să bem o cafea împreună cît sînteți pe-aici, domnule profesor?

Deși era îndrăzneață, propunerea nu l-a surprins atît de tare pe Matthew. La fiecare curs avea cel puțin un puști băgăreț. Copii care-și construiau CV-ul încă de la grădiniță. Voiau să iasă cu el la cafea sau să vină la orele lui de consultații, voiau să socializeze, sperînd să-și asigure recomandări și oportunități de practică pe viitor, sau doar să retrăiască preț de cîteva minute anxietatea de a fi oamenii stresați, hipercompetitivi care fuseseră modelaţi să fie. Îi erau cunoscute încordarea acestei fete și entuziasmul zgomotos ce friza nervozitatea.

Matthew era plecat de acasă în interes de serviciu și avea suficient timp liber. Însă nu voia să și-l petreacă dînd îndrumări studenților.

— Mi-au făcut un program destul de încărcat, a spus el. Am agenda plină.

— Cît timp veți sta aici?

— Doar pînă mîine.

— Am înțeles. Bine măcar că vin la conferință.

— Așa e.

— Aveam de gînd să vin și la sesiunea de întrebări din public de mîine-dimineață, dar am cursuri, a zis fata.

— N-ai să pierzi nimic. De obicei nu fac decît să mă repet.

— Pun pariu că nu e *deloc* adevărat, a spus fata culegîndu-și rucsacul de jos.

Părea pe punct de plecare, cînd l-a întrebat:

— Aveți nevoie de cineva care să vă arate unde e sala de conferințe? Încă mă mai rătăcesc pe aici, dar cred că o găsesc. Mă duc într-acolo, evident.

— O să trimită pe cineva să mă ia.

— Am înțeles. Acum *chiar* vi se pare că vă hărţuiesc. Mi-a făcut plăcere să vă cunosc, domnule profesor.

— Și mie asemenea.

Dar fata tot nu pleca. Se uita mai departe la Matthew cu stăruința ei stranie care era, în același timp, o absență. Dinăuntrul acestei absențe, de parcă ar fi transmis un mesaj de pe alt tărîm, fata a spus deodată:

— Arătați mai bine în realitate decît în poze.

— Nu sînt sigur că e un compliment.

— E un enunț.

— Totuși, nu sînt sigur că e ceva pozitiv. De cînd cu internetul, oamenii văd mai degrabă poze cu mine decît persoana mea în carne și oase.

— N-am zis că arătați *rău* în poze, domnule profesor, a subliniat fata.

Și, dînd senzația că fusese ușor rănită în amorul-propriu, sau sugerînd că discuţia lor fusese, în cele din urmă, o ușoară dezamăgire, fata și-a pus rucsacul pe umeri și a plecat.

Matthew s-a întors la laptopul lui. S-a holbat la ecran. Numai cînd fata a ieșit din cafenea, trecînd prin fața geamului, a ridicat privirea cu grijă, ca s-o vadă cum arată din spate.

Nu era cinstit.

Deși o treime din copiii de la școala ei erau indieni, Diwali[3] nu era o sărbătoare oficială. Luau vacanță de Crăciun și de Paște, desigur, și de Roș Hașana[4] și de Yom Kippur[5], dar cînd venea vorba de vreo sărbătoare hindusă sau musulmană, se dădeau doar „scutiri“. Asta însemna că profesorii îți motivau absențele la cursuri, dar tot primeai teme pentru acasă. Și trebuia să știi ce predaseră în ziua aceea.

Prakrti avea să lipsească patru zile. Aproape o săptămînă, și încă în cea mai proastă perioadă posibilă: chiar înaintea examenelor la matematică și la istorie, și în penultimul ei an, care era decisiv. Numai gîndindu-se la asta o cuprindea panica.

Se rugase de părinții ei să contramandeze călătoria. Nu pricepea de ce nu puteau sărbători acasă, ca toți ceilalți cunoscuți. Mama ei îi explicase că îi e dor de familie – de sora ei, Deepa, și de frații ei, Pratul și Amitava. Părinții ei – bunicii lui Prakrti și ai Durvei – îmbătrîneau. Nu voia și Prakrti să-i mai vadă pe Dadi și Dadu înainte să dispară de pe fața pămîntului?

Prakrti n-a răspuns nimic la asta. Nu-i cunoștea bine pe bunicii ei – îi vedea doar în vizitele intermitente în ceea ce, pentru ea, era o țară străină. Nu era vina lui Prakrti că bunicii ei păreau străini și slăbiţi, totuși știa că să spună acest lucru cu glas tare ar fi pus-o într-o lumină proastă.

— Lăsați-mă aici, pur și simplu, a zis ea. Pot să-mi port singură de grijă.

Dar nici asta n-a funcționat.

Au luat avionul din Aeroportul Internațional Philadelphia, într-o seară de luni de la începutul lui noiembrie. Așezată în partea din spate a avionului, lîngă sora ei mai mică, Prakrti a aprins becul de deasupra capului. Planul ei

era să citească *Litera stacojie*[6] în timpul zborului de dus și să-și scrie eseul pe care-l avea de scris pe tema asta în timpul celui de întoarcere. Dar nu se putea concentra. Simbolismul lui Hawthorne i se părea la fel de îmbîcsit ca aerul recirculat din avion; și, cu toate că o compătimea pe Hester Prynne, pedepsită pentru ceva ce ar face oricine în ziua de azi, de îndată ce însoțitoarele de zbor au servit cina, Prakrti a folosit prilejul ca să-și coboare măsuța pliantă și să se uite la un film în timp ce mînca.

Atunci cînd au ajuns în Calcutta, era prea buimăcită de schimbarea de fus orar ca să-și facă temele. Și prea ocupată. Insistînd să nu tragă un pui de somn, mătușa Deepa le-a dus pe Prakrti, pe Durva, pe verișoara lor Smita și pe mama lor la cumpărături de cum au ajuns. S-au dus la un magazin universal nou și luxos ca să cumpere ustensile de bucătărie, furculițe, cuțite și linguri de argint; iar pentru fete, brățări de aur și de argint. După aceea s-au plimbat printr-o piață acoperită, un fel de bazar ticsit cu tarabe, ca să cumpere orez și praf de cinabru. Întoarse la apartament, au început să-l decoreze pentru sărbătoare. Prakrti, Durva și Smita au primit sarcina de a face urmele pașilor lui Lakshmi[7]. Desculțe, cele trei fete au pășit în tăvi cu praf umezit puse în fața ușii de la intrare. Cu grijă, au ieșit din ele și au făcut o potecă prin casă, lăsînd două seturi de pași, unii roșii, alții albi; iar pentru că Lakshmi trebuia să aducă prosperitate, n-au scăpat nici o cameră, urmele trecînd prin bucătărie, prin living, pînă și prin baie.

Rajiv, celălalt văr al lor, cu un an mai mare decît Prakrti, avea două Xbox-uri în dormitor. Și-a petrecut restul după-amiezii jucînd *Titanfall* cu el, în mod multiplayer. Conexiunea la internet din apartament era extrem de rapidă și nu se bloca niciodată. În călătoriile anterioare în India, Prakrti îl compătimise pe vărul ei pentru computerul și accesoriile lui învechite, dar acum, ca și Calcutta însăși, i-o luaseră înainte. Orașul arăta aproape futurist pe alocuri, în special prin comparație cu sărmanul și bătrînul Dover, cu fațadele lui de cărămidă, cu stîlpii de telefonie strîmbi, cu găurile din asfalt.

Prakrti și Durva își împachetaseră sariurile în pungi transparente de curățătorie, să nu se șifoneze. În seara aceea, de Dhanteras[8], s-au îmbrăcat cu ele. Și-au pus brățările cele noi la mîini și s-au așezat în fața oglinzii, privind cum sclipeşte metalul în lumină.

Imediat după lăsarea întunericului, familia a aprins candele *diya*[9] și le-a pus peste tot prin apartament – pe pervazurile ferestrelor, pe măsuțe, în mijlocul mesei din sufragerie și pe boxele stereo ale unchiului ei. În timp ce

din acești monoliți negri se revărsa muzică, familia s-a adunat în jurul mesei și s-a ospătat, cîntînd *bhajane*[10].

Toată noaptea au continuat să sosească rude. Pe unele Prakrti le recunoștea, dar majoritatea îi erau necunoscute, deși toate știau despre ea că e o elevă eminentă, că face parte din clubul de *debate* și că plănuieşte să aplice la decizie timpurie[11] la University of Chicago în anul următor. Se arătau de acord cu mama ei că Chicago era prea departe de Delaware, și că era și foarte friguros. Chiar voia să fie atît de departe? N-avea să înghețe?

Mai multe femei în vîrstă, cărunte și gălăgioase, voiau și ele să aibă parte de ea. S-au adunat în jurul ei cu sînii lor lăsați și burțile atîrnînde și au început să urle întrebări în bengaleză. De cîte ori Prakrti nu înțelegea ceva – adică în cea mai mare parte a timpului –, urlau mai tare, dîndu-se bătute în cele din urmă și scuturînd din cap, amuzate și oripilate de ignoranța ei americană.

Pe la miezul nopții, Prakrti a început să se resimtă din cauza diferenței de fus orar şi a adormit pe canapea. Cînd s-a trezit, două femei bătrîne stăteau aplecate asupra ei, făcînd tot soiul de comentarii.

— Ce sinistru, a spus Durva cînd i-a povestit Prakrti.

— Aşa-i, nu?

Următoarele cîteva zile au fost la fel de ciudate. S-au dus la templu, au vizitat familiile unchilor, au făcut schimb de cadouri și s-au îndopat cu mîncare. Unele rude țineau toate obiceiurile și ritualurile, altele doar o parte, iar altele luau săptămîna doar ca pe o petrecere lungă și o vacanță. În noaptea de Diwali s-au dus la rîu pentru festivități. Rîul ce curge prin Calcutta, Hooghly, care ziua e maroniu și mîlos, se prefăcuse acum, sub cerul înstelat, într-o oglindă neagră scînteietoare. Pe maluri se adunaseră mii de oameni. În ciuda înghesuielii, se împingeau destul de puțin apropiindu-se de mal ca să-și lanseze plutele cu flori la apă. Mulțimea se mișca de parcă ar fi fost un singur organism, orice intensificare a activității într-o direcție fiind compensată de o diminuare în alta. Unitatea era impresionantă. Pe deasupra, tatăl ei i-a explicat lui Prakrti că tot ce ajungea în apă – frunzele de palmier, florile, pînă și lumînările, făcute din ceară de albine – avea să se descompună pînă a doua zi dimineață, întregul ritual înflăcărat stingîndu-se fără să lase vreo urmă.

Fleacurile scînteietoare din jurul sărbătorii – Lakshmi, zeița prosperității, bibelourile aurii și argintii, cuțitele, furculițele și lingurile strălucitoare – se reduceau la asta, la lumină și la efemeritatea ei. Trăiai,

ardeai, îți împrăștiai luminița, apoi – puf! Sufletul îți pleca în alt corp. Asta credea mama ei. Tatăl ei se îndoia, iar Prakrti știa că nu e adevărat. Oricum, n-avea de gînd să moară prea curînd. Înainte de asta, voia să facă ceva în viață. A cuprins-o cu brațul pe după umeri pe sora ei mai mică și au privit amîndouă cum lumînările lor plutesc, contopindu-se cu marea de flăcări.

Dacă ar fi plecat la sfîrșitul săptămînii, cum fusese planul inițial, călătoria ar fi fost suportabilă. Dar după Bhai Dooj, ultima zi a festivalului, mama lui Prakrti a anunțat că schimbase biletele ca să mai stea o zi.

Prakrti s-a înfuriat atît de tare, încît n-a închis un ochi toată noaptea. În dimineața următoare, a venit la micul dejun îmbrăcată în pantaloni de trening și tricou, nepieptănată și îmbufnată.

— Nu te poți îmbrăca așa astăzi, Prakrti, i-a spus mama ei. Mergem undeva. Pune-ți sariul.

— Nu.

— Poftim?

— E plin de transpirație. L-am purtat de trei ori deja. *Choli*[12]-ul miroase.

— Du-te și pune-ți-l.

— De ce doar eu? Cu Durva cum rămîne?

— Sora ta e mai mică. Merge să se îmbrace și cu un *shalwar kameez*[13].

Cînd Prakrti a apărut îmbrăcată în sari, mama ei tot n-a fost mulțumită. A dus-o înapoi în dormitor și i l-a înfășurat ea din nou. Pe urmă i-a inspectat unghiile și i-a pensat sprîncenele. În final – ceva cu totul nou – i-a dat cu creion negru pe la ochi.

— Nu-mi face asta, te rog, a spus Prakrti întorcînd capul.

Mama ei i-a prins fața în mîini.

— Stai locului!

Afară îi aștepta o mașină. Au mers mai bine de-o oră pînă la marginea orașului, unde s-au oprit în fața unui complex rezidențial înconjurat de ziduri cu sîrmă ghimpată deasupra.

Un portar i-a condus, printr-o curte cu pămînt bătătorit, pînă în casă. Au trecut printr-un hol de intrare cu dale pe jos, au urcat niște scări și au ajuns într-o cameră mare, cu ferestre înalte pe trei laturi și ventilatoare cu palete de răchită pe tavan. În ciuda zăpușelii, ventilatoarele nu funcționau. Încăperea avea foarte puțin mobilier, iar într-un colț un bărbat cărunt, îmbrăcat cu o jachetă Nehru[14] stătea în poziţia lotus pe o rogojină. Genul de bărbat pe care te aştepţi să-l vezi în India. Un guru. Sau un politician.

În partea cealaltă a camerei, un cuplu între două vîrste stătea pe o canapea micuţă. Cînd au intrat Prakrti și familia ei, i-au salutat dînd din cap.

Părinții ei s-au așezat în fața cuplului. Durva a primit un scaun imediat în spatele lor. Prakrti a fost condusă pe un soi de bancă sau podium – nu știa cum să-i spună – la oarecare distanță de restul lumii. Banca era făcută din lemn de santal cu incrustații de fildeș. Avea un vag aer ceremonial. Așezîndu-se, a simțit un damf al mirosului ei – începea să transpire în căldura din încăpere. Își dorea să nu-i pese. Ba chiar îi venea să-i pedepsească pe toți oamenii ăia cu mirosul ei și s-o facă de rîs pe maică-sa – dar nu putea, desigur. Se simțea, oricum, prea umilită. A încercat, în schimb, să stea cît mai nemișcată.

În cursul conversației care a urmat, Prakrti și-a auzit numele de cîteva ori. Dar nu i s-a adresat nimeni direct.

S-a servit ceai. Cu dulciuri indiene. După o săptămînă, Prakrti era sătulă de ele. Dar le-a mîncat, din politețe.

Îi lipsea telefonul. Ar fi vrut să-i trimită un mesaj prietenei ei Kylie și să-i descrie tortura la care era supusă. În minutele petrecute pe banca tare, au tot intrat și ieșit servitori, iar alte persoane au trecut pe culoar, băgînd capul înăuntru. În casă păreau să fie zeci de oameni. Curioși. Băgăcioși.

Înainte să se termine totul, Prakrti a făcut un jurămînt de tăcere. S-a întors în mașină cu intenția de a nu le mai adresa un cuvînt părinților ei pînă ajungeau acasă. Așa că Durva a fost cea care a întrebat:

— Cine erau oamenii ăia?

— V-am spus, a răspuns maică-sa. Familia Kumar.

— Sînt rude cu noi?

Mama ei a rîs.

— Poate într-o zi.

S-a uitat pe geam, cu chipul luminat de o satisfacție intensă.

— Sînt părinții băiatului care vrea să se însoare cu sora ta.

Matthew a vorbit timp de patruzeci și cinci de minute, cum i se ceruse. Subiectul, în ziua aceea, au fost undele gravitaționale, și anume detectarea lor recentă cu o pereche de interferometre situate în locuri diferite de pe teritoriul continental al Statelor Unite. Plimbîndu-se pe scenă cu o lavalieră prinsă de rever, îmbrăcat în blugi și sacou bleumarin, Matthew a explicat că Einstein făcuse speculații cu privire la existența acestor unde cu aproape o sută de ani în urmă, dar dovada venise de-abia în acest an. Ca să-și susțină prezentarea, Matthew pregătise o simulare digitală a celor două găuri negre a căror fuziune, într-o galaxie situată la o distanță de 1,3 miliarde de ani-

lumină, produsese unduiri ce trecuseră tăcute și invizibile prin univers, înregistrate de dispozitivele ultrasensibile – din Livingston, Louisiana, și din Hanford, Washington – create special în acest scop.

— Fine ca auzul lui Dumnezeu, le-a descris Matthew. De fapt, mult mai fine.

Sala de conferințe nu era nici pe jumătate plină. Publicul nu părea nici el mai încurajator, fiind alcătuit, în cea mai mare parte, din oameni de șaptezeci-optzeci de ani, pensionari din oraș care veneau la aceste conferințe de la facultate pentru că erau deschise publicului și la ore rezonabile și pentru că aveau despre ce să vorbească după aceea la cină.

La sesiunea de autografe, cei rămași s-au repezit asupra lui Matthew, așezat la o masă și înarmat cu un pix și un pahar cu vin. Mulți aveau sacoșe de pînză bej, femeile purtînd eșarfe viu colorate și pulovere mari, generoase, iar bărbații, pantaloni clasici fără formă, şi toți așteptau cu răbdare și speranţă. Nu era clar, din ce spuneau oamenii, dacă citiseră cartea lui Matthew sau dacă se pricepeau la știință, dar sigur își doreau să aibă semnătura lui pe carte. Marea majoritate se limitau să zîmbească și să spună: „Mulțumim că ați venit în Dover!“, de parcă ar fi făcut-o pe gratis. Unii bărbați se făleau cu amintirile de la orele de fizică din liceu sau din facultate și încercau să le aplice la conferința lui.

O femeie cu breton alb și obraji îmbujorați s-a oprit în fața lui Matthew. Fusese recent în Anglia să-și cerceteze genealogia, i-a spus ea, și i-a povestit pe larg despre pietrele de mormînt relevante pe care le localizase în diverse cimitire anglicane din Kent. Femeia tocmai se îndepărtase cînd a apărut fata din cafenea.

— N-am ce să vă dau la semnat, a spus ea, inocentă.

— Nu-i nimic. Nu e obligatoriu.

— Nu-mi permit să cumpăr cărți! Facultatea costă atît de mult!

Cu o oră și ceva în urmă, fata i se păruse lui Matthew destul de enervantă. Dar acum, vlăguit de procesiunea de chipuri bătrîne, descompuse, a ridicat privirea spre ea cu ușurare și recunoștință. Își scosese hanoracul lăbărțat și avea acum un maiou alb care îi lăsa umerii goi.

— Măcar ia-ți niște vin, i-a spus Matthew. E din partea casei.

— N-am încă douăzeci și unu de ani. Doar nouăsprezece. Fac douăzeci în mai.

— Cred că nu se supără nimeni.

— Încercați să mă momiți cu alcool, domnule profesor? a întrebat fata.

Matthew a simțit că roșește. A încercat să se gîndească la ceva care să risipească această impresie, dar, cum ceea ce spusese ea nu era departe de adevăr, nu i-a trecut nimic prin cap.

Din fericire, în stilul ei precipitat, exaltat, fata trecuse deja peste asta.

— Știu! a spus ea făcînd ochii mari. Ce-ar fi să-mi semnați o foaie de hîrtie? Aș putea s-o lipesc în cartea dumneavoastră.

— Dacă o cumperi vreodată.

— Așa e. Mai întîi trebuie să termin facultatea și să-mi plătesc creditul de studii.

Își săltase deja rucsacul pe masă. Mișcarea i-a îngăduit să-i simtă mirosul, un parfum ușor, curat, ca de talc.

În spatele ei, vreo doisprezece oameni încă mai stăteau la coadă. Nu păreau nerăbdători, dar cîțiva se uitau curioși, să vadă ce ținea lucrurile pe loc.

Fata a scos un carnețel cu spirală. Cînd l-a deschis și a căutat o pagină goală, părul negru i-a căzut în față, ca o perdea care îi despărţea de oamenii de la coadă. Apoi s-a întîmplat un lucru curios. Pe fată a scuturat-o un fior. O senzație delicată sau chinuitoare a străbătut-o din cap pînă în picioare. A ridicat privirea spre Matthew și, parcă cedînd unui impuls irezistibil, i-a spus cu voce sugrumată, extaziată:

— Doamne! Ce-ar fi să vă semnați pe corpul meu?

Propunerea a fost atît de bruscă, de absurdă, de bine-venită, încît pentru o clipă Matthew a rămas perplex. S-a uitat la cei mai apropiați oameni de la coadă, încercînd să-și dea seama dacă mai auzise cineva.

— Cred că mai bine rămîn la carnețel, a răspuns.

Ea i l-a întins. Așezîndu-l pe masă, Matthew a întrebat:

— Ce vrei să-ți scriu?

— Pentru Prakrti. Vreți să vă spun pe litere?

Dar el deja scria: „Pentru Prakrti. O persoană tonică“.

Fata a izbucnit în rîs. Apoi, ca și cum i-ar fi cerut cel mai nevinovat lucru din lume, a zis:

— Puteți să-mi treceți și numărul de mobil?

Matthew nici n-a îndrăznit să ridice privirea din nou. Obrajii îi ardeau. Își dorea cu disperare ca momentul să se încheie, dar era și încîntat de întîlnire. Și-a mîzgălit numărul de telefon.

— Mulțumesc că ai venit, i-a spus înapoindu-i carnețelul și întorcîndu-se spre următoarea persoană de la rînd.

Pe băiat îl chema Dev. Dev Kumar. Avea douăzeci de ani, lucra într-un magazin care vindea televizoare și aparate video și făcea cursuri de informatică la seral. Toate astea Prakrti le-a aflat de la mama ei, în timpul zborului de întoarcere în Statele Unite.

Ideea de a se mărita cu acest necunoscut – cu oricine, de fapt, mult, mult timp de acum încolo – era atît de absurdă, încît Prakrti nici măcar n-o putea lua în serios.

— Mamă, pe bune? Am de-abia șaișpe ani.

— Eu aveam șapteşpe cînd m-am logodit cu tatăl tău.

Da, și uite cum ai ajuns, s-a gîndit Prakrti. Dar de spus, n-a spus nimic. Dacă ar fi discutat despre această perspectivă, n-ar fi făcut decît s-o valideze, ori ea voia s-o facă să dispară. Mama ei avea tendința să-și lase imaginația s-o ia razna. Mereu visa să se întoarcă în India după ce tatăl lui Prakrti ieşea la pensie. Fantaza că Prakrti o să-şi găsească de lucru acolo într-o zi, în Bangalore sau în Mumbai, măritîndu-se cu un băiat indian și cumpărîndu-și o casă destul de mare cît să încapă în ea și părinții. Dev Kumar era doar cea mai recentă formă pe care o luase acestă fantezie.

Prakrti și-a pus căștile, ca să-i închidă gura mamei. Și-a petrecut restul zborului scriindu-și eseul despre *Litera stacojie*.

După ce s-au întors acasă, scenariul de coșmar a dispărut, așa cum sperase. Mama ei l-a pomenit pe Dev de cîteva ori, în contexte regizate, ca pentru a-i face reclamă, dar apoi a lăsat baltă subiectul. Tatăl ei, odată întors la lucru, părea să fi uitat cu totul de familia Kumar. Cît despre Prakrti, aceasta s-a cufundat din nou în studiu. Învăța pînă tîrziu în fiecare seară, pleca în deplasări cu echipa de *debate* și, în diminețile de sîmbătă, se ducea la orele de pregătire pentru examenul SAT ținute la școală.

Într-un weekend din decembrie, era la ea în dormitor, vorbind cu Kylie pe FaceTime[15] în timp ce își făceau temele. Prakrti ţinea telefonul pe pat, lîngă ea, iar vocea lui Kylie se auzea din difuzor.

— Mă rog, spunea Kylie, ideea e că vine la mine acasă și-mi lasă flori în fața ușii de la intrare.

— Ziad?

— Mda. Le lasă acolo și atît. De parcă ar fi livrat niște cumpărături. Dar erau o groază. Și vin mama și tata și frate-miu cel mic și dau peste ele. Doamne, ce rușine mi-a fost. *Stai așa*. Tocmai mi-a trimis un mesaj.

Așteptînd-o pe Kylie să citească mesajul, Prakrti a spus:

— Ar trebui s-o termini cu el. E imatur, habar n-are să scrie și, îmi pare rău, dar e cam gras.

Cînd i-a piuit telefonul în secunda următoare, și-a închipuit că îi trimisese Kylie mesajul de la Ziad, ca să-l discute și să decidă ce să răspundă. L-a deschis fără să se uite la expeditor, iar ecranul telefonului s-a umplut cu fața lui Dev Kumar.

Și-a dat seama imediat că-i el după expresia îndurerată, înfocată. Dev stătea – sau pozase, mai degrabă – într-o lumină prielnică, sub crengile întortocheate ale unui banian. Era slăbănog, ca dintr-o țară în curs de dezvoltare, de parcă ar fi fost privat de proteine în copilărie. Vărul ei Rajiv și prietenii lui se îmbrăcau ca băieții de la școala lui Prakrti, poate ceva mai bine. Purtau haine de la aceleași branduri și se tundeau cam la fel. Dev, în schimb, purta o cămașă albă, ce avea un guler cu aripi absurd de lungi, în stilul anilor ’70, și niște pantaloni gri care-i veneau prost. Zîmbea strîmb, iar părul negru îi strălucea de atîta ulei.

În mod normal, Prakrti i-ar fi arătat fotografia lui Kylie. Selfie-urile băieților care-și dădeau prea tare silința, ale celor care-și pozau bustul sau foloseau filtre, le provocau garantat de obicei o criză de rîs. Dar, în seara aceea, Prakrti și-a închis telefonul și l-a lăsat deoparte. Nu voia să dea explicații despre Dev. Se simțea prea prost.

Nici prietenelor ei indiene nu le-a spus nimic în zilele următoare. Mare parte dintre ele aveau părinți ale căror căsătorii fuseseră aranjate, așa că se obișnuiseră să audă acasă argumente în favoarea acestui obicei. Unii părinți susțineau superioritatea căsătoriilor aranjate, menţionînd în sprijinul lor frecvența scăzută a divorțurilor în India. Domnului Mehta, tatăl lui Devi Mehta, îi plăcea să pomenească de un studiu „științific“ din *Psychology Today* care concluziona că oamenii căsătoriţi din dragoste sînt mai îndrăgostiţi în primii *cinci* ani de căsnicie, în timp ce oamenii cu căsătorii aranjate sînt mai fericiţi după *treizeci* de ani de căsnicie. Iubirea înflorește din experiențele comune, ăsta era mesajul. E mai degrabă o recompensă decît un cadou.

Părinții *trebuiau* să spună asta, desigur. Altfel și-ar fi invalidat practic propriile căsătorii. Dar o făceau de fațadă. Știau că, în America, lucrurile stau diferit.

Însă nu întotdeauna. La școala lui Prakrti exista un grup de fete din familii ultraconservatoare care chiar se născuseră în India și crescuseră acolo o vreme și care, în consecință, erau total docile. Deși fetele astea vorbeau engleza perfect la ore, scriind eseuri într-un stil ciudat, superb, aproape victorian, între ele preferau să vorbească în hindi sau gujarati. Nu mîncau niciodată la cantina școlii și nici nu foloseau automatele de gustări,

ci își aduceau propria mîncare vegetariană, la pachet. Aceste fete n-aveau voie să meargă la balurile școlii sau să se înscrie în cluburile școlare la care erau acceptaţi și băieți. Veneau la școală în fiecare zi și îşi făceau treaba tăcute, conștiincioase, iar de cum suna ultimul clopoțel, fugeau afară la berlinele Kia sau la minivanurile Honda, întorcîndu-se la viața lor de carantină. Umbla un zvon că fetele astea, ca să-și protejeze himenul, nu foloseau tampoane interne. De aici venea porecla pe care le-o dăduseră Prakrti și prietenele ei. Himenele, așa le spuneau. Ia uite, vin himenele.

— Nu știu de ce-mi place de el, a spus Kylie. Aveam mai demult un cîine Terra Nova, îl chema Bartleby. Ziad îmi amintește cumva de el.

— Ce?

— Mă asculți sau nu?

— Scuze, a zis Prakrti. Deci, nu. Cîinii ăia sînt scîrboși. Plini de bale.

A șters poza.

— Acum ce faci, dai numărul meu așa, la întîmplare? a întrebat-o Prakrti pe mama ei a doua zi.

— Ai primit poza de la Dev? Mi-a promis maică-sa că îl convinge să-ți trimită o poză.

— Mie îmi spui să nu dau niciodată numărul la necunoscuți, iar acum îl dai *tu*?

— Dev nu e nici pe departe „la întîmplare".

— Pentru mine este.

— Hai să-ți fac o poză ca să i-o trimiți. I-am promis doamnei Kumar.

— Nu.

— Hai. Nu mai face fața asta încruntată. Dev o să-și închipuie că ești o acritură. *Zîmbește*, Prakrti. Vrei să te oblig să zîmbești?

Ce-ar fi să vă semnați pe corpul meu?

La cină, într-un restaurant din apropierea campusului, în timp ce făcea conversație cu membrii comitetului de conferințe, lui Matthew îi tot răsunau în cap cuvintele fetei.

Oare chiar vorbise serios? Sau era doar genul de afirmație stupidă, provocatoare, pe care o făceau în ziua de azi studentele din America? La fel cum dansau – lasciv, cu zbînțuieli și legănat de șolduri, trimițînd mesaje neintenționate. Dacă Matthew ar fi fost mai tînăr, dacă ar fi fost măcar pe-aproape de acea vîrstă, poate că ar fi știut răspunsul.

Restaurantul era mai plăcut decît se așteptase. Un loc cu mult lemn, aprovizionat de producători locali, cu un interior cald. Li se dăduse o masă lîngă bar, iar Matthew fusese așezat la loc de cinste, în mijlocul ei.

Femeia de alături, o profesoară de filosofie pe la vreo treizeci și ceva de ani, cu păr cîrlionțat, față lată și un aer bătăios, i-a spus lui Matthew:

— Iată întrebarea mea despre cosmologie: dacă acceptăm teoria unui multivers infinit, și existența oricărui tip de univers posibil, atunci înseamnă că trebuie să existe un univers în care Dumnezeu există și unul în care El – adică Ea – nu există. Împreună cu toate celelalte tipuri de univers. Deci, în care dintre ele trăim?

— Din fericire, într-unul în care există alcool, i-a răspuns Matthew ridicînd paharul.

— Există și un univers în care eu am păr? a întrebat un economist chel, cu barbă, așezat cu două scaune mai încolo.

Conversația a continuat pe tonul ăsta alert și jovial. Oamenii îl bombardau pe Matthew cu întrebări. De cîte ori deschidea gura să răspundă, toată lumea de la masă tăcea. Întrebările n-aveau nici o legătură cu conferința lui, care deja li se ștersese din minte, ci erau pe alte teme: extratereștrii sau bosonul Higgs. Singurul fizician care mai era prezent, probabil invidios pe succesul relativ al lui Matthew, nu scotea o vorbă. Pe drumul spre restaurant, îi spusese:

— Blogul tău are foarte mult succes la studenții mei. Puştii îl adoră.

După felul principal, în timp ce li se luau farfuriile, președintele comitetului le-a dat dispoziții celor care stăteau mai aproape de Matthew să schimbe locurile cu cei care stăteau mai departe. Toată lumea a comandat budincă, dar cînd ospătarul a venit la el, Matthew a cerut un whisky. Tocmai îi adusese băutura, cînd i-a vibrat telefonul în buzunar.

Așezată acum alături de Matthew era o femeie cu alură de pasăre, palidă la faţă, îmbrăcată cu pantaloni și taior.

— Nu sînt profesoară, a spus ea. Sînt soția lui Pete – și i l-a arătat pe soțul ei, de cealaltă parte a mesei.

Matthew și-a scos telefonul din buzunar și l-a ținut, discret, sub masă.

N-a recunoscut numărul. Mesajul era simplu: „bună“.

A băgat telefonul la loc în buzunar și a mai luat o gură de whisky. S-a lăsat pe spătarul scaunului și s-a uitat prin restaurant. Ajunsese în stadiul acela al serii – al serilor de acest fel, petrecute călătorind – cînd lucrurile căpătă o aură trandafirie, o lumină molcomă, savuroasă, fluidă, invadînd restaurantul aproape ca un lichid. Lumina trandafirie venea de la strălucirea barului cu sticle colorate înșiruite pe rafturi cu oglinzi, dar și de la aplicele de pe pereți și lumînările reflectate în geamurile cu modele aurii. Lumina trandafirie se contopea cu zgomotul de fond al restaurantului, cu zumzetul

oamenilor care vorbeau și rîdeau, binedispuşi, cu freamătul citadin, dar și cu Matthew însuși, amplificîndu-i sentimentul de mulțumire că era cine era și unde era, liber să facă orice trăsnaie i se năzărea. Mai presus de toate, lumina trandafirie avea legătură cu faptul că era conștient de cuvîntul izolat – *bună* – ce stătea ascuns în telefonul mobil băgat în buzunar, strîns lipit de coapsă.

Aura aceasta trandafirie n-ar fi putut supraviețui singură. Avea nevoie de participarea lui Matthew. Înainte să se scuze, a mai comandat un pahar cu whisky. Apoi s-a ridicat, și-a găsit echilibrul și a traversat barul, îndreptîndu-se spre scările care duceau la toaleta de jos.

Toaleta bărbaților era goală. Din difuzoarele montate pe tavan se auzea, probabil, aceeași muzică pe care sus, în restaurant, o acoperea gălăgia. Suna surprinzător de bine în încăperea placată cu faianță și gresie, iar Matthew a pășit, pe ritmul muzicii, în una dintre cabine și a închis ușa în urma lui. A scos telefonul și a început să tasteze, cu un singur deget.

Scuze, nu recunosc numărul.
Cine sînteți?

Răspunsul a fost aproape instantaneu.

persoana tonică ☺

Ei, bună.

ce faci?

Mă îmbăt la restaurant.

sună distractiv ești singur?

Matthew a ezitat. Apoi a scris:

Cumplit.

Era ca la schi. În momentul cînd, în vîrf, te lași pentru prima dată în față, iar gravitația preia controlul, făcîndu-te să zbori. În următoarele cîteva minute, trimițînd și primind mesaje, Matthew n-a fost prea conștient de persoana cu care comunica. Pentru că cele două imagini ale fetei pe care le avea în minte – cea cu hanoracul lăbărțat și cea cu maioul alb și strîmt – erau destul de greu de conciliat. Nu-și mai amintea exact cum arăta. Fata era suficient de distinctă și totuși suficient de vagă pentru a fi orice femeie, sau toate femeile. Fiecare mesaj trimis de Matthew genera un răspuns tulburător, iar cînd tonul lui a virat spre flirt, fata i-a răspuns pe măsură.

Entuziasmul de-a arunca gînduri în neant sub impulsul momentului era îmbătător.

Pe ecran apăruseră niște puncte: fata scria ceva. Matthew a rămas cu ochii la ele, așteptînd. O simțea pe fată la celălalt capăt al potecii invizibile dintre ei, cu capul aplecat, cu părul negru căzîndu-i pe faţă ca la masa unde semna el cărți, apăsînd pe taste cu îndemînare.

Apoi a apărut răspunsul ei:

ești căsătorit nu?

Matthew nu se așteptase la asta. S-a dezmeticit imediat. Într-o clipă s-a văzut așa cum era: un bărbat de vîrstă mijlocie, însurat, cu copii, stînd ascuns într-o cabină de toaletă și trimițînd mesaje unei fete care avea jumătate din anii lui.

Exista un singur răspuns onorabil.

Da, așa e.

Punctele au apărut din nou. Apoi au dispărut. N-au reapărut.

Matthew a mai așteptat cîteva minute înainte să iasă din cabină. Zărindu-se în oglindă, s-a strîmbat și a spus tare:

— Jalnic!

Dar nu se simțea așa, de fapt. În ansamblu, era destul de mîndru de el, de parcă eșuase într-o schemă spectaculoasă din timpul unei întreceri sportive.

Urca scările spre sala restaurantului cînd a simțit din nou telefonul vibrînd.

dacă e ok pt tine e și pt mine

Pe comoda din dormitorul principal era o fotografie de nuntă. În culori stridente, îi înfățișa pe fata și pe băiatul care aveau să devină părinții lui Prakrti stînd solemn unul lîngă celălalt, de parcă s-ar fi așezat așa la îndemnul cuiva. Tatăl ei, imposibil de ascuțit la faţă, avea pe cap un turban alb. Pe fruntea netedă a mamei atîrna o diademă, cu lanțul de aur asortat cu cercelul din nas, umbrită de vălul de dantelă roșie ce îi acoperea părul. Amîndoi purtau la gît șiraguri grele de coacăze lucioase, roșu-închis. Sau poate erau prea tari ca să fie coacăze. Poate erau sîmburi.

În ziua cînd făcuseră poza, părinții ei se cunoșteau de douăzeci și patru de ore.

Prakrti nu se prea gîndea la nunta lor. Avusese loc demult, în altă țară, cu alte obiceiuri. Dar din cînd în cînd, îmboldită atît de curiozitate, cît și de indignare, se străduia să-și imagineze lucrurile care urmaseră imediat după

ce fusese făcută fotografia. O cameră întunecoasă de hotel pe undeva și, în mijlocul ei, mama lui Prakrti la șaptesprezece ani. O fată naivă, de la țară, care nu știa mai nimic despre sex, sau despre băieți, sau despre contracepție, dar care știa ce trebuie să facă în acel moment anume. Care înțelegea că e datoria ei să se dezbrace în fața unui bărbat la fel de străin ca orice trecător de pe stradă. Să-și scoată sariul de nuntă, papucii de satin, lenjeria cusută de mînă, cerceii și brățările de aur, să se întindă pe spate în pat și să-l lase să facă ce voia. Să se supună. Unui student la contabilitate care împărțea un apartament în Newark, New Jersey, cu alți șase burlaci, în a cărui respirație se simţea încă mirosul mîncării de fast-food înfulecate înainte să se suie în avionul de India.

Prakrti nu putea concilia mișelia acestui aranjament – era aproape prostituție – cu mama despotică, puritană, pe care o știa. Probabil că nu se întîmplase deloc așa, și-a spus ea. Nu, mai degrabă nu se întîmplase nimic în primele săptămîni sau luni de la căsătoria părinților ei, ci abia mult mai tîrziu, cînd deja se cunoșteau, cînd dispăruse orice urmă de constrîngere sau abuz. Prakrti n-avea să afle niciodată adevărul. Îi era prea teamă să întrebe.

A intrat pe internet în căutarea altor oameni în situația ei. Ca de obicei, au fost suficiente cîteva căutări ca să găsească forumuri pline de plîngeri, sfaturi, explicații, strigăte de ajutor și cuvinte de consolare. Unele femei, de obicei cele educate, care locuiau la oraș, tratau tema căsătoriilor aranjate cu o panică teatrală, de parcă ar fi trăit un episod amuzant din *The Mindy Project*[16]. Își zugrăveau părinții ca fiind niște oameni bine intenționați care, deși băgăcioși și exasperanți, reușeau totuși să fie simpatici: „Deci maică-mea tot dă e-mailul meu oamenilor pe care-i întîlnește. Acum cîteva zile mă trezesc cu un e-mail de la tatăl unuia, care începe să-mi pună tot soiul de întrebări personale, gen cîte kile am, dacă fumez sau mă droghez și dacă am vreo problemă de sănătate sau ginecologică de care ar trebui să știe, ca să vadă dacă-s bună de nevastă pentru jalnicul de fii-su, cu care nu m-aș combina nici dacă am fi amîndoi la Burning Man[17], tripați cu ecstasy şi m-aş simţi generoasă sau / și excitată“. Alte femei păreau resemnate cu presiunea și uneltirile părinților: „Acum, serios“, scria cineva, „chiar vi se pare mai mișto să intri pe OkCupid[18]? Sau să-ți sufle unul în față toată noaptea, duhnind a băutură?“.

Dar erau și mesaje sfîșietoare, de la fete mai apropiate de Prakrti ca vîrstă. Fete care nu scriau prea bine și care poate mergeau la școli proaste, sau trăiau de puțin timp în Statele Unite. Era un mesaj, al unei fete cu

numele de utilizator „Strivitădeviață“, de la care Prakrti nu mai reușea să-și ia gîndul: „Salut, trăiesc în Arkansas. Aici e ilegal să te măriți la vîrsta mea (am 15 ani) fără consimțămîntul părinților. Problema e că tata vrea să mă mărit cu un prieten al lui din India. Nici măcar nu-l cunosc. L-am rugat pe tata să-mi arate o poză cu el, dar cea pe care mi-a arătat-o era cu un tip mult prea tînăr ca să fie prieten cu el (tata are 56 de ani). Deci practic mă trage în piept propriul meu tată. Mă poate ajuta cineva? Există vreo instituție care îmi poate oferi consiliere juridică? Ce poți face cînd ești prea tînără și nu-ți dai consimțămîntul, dar ți-e frică să te împotriveşti părinților tăi din cauza abuzurilor verbale / fizice pe care le-ai suferit în trecut?“.

După ce își petrecuse cîteva ore pe internet citind astfel de lucruri, Prakrti o luase razna. Totul devenise *și mai real*. Ceea ce ei i se păruse o sminteală era peste tot: unele fete o puneau în practică, altele luptau, iar altele cedau.

Din Dorset, Matthew ia un tren pînă la Londra, apoi altul pînă la Heathrow. Două ore mai tîrziu e la bordul avionului, îndreptîndu-se spre JFK[19]. A ales un loc la geam, ca să nu fie deranjat în timpul zborului. Uitîndu-se afară, vede aripa avionului și motorul imens, cilindric, murdar. Își imaginează cum deschide ușa ieșirii de urgență și pășește pe aripă, încercînd să-și țină echilibrul în vîntul puternic, și pentru o clipă totul pare aproape verosimil.

În cele patru luni de cînd se află în Anglia, a ținut legătura cu copiii lui mai ales prin mesaje. Nu le place e-mailul. Ia prea mult timp, zic ei. Skype, preferatul lor, îl dezorientează pe Matthew. Apărîndu-i pe laptop în timp real, Jacob și Hazel par deopotrivă la îndemînă şi de neatins. Jacob pare mai dolofan la față. Ceva îi tot distrage atenția și se uită frecvent în altă direcție, probabil la alt ecran. Hazel îi acordă tatălui ei toată atenția. Aplecată înainte, ține o mînă de păr aproape de cameră ca să-i arate noile ei șuvițe, pe care și le-a făcut roșii, mov sau albastre. De multe ori însă, imaginea se blochează, iar pixelii ce compun feţele copiilor lui îi fac să pară artificiali, iluzorii.

Pe Matthew îl enervează și propria lui imagine ivită într-o fereastră din colțul ecranului. Iată-l, tatăl lor obscur, în ascunzătoarea lui.

Toate încercările de fi jovial îi sună fals.

Nu există o variantă cîștigătoare cînd e vorba de copii: dacă par traumatizați de absența lui e cumplit; dacă par distanți și încrezători e la fel de rău. Detaliile familiare ale camerelor lor sînt ca niște pumnale înfipte în

inima lui Matthew – tapetul scorojit din camera lui Hazel, afișele cu hochei ale lui Jacob.

Copiii simt că viețile lor au devenit instabile. Au auzit-o pe Tracy vorbind cu Matthew la telefon, au auzit-o vorbind cu familia și prietenii ei, cu avocatul. Copiii îl întreabă pe Matthew dacă el și mama lor divorțează, iar el le răspunde, sincer, că nu știe. Nu știe dacă vor mai fi vreodată o familie.

Dintre toate, cel mai mult îl uimește acum idioțenia lui. I se păruse că infidelitatea lui o privea numai pe Tracy. Crezuse că încrederea pe care o trăda era numai a ei și că minciuna lui era măcar atenuată, dacă nu justificată, de chinurile mariajului, de resentimente, de insatisfacțiile fizice. Pierduse controlul volanului, cu Jacob și Hazel pe bancheta din spate, și își imaginase că nu puteau păți nimic.

Din cînd în cînd, în timpul discuţiilor pe Skype, Tracy mai dă buzna în cameră. Observînd cu cine vorbesc Jacob sau Hazel, îl salută în treacăt pe Matthew cu voce încordată, iertătoare. Dar rămîne în spate, avînd grijă să nu-și arate chipul. Sau să nu-l vadă pe al lui.

— Ce ciudat, a spus Hazel după un astfel de episod.

E greu să-şi dea seama ce cred copiii despre fapta lui. Din fericire, nu aduc niciodată vorba.

— Ai făcut o singură greșeală, i-a spus Jim lui Matthew în Dorset, acum cîteva săptămîni.

Ruth ieșise în oraș în seara aceea, cu grupul ei de dramaturgie, iar cei doi bărbați fumau trabucuri pe terasă.

— Ai avut o eroare de judecată într-o singură seară dintr-o căsnicie de multe sute de nopți. Mii.

— Mai degrabă cîteva greșeli, dacă e să fim sinceri.

Jim a fluturat dintr-o mînă, dînd chestiunea la o parte odată cu fumul trabucului.

— OK, deci nu ești sfînt. Dar ai fost un soț bun, prin comparație cu majoritatea. Iar în cazul ăsta ai fost sedus.

Matthew se gîndește la cuvîntul folosit de el. Sedus. Era oare adevărat? Sau așa îi descrisese incidentul lui Ruth, care îi luase apărarea, cum ar fi făcut orice mamă, iar apoi îi transmisese aceeași impresie lui Jim. În orice caz, nu puteai fi sedus de ceva ce nu-ți doreai deja. Asta era adevărata problemă. Concupiscența lui. Tulburarea aceea cronică, inflamatoare.

Lîngă universitate era o cafenea unde le plăcea lui Prakrti și lui Kylie să meargă. Stăteau în încăperea din spate, încercînd să se armonizeze cu

studenții de la mesele din jur. Dacă li se adresa cineva, în special un tip, se prefăceau că sînt studente în anul întîi. Kylie devenea o surferiță din California, pe nume Meghan. Prakrti se prezenta drept Jasmine și spunea că a crescut în Queens.

— Albii sînt aşa de proşti uneori, nu te supăra, a spus ea prima oară cînd îi ieșise minciuna asta. Probabil își închipuie că toate indiencele au nume de condimente. Poate că ar trebui să fiu Ginger[20]. Sau Cilantro.

— Sau Curry. Salut, mă cheamă Curry. Și sînt picantă.

S-au prăpădit de rîs.

La sfîrșitul lui ianuarie, cînd se apropiau examenele intersemestriale, au început să se ducă la cafenea de două sau trei ori pe săptămînă. Într-o seară vîntoasă de miercuri, Prakrti a ajuns acolo înaintea lui Kylie. A pus stăpînire pe masa lor preferată și și-a scos laptopul.

Încă de la începutul anului, Prakrti primise de la facultăți scrisori și e-mailuri în care era încurajată să se înscrie. La început, solicitările veniseră de la universități pe care nu le luase în calcul din cauza amplasării lor, a afilierilor religioase sau a lipsei de prestigiu. Dar, în noiembrie, primise un e-mail de la Stanford. Cîteva săptămîni mai tîrziu, a primit și unul de la Harvard.

Faptul că era căutată a bucurat-o pe Prakrti, sau cel puțin i-a mai domolit neliniștea.

A intrat pe contul de Gmail. Nişte fete încălțate cu cizme de ploaie viu colorate au dat buzna din vifornița de-afară, netezindu-și părul și rîzînd. S-au așezat la masa de lîngă Prakrti. Una dintre ele a zîmbit, iar Prakrti i-a zîmbit și ea.

Avea un singur e-mail nou.

Dragă domnișoară Banerjee,

Așa mi-a sugerat fratele meu, Neel, să scriu în chip de salut, în loc de „Dragă Prakrti". Deși e mai mic decît mine, este mai bun la engleză. Mă ajută să corectez orice greșeală, astfel încît să nu fac o primă impresie proastă. Poate că nu ar trebui să îți spun asta. (Neel îmi spune că nu ar trebui.)

Sentimentul meu este că, dacă e să ne căsătorim cîndva, trebuie să încerc să fiu cît mai sincer cu tine pentru a-ți dezvălui Sinele meu Adevărat, ca astfel să mă cunoști.

Presupun că ar trebui să îți pun tot felul de întrebări, cum ar fi: Ce îți place să faci în timpul liber? Care sînt filmele tale preferate? Ce muzică îți place? Astea sînt întrebări legate de compatibilitatea noastră. Nu cred că au prea mare importanță.

Mai importante consider că sînt întrebările de natură culturală sau religioasă. De exemplu, îți dorești să ai o familie numeroasă cîndva? Dar poate că este o întrebare prea importantă ca să o pun la începutul corespondenței noastre. Cît despre mine, provin dintr-o familie foarte numeroasă, așa că sînt obișnuit să fie agitație mare prin casă. Cîteodată mă gîndesc că ar fi plăcut să am o familie mai restrînsă, așa cum se poartă din ce în ce mai mult acum.

Cred că părinții mei le-au spus părinților tăi despre dorința mea de a deveni programator pentru o firmă importantă ca Google sau Facebook. Am visat întotdeauna să trăiesc în California. Știu că Delaware nu e aproape de California, dar că e aproape de Washington în schimb.

În timpul liber îmi place să mă uit la crichet și să citesc *manga*. Ție ce îți place?

În încheiere, aş vrea să spun că mi-a plăcut foarte mult cum arăți, cînd te-am văzut în casa străunchiului meu. Îmi pare rău că n-am putut să te salut, dar mama mi-a spus că nu se face. Obiceiurile vechi sînt adesea ciudate, însă trebuie să avem încredere în înțelepciunea părinților noștri, care au mai multă experiență de viață.

Mulțumesc pentru fotografia pe care ai trimis-o. O țin aproape de inimă.

Nici dacă băiatul și-ar fi propus s-o indigneze pe Prakrti cu fiecare cuvînt scris, nici dacă ar fi fost un Shakespeare al insuportabilului, nu s-ar fi descurcat mai bine. Prakrti nici nu știa ce-o enerva mai mult. Că pomenise de copii, presupunînd o intimitate fizică pe care nu voia să și-o imagineze, era și-așa destul. Dar, cumva, exprimarea „mi-a plăcut foarte mult cum arăți" o deranja și mai mult.

Nu știa ce să facă. S-a gîndit să-i răspundă lui Dev Kumar spunîndu-i s-o lase în pace, dar se temea că ar fi putut afla mama ei.

În schimb, Prakrti a căutat pe Google „vîrsta majoratului în Statele Unite". Din rezultatele căutării a aflat că, de la optsprezece ani, va avea dreptul legal de a cumpăra proprietăți, de a deține propriul cont în bancă și de a se înrola în armată. Însă paragraful care a încurajat-o cel mai mult a fost unul în care scria că împlinirea vîrstei de optsprezece ani „înseamnă dobîndirea controlului deplin asupra propriei persoane, asupra propriilor fapte și decizii și, respectiv, încetarea autorității legale a părinților asupra persoanei copilului și a faptelor acestuia în general".

Optsprezece ani. Un an și jumătate de acum încolo. Pînă atunci, Prakrti va fi deja admisă la facultate. Dacă părinții ei nu vor fi de acord să se ducă, sau dacă vor insista să meargă undeva mai aproape de casă, nu va mai conta. Se va duce oricum. Putea cere o bursă socială. Sau putea cîștiga o bursă de merit. Sau putea face un credit, dacă era cazul. Putea lucra cu jumătate de normă pe durata facultății, fără să le ceară nimic părinților și fără să le datoreze nimic în schimb. Ce părere ar avea părinții ei despre asta? Ce-ar mai face *atunci*? Le-ar părea rău că au încercat să-i aranjeze căsătoria. S-ar căi și s-ar tîrî în genunchi în fața ei. Și atunci *poate* – cînd va fi la studii aprofundate, sau cînd va trăi în Chicago –, poate i-ar ierta.

Cînd Kylie se dădea drept Meghan, iar Prakrti drept Jasmine, erau mai leneșe, ceva mai prostuțe, dar mai îndrăznețe. O dată, Kylie se dusese la un băiat drăguț și îi spusese:

— Deci merg la cursul ăsta de psiho. Și trebuie să-i facem cuiva un test de personalitate. Durează doar cîteva minute.

A strigat-o pe Prakrti, ca Jasmine, și i-au pus amîndouă întrebări, scornindu-le pe loc. Care e ultimul vis pe care l-ai avut? Dacă ai fi un animal, care ar fi acela? Băiatul cu *dreadlocks*[21] și gropițe a părut să se prindă după un timp de stupiditatea întrebărilor.

— Chestia asta e pentru un curs? Pe bune? a întrebat.

Fetele au început să chicotească. Dar Kylie a insistat.

— Da! Și trebuie să facem testul pînă mîine!

În acel punct, ficțiunea creată de ele s-a dublat: nu erau doar niște eleve de liceu care se dădeau drept studente; erau niște studente care se prefăceau că dau un test psihologic pentru a vorbi cu un tip extrem de drăguț. Cu alte cuvinte, locuiau deja viitoarele lor euri studențești, oamenii ce aveau să fie într-o zi.

Acum toate astea păreau îndepărtate. Prakrti se uita la fetele cu colanți și cizme de ploaie. La alte mese stăteau tineri care scriau la laptop sau citeau, sau se întîlneau cu profesori.

Se gîndise că își avea locul printre ei, nu ca Jasmine din Queens, ci ca ea însăși.

A luat-o amețeala și a început să vadă tulbure. Parcă podeaua cafenelei cedase și între ea și ceilalți studenți se căscase o prăpastie. S-a prins de marginea mesei ca să-și revină, dar senzația de cădere n-a dispărut.

Curînd și-a dat seama că nu era atît o senzație de cădere ci de reținere, de învăluire; o revendicare. *Ea* era cea aleasă. Închizînd ochii, Prakrti și le-a imaginat venind spre ea, cum făceau pe holurile școlii. Cu ochii lor negri plecați, murmurînd în limbi străine ce erau și ale ei, semănînd cu ea și întinzînd mîinile spre ea, s-o tragă înăuntru. Himenele.

Nu știa cîte minute se scurseseră. A ținut ochii închiși pînă i-a trecut amețeala, apoi s-a ridicat și a luat-o spre ieșire.

Chiar în fața ușii era un avizier. Era plin de fluturași și afișe, cărți de vizită și anunțuri pentru meditații sau subînchirieri. În colțul din dreapta sus, vizibil doar pe jumătate, era un poster care anunța o conferință. Subiectul nu-i spunea nimic. Lui Prakrti i-au atras atenția data evenimentului – săptămîna viitoare – și fotografia vorbitorului. Un bărbat rozaliu la față, cu păr roșcat și un aer tineresc, prietenos. Un profesor invitat din Anglia. Nimeni de prin partea locului.

Cînd fata a venit în camera lui de hotel, Matthew se hotărîse deja.

Avea de gînd să-i ofere ceva de băut. Să stea de vorbă cu ea, să se bucure de compania ei, de apropierea cuiva atît de tînăr și de frumos, însă nimic mai mult. Era destul de beat să se mulțumească doar cu asta. Nu

simțea vreo dorință fizică deosebită, numai un fel de anxietate exaltată, de parcă s-ar fi dus neinvitat la o petrecere simandicoasă.

Apoi a intrat fata, iar mirosul ei de pudră l-a lovit în moalele capului.

Nu l-a privit și nici n-a scos vreo vorbă, doar și-a trîntit rucsacul pe podea și a rămas în picioare, cu capul plecat. Nici măcar nu și-a dat jos geaca.

Matthew a întrebat-o dacă vrea să bea ceva. Ea a spus că nu. Starea ei de agitație, posibila ei reticență l-au făcut să vrea să o liniștească sau să o convingă.

Făcînd un pas înainte, a îmbrățișat-o și și-a cufundat nasul în părul ei. Ea nu s-a împotrivit. După un timp, Matthew a plecat capul să o sărute. Abia dacă i-a răspuns, fără să deschidă gura. Și-a frecat nasul de gîtul ei. Cînd s-a întors spre gură, fata s-a retras.

— Ai prezervativ? a întrebat.

— Nu, a spus Matthew, surprins de tonul ei direct. N-am. Mă tem că nu fac parte din generația prezervativelor.

— Poți să te duci să cumperi?

Se terminase cu flirtul. Era pusă pe treabă deja, încruntată. Din nou, Matthew s-a gîndit să nu meargă mai departe. De spus, însă, a spus:

— Da, aș putea. Unde găsesc, la ora asta?

— În piațetă. E un chioșc acolo. Singurul deschis.

Mai tîrziu, în Anglia, de-a lungul lunilor de acuzații și regrete, Matthew a recunoscut în sinea lui că avusese tot timpul să se răzgîndească. Plecase de la hotel doar în sacou. Afară se făcuse frig. Cînd se îndrepta spre piațetă, mintea i se mai limpezise, dar nu suficient, pînă la urmă, cît să-l împiedice să intre în chioșc.

Înăuntru a mai avut o ocazie să se răzgîndească. Prezervativele nu erau expuse pe raft, ci trebuiau cerute vînzătorului aflat în spatele tejghelei. Acesta era un bărbat asiatic între două vîrste, iar lui Matthew i-a trecut prin cap gîndul trăsnit că cumpăra prezervative chiar de la tatăl fetei.

A plătit cu bani lichizi, fără să se uite la bărbat, și s-a grăbit să iasă.

Cînd s-a întors, în cameră era întuneric. S-a gîndit că poate fata plecase. S-a simțit dezamăgit și ușurat. Însă apoi i-a auzit vocea, din pat.

— Nu aprinde lumina.

Matthew s-a dezbrăcat pe întuneric. În pat, cînd a găsit-o pe fată goală, n-a mai avut nici o rezervă.

Și-a pus prezervativul pe dibuite. Fata a desfăcut picioarele cînd s-a urcat pe ea, dar nu apucase să facă nimic cînd s-a crispat și s-a ridicat în

capul oaselor.

— A intrat?

Matthew și-a închipuit că își făcea griji legate de contracepție.

— L-am pus, a liniștit-o el. Mi-am pus prezervativ.

Fata ţinea o mînă pe pieptul lui și stătea neclintită, de parcă și-ar fi ascultat corpul.

— Nu pot să fac asta, a spus ea într-un tîrziu. M-am răzgîndit.

Într-un minut, fără să mai scoată vreo vorbă, a ieșit pe ușă.

A doua zi dimineață, Matthew s-a trezit cu jumătate de oră înainte să înceapă sesiunea de întrebări și răspunsuri. A sărit din pat, a făcut un duș, apoi gargară cu apă de gură de la hotel și s-a îmbrăcat. În cincisprezece minute se îndrepta deja spre campus.

Nu era mahmur, mai degrabă încă puțin beat. Mergînd pe sub copacii desfrunziți, se simțea ușor amețit. Lucrurile aveau o imaterialitate stranie – frunzele umede de pe trotuare, norii zdrențuiți ce alunecau pe cer –, de parcă le-ar fi privit printr-un paravan de plasă.

Nu se întîmplase nimic, de fapt. Aproape că nici nu avea pentru ce să se simtă vinovat, aproape că nu făcuse nimic.

Pe la jumătatea sesiunii de dimineață a început să-l doară capul. Matthew era deja la Catedra de fizică. Atunci cînd ajunsese, își făcuse griji ca nu cumva fata să se afle printre studenții adunați în sala luminată intens; dar pe urmă își amintise că nu putea veni. Se relaxase și răspunsese pe pilot automat la întrebările studenților. Nici măcar nu trebuia să gîndească.

La prînz, cu cecul onorariului în buzunarul hainei, Matthew se întorcea la New York.

Tocmai trecuse de Edison și aproape că adormise pe scaun cînd a primit un mesaj pe telefon.

Mulțumesc că mi-ai semnat foaia. Poate o s-o vînd într-o zi. Mi-a făcut plăcere să te cunosc. Pa.

Matthew a răspuns: „O să-ți trimit un exemplar din cartea mea, ca s-o lipești înăuntru“. Apoi, gîndindu-se că prea lăsa finalul deschis, a șters totul și l-a înlocuit cu: „Și mie mi-a făcut plăcere. Succes la studii!“. După ce a apăsat pe TRIMITE, a șters toată conversația.

Așteptase prea mult pînă să se ducă la poliție. Asta era problema. De aceea n-o credeau.

Procurorul, cu care Prakrti se mai întîlnise o dată, era un bărbat emfizematos cu chip blînd, onest și păr blond și rar. Era destul de necioplit

și înjura des, dar s-a purtat delicat cu ea cînd a venit vorba de amănuntele cazului.

— Nu se pune problema cine e vinovatul aici, i-a spus procurorul. Dar trebuie să formulez niște acuzații împotriva acestui desfrînat, iar avocatul lui va încerca să-ți conteste depoziția. Așa că trebuie să trecem împreună prin lucrurile pe care le-ar putea spune, ca să fim pregătiți. Înțelegi? Nu-mi face nici o plăcere chestia asta, te asigur.

A rugat-o pe Prakrti să-i spună povestea din nou, de la început. A întrebat-o dacă băuse ceva în seara respectivă. A cerut detalii despre elementele sexuale. Ce anume făcuseră? Ce s-a permis și ce nu? A cui a fost ideea cumpărării prezervativelor? Avusese experiențe sexuale înainte de asta? Avea un prieten de care părinții ei nu știau?

Prakrti a răspuns cît de bine s-a priceput, dar se simțea nepregătită. Singurul motiv pentru care se culcase cu un bărbat mai în vîrstă era ca să evite întrebările de genul ăsta. Întrebări referitoare la asentimentul ei, la nivelul alcoolului din sînge și la cît de provocator se purtase. Citise destule romane, văzuse suficiente episoade din *Lege și ordine* ca să știe cum se rezolvau pentru femei cazurile astea. În nici un fel. Sistemul juridic îl favoriza pe violator, întotdeauna.

Trebuia ca sexul însuși să fie o infracțiune. Numai atunci putea să-i fie victimă. Nevinovată. Nevinovată și totuși – prin definiție – să nu mai fie virgină. Să nu mai fie o mireasă hindusă potrivită.

Așa se gîndise Prakrti.

Un bărbat mai în vîrstă era de preferat, pentru că în cazul ăsta nu mai conta că ea îi trimisese mesaje de flirt, sau că venise în camera lui de hotel de bunăvoie. Vîrsta matrimonială în Delaware este șaptesprezece ani. Prakrti căutase asta în lege. Din punct de vedere legal, nu era capabilă să-și dea consimțămîntul. Prin urmare, nu era nevoie ca violul să fie dovedit.

De asemenea, un bărbat mai în vîrstă, însurat, n-ar fi vrut să vorbească după aceea despre ce se întîmplase. Ar fi vrut să nu ajungă nimic prin presă. Nimeni de la școală n-ar fi aflat. Nici un angajat de la biroul de admiteri, căutîndu-i numele pe Google, n-ar fi dat de vreo urmă electronică.

În fine, un bărbat mai în vîrstă și însurat ar fi meritat ce pățise. Prakrti nu s-ar fi simțit atît de prost implicînd un tip de genul ăsta mai degrabă decît un băiat naiv de la școală.

Dar apoi, după ce îl întîlnise pe bărbat, pe fizicianul din Anglia, și își pusese în aplicare planul, fusese cuprinsă de remușcări. Era mai de treabă decît se așteptase. I se păruse trist, mai presus de toate. Poate că *era* un

ciudat – cu siguranță era –, dar pînă la urmă tot i-a plăcut de el puțin și i-a părut rău că l-a tras pe sfoară.

Din acest motiv, în lunile următoare, Prakrti a amînat să se ducă la poliție. Spera că nu va fi nevoie să-şi pună în practică ultima parte a planului, că se va întîmpla ceva care să schimbe situația.

Anul școlar s-a încheiat. Prakrti și-a luat o slujbă de vară la un magazin de înghețată din oraș. Trebuia să poarte un șorț în dungi colorate și un coif de hîrtie.

Într-o zi de la sfîrșitul lui iulie, cînd a venit acasă de la serviciu, mama ei i-a întins o scrisoare. Una adevărată, scrisă pe hîrtie și trimisă cu poșta. Pe timbrele de pe plic se vedea fața zîmbitoare a unei vedete de crichet.

Dragă Prakrti,

Îmi cer scuze că nu ți-am scris pînă acum. Studiile mele la universitate au fost extrem de solicitante și am făcut tot ce mi-a stat în puteri ca să țin pasul. Încerc să merg înainte cu gîndul că pregătesc un viitor pentru mine și pentru viitoarea mea familie, ceea ce, bineînțeles, înseamnă pentru tine. Încep să-mi dau seama că s-ar putea să nu fie atît de ușor pe cît speram să obțin o slujbă la Google sau la Facebook. Acum mă gîndesc să lucrez pentru o companie de tranzacționare rapidă cu sediul în New Brunswick, unde lucrează și unchiul meu. Nu am permis de conducere și deja îmi fac griji că asta ar putea fi o problemă. Tu ai permis? Poate chiar și o mașină proprie? Știu că părinții noștri au discutat despre posibilitatea cumpărării unei mașini, ca parte din zestre. Pentru mine ar fi cît se poate de avantajos.

Prakrti n-a citit mai departe. Cînd a ieșit de la serviciu în ziua următoare, în loc să se ducă acasă, s-a dus direct la secția de poliție din spatele primăriei. A trecut deja aproape o lună. De atunci, poliția l-a căutat pe bărbat, dar nu s-au făcut nici un fel de arestări. Ceva ținea lucrurile pe loc.

— Judecătorul va vrea să știe de ce ai așteptat atît de mult, i-a spus procurorul.

— Nu înțeleg, i-a răspuns Prakrti. Am citit legea pe internet. Acum am șaptesprezece ani, dar aveam șaisprezece cînd s-a întîmplat. Prin definiție, e vorba de viol.

— Așa este. Dar el susține că nu a fost vorba de sex. Că nu a existat… penetrare.

— Bineînțeles că a existat penetrare, a spus Prakrti, încruntîndu-se. Uitați-vă la mesajele de pe telefon. Sau la înregistrarea video. Se vede ce s-a petrecut.

Îl trimisese pe bărbat la chioșc tocmai pentru că știa că acolo există o cameră de supraveghere. Avusese de gînd, de asemenea, să ia prezervativul, să-i facă nod și să păstreze sperma. Dar, în debusolarea momentului, uitase.

— Mesajele dovedesc că a existat un flirt, a spus procurorul. Dovedesc intenția. La fel și filmarea în care se vede cum cumpără prezervativele. Dar nu avem nici o dovadă cu privire la ce s-a petrecut în cameră.

Prakrti și-a coborît privirea la mîini. Un strop de înghețată verde i se uscase pe dosul degetului mare. L-a rîcîit cu unghia.

Cînd bărbatul se urcase pe ea, o copleșise un val de tandrețe pentru propriul corp și simțise nevoia să-l protejeze. Respirația bărbatului avea un miros înțepător și dulceag de la alcool. Era mai greu decît se așteptase. Cînd intrase în camera de hotel și-l văzuse pe bărbat în șosete, lui Prakrti i se păruse bătrîn și cu obrajii supți. Acum ținea ochii închiși. Se temea că o s-o doară. Nu-i păsa că își pierde virginitatea, însă voia să cedeze cît mai puțin din ea însăși. Numai cît să facă distincția legală, dar nimic altceva, nici o aprobare exterioară și în mod sigur nici un fel de sentiment.

Era acum între picioarele ei, apăsînd. A simțit o împunsătură.

Și l-a împins. S-a ridicat în capul oaselor.

Să nu fi fost penetrare împunsătura pe care o simțise? Și-ar fi dat seama de asta, nu?

— Evident, cînd cineva cumpără prezervative, o face pentru că are un motiv, i-a spus procurorului. Cum pot dovedi că a existat penetrare?

— E mai greu, din cauza trecerii timpului. Dar nu imposibil. Cît timp ați făcut sex?

— Nu știu. Un minut?

— Ați făcut sex timp de un minut.

— Poate mai puțin.

— A ejaculat? Îmi pare rău, trebuie să te întreb. Avocatul apărării va întreba, iar noi trebuie să fim pregătiți.

— Nu știu. N-am mai… a fost prima oară.

— Ești sigură că era penisul lui? Nu degetul?

Prakrti a încercat să-și amintească.

— Avea mîinile pe capul meu. Mă ținea de cap. Cu amîndouă mîinile.

— Mi-ar fi de un real folos dacă am avea un martor care să confirme o primă sesizare[22], a spus procurorul. Cineva căruia i-ai povestit totul imediat după ce s-a întîmplat și care ar putea confirma depoziția ta. Ai povestit cuiva?

Prakrti nu spusese nimănui. Nu voia să știe nimeni.

— Nemernicul ăsta spune că n-a existat nici un contact sexual. Așa că ar fi de mare ajutor pentru cazul tău dacă ai fi povestit cuiva, mai aproape de

momentul violului. Du-te acasă. Gîndește-te la asta. Încearcă să-ți amintești dacă ai vorbit cu cineva. Chiar și prin SMS sau pe e-mail. Păstrăm legătura.

Zborul lui Matthew peste ocean ține pasul cu soarele. Avionul lui aterizează în New York cam în același moment al zilei în care decolase din Londra, plus / minus o oră sau două. Ieșind din terminal, e asaltat de lumina soarelui. I se pare că ziua de noiembrie ar trebui să pălească, ușurîndu-i lui revenirea, dar soarele e, în schimb, la zenit. Intrarea în aeroport e ticsită de autobuze și taxiuri.

Îi dă taximetristului adresa de la hotel. Nu se poate întoarce acasă. Tracy s-a învoit să-i aducă pe copii să-l vadă mai tîrziu în după-amiaza asta. Cînd Matthew a invitat-o să rămînă la cină, sperînd să fie din nou împreună cu toții și să vadă unde poate duce asta, Tracy n-a răspuns. Dar nici n-a refuzat.

Simplul fapt că se întorsese, că se profila la orizont Manhattanul, îi dădea lui Matthew un sentiment de optimism. Luni de zile a fost neputincios, ferit de arest, dar în aer, ca un Assange sau un Polanski. Acum poate acționa.

Știrea că Matthew era chemat la interogatoriu sosise în august, în timp ce ținea o serie de conferințe în Europa. Poliția din Dover obținuse o copie a pașaportului său de la hotelul unde se cazase. Pornind de la aceasta aflase adresa mamei lui. După ce-și terminase conferințele, venise în Dorset să îi viziteze pe Ruth și pe Jim, iar acolo îl aștepta citația.

În cele șase luni care se scurseseră între vizita la facultate și sosirea citației, Matthew aproape că uitase de fată. Își delectase cîțiva prieteni cu povestea, descriind felul bizar cum îl ispitise fata și cum se răzgîndise în cele din urmă.

— La ce te așteptai, idiotule? îl întrebase un prieten.

Invidios, însă, îl întrebase și:

— Nouăsprezece ani? *Cum* e asta?

Adevărul e că Matthew nu-și amintește. Cînd se gîndește la noaptea aceea, lucrul pe care îl ține minte cel mai clar e cum s-a crispat abdomenul fetei cînd s-a urcat pe ea. Parcă striviseră între ei un animăluţ, un gerbil sau un hamster, care se zbătea să scape. Un tremur de teamă sau de excitare nemaiîntîlnit pînă la ea. Tot restul se ștersese.

După ce Matthew a primit citația de la poliție, un alt prieten, avocat, îl sfătuise să angajeze un „apărător local“, adică un avocat din Dover, sau din Kent County, care să-i cunoască pe procurorul și pe judecătorul de acolo.

— Și încearcă să găsești o femeie, i-a spus prietenul. O să dea bine, dacă ajungi în fața juraților.

Matthew angajase o femeie pe nume Simone Del Rio. În timpul primei lor convorbiri telefonice, după ce îi relatase versiunea lui, ea întrebase:

— Asta s-a întîmplat în ianuarie trecut?

— Da.

— De ce credeți c-a așteptat atît de mult?

— Habar n-am. V-am spus. E țicnită.

— Întîrzierea e bună. Ne ajută. O să vorbesc cu procurorul, să văd ce reușesc să aflu.

A doua zi a revenit cu un telefon.

— Știu că o să fiți surprins, dar presupusa victimă, la momentul întîlnirii, avea doar șaisprezece ani.

— Nu se poate. Era în primul an de facultate. A spus că are nouăsprezece ani.

— Sînt convinsă. Se pare că mințea și în legătură cu asta. E la liceu. A împlinit șaptesprezece ani anul trecut în mai.

— Nu contează, a zis Matthew după ce a procesat veștile. N-am făcut sex.

— Bun, a continuat Del Rio. Nici măcar nu v-au prezentat acuzațiile. I-am spus procurorului că n-au nici un drept să vă cheme la interogatoriu dacă n-au făcut asta. I-am mai spus că nici un mare juriu nu v-ar inculpa pentru comportamentul avut în această situație. Sincer, dacă nu vă mai întoarceți niciodată în Statele Unite, n-o să aveți nici o problemă.

— Nu pot. Soția mea e americancă. Acolo trăiesc copiii mei. Și eu la fel. Cel puțin, trăiam.

Ce i-a spus Del Rio în rest n-a mai fost așa de liniștitor. Fata își ștersese mesajele din telefon, ca și Matthew. Dar poliția obținuse un mandat pentru recuperarea lor de la compania de telefonie.

— Lucrurile astea nu dispar, a spus Del Rio. Rămîn pe server.

Înregistrarea video de la chioșc, cu data și ora, era altă problemă.

— Neavînd posibilitatea să vă interogheze, ancheta lor s-a cam împotmolit. Dacă lucrurile rămîn așa, s-ar putea să reușesc să rezolv totul fără urmări.

— Cît va dura asta?

— Greu de zis, a răspuns Del Rio. Dar, fiți atent. Nu vă pot impune să rămîneți în Europa. Mă înțelegeți? Nu vă pot sfătui să faceți asta.

Matthew a înțeles mesajul. A rămas în Europa.

De acolo, de la distanță, și-a văzut viața năruindu-se. Tracy plîngea în hohote la telefon, certîndu-l, înjurîndu-l, apoi refuza să-i mai răspundă cînd

o suna, pentru ca, în cele din urmă, să depună actele de divorț. În august, Jacob nu i-a mai vorbit vreo trei săptămîni. Hazel a fost singura care a continuat să comunice cu el tot timpul, deși ura să facă pe intermediara. Din cînd în cînd îi trimitea cîte-un emoji cu fața roșie de furie. Sau întreba: „Cnd vii acasă“.

Mesajele acestea sosiseră pe mobilul de Anglia al lui Matthew. Cîtă vreme fusese în Anglia, își închisese telefonul american.

Acum, în taxiul luat de la aeroport, își scoate telefonul american din geantă și apasă pe butonul de pornire. E nerăbdător să le spună copiilor că s-a întors și că se vor vedea curînd.

Au trecut două săptămîni pînă cînd procurorul a invitat-o din nou pe Prakrti la secție. După școală, mama ei a luat-o cu mașina și a dus-o la primărie.

Prakrti nu știa ce să-i spună procurorului. Nu se așteptase să fie nevoie de oameni care să depună mărturie în favoarea ei. Nu anticipase – deși ar fi putut – că bărbatul se va afla în Europa, ferit de arest și interogatoriu. Toate se legau ca într-o conspirație să împotmolească procesul, și viața ei odată cu el.

Lui Prakrti îi trecuse prin minte s-o roage pe Kylie să mintă pentru ea. Dar, chiar dacă o punea să jure că va păstra secretul, Kylie ar fi spus, inevitabil, cel puțin cuiva, care la rîndul său ar fi spus altcuiva, iar în scurt timp ar fi ajuns să știe toată școala.

Și s-o roage pe Durva era imposibil. Nu se pricepea deloc să mintă. Dacă o interogau în fața unui mare juriu, s-ar fi pierdut. În plus, Prakrti nu voia ca ea să știe ce se întîmplase. Le promisese părinților să nu-i spună nimic surorii ei mai mici.

Cît despre părinți, nu era prea sigură ce știau și ce nu. Pentru că îi fusese prea rușine să le spună ea, îl lăsase pe procuror să o facă. În momentul în care părinții au ieșit de la întrevederea cu el, Prakrti și-a dat seama cu stupoare că tatăl ei plînsese. Mama s-a purtat blînd cu ea, părînd îngrijorată. A făcut niște afirmații la care în nici un caz nu avea cum să ajungă singură, așa că veneau probabil de la procuror. A întrebat-o pe Prakrti dacă vrea să „stea de vorbă cu cineva“. I-a spus că înțelege, și a subliniat că Prakrti e o „victimă“ și că nu are nici o vină pentru ce s-a întîmplat.

În săptămînile și lunile următoare s-a lăsat tăcerea peste subiect. Sub pretextul că Durva nu trebuia să afle, părinții ei nu pomeneau deloc despre

asta acasă. Cuvîntul *viol* nu a fost niciodată pronunțat. Făceau ce trebuia, cooperau cu poliția, vorbeau cu procurorul, dar atît.

Toate astea au pus-o pe Prakrti într-o poziție ciudată. Era furioasă pe părinții ei că închideau ochii la un viol care, pînă la urmă, nu se petrecuse.

Deja nu mai era sigură de ce se întîmplase în noaptea aceea la hotel. Știa că bărbatul e vinovat. Dar își pierduse încrederea că legea e de partea ei.

Însă nu mai exista cale de întoarcere. Mersese prea departe.

Trecuseră zece luni. Diwali se apropia din nou, mai devreme anul acesta, din cauza lunii noi. Familia nu avea nici un plan să meargă în India.

Copacii din fața primăriei, înfrunziți cînd venise prima oară, erau acum golași, dînd la iveală statuia lui George Washington călare, amplasată în capătul colonadei. Mama ei a parcat în fața secției de poliție, dar n-a dat nici un semn că ar avea de gînd să coboare din mașină. Prakrti s-a întors spre ea:

— Nu vii și tu?

Mama ei s-a răsucit și a privit-o. Nu cu expresia ei nouă, îmbunată sau evazivă, ci cu mutra tăioasă, strictă, dezaprobatoare pe care o avea mereu. Strîngea atît de tare volanul cu mîinile, încît i se albiseră încheieturile degetelor.

— Singură te-ai băgat în necazul ăsta, tot singură să și ieși, i-a spus mama ei. Vrei să-ți iei viața în mîini? N-ai decît. Eu nu mă mai bag. E o cauză pierdută. Cum să-ți mai găsim acum alt soț?

Prakrti s-a agățat de cuvîntul *alt*.

— Ei știu? Soții Kumar?

— Bineînțeles că știu! Le-a spus taică-tu. A insistat că e de datoria lui. Dar eu nu cred asta. De la început n-a fost de acord cu nunta. I-a făcut plăcere să-mi pună bețe-n roate, ca de obicei.

Prakrti a tăcut, încercînd să înțeleagă.

— Sînt sigură că te încîntă vestea, a zis mama ei. Asta îți doreai, nu-i așa?

Da, asta își dorise. Dar sentimentul care a cuprins-o pe Prakrti nu era unul simplu, de fericire sau ușurare. Semăna mai degrabă cu remușcarea, pentru ce le făcuse părinților și pentru ce-și făcuse ei înseși. A început să plîngă, întorcîndu-și capul spre portieră.

Mama ei n-a schițat nici un gest de mîngîiere. Cînd a vorbit din nou, vocea îi era aspră și mirată:

— Deci pînă la urmă îl iubeai pe băiat? Asta să fie? Doar încercai să-ți păcălești părinții?

Telefonul din mînă începe să-i vibreze frenetic. Luni de SMS-uri necitite și de mesaje vocale neascultate dau năvală.

În timp ce Matthew se uită la ceața de pe East River și la uriașele panouri publicitare cu reclame la companii de asigurări și la filme, căsuța poştală i se umple de mesaje. Majoritatea sînt de la Tracy sau de la copiii lui, dar îi cad ochii și peste cîteva nume de prieteni și de colegi. Din fiecare mesaj se vede doar primul rînd. I se derulează prin fața ochilor un bilanț al ultimelor patru luni: rugămințile, furia, lamentările, reproșurile, suferința. Își bagă telefonul înapoi în geantă.

Acesta continuă să vibreze pînă în Tunelul Midtown[23], o ploaie de consecințe revărsîndu-se peste el.

— Nu mai intru, a spus Prakrti din ușa biroului procurorului. Îmi retrag acuzațiile.

Avea încă urme de lacrimi pe obraji. Era ușor să-i fie interpretată greșit expresia.

— Nu e cazul să faci asta, i-a răspuns procurorul. O să-l prindem pe nenorocitul ăsta, îți promit.

Prakrti a clătinat din cap.

— Ascultă-mă pînă la capăt. M-am tot gîndit la cazul ăsta, a insistat procurorul. Chiar și fără un martor la o primă sesizare, avem destule pîrghii ca să-l prindem pe tipul ăsta. Familia lui e aici, în State, ceea ce înseamnă că vrea să se întoarcă.

Prakrti nu părea să mai asculte. Se uita la procuror cu ochii strălucind de parcă găsise, în sfîrșit, ceva de spus care să repare totul.

— Nu v-am zis pînă acum, dar am de gînd să dau la drept cînd termin liceul. *Întotdeauna* mi-am dorit să mă fac avocat. Iar acum știu și *ce fel*. Avocat al apărării! Ca dumneavoastră! Sînteți singurii care fac ceva bun.

Hotelul, pe străzile douăzeci și ceva din est, e unul la care Matthew stătea des cu ani în urmă, cînd aici veneau mulți editori și jurnaliști europeni. Acum, renovat, este de nerecunoscut. Muzica tehno bubuie în holul cu aer de carceră și îl urmărește pînă și în lift, devenind soundtrackul unor clipuri lugubre ce rulează pe ecranele încastrate. În loc să fie un refugiu pentru cei care intră de pe străzile orașului, hotelul parcă vrea să aducă strada înăuntru, cu toată agitația și sărăcia ei.

În cameră, Matthew face duș și își pune o cămașă curată. O oră mai tîrziu se întoarce în hol, în bubuitul muzicii, așteptîndu-i pe Jacob și pe Hazel – și pe Tracy – să sosească.

Cu sentimentul că se apucă de o treabă neplăcută, începe să-și citească mesajele, ștergîndu-le, unul cîte unul. Unele sînt de la sora lui, Priscilla, altele de la prieteni invitîndu-l la petreceri care au avut loc cu luni în urmă. Multe înștiințări de plată și o grămadă de spamuri.

Deschide un mesaj în care scrie:

mai ești aici?

Imediat după acesta, un altul, de la același număr:

ok, presupun că nu contează. e ultima oară cînd îți scriu și presupun că nici tu n-o s-o faci. voiam să spun doar că-mi pare rău. nu atît pentru tine cît pentru familia ta. știu că am făcut ceva cam extrem. am exagerat. dar în punctul acela lucrurile o cam luaseră razna și am simțit că nu prea am alte variante. în sfîrșit, acum am un plan. să încerc să fiu mai bună, ăsta e planul. s-ar putea să te intereseze. pa-pa. p.t.

Luni de zile, Matthew simțise doar furie gîndindu-se la fată. În sinea lui, și cu voce tare cînd era singur, îi spusese în fel și chip, folosind cele mai cumplite, mai jignitoare și mai colorate expresii. Mesajele acestea noi, însă, nu-i alimentează ura. Nu că ar fi iertat-o, sau că ar crede că i-a făcut un bine. Ștergînd cele două mesaje, Matthew are sentimentul că zgîndărește o rană. Nu obsesiv, cum făcea cîndva, riscînd s-o deschidă iar și să se infecteze, ci doar ca să se asigure că se vindecă.

Lucrurile astea nu dispar.

În capătul celălalt al holului apar Jacob și Hazel. La cîțiva pași în urma lor e o persoană pe care Matthew n-o recunoaște. O tînără îmbrăcată în hanorac din *fleece* maro și blugi, încălțată cu adidași.

Tracy nu vine. Nici acum, nici altă dată. Ca să-i transmită acest mesaj, a trimis-o pe bonă în locul ei.

Jacob și Hazel încă nu l-au văzut. Par intimidați de portarii siniștri și de bubuitul muzicii. Mijesc ochii în lumina slabă.

Matthew sare în picioare. Mîna dreaptă, de una singură, i se ridică în aer. Zîmbește cu o intensitate de care a uitat că e capabil. În capătul celălalt al holului, Jacob și Hazel se întorc și, recunoscîndu-și tatăl, cu toate cele întîmplate, aleargă spre el.

2017

1. Al optulea album de studio al cantautoarei britanice PJ Harvey, lansat în 2011.

2. Cuvînt sanscrit desemnînd o persoană care mînă turmele de vaci, folosit mai ales cu referire la văcărițele celebre în vishnuism pentru devotamentul lor suprem.

3. Diwali (Festivalul Luminilor) este o sărbătoare importantă în hinduism, sikhism și jainism; în cele cinci zile ale sale, în octombrie sau noiembrie, se aprind candele simbolizînd triumful binelui

asupra răului.

4. Anul nou evreiesc, începutul unui nou an după calendarul ebraic.

5. „Ziua Ispășirii" – cea mai însemnată dintre cele trei mari sărbători evreiești, ultima dintre cele zece „Zile ale Penitenței" care încep cu anul nou evreiesc.

6. Roman apărut în 1850 al scriitorului american Nathaniel Hawthorne (1804-1864). Hester Prynne, protagonista sa, este considerată unul dintre cele mai importante personaje feminine din literatura americană.

7. În hinduism, zeița bogăției, luminii, înțelepciunii și destinului, uneori și a norocului, frumuseții și fertilității.

8. Prima zi a festivalului Diwali din India și a festivalului Tihar din Nepal.

9. Mici candele, de obicei din lut, folosite în India și Nepal la ocazii speciale.

10. *Bhajan* – denumire generică pentru cîntecele devoționale indiene.

11. Metodă de aplicare destinată elevilor care şi-au definitivat prima opțiune pentru intrarea la facultate, aceştia primind prioritate la admitere din partea universității.

12. Piesă vestimentară feminină, arătînd ca un corsaj scurt, purtată împreună cu sariul.

13. Costum purtat atît de femei, cît și de bărbați pe tot cuprinsul subcontinentului indian, constînd în șalvari și *kameez* (tunică lungă, cu croială dreaptă, impresionantă prin măiestria broderiilor).

14. Sacou pînă în talie, cu guler mandarin, purtat de bărbați sau de femei, reminiscență a Imperiului Mogul, cînd reprezenta ținuta celor bogați și puternici.

15. Aplicație Apple pentru convorbiri video sau audio cu alte dispozitive iOS.

16. Serial american de televiziune difuzat pe canalul Fox în perioada 2012-2017.

17. Festival pop-art ce se desfășoară anual, timp de opt zile, în deșertul Black Rock din Nevada, al cărui nume este dat de faptul că în punctul culminant se incendiază o marionetă uriașă.

18. Site american de matrimoniale, întîlniri și socializare virtuală, ce foloseşte întrebări cu răspunsuri multiple pentru găsirea perechilor potrivite.

19. Aeroportul Internațional John F. Kennedy – aeroportul principal ce deservește oraşul New York.

20. *Ginger* – „ghimber", *cilantro* – „coriandru", *curry* – „praf din curcumă și mirodenii".

21. Coafură de inspirație africană, asociată adesea cu mișcarea Rastafari, popularizată de celebrul cîntăreț de reggae Bob Marley.

22. Prima sesizare (*fresh complaint*) – este un termen din jurisprudența americană fără echivalent în legea penală românească. În cazurile de abuz sexual sau de agresiune, este o plîngere făcută de victimă voluntar și, pe cît posibil, prompt, unei persoane (nu neapărat oficială) care îi inspiră încredere și care va corobora plîngerea oficială făcută mai tîrziu, atunci cînd există un decalaj între momentul săvîrșirii faptelor incriminate și aceasta.

23. Tunel și autostradă trecînd pe sub East River și făcînd legătura între zonele Queens și Manhattan.

Mulțumiri

Aduc, pe această cale, mulțumirile mele următorilor editori: Peter Stitt, J.D. McClatchy, Bradford Morrow, Bill Buford, Cressida Leyshon și Deborah Treisman.

Mulțumesc, de asemenea, publicațiilor în care au apărut versiuni mai vechi ale următoarelor povestiri:

„Par avion“, *The Yale Review*, octombrie 1996;

„Aura“, *The New Yorker*, 17 iunie 1996;

„Muzică timpurie“, *The New Yorker*, 10 octombrie 2005;

„Multiproprietate“, *Conjunctions* 28, primăvara 1997;

„Găsește vinovatul“, *The New Yorker*, 18 noiembrie 2013;

„Vulva oraculară“, *The New Yorker*, 21 iunie 1999;

„Grădini capricioase“, *The Gettysburg Review*, iarna 1989;

„Marele Experiment“, *The New Yorker*, 31 martie 2008.